

Львівський національний університет імені Івана Франка
Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Міністерство освіти і науки України

Кваліфікаційна наукова праця
на правах рукопису

ГОРОДИСЬКИЙ ЮРІЙ ЯРОСЛАВОВИЧ

УДК 911.3:27-57

ДИСЕРТАЦІЯ
**ГЕОПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ПАЛОМНИЦТВА
У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

11.00.02 – економічна та соціальна географія

Подається на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Ю. Я. Городиський

Науковий керівник

Лозинський Роман Мар'янович
доктор географічних наук, професор

Львів – 2018

Городиський Ю. Я. Геопросторова організація паломництва у Львівській області. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук за спеціальністю 11.00.02 – економічна та соціальна географія. – Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2018.

Наукове дослідження присвячене геопросторовим особливостям організації паломництва у Львівській області, аналізу конфесійної ситуації, дослідженню та бальній оцінці ресурсів паломництва (чудотворні ікони, мощі святих та блаженних християнства, цілющі джерела), розробленню науково-практичних рекомендацій щодо розвитку паломництва, впровадженню нових паломницько-пізнавальних маршрутів.

Аналіз наукових праць із цієї проблематики показав, що у сучасній географії є напрацювання, присвячені питанням географії релігії, релігійному туризму, проблемам організації релігії у загальнодержавному вимірі й у розрізі окремих областей України. Водночас вивчення праць географів, релігієзнавців, культурологів у світлі сучасних тенденцій дослідження дають підстави стверджувати про необхідність детального суспільно-географічного дослідження феномену паломництва.

Коротко висвітлено історію розвитку паломництва в Україні та світі, здійснено групування паломницьких місць Львівської області за датою виникнення чи першої згадки. Акцентовано увагу на аналізі релігійно-конфесійної ситуації в області та її просторових особливостях.

Здійснено аналіз адміністративно-територіального устрою конфесій та його вплив на паломництво, виділено основних організаторів паломництва на різних управлінських рівнях. Досліджено головні ресурси паломництва (чудотворні ікони, мощі святих та блаженних християнства, цілющі джерела), здійснено їх бальне оцінювання, виконано картографування цих ресурсів.

Виділено основні потоки паломників та місця, до яких регулярно відбуваються прощі та відпусти. На основі бального оцінювання, врахування

конфесійного складу населення, ресурсів паломництва на території Львівської області нами виділено дев'ять паломницьких районів.

Здійснено типізацію об'єктів паломництва у Львівській області, виділено ядра паломництва, паломницькі центри, вузли та пункти. З'ясовано особливості географії розміщення сакральних об'єктів та ресурсів у Львівській області. Здійснено картографування найвідоміших паломницьких об'єктів, досліджено ресурси паломництва у розрізі районів та міст обласного значення.

Проаналізовано проблеми розвитку паломницької інфраструктури та паломництва у Львівській області. На основі бального оцінювання сакральних об'єктів, де зберігаються чудотворні ікони і мощі святих та блаженних християнства та розташовані цілющі джерела, виділено паломницькі місця із розвинутою та нерозвинутою паломницькою інфраструктурою. Акцентовано увагу на створенні нових паломницьких маршрутів із метою популяризації паломництва.

Актуальність дослідження визначається спрямованістю сучасних суспільно-географічних шкіл на вивчення просторової діяльності людини, зокрема, її духовної складової. З розпадом Радянського Союзу і проголошенням незалежності України пов'язана активізація релігійного життя українців. Передусім це стосується УГКЦ, повернення до України РКЦ, відновлення УАПЦ, виходу зі сфери впливу РПЦ частини духовенства та вірян та проголошення УПЦ КП. Після 1991 р. держава взяла курс на повернення націоналізованого у церкви майна, почала відбудовувати зруйновані церкви та монастирі.

Матеріалом дослідження слугували дані управління статистики у Львівській області, інформаційні сайти Української Греко-Католицької, Української Православної Церкви Київського Патріархату, Української Автокефальної Церкви, Української Православної Церкви Московського Патріархату, Римо Католицької Церкви та сайти низки протестантських церков й організацій, Релігійно-Інформаційної Служби України (РІСУ), путівники,

присвячені паломницьким місцям, монографії, дисертації та наукові статті на тему географії релігії та паломництва.

Наукова новизна роботи полягає у дослідженні геопросторового феномену паломництва. Уперше здійснено типізацію паломницьких місць Львівської області за часом їхнього виникнення, здійснено районування Львівської області за особливостями паломницьких потоків, здійснено аналіз паломницьких потоків та маршрутів Львівської області. На основі дослідження ресурсів паломництва у роботі подано низку авторських маршрутів. Удосконалено типізацію ресурсів паломництва за низкою критеріїв. Набули подальшого розвитку дослідження історико-географічних особливостей функціонування паломницьких місць, аналіз конфесійної ситуації в області, вивчення територіально-адміністративного устрою конфесій у Львівській області. Виконано низку авторських карт, які відображають конфесійну ситуацію у Львівській області, індекс конфесійної мозаїчності населення, коефіцієнт конфесійної компактності, адміністративно-територіальний устрій конфесій, розташування паломницьких місць, ресурси паломництва (чудотворні ікони, мощі, цілющі джерела), паломницьку інфраструктуру в розрізі адміністративних районів, основні паломницькі маршрути тощо.

Практичне значення дисертації полягає у можливості її використання під час викладання лекційних курсів “Географія населення”, “Етногеографія”, “Географія релігії”, “Релігійний туризм”, у проведенні практичних робіт, написанні курсових, магістерських, дисертаційних робіт, для туристичних фірм та релігійних організацій тощо.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, якому передують анотація українською та англійською мовами, чотирьох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел загальним обсягом 296 видань, 17 таблиць, 71 рисунку (із яких – 37 картосхем) та 27 додатків.

У першому розділі “Теоретико-методологічні та методичні засади суспільно-географічного дослідження паломництва” закладено основи

дослідження, визначено структуру географії релігії, проаналізовано підходи науковців до термінів “релігійний туризм” та “паломництво”, встановлено спільні та відмінні риси паломництва та релігійного туризму, висвітлено методологічні засади дослідження паломництва – методика дослідження, методи та прийоми аналізу, основні етапи дослідження. Виділено головні праці, які вплинули на становлення географії релігії в Україні, встановлено інформаційну основу дослідження.

Дослідження паломництва та його складових є особливо важливими для України внаслідок її географічного розташування та неоднорідного релігійного складу населення. Географічність дослідження релігійної сфери полягає у виявленні територіальних відмінностей поширення певної релігії, дослідження релігійних конфліктів, які окрім релігійної, можуть мати етнічну та мовну складові, виявленні територіальних ядер релігійного життя населення, розвитку релігійної інфраструктури тощо.

Дослідження паломництва вимагає використання суспільно-географічних методів та методики релігієзнавства. Особливо важливим є використання польового методу та методу анкетування, опитування настоятелів святинь, куди прибувають паломники, та самих паломників. Не менш важливим є використання картографічного методу, який відтворюватиме різні складові релігійного життя суспільства, відобразатиме основні центри паломництва тощо. Неоднорідність території зумовлює значні відмінності й дає змогу здійснювати районування – завдяки аналізу конфесійної ситуації і аналізу паломницьких ресурсів та бального оцінювання виділити паломницькі райони.

Джерельна база дослідження паломництва представлена широким спектром інформації: від статистичних даних органів обласної статистики – до інформації, наданої священнослужителями. Не менш важливою є інформація з інтернет-сайтів релігійно-адміністративних одиниць, де наведено дані про графіки проведення прощ, історію святинь чи правила поведінки у храмах і монастирях. При написанні теоретичного розділу роботи використовувалися напрацювання як вітчизняних так і зарубіжних науковців у сфері географії релігії. У цих працях

розроблено теоретико-методологічні основи дослідження релігійної сфери, розглянуто вплив історико-культурних та соціально-політичних умов на конфесійну ситуацію, вивчено компонентну структуру релігійної сфери, її трансформацію тощо.

У другому розділі “Суспільно-географічні передумови розвитку паломництва у Львівській області” визначено історико-географічні передумови виникнення паломництва в Україні та Львівській області. За результатами аналізу інформаційних джерел дослідження здійснено типізацію та складено авторську картосхему паломницьких місць за часом їхнього виникнення. Наведено характеристику п’яти найчисельніших конфесій, які функціонують у Львівській області, проаналізовано конфесійну мозаїчність районів Львівської області та коефіцієнт конфесійної компактності, динаміку кількості релігійних організацій і громад, виділено райони та міста обласного значення, у яких переважають релігійні громади тієї чи іншої конфесії.

За інформацією, поданою на інтернет-сторінках адміністративно-територіальних одиниць різних конфесій, складено низку карт, які репрезентують розташування парафій (приходів, релігійних громад) та адміністративно-територіальний устрій конфесій у Львівській області. Проаналізовано особливості АТУ різних конфесій, зважаючи на історичні особливості їхнього розвитку.

Християнське паломництво є одним із найдавніших видів культової діяльності людства. Перші паломницькі місця у Львівській області виникли ще за княжої доби. Проте найбільше паломницьких місць виникало в епоху переходу від Середньовіччя до раннього Нового часу. Незважаючи на те, що на території області функціонує понад 100 паломницьких об’єктів, більшість із них мають місцеве значення.

У третьому розділі “Сучасний стан розвитку паломництва у Львівській області та його просторові особливості” розглянуто та проаналізовано основні ресурси паломництва у Львівській області, наведено їхню коротку характеристику, здійснено бальну оцінку, на основі якої виділено найатрактивніші місця. Визначено паломницькі місця, де систематично

організують прощі та відпусти. На основі аналізу конфесійного складу населення, конфесійної належності об'єктів паломництва, особливостей їхнього розташування і типу ресурсу на території Львівської області нами виділено дев'ять паломницьких районів. За цими ж критеріями виділено паломницькі ядра, центри паломництва, паломницькі пункти та вузли.

За високим релігійним, паломницьким та духовно-культурним значенням на території Львівської області варто виділити чотири паломницькі ядра: м. Львів, села Страдч, Крехів та Унів. За конфесійною належністю три паломницькі ядра є моноконфесійними – Страдч, Крехів та Унів перебувають під юрисдикцією УГКЦ, а Львів – поліконфесійне ядро, де зосереджено управлінські центри та паломницькі об'єкти низки конфесій.

На території Львівської області виділяємо 21 паломницький центр. Серед них виокремлюємо п'ять міст обласного значення – Борислав, Дрогобич, Самбір, Стрий та Червоноград. Паломницькими центрами є також низка районних центрів – Жидачів, Жовква, Золочів, Мостиська, Радехів, Сокаль та Яворів. За конфесійною належністю об'єктів паломництва переважає УГКЦ, у низці районних центрів, окрім паломницьких об'єктів УГКЦ, функціонують об'єкти паломництва УПЦ МП (Жовква). На заході Львівської області у паломницьких центрах, окрім святинь УГКЦ, діють паломницькі осередки РКЦ (Мостиська, Рудки). До групи паломницьких центрів ми віднесли села Бориничі, Тучне та Лісок Чернильський, як населені пункти, де є два види паломницьких ресурсів: цілющі джерела та чудотворні ікони. До категорії паломницьких центрів зараховано села Підгірці, Підкамінь та смт. Глиняни.

На території Львівської області до категорії “паломницькі пункти” ми зарахували 43 населені пункти. До паломницьких пунктів ми віднесли низку районних центрів та міст обласного значення. У цих містах є паломницькі святині однієї із конфесій, ці міста приймають незначну кількість паломників. Більшість виділених нами паломницьких пунктів перебуває під юрисдикцією УГКЦ.

Серед паломницьких вузлів ми виділили Червоноградсько-Сокальський, Радохівський, Самбірсько-Дрогобицький, Жидачівський, Львівський, Унівський та Підкамінський.

У четвертому розділі **“Проблеми та перспективи розвитку паломництва у Львівській області”** розглянуто проблеми розвитку паломництва, особливу увагу зосереджено на аналізі паломницької інфраструктури. За особливостями розвитку паломницької інфраструктури здійснено групування місць паломництва. Згруповано райони за перспективами розвитку паломництва. Запроповано низку нових пізнавально-релігійних маршрутів, які, на нашу думку, популяризуватимуть паломницькі місця.

Із усіх об'єктів паломництва Львівської області розвинену паломницьку інфраструктуру мають 57 святинь, які розташовано у 24 населених пунктах. В адміністративному устрої конфесій це центри деканатів чи благочинь. За типом ресурсів паломництва тут переважно зосереджено чудотворні ікони та мощі святих і блаженних. Нерозвинену паломницьку інфраструктуру мають 49 об'єктів паломництва, розташовано у 44 населених пунктах. За типом поселень це переважно села, які значно віддалені від великих туристичних центрів. Щодо об'єктів це, здебільшого цілющі джерела, розташовані поза межами сіл, а також низка чудотворних ікон.

Розвиток паломництва обмежує нерозвиненість паломницької інфраструктури: у більшості паломницьких місць немає можливості переночувати при монастирі чи церкві, натомість паломники користуються світськими засобами розміщення. Низка паломницьких святинь розташована у селах, де немає закладів харчування та розміщення, а наявні не відповідають вимогам паломників. Паломницькі служби, які зараз функціонують, є радше такими за назвою, на нашу думку, вони вже діють у сфері релігійного туризму. На інформаційних сайтах цих паломницьких служб більшість їхніх поїздок спрямовано на виїзд поза межі України, а прощі чи тури організують лише до найбільших святинь: Унева, Крехова чи Страдча.

Ключові слова: географія релігії, релігійно-географічне районування, адміністративно-територіальний устрій конфесій, територіальна організація, паломництво, паломницький район, паломницький центр, паломницьке ядро, паломницький пункт.

Summary

Gorodyskii Yuriy. Geospatial organization of pilgrimage in the Lviv region. – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

Dissertation for the degree of the candidate of geographical sciences in the specialty 11.00.02. – Economic and Social Geography. Ivan Franko National University of Lviv, 2018.

The scientific research is devoted to the geospatial features of pilgrimage organization in Lviv region, the analysis of the denominational situation, the study and grade assessment of the resources of pilgrimage, the development of scientific and practical recommendations on the development of pilgrimage, the introduction of new pilgrimage and informative routes.

The analysis of scientific works on this problem has shown that in modern geography there are works devoted to questions of geography of religion, religious tourism, problems of religion organization on the national scale and in the context of certain regions of Ukraine. At the same time, the study of works of geographers, religious and cultural studies scholars in the light of current research trends give grounds to argue about the need for a detailed socio-geographical study of the phenomenon of the pilgrimage.

The history of the pilgrimage development in Ukraine and the world is briefly outlined, pilgrimage sites of Lviv region have been grouped according to the date of appearance or the first mention. The emphasis is placed on the analysis of the denominational situation in the region and its spatial characteristics.

The analysis of the administrative and territorial structure of denominations and its influence on the pilgrimage has been made, the main organizers of the pilgrimage at various managerial levels has been carried out. The main resources of the pilgrimage

(wonderworking icons, relics of saints and blessed of Christian faith, healing springs) are investigated, their grade evaluation has been carried out, the mapping of these resources has been performed.

The main streams of pilgrimages and places to which pilgrimages and dismissal pilgrimages are regularly carried out are highlighted. On the basis of grade assessment, the denominational composition of the population, pilgrimage resources on the territory of Lviv region we have singled out nine pilgrimage districts.

Classification of pilgrimage sites in Lviv region has been carried out, pilgrim clusters, pilgrim centers, knots and locations have been distinguished. The features of the location of sacred places and resources in the Lviv region are elucidated. Mapping of the most famous pilgrimage sites has been made, pilgrimage resources have been investigated by regions and cities of regional significance.

The problems of the development of pilgrimage infrastructure and the pilgrimage in Lviv region are analyzed. Based on a grade assessment of the sacred sites, where miraculous icons and relics of saints and the blessed of the Christian creed are kept and healing springs are located, pilgrimages with a developed and poorly developed pilgrimage infrastructure are singled out. The necessity of creating new pilgrimage routes with the purpose of popularizing pilgrimage is emphasized.

The relevance of the study is determined by the orientation of modern socio-geographical schools on the study of man's spatial activity, in particular, its spiritual component. The intensification of religious life of Ukrainians is connected with the collapse of the Soviet Union and the proclamation of Ukraine's independence. In the first place, it concerns the UGCC, the return of the RCC to Ukraine, the restoration of the UAOC, leaving of the part of the clergy and the faithful the sphere of influence of the Russian Orthodox Church and the proclamation of the UOC-KP. After 1991, the state took the course of returning nationalized property to the church and began rebuilding destroyed churches and monasteries.

The materials of the study were data of the Department of Statistics in Lviv region, information sites of the Ukrainian Greek Catholic Church, the Ukrainian Orthodox Church of Kyiv Patriarchate, the Ukrainian Autocephalous Church, the

Ukrainian Orthodox Church of the Moscow Patriarchate, the Roman Catholic Church as well as sites of a number of Protestant churches and organizations, the Religious Information Service of Ukraine, guides devoted to pilgrimage places, monographs, dissertations and scientific articles on the topic of geography of religion and the pilgrimage.

The scientific novelty of the work consists in the study the geospatial phenomenon of the pilgrimage. For the first time classification of pilgrimage places of Lviv region according to the the time of their origin has been carried out, the division of Lviv region into districts according to the peculiarities of pilgrimage streams has been made, the analysis of pilgrimages and routes of Lviv region has been performed. On the basis of the study of pilgrimage resources, a number of the author's routes are presented in the work. The classification of pilgrimage resources according to a number of criteria has been improved. The study of historical and geographical features of the functioning of pilgrimage places, the analysis of the denominational situation in the region, and the study of the territorial and administrative structure of denominations in Lviv region have been further developed. There have been executed a number of the author's charts reflecting the denominational situation in Lviv region, the index of denominational mosaic of the population, the factor of denominational compactness, the administrative and territorial configuration of denominations, the location of pilgrimage sites, pilgrimage resources (miraculous icons, relics, healing springs), pilgrimage infrastructure in the administrative districts, the main pilgrimage routes, etc.

The practical value of the dissertation lies in the possibility of its use in teaching lecture courses "Geography of the Population", "Ethnogeography", "Geography of Religion", "Religious Tourism", in conducting seminars, writing course papers, master theses as well as by travel agencies and religious organizations, etc.

The structure and volume of the dissertation. The dissertation consists of Introduction, which is preceded by an abstract in Ukrainian and English, four Chapters with conclusions to each of them, General Conclusions, a List of used sources with the total number of 296 titles, 17 tables, 71 figures (37 of which are charts) and 27 supplements.

In the first chapter "Theoretical and Methodological Principles of Social and Geographical Research of Pilgrimage" foundations of the research are laid down, the structure of geography of religion is determined, approaches of scholars to the terms "religious tourism" and "pilgrimage" are analyzed, common and distinctive features of the pilgrimage and religious tourism are established, methodological foundations of pilgrimage research (research methodology, methods and techniques of analysis, the main stages of research) are highlighted. The main works that influenced the formation of the geography of religion in Ukraine are identified, the information basis of the research is established.

The investigation of the pilgrimage and its components is especially important for Ukraine due to its geographical location and the heterogeneous religious composition of the population. The geographical nature of the study of the religious sphere consists in identifying territorial differences of the spreading of a particular religion, the study of religious conflicts, which, in addition to the religious element, may have ethnic and linguistic components, the identification of territorial epicenters of religious life of the population, the development of religious infrastructure, etc.

The investigation of the pilgrimage requires the use of socio-geographical methods and techniques of religious studies. Particularly important is the use of the field method and the method of questioning, polling priests of the shrines, to which pilgrims come, and polling pilgrims themselves. Equally important is the use of the cartographic method that will reproduce various components of religious life of the society, reflect the main centers of the pilgrimage, etc. The heterogeneity of the territory leads to significant differences and makes it possible to perform pilgrimage zoning- due to the analysis of the denominational situation and the analysis of pilgrimage resources and grade assessments to allocate pilgrimage areas.

The source database for the pilgrimage survey is represented by a wide range of information: from statistical data of regional statistics bodies to the information provided by clergymen. Equally important is the information from the Internet sites of religious and administrative units, which provides data on the schedules of pilgrimages, the history of shrines or rules of conduct in temples and monasteries. In the course of

writing the theoretical part of the paper works of both domestic and foreign scholars in the field of geography of religion were used. In these works the theoretical and methodological foundations of the research of the religious sphere have been developed, the influence of historical and cultural and socio-political conditions on the confessional situation has been considered, the componential structure of the religious sphere, its transformation etc. have been studied.

The second chapter "Socio-geographical Preconditions for the Development of Pilgrimage in Lviv Region" identifies historical and geographical preconditions for the emergence of pilgrimage in Ukraine and Lviv region. According to the results of the analysis of the information sources of the study, the classification and the author's chart of pilgrimage places according to the time of their appearance have been executed. The characteristics of the five largest denominations which are functioning in Lviv region is provided, the denominational mosaic of the districts of Lviv region and the factor of denominational compactness, dynamics of the number of religious organizations and communities are analyzed, districts and towns of regional significance, dominated by religious communities of this or that denomination are identified.

According to the information from the Internet pages of administrative-territorial units of different denominations, there have been made a series of charts, which represent locations of parishes (religious communities) and the administrative and territorial structure of denominations in Lviv region. The characteristics of the ATU of different denominations are analyzed, taking into account the historical peculiarities of their development.

Christian pilgrimage is one of the most ancient forms of mankind's religious activity. The first pilgrimage places in Lviv region appeared as early as the princes' times. However, most of the pilgrimage places arose in the era of the transition from the Middle Ages to the early New time. Despite the fact that over 100 pilgrimage facilities operate in the region, most of them are of local importance.

In the third chapter "The Current State of the Development of the Pilgrimage in Lviv Region and its Spatial Features," the main pilgrimage resources in Lviv region are analyzed and their brief description is given. A grade assessment has

been made, on the basis of which the most attractive places have been selected. The pilgrimage places, where pilgrimages and dismissal pilgrimages are systematically organized, have been determined. Based on the analysis of the denominational composition of the population, the religious affiliation of the sites of the pilgrimage, the peculiarities of their location and the resource type in Lviv region, we have identified nine pilgrimage districts. Using the same criteria, pilgrimage clusters, centers of pilgrimage, pilgrimage locations and knots have been distinguished.

According to the religious, pilgrimage and spiritual as well as cultural significance four pilgrimage clusters should be distinguished on the territory of Lviv region: Lviv, Stradch, Krekhiv and Univ. As far as denominations are concerned, three pilgrim megacenters are mono-denominational: Stradch, Krekhiv, and Univ are under the jurisdiction of the UGCC, with Lviv being multi-denominational, where the administrative centers and pilgrimage shrines of a number of denominations are situated.

We distinguish 21 pilgrimage centers on the territory of Lviv region. Among them we single out five cities of regional significance – Boryslav, Drohobych, Sambir, Stryi and Chervonohrad. A number of district centers: Zhydachiv, Zhovkva, Zolochiv, Mostyska, Radekhiv, Sokal and Yavoriv are also pilgrim centers. According to the religious affiliation of the sites of the pilgrimage, the UGCC prevails; in a number of district centers, besides the pilgrimage sites of the UGCC, the facilities of the pilgrimage of the UOC-MP (Zhovkva) operate. In the west of Lviv region, pilgrim centers of the RCC (Mostyska, Rudky) operate in pilgrimage centers, besides the holy shrines of the UGCC. To the group of pilgrim centers, we refer the villages of Borynychy, Tuchne and Lisok Chernylyavsky as settlements, where there are two types of pilgrimage resources: healing springs and miraculous icons. The category of pilgrimage centers includes the villages of Pidhirtsi, Pidkamin and Hlyniany.

We have counted 43 settlements as "pilgrimage locations" on the territory of Lviv region. To the pilgrimage localities we have referred a number of regional centers and cities of regional significance. In these cities there are pilgrimage shrines of one of the

denominations, and these cities receive an insignificant number of pilgrims. Most of the mentioned localities are under the jurisdiction of the UGCC.

To the pilgrimage knots belong, in our opinion, Chervonohrad-Sokal, Radekhiv, Sambir-Drohobych, Zhidachiv, Lviv, Univ and Pidkamin.

The fourth chapter "Problems and Prospects of Pilgrimage Development in Lviv region" addresses the problems of the development of the pilgrimage, with a special focus on the analysis of pilgrimage infrastructure. According to the peculiarities of the development of pilgrimage infrastructure, pilgrimage sites have been grouped. Areas are grouped according to the prospects for the development of the pilgrimage. A number of new informative and religious routes have been introduced, which, we believe, will popularize pilgrimages.

Of all pilgrimage sites of Lviv region, 57 have shrines, which are located in 24 settlements. In the administrative system of denominations they are centers of deaneries or charities. According to the type of pilgrimage resources, miraculous icons and relics of saints and the blessed are mainly concentrated here. 49 pilgrimages, located in 44 settlements have a poorly developed pilgrimage infrastructure. This type of settlements is mainly villages that are removed far from major tourist centers. As for the sites, they are mostly healing springs, located outside the villages, as well as a number of miraculous icons.

The development of the pilgrimage is restricted by the inadequate development of pilgrimage infrastructure: in most pilgrimage places there is no possibility to spend the night at a monastery or church, while pilgrims use "secular" means of accommodation. A number of pilgrimage shrines are located in villages where there is no catering and accommodation, and the existing ones do not meet the requirements of the pilgrims. The pilgrimage services that are now functioning are rather such by name, in our opinion, they already operate in the field of religious tourism. On the information sites of these pilgrimage services, most of their efforts are aimed at organizing trips outside Ukraine, what they offer is pilgrimages or tours only to the greatest shrines: Univ, Krekhiv or Stradch.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Городиський Ю. Я. Класифікація паломницьких маршрутів у релігійно-туристичному дослідженні // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Л. Українки. Серія географічні науки. 2015. №15 (316). С. 31–35. (0,25 д. а.).

2. Городиський Ю. Я. Класифікація християнського паломництва (для потреб суспільно-географічних досліджень) // Географія та туризм. 2016. Вип. 30. С. 168–176. (0,5 д. а.).

3. Городиський Ю. Я. Мощі святих і блаженних українського християнства як об'єкти релігійно-паломницького туризму на Галичині // Вісник Львівського університету. Серія географія. 2013. Вип. 42. С. 86–94. (0,5 д. а.).

4. Городиський Ю. Я. Святі цілющі джерела Львівщини та можливості їх використання в туризмі // Вісник Інституту педагогічної освіти. Серія географічна. 2012. Вип. 1. С. 279–284. (0,31 д. а.).

5. Городиський Ю. Я. Форми геопросторової організації паломництва (на прикладі Львівської області) // Історія української географії. 2015. Вип. 32. С. 63–67. (0,31 д. а.).

6. Городиський Ю. Я., Манько А. М. Проблеми і перспективи розвитку туризму у Тернопільській області // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2012. Ч1. С. 36–41. (0,31 д. а.). (особистий внесок: систематизація ресурсів паломництва, участь у оформленні та написанні статті)

Публікації у наукових фахових виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз

7. Городиський Ю. Я. Територіальні особливості розвитку паломництва у Львівській області // Вісник Харківського університету. Серія “Географія-Геологія-Екологія”. 2014. Вип. 41. С. 101–107. (0,38 д. а.) (Index Copernicus).

Публікації в інших виданнях, тези наукових доповідей

8. Городиський Ю. Я. Конфесійно-релігійні напрями християнства, відгалуження і течії (на прикладі Галичини) // Україна і світ: суспільно-

географічні виміри: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених, аспірантів та студентів (м. Львів, 2014). 2014. С. 324–329. (0,31 д. а.).

9. Городиський Ю. Я. Паломницькі об'єкти у релігійно-паломницькому туризмі (на матеріалах Галичини) // Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід: матеріали VII наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Львів, 2013 р.). Львів, 2013. С. 140–144. (0,25 д. а.).

10. Городиський Ю. Я. Сучасна релігійно-конфесійна ситуація у Львівській області // Економіко-географічна освіта і національна самосвідомість: актуальні проблеми їх формування: матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених (м. Донецьк, 2012). Донецьк, 2012. С. 201–203. (0,2 д. а.).

11. Городиський Ю. Я. Чудотворні ікони як об'єкти паломницького туризму в християнстві (на прикладі Львівської митрополії УГКЦ) // Географічна наука і практика: виклики епохи: матеріали міжн. наук.-практ. конф., присвяченої 130-річчю географії у Львівському університеті (м. Львів, 16-18 травня 2013 р.). Львів. 2013. Т.3. С. 249–252. (0,2 д. а.).

12. Городыськый Ю. Я. Религиозные общества Львовской области: их территориальные особенности и структура // Периодический сборник Благовещенского государственного педагогического университета. 2014. №3(27). С. 9–13. (0,25 д. а.).

13. Городиський Ю. Я. Святі цілющі джерела Львівщини та можливості їх використання в туризмі // Еко і агротуризм: перспективи розвитку на регіональному та локальному рівнях : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Рівне, 2012). 2012. С. 279–284.

14. Городыськый Ю. Я. Современное развитие христианского паломничества на территории Галичины и его территориальные особенности // Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов. 2014. №5 (95). С. 200–207. (0,44 д. а.).

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПАЛОМНИЦТВА	10
1.1. Географія релігії як суспільно-географічна дисципліна: предмет, об'єкт, завдання.....	10
1.2. Паломництво як предмет суспільно-географічного дослідження.....	26
1.3. Методологія і методи суспільно-географічного дослідження паломництва.....	35
1.4. Інформаційна основа суспільно-географічного дослідження паломництва.....	43
Висновки до розділу 1.....	52
РОЗДІЛ 2. СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ПАЛОМНИЦТВА У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	55
2.1. Історико-географічні передумови розвитку паломництва.....	55
2.2. Сучасна релігійно-конфесійна ситуація в області та її просторові особливості.....	65
2.3. Адміністративно-територіальний устрій та управлінська структура конфесій.....	98
Висновки до розділу 2.....	120
РОЗДІЛ 3. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ПАЛОМНИЦТВА У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ ТА ЙОГО ПРОСТОРОВІ ОСОБЛИВОСТІ	123
3.1. Географія розміщення сакральних об'єктів та ресурсів у Львівській області.....	123
3.2. Типізація паломницьких об'єктів.....	127
3.3. Паломницький рух: потоки паломників, прощі та інші види подорожей.....	141
3.4. Паломницькі об'єкти.....	146
3.4.1. Чудотворні ікони.....	146
3.4.2. Мощі святих і блаженних.....	161
3.4.3. Святі цілющі джерела.....	173
Висновки до розділу 3.....	182
РОЗДІЛ 4. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПАЛОМНИЦТВА У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	185
4.1. Проблеми розвитку паломницької інфраструктури.....	185
4.2. Створення нових паломницько-пізнавальних маршрутів.....	194
Висновки до розділу 4.....	201
ВИСНОВКИ	203
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	207
ДОДАТКИ	231

Перелік умовних позначень і скорочень

АСД – адвентисти сьомого дня

АТУ – адміністративно-територіальний устрій

ГР – географія релігії

ЄХБ – євангельські християни баптисти

КС – культова споруда

РКЦ – Римо-Католицька Церква

РО – релігійна організація

РПЦ – Російська Православна Церква

РС – релігійна сфера

ПР – паломницький район

ПЯ – паломницьке ядро

ПЦ – паломницький центр

ПВ – паломницький вузол

ПП – паломницький пункт

ТОРС – територіальна організація релігійної сфери

УАПЦ – Українська Автокефальна Православна Церква

УГКЦ – Українська Греко-Католицька Церква

УНП – Українське Національне Православ'я

УПЦ КП – Українська Православна Церква Київського Патріархату

УПЦ МП – Українська Православна Церква Московського Патріархату

ХВС – Християни Віри Євангельської

ВСТУП

Паломництво є складним соціокультурним феноменом, який відіграє важливу роль у сучасному суспільному житті. В окремих релігіях паломництво є невід'ємною ознакою релігійності та засобом духовної практики. Найважливіші паломницькі місця приймають щорічно мільйонні потоки паломників. Паломництво має чітко виражену географічну складову, адже в його основі лежить подорож (проща) із місця проживання людини до об'єкта поклоніння. Чимало паломницьких місць пов'язані з різноманітними природними об'єктами (лісами, печерами, джерелами), а в окремих релігіях вони є об'єктами поклоніння.

Важливе значення для розвитку паломництва та формування потоків паломників має наявність ресурсів паломництва (чудотворних ікон, мощей святих та блаженних, цілющих джерел). Транспортна доступність святинь, де для вшанування та поклоніння виставлено чудотворні ікони чи мощі святих, наявність паломницької інфраструктури, сакральна та історична значимість цих святинь впливають на кількість паломників.

Актуальність дослідження визначається спрямованістю сучасних суспільно-географічних шкіл на вивчення просторової діяльності людини, зокрема її духовної складової. Релігійна (культува) діяльність, до якої входить паломництво, є невід'ємною частиною духовного життя людини. Із розпадом Радянського Союзу і проголошенням незалежності України пов'язана й активізація релігійного життя. Передусім це стосується УГКЦ, повернення до України РКЦ, відновлення УАПЦ, виходу зі сфери впливу РПЦ частини духовенства та вірян і проголошення УПЦ КП. Після 1991 р. держава взяла курс на повернення церквам майна, почала відбудовувати зруйновані храми та монастирі. Водночас почало поживляватися культове життя українців, активізувалася паломницька діяльність.

Актуальності теми додає те, що Львівська область володіє значною кількістю ресурсів паломництва, які сформувалися впродовж століть. У храмах області для вшанування та поклоніння виставлено понад півсотні чудотворних ікон, в області розташовано 19 джерел, води яких мають цілющі властивості. Прикордонне

положення області та її багата історія зумовили те, що зараз регіон є поліконфесійним. У Львівській області розташовані паломницькі місця як регіонального, так і національного масштабу. Найбільшими і водночас найвідомішими паломницькими місцями Львівської області є місто Львів, села Крехів, Страдч, Унів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано в межах наукової теми “Сучасні тенденції трансформації суспільно-географічного простору України” (номер державної реєстрації 0111U008005), яка виконувалася на кафедрі географії України географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є суспільно-географічне дослідження паломницької діяльності у Львівській області, зокрема аналіз ресурсів паломництва, мережі паломницьких об'єктів, паломницьких потоків та маршрутів.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання головних **завдань**:

– обґрунтувати теоретичні засади та методику дослідження територіальної організації паломництва;

– проаналізувати передумови і чинники розвитку паломництва у Львівській області, зокрема сучасну георелігійну ситуацію та її територіальну специфіку, історико-географічні особливості розвитку паломництва, територіально-адміністративний устрій конфесій у Львівській області;

– дослідити сучасний стан просторової організації паломництва у Львівській області: розташування паломницьких об'єктів та ресурсів, формування їх поєднань, паломницьку інфраструктуру, просторові зв'язки тощо;

– встановити географічні проблеми та перспективи розвитку паломництва у Львівській області.

Об'єкт дослідження: паломництво у Львівській області.

Предмет дослідження: просторова організація паломництва у Львівській області.

Теоретико-методологічна основи і методи дослідження. Для досягнення мети дисертаційного дослідження на основі географічного, історичного та системного підходів застосовано різноманітні методи дослідження: загальнонаукові (синтез, аналіз, узагальнення) – при написанні I розділу дисертації; міждисциплінарні методи (статистичний) – під час збору даних та проведення аналізу різноманітних статистичних показників, даних державних органів статистики; математико-аналітичний – при використанні кількісних показників у розрахунках різних індексів (індекс конфесійної мозаїчності); спеціальні методи (картографічний) – при картографуванні показників і явищ за темою дисертації, складанні схем картографічного змісту; історико-географічний – при дослідженні особливостей формування розвитку та функціонування паломництва у Львівській області. Основними методами дослідження є: порівняльно-географічний (застосовувався при дослідженні територіальних аспектів складових паломництва), районування (при виділенні паломницьких районів), картографічний (при вивченні та побудові картографічних моделей територіальної організації паломництва).

У роботі використано комп'ютерні методи обробки й візуалізації результатів дослідження за допомогою програми ArcMap 10.4.1.

У процесі написання дисертації використано теоретичні та прикладні праці відомих українських і закордонних науковців: Л. Атаман, Т. Божук, В. Васьковського, О. Вісьтак, В. Гіщинського, С. Горохова, М. Дністрянського, Л. Ключко, А. Ковальчука, Ю. Когатька, О. Кріндача, І. Кураса, О. Кучабського, Р. Лозинського, О. Любіцевої, К. Мезенцева, Л. Немець, Г. Озема, С. Павлова, В. Патійчука, І. Ровенчака, З. Сапелкіної, О. Тимчук, І. Філімонової, Ю. Філоненка, О. Шаблія, В. Шведової, Л. Шевчук, П. Яроцького, А. Ясковського, Д. Софера та ін.

Інформаційну базу дослідження склали матеріали Департаменту з питань культури, національностей та релігії Львівської обласної адміністрації, інформаційні сайти адміністративно-територіальних одиниць Української Греко-Католицької Церкви, Римо-Католицької Церкви, Української Автокефальної

Православної Церкви, Української Православної Церкви Київського Патріархату, Української Православної Церкви Московського Патріархату, низки протестантських церков та організацій, які діють на території Львівської області; Релігійно-Інформаційної Служби України, Патріаршого паломницького центру УГКЦ та інших паломницьких структур; важливими джерелами інформації стали друковані та електронні видання конфесій, де, окрім матеріалу релігійної тематики, публікували описи різних паломницьких святинь, історію реліквій, які зберігаються у храмах Львівської області тощо.

Наукова новизна одержаних результатів. До найсуттєвіших результатів, які визначають наукову новизну дисертації, належать такі:

уперше:

– встановлено просторову організацію паломництва у Львівській області, зокрема, досліджено ресурси паломництва; виділено головні сакральні місця та здійснено їхню типізацію, виконано районування території регіону за особливостями паломницьких потоків, та проаналізовано їх.

удосконалено:

– типізацію ресурсів паломництва, зокрема виділено типи ресурсів за критеріями конфесійності, сакрального (культового) значення, метою подорожі, формою участі;

набули подальшого розвитку:

– дослідження основних чинників, що впливають на розвиток паломництва у Львівській області, серед яких: історико-географічні особливості розвитку сакральних місць; дослідження конфесійної ситуації у регіоні та адміністративно-територіального устрою різних конфесій у Львівській області;

– картографування паломницьких об'єктів і ресурсів, зокрема складено низку авторських карт, які репрезентують адміністративно-територіальний поділ основних християнських конфесій (УГКЦ, УПЦ КП, УАПЦ, УПЦ МП та РКЦ) у Львівській області, розташування головних ресурсів паломництва тощо;

– розгляд паломництва в контексті туристичної діяльності, запропоновано нові паломницькі маршрути, обґрунтовано доцільність їх використання.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що систематизовані й узагальнені результати досліджень можуть використати місцеві органи влади у формуванні співпраці із наявними у Львівській області конфесіями під час налагодження співпраці у сфері культури і туризму. Теоретичні та прикладні положення дисертації використано у процесі викладання навчальних дисциплін “Географія релігії”, “Географія релігійного туризму в Україні” та внесено до наукових звітів кафедри географії України за 2012–2015 рр.

Особистий внесок здобувача полягає у зборі та опрацюванні статистичної інформації про релігійні громади та їхню конфесійну належність у розрізі районів Львівської області. У роботі розроблено методичні підходи щодо дослідження паломництва та складено висновки, сформульовані особисто здобувачем наукового ступеня. Наукові положення, висновки та рекомендації, які подано у дисертації та публікаціях і винесено на захист, автор отримав самостійно.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дослідження представлено на наукових конференціях і семінарах: VII Міжнародній конференції “Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід” (Львів, 2013), матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю “Регіон-2010” (Харків, 4–5 листопада, 2010), Матеріалах наукової конференції, присвяченої 80-літтю географічного факультету Білоруського державного університету (Мінськ, 2014), матеріалах IV Міжнародної науково-практичної конференції “Еко і агротуризм: перспективи розвитку на регіональному та локальному рівнях” (Рівне, 2012), VII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих учених “Економіко-географічна освіта і національна самосвідомість: актуальні проблеми їх формування” (Донецьк, 2012), у збірнику праць Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів та студентів, присвяченої 200-річчю від народження Тараса Шевченка “Україна і світ: суспільно-географічні виміри” (Львів, 2014), матеріалах міжнародної наукової конференції, присвяченої 130-річчю географії у Львівському університеті “Географічна наука і практика: виклики епохи” (Львів,

2013), щорічних наукових семінарах та звітних наукових конференціях кафедри географії України Львівського національного університету імені Івана Франка.

Публікації. За результатами дисертаційної роботи опубліковано 14 наукових праць, із них 6 – у фахових виданнях, рекомендованих ДАК МОН України, 1 – у виданні, що входить до міжнародних наукометричних баз, 2 – в інших виданнях, 5 – у матеріалах тез, конференцій та семінарів, загальним обсягом 4,21 друкованих аркуша.

Обсяг і структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, якому передуює анотація, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел (296 найменувань) та додатків. Загальний обсяг дисертаційної роботи становить 208 сторінок, з них – 164 основного тексту. Робота містить 17 таблиць, 71 рисунок (із яких – 37 картосхем), 27 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПАЛОМНИЦТВА

1.1. Географія релігії як суспільно-географічна дисципліна: предмет, об'єкт, завдання

Географія релігії є однією із наймолодших дисциплін серед суспільно-географічних наук. Попри це для сучасних географів очевидним є те, що загалом ця сфера пізнання становить великий інтерес як один із територіальних аспектів релігії. Для релігійної сфери характерна наявність територіальних нерівномірностей, що обумовлює можливість проведення районування території за релігійною ознакою.

Релігія – систематизована віра в існування надприродного ества, яке править долею світу, кожної спільноти і людини та на яке можна впливати молитвою, виконанням обрядів, жертвоприношенням, покутою чи дотриманням певних приписних правил життя [103, с. 12].

Неоднозначність поняття, складність дефініції і трактування підводять нас до визначення феномена релігії. Релігія як форма суспільної свідомості спрямована на формування світоглядної функції. Із психологічного погляду релігія – сфера духовного спілкування людей із надприродними силами. Із погляду соціології релігія є духовною основою соціуму, яка може стимулювати соціальну активність його окремих членів і цілого суспільства [154, с. 15–21].

У європейській філософській думці феномен релігії як суспільного явища осмислили просвітники – Вольтер, П. Гольбах, Д. Дідро. Вони вважали її лише результатом неграмотності та неосвіченості, які з приходом епохи Просвітництва зникнуть як непотрібний елемент. Німецький філософ І. Кант описував релігію як трансцендентне явище, яке виходить поза межі можливостей теоретичного мислення. Г. Гегель зазначав, що релігії притаманні діалог людини з Абсолютним Духом, на основі якого формуються почуття та переживання, що виникають після формування ідей та релігійний культ як вираження цих ідей і почуттів [268, с. 42].

Релігія – надзвичайно багатовимірне явище, яке пов'язане з глибинними почуттями людей – свободою від страждань, отриманням спасіння, життям у

гармонії із зовнішнім світом та самим собою. Це певний спосіб взаємовідносин людей із вищими силами, суспільством, державою та одне з одним. Вона є елементом суспільної системи та феноменом культури. Є чотири антропологічні підходи до розуміння релігії: онтологічний (базується на розумінні природи буття, концепції вічного та вічності), гносеологічний (полягає у пізнавальному ставленні людини до світу, нескінченності та вічності), соціологічний (поділ на бажане та дійсне, розривання між обов'язком і свободою дій) та психологічний (проблеми внутрішнього світу людини) [268, с. 44–45].

Вплив релігії на соціальну складову життєдіяльності окремого індивіда чи суспільства проявляється у соціальних функціях, які вона виконує. До таких функцій відносять світоглядну, компенсаторно-терапевтичну, регулятивну, комунікативну, культурно-формувальну, легітимізуючу, інтеграційно-дезінтеграційну тощо.

Світоглядна функція релігії полягає в тому, що вона пропонує своїм послідовникам відповіді на запитання про походження світу, визначає моральні цілі та орієнтири, пропонує своє трактування концепцій Бога, добра та зла.

Комунікативна функція зумовлює об'єднання для проведення релігійних і світських заходів з метою налагодження діалогу з Богом і поміж людьми.

Релігійні ідеї та цінності, культова діяльність регулюють поведінку людей у соціумі. Релігія у певних межах упорядковує думки, наміри та дії людей, виконуючи у суспільстві регуляторну функцію.

Інтегративна функція релігії полягає у стабілізації ситуації в суспільстві, поширюючи свої ідеї та стереотипи поведінки [268, с. 47; 272, с. 10].

Релігійні громади й організації, які об'єднані за принципом сповідання однієї релігії, відіграють важливу соціальну та громадську роль у суспільстві, виконуючи притаманні їм функції: богослужбову (відправа служб та здійснення обрядів); місіонерську (поширення інформації про свою релігію); пропагандистську (популяризація релігійного життя або дотримання моральних норм чи цінностей, які пропагують різні релігії); благодійницьку (збір та акумуляція пожертв, які спрямовують на благодійну діяльність).

Релігія включає відправлення різних культів (молитов, обрядів, свят), що відбуваються на базі відповідних об'єктів (церков, монастирів, мечетей тощо), які, пройшовши певні етапи становлення, формування і розвитку, є локалізованими і функціонують у просторі (на певній території з її природними й суспільними відмінностями).

Багатогранність такого явища як релігія зумовлює вивчення її багатьма науками, серед яких, насамперед, релігієзнавство, філософія, культурологія, соціологія, психологія, історія, етнографія тощо [138, с. 8].

Природні та суспільні відмінності територій, історичні особливості розвитку етносів зумовлюють поширення у регіонах і країнах певної релігії чи її окремих національних віток. Серед дисциплін, які вивчають та досліджують релігію, виділяємо географію релігії як суспільно-географічну дисципліну, яка досліджує територіальну організацію релігійної сфери [117, с. 9].

Географічні дослідження релігії нерозривно пов'язані з історією становлення, поширення та функціонування самої релігії. Історія релігії як складова загальної історії культури є важливим джерелом інформації, основою застосування ретроспективного аналізу, який дає змогу розглядати поширення релігії як у динаміці, так і в статистиці, в певних умовах навколишнього світу, на певній стадії розвитку людського суспільства [138, с. 8–10].

Погляд на міждисциплінарність географії релігії відображено у т. зв. “Бохумській моделі”, яку розробив М. Бюттнер. За суттю функціонування він виділяє структури трьох рівнів: 1) верхній (ідеологічний) включає сукупність догматики та етики; 2) середній (соціальний) складається з “діяльнісних” структур (конфесійні групи, церковна організація, форми ієрархії, їхнє функціонування в просторі та часі); 3) нижній (територіальний) рівень відображає аспекти взаємодії релігії з природним і соціально-економічним середовищем [138, с. 12].

На думку В. Шведової, географія релігії виникла із “географічної школи” європейської соціології, засновником якої був француз Ф. Ле Пле. Наприкінці XVIII ст. релігійно-географічні дослідження потрапили під вплив популярних на

той час концепцій географічного детермінізму, згідно з якими будь-які динамічні процеси в житті суспільства перебувають у прямій залежності від кліматичних та географічних умов. Прихильниками цієї концепції щодо поширення та розвитку релігії і культури були Ш. Монтеск'є, П. Гольбах, К. Гельвецій.

Із ХІХ ст. серед дослідників поширилася ідея про тісні взаємозв'язки релігії з іншими сферами життя суспільства – політичною, соціальною, економічною та культурною. Водночас дослідження територіально-релігійних питань почали розглядати як невід'ємні від перелічених сфер. Значний вклад у розвиток географії релігії зробив німецький географ та етнолог Ф. Ратцель у праці “Географія населення”, де питанням характеристики релігії як соціального територіального явища присвячено значну частину роботи. Інший німецький дослідник, О. Пешель, вперше обґрунтував теорію про можливість диференціації території за релігійною ознакою, сформулювавши поняття поясу формування та поширення великих релігій [276, с. 116–117].

Як самостійна галузь знань у системі соціальної географії, що вивчає поширення релігій, їхнє співіснування у конкретних геопросторово-часових координатах, географія релігії сформувалася у ХХ ст. [278, с. 10–11].

У ХХ ст., на тлі розвитку соціології, погляди дослідників, які займалися вивченням географії релігії змінилися. Великого значення почали надавати дослідженню суспільних чинників, вивчати зворотний вплив релігії та культури на довколишнє середовище. Сформувався науковий напрям “екологія релігії”. На думку шведського вченого О. Хульткранца, вона вивчає інтеграцію релігії у довколишнє середовище та її наслідки. Незважаючи на початковий інтерес науковців до аналізу поширення різних релігій, заглиблення в екологічні питання відводило їх від суті.

Із II-ої пол. ХХ ст. у європейській науці почався “ренесанс” географії релігії. Завдяки працям П. Фікклера, П. Деффонтайсена, Д. Софера та ін. географія релігії набула статусу самостійності у пізнавальному блоці гуманітарної географії, її перестали вважати відгалуженням соціології чи етнографії [278, с. 116–117].

Місце географії релігії у системі суспільно-географічних наук визначається предметно-об'єктною галуззю її досліджень, роллю, яку відіграє релігія у суспільному житті, внутрішньою логікою розвитку цієї науки. Ознакою новітнього етапу розвитку географії релігії є єдність соціального, економічного та екологічного підходів до вивчення просторового аспекту взаємодії природи і суспільства. Результатом стало розширення предметно-об'єктної сфери географічних досліджень та диференціація суспільно-географічної науки, яка проявляється у відокремленні і становленні нових географічних дисциплін, особливо тих, у яких об'єктом є людина, людські спільноти, зокрема територіальні, а також суспільство загалом, та їхня подальша інтеграція на якісно новому рівні, що й зумовило виникнення соціальної географії [138, с. 18–19].

Найактуальніші питання, якими займаються сучасні дослідники географії релігії такі: географія святих місць, географія паломництва; вплив особливостей релігійного вчення на прояв територіальних аспектів релігії; міжрелігійні та міжконфесійні конфлікти від світового до локального рівнів; релігійно-географічне прогнозування [276, с. 118].

Географія релігії вивчає релігійну складову підсистеми територіальних суспільних систем, є розділом географії культури та входить до складу суспільно-географічних дисциплін. Дослідження географії релігії, зокрема релігійної ситуації, можуть бути методичною базою політичної географії та інформаційним забезпеченням комплексних регіональних досліджень [138, с. 20–22].

На думку релігієзнавця В. Лешана, географія релігії – базовий гуманітарний курс релігієзнавства, який вивчає та систематизує знання про територіальну організацію релігій світу, загальну схему поширення релігій в історичному аспекті й на сучасному етапі, роль природного чинника у процесі формування та поширення релігій, досліджує просторово-часові закономірності взаємодії релігійного феномена із зовнішнім середовищем [129, с. 14].

Географічність дослідження релігійної сфери обґрунтували О. Шаблій та О. Вісьтак у таких аспектах: 1) розміщення і поширення релігій та відповідних їм інституцій; 2) наявність геопросторових ядер релігійного життя, які стягують до

себе потоки вірян і рекреантів; 3) розвиток сакральної інфраструктури, яка забезпечує духовну сферу послугами (виробництво церковного начиння та одягу, видання релігійної літератури і релігійне мистецтво, зокрема, малювання ікон; навчання служителів культу); 4) залежність територіальної диференціації релігійного життя і діяльності від геопросторових відмінностей у демографічних та природно-географічних обставинах [272, с. 418–423; 278, с. 13].

Видатний німецький географ А. Геттнер у праці “Географія, її історія, сутність і методи” виокремив у структурі географії вісім дисциплін, серед яких – географію людини (антропогеографію). На думку вченого, до антропогеографії входило сім галузей: від географії рас і народів – до географії культури. Географію релігії науковець позначав як складову географії рас і народів [36].

У науковій літературі, крім терміна “географія релігії”, вживають також терміни: сакральна географія, релігійна географія, конфесійна географія, географія церкви.

Найпоширенішими з них є “географія релігії” та “сакральна географія”, які вживають у науковій літературі як синоніми, хоч, безумовно, між ними є певна різниця. Вона ґрунтується на відмінності у змісті понять “релігійний” і “сакральний”. У найширшому розумінні термін “сакральний” означає внутрішній, священний, святий, потаємний, духовний, особистий світ людини, групи людей, суспільства, де найголовнішим є взаємозв’язок із вищими силами (Богом). Якщо зміст поняття “релігійний” у своїй основі містить ставлення людини до Бога, означає віру в нього, релігійну поведінку людини, але переважно в межах конкретної конфесії, то зміст поняття “сакральний” вміщує все це у найширшому сенсі: ще не було релігій з їх постулатами та нормами [278, с. 12].

Поняття “сакральний” доповнює термін “релігійний”, суть якого полягає в тому, що реалізація взаємозв’язків і спілкування, осмислення внутрішнього, потаємного можливі в процесі особливої життєдіяльності, яка завжди є індивідуальною. Зміст поняття “сакральний” є ширшим, ніж зміст поняття “релігійний”, тобто релігійне можна вважати ядром сакрального, хоча в сучасній науковій літературі дуже часто поняття “релігійний” і “сакральний” вживають як

тотожні [278, с. 12]. Як слушно зауважує Л. Шевчук, сакральна географія, порівняно з географією релігії, повинна мати дещо ширший предмет дослідження.

Метою дослідження географії релігії є виявлення територіальних закономірностей та особливостей територіальної організації релігії. Для досягнення цієї мети треба розв'язати такі завдання: виявити причини і чинники поширення тієї чи іншої релігії; з'ясувати закономірності розподілу культових споруд на території; вивчити вплив релігії на спосіб життя різних соціальних верств; визначити особливості релігійної поведінки; дослідити роль релігії у формуванні суспільного розуму та інтелекту на конкретній території; вивчити вплив конфесійної ситуації, динаміку соціальних процесів; дослідити регіональні та конфесійні особливості соціальної доктрини церкви на населення; визначити територіальні аспекти еволюції різних релігій; вивчити релігійну належність населення певної території; проаналізувати стан релігійно-побутових відносин у різних країнах і регіонах світу; дослідити різноманіття релігійно-територіальних форм зосередженості членів певного суспільства [278, с. 14].

Одним із найважливіших завдань географії релігії як науки, на думку О. Шаблія, є обґрунтування системи чинників розвитку геопросторової організації територіальних сакральних систем; виявлення та дослідження законів і закономірностей їх формування, функціонування, структури та відповідності; розроблення понятійно-термінологічного апарату [272; 278, с. 15].

На думку Т. Божук, географія релігії – науковий напрям у системі географічних наук, який вивчає територіальну організацію релігійної сфери у просторово-часовому поєднанні, і який сформовано на перетині суспільної географії та релігієзнавства. За масштабом охоплення географію релігії (ГР) поділяють на просторові (ГР світу, ГР регіонів світу, ГР окремих держав, ГР України) та компонентні підрозділи (географія вірян та їхніх організацій, географія сакрального мистецтва і виробництва, географія конфесійного місіонерства, географія паломництва та об'єктів поклоніння, географія релігійних конфліктів, релігійно-географічне районування, а також географія окремих

релігій, релігійних напрямів, релігійних течій, конфесій), у межах яких виокремлюють історико-географічні аспекти [18, с. 24].

Доволі дискусійним серед науковців є становлення місця географії релігії у системі наук. Релігієзнавці, наприклад А. Колодний, вважають географію релігії складовою релігієзнавства [196, с. 75]. Географія релігії належить до географічних наук, однак щодо її конкретного місця у цій системі думки авторів є суперечливими. Такий підхід зараховує географію релігії до структури релігієзнавчих наук, оскільки вона використовує характерні для цієї науки методи, зокрема етнологічний і психологічний. Як і інші релігієзнавчі науки, в основу дослідження географія релігії ставить людину, різні спільноти людей, суспільство та його взаємозв'язок із Богом, Вищими Силами, але обов'язково в конкретній системі просторово-часового відліку [278, с. 17].

На думку географа І. Ровенчака, сакральна географія (автор використовує цей термін на противагу широковживаному терміну “географія релігії”) виникла на перетині географії культури та релігієзнавства, теології, а також як географія етнокультурна, а з суспільно-географічних дисциплін вона найтісніше пов'язана з демографією (географію населення) [202, с. 118–128].

Аналізуючи місце географії релігії (сакральної географії), О. Шаблій наголошує на тому, що воно визначене її роллю в суспільстві, а також тим, що ця галузь науки перебуває на стику географії культури і сфери обслуговування, є однією з найважливіших сфер духовної культури людства [272, с. 424; 278, с. 17].

Географія релігії – суспільно-географічна наука, яка сформувалася на стику географії та соціології. Її місце в системі наук визначене як об'єктом, так і предметом дослідження. Об'єкт дослідження географії релігії – релігійні організації, громади і конфесії. Тобто центром вивчення є людина, її поведінка, середовище, яке оточує людину, культове місце. Відповідно, предметом є геопросторова організація релігійних об'єктів та організацій у просторі й часі в певних природно-, соціально- та економіко-географічних умовах [247, с. 292–300].

Географ Я. Жупанський зараховує географію релігії разом із географією культури, географією поведінки та електоральною географією до соціальної

географії, вважаючи всі галузі географічних знань суміжними, тобто сформованими на стику географії та інших наук [77, с. 5–7].

С. Павлов, К. Мезенцев та О. Любіцева вважають географію релігії розділом географії культури в системі суспільно-географічних наук. На їхню думку, географія релігії сформувалась на межі суспільно- та природничо-географічних наук [138, с. 21–22].

О. Любіцева відносить географію релігії до групи соціально-географічних дисциплін і вважає розділом географії культури. Об'єктом дослідження географії релігії науковець визначає духовну складову ноосфери, а предметом – закономірності територіальної організації релігії в просторі і часі у певних природних і соціально-економічних умовах [247, с. 292–300].

Л. Шевчук вважає, що географія релігії (автор називає її сакральною географією) належить до соціальної географії і є суспільною наукою [278, с. 17].

Цікавим також є підхід політико-географів, зокрема Дністрянський М. С. зазначає, що релігійна сфера є важливим чинником політико-географічної структуризації, безпосередньо впливаючи на державно-політичне самовизначення, формування кордонів держав, утворення автономій та федеральних країв, становлення етнополітичних спільнот та центрів [63, с. 223].

Провідний польський учений у цій галузі А. Ясковський схиляється до думки, що географія релігій, окрім інших географічних наук, найтісніше пов'язана з релігієзнавством, історією, соціологією та етнологією [295, с. 10].

Відомий російський фахівець у сфері географії релігії О. Кріндач, розглядаючи співвідношення між соціально-економічною географією і географією релігії, виокремив останню як науковий напрям поряд із економічною, соціальною географією та географією культури [120, с. 63–69].

Міждисциплінарним напрямом у межах суспільної географії і географії загалом, який розвивається на стику географії, релігієзнавства і теології, визначає географію релігії географ Ю. Філоненко. На його думку, суть географічного вивчення релігії полягає в тому, що її розглядають як феномен духовного життя, надбання культури, що розвивається в часі та просторі [264, с. 4–6].

Географія релігії тісно пов'язана з усіма іншими соціогеографічними галузями знань. Особливо тісні зв'язки є з географією культури, адже саме сакральне життя людини та суспільства сприяло в процесі життєдіяльності людства формуванню культури як у вузькому, так і в найширшому розумінні. Зв'язок науки з іншими соціогеографічними науками значною мірою зумовлений тим, що, як суспільна наука, географія релігії використовує властиві суспільним наукам методи.

Окрім цього, простежується зв'язок із науками про релігію (історією релігії, філософією релігії, соціологією релігії, психологією релігії). Подальший її розвиток значно залежить від характеру її зв'язків із релігієзнавством. Варто згадати зв'язки географії релігії із природничими науками, такими як екологія, соціальна психологія, територіальне планування [278, с. 19–20].

Дослідниця Т. Божук трактує сакральну географію (географію релігії) як соціально-географічну дисципліну, яка вивчає територіальну організацію релігійної сфери життєдіяльності [199, с. 108].

У структурі сакральної географії виділяють три групи просторових підрозділів: географія паломництва, географія конфесій, географія релігійних організацій. Географія паломництва передбачає, що першопричиною паломництва є віра в Бога та довіра до святого місця як об'єкта поклоніння, до якого людина звертається.

Географ А. Ковальчук замість терміна “географія паломництва” використовує термін “географія прочанства та об'єктів поклоніння”, позначаючи у такий спосіб один із компонентних розділів географії релігії [103, 199, с. 24].

На нашу думку, в структурі географії релігії варто виділити дві складові (рис. 1.1): сакральну географію, яка поділяється на географію конфесій, географію релігійних організацій, географію паломництва та географію релігійного туризму, до якої входять географія релігійних об'єктів та географія релігійного туризму.

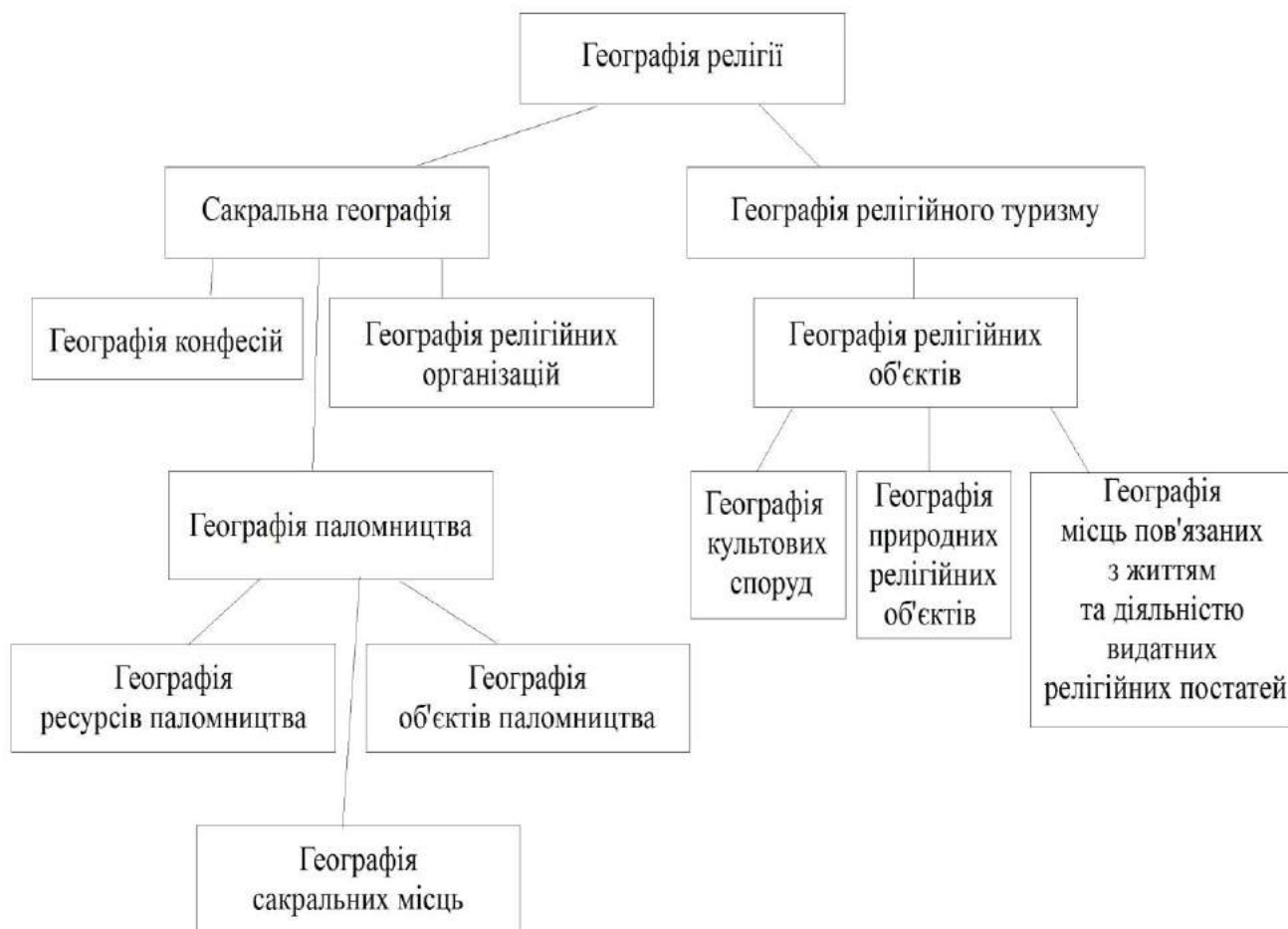

Рис. 1.1. Структура географії релігії

Як бачимо із рис. 1.1, географія релігійного туризму є важливою складовою географії релігії. Релігійний туризм – вид діяльності, що пов’язаний із наданням послуг і задоволенням релігійних і духовних потреб. Метою релігійного туризму є передусім релігійно-пізнавальні або лише пізнавальні аспекти, а сакральної географії – подорожі людей до святих місць із метою задоволення духовних потреб. У структурі релігійного туризму можна виділити два напрями: географія релігійних об’єктів та географія релігійно-наукового туризму [199, с. 94].

Окрім духовної мети, у релігійному туризмі є ще наукова мета (релігійно-науковий туризм). Поїздки із релігійно-науковою метою здійснюють науковці, які вивчають різні релігії, досліджують пам’ятки, що мають духовно-релігійну цінність. Їх цікавить релігійна спадщина – рукописи, різноманітні культові предмети, знайдені під час розкопок, культові споруди як наявних, так і зниклих релігій тощо (табл. 1.1) [268, с. 14].

Структура географії релігії за підходами українським науковців [199, с. 94–95]

Автор	Науковий внесок
А. Ковальчук	У структурі географії релігії виокремлює географію сакрального мистецтва, релігійного виробництва та господарської діяльності конфесій і географію прочанства (паломництва), релігійного (сакрального) туризму, релігійних міграцій та об'єктів поклоніння (релігійних об'єктів рекреації і туристичного відвідування)
С. Павлов, К. Мезенцев, О. Любіцева	Географічне вивчення релігії полягає в тому, що її розглядають як феномен духовного життя людства, надбання його культури, що розвивається в часі й просторі й набуває різних виявів: суттєвих і хронологічних. Як система духовних цінностей вона функціонує у просторі та часі, відтворюючись в елементах матеріальної та духовної культури, набуваючи чинності як морально-етична основа повсякденного людського буття.
І. Ровенчак	Розглядає тричленну структуру сакральної географії: некрогеографія (тафальна географія), конфесійна географія та географія паломництва. Структура сакральної географії охоплює два ієрархічні рівні: на першому (вищому) виділяє два блоки – некрогеографію і географію релігії, на другому (нижчому) рівні – географію релігії поділяє на географію конфесій та географію паломництва.
О. Шаблій	Вводить термін “сакральна географія” для означення нового наукового напрямку, який вивчає кількісні та якісні зміни у релігійній ситуації, релігійному житті населення і діяльності служителів культури
Л. Шевчук	Підтримує і розвиває думку О. Шаблія, зазначаючи, що сакральна географія – самостійна галузь знань, яка має власні об'єкт, аспект, мету, завдання дослідження, предмет вивчення, виконує низку функцій, необхідних для суспільства
А. Ясковський	У географії релігії виокремлює два напрями: географію окремих релігійних напрямів (конфесійну географію); географію паломництва (географію релігійного туризму)

Внутрішня структура географії релігії зумовлена її об'єктом та предметом дослідження і залежить від функціональних особливостей складових релігійної сфери та рівнів її територіальної організації (глобальний, мегарівень, макрорівень, мезорівень, мікрорівень та локальний). За рівнями територіальної організації релігійної сфери географ А. Ковальчук виділяє у структурі географії релігії групу її просторових підрозділів: географію релігій світу, географію релігій регіонів світу, географію релігій окремих країн та географію релігій України.

Також він виділяє дві групи підрозділів географії релігії за компонентною складовою релігійної сфери: 1) релігійно-конфесійну; 2) власне компонентну. До релігійно-конфесійної підгрупи відносить підрозділи географії релігії, які досліджують територіальну організацію окремих релігій, релігійних напрямів,

релігійних течій тощо та конфесій як на всій території їхнього поширення, так і на частині цієї території [103, с. 15–19].

До компонентної структури зачислено підрозділи географії релігії, які досліджують територіальну організацію окремих видів релігійних організацій вірян, їхньої релігійної діяльності, територіальну організацію вірян, священнослужителів, культових споруд, об'єктів поклоніння та інших компонентів. За цим підходом науковець виділяє географію вірян та їхніх релігійних організацій. У цьому підрозділі виокремлено географію кожної складової конфесій, а саме: географію громад вірян і самих вірян, географію монастирів та чернецтва, географію релігійної освіти і науки, географію АТУ конфесій тощо [106].

Географія сакрального мистецтва і виробництва вивчає територіальну організацію виробництва засобів для функціонування релігійної організації, релігійної сфери загалом: від виробництва свічок і видавництва книжок до будівництва культових споруд.

Географія конфесійного місіонерства у широкому розумінні вивчає територіальну організацію усієї релігійної діяльності конфесій з погляду впливу цієї діяльності на територіальну динаміку конфесій; у вузькому розумінні – вивчає ті території, де ще немає повноцінного релігійного життя певної конфесії, проте куди вже проникло її віровчення, тобто досліджує територіальну організацію власне місіонерства конфесій у його традиційному вузькому розумінні.

Географія прочанства та об'єктів поклоніння виникла на стику географії вірян і географії сакрального мистецтва. Видатні центри релігійного життя і святі місця притягають до себе потоки прочан, а також просто релігійних туристів. Окрім паломництва як тимчасової міграції, до релігійних об'єктів відбуваються і постійні міграції, зумовлені релігійними мотивами.

Географія релігійних конфліктів, виокремлена на стику географії вірян та їхніх релігійних організацій і географії конфесійного місіонерства, вивчає: територіальну диференціацію міжконфесійних та інших релігійних конфліктів

(зокрема злочинів і правопорушень, які мають релігійне підґрунтя), політико-, соціально-, природно-, історико-, етно- і демогеографічні чинники, які впливають на утворення, розвиток і подолання релігійних конфліктів [103, с. 15–19].

Різними є підходи науковців до встановлення предмета та об'єкта географії релігії і самої науки загалом. Розглянемо найважливіші з них.

Предметну сутність географії релігії сформулював І. Кант, визначивши її як взаємодію “релігія-зовнішнє середовище”. Вчений наголошував на тому, що географія релігії має досліджувати окремі релігійні напрями, їхнє функціонування в конкретних природних, соціально-культурних, етнічних, економічних умовах різних країн, вплив різних релігій на етнокультурні процеси в цих країнах і зворотну дію зовнішніх умов на релігію під час її поширення.

Інший підхід до трактування предмета географії релігії запропонував К. Ріттер, який розглядав взаємодію “релігія-територія”, їхні прямі та зворотні зв'язки. Предметом географії релігії є виявлення особливостей функціонування та взаємодії різних релігійних напрямів на певній території, дослідження створюваних під час цього процесу структур [138, с. 10–11].

О. Кріндач вважає, що “предметом географії релігії, її центральною проблемою є неперервний, цілеспрямований і незворотний у своєму розвитку процес взаємодії між релігією і природним та соціально-економічним середовищем, що обумовлює в будь-який момент часу стан динамічної рівноваги між ними” [120, с. 63–69].

На думку О. Шаблія, “предметом сакральної (релігійної) географії є територіальна організація релігійного життя і діяльності, а загалом – релігійної сфери. Об'єктами дослідження є геопросторові форми цієї організації, зокрема, їх морфологія, зміст, генезис, динаміка, фактори і закони формування та функціонування” [272, с. 423–440].

Об'єктом вивчення є людина, її сакральний світ та релігійна поведінка, соціальне середовище й культові місця, природне і соціальне середовище та культові споруди, соціальна доктрина церкви – тобто геопросторові форми сакральних елементів, зокрема елементів релігії як комплексу об'єктів і явищ,

їхньої морфології, змісту, генезису, динаміки, чинників і законів формування та функціонування.

На думку О. Шаблія, можна стверджувати про реальність існування глобально-ареальних та елементарних форм, тобто мікроформ (наприклад, територія церковної парафії), між якими містяться перехідні форми, зокрема і регіональні. Він вважає, що зміст цих форм визначають територіальні сакральні системи. До таких систем, на думку вченого, входять: а) функціональне ядро – сукупність закладів, які здійснюють головну функцію системи – надання релігійних послуг населенню; б) сукупність закладів та підприємств релігійної інфраструктури; в) сукупність закладів і підприємств, що виконують периферійні функції стосовно ядра системи; г) сукупність закладів та інституцій управління релігійним життям і діяльністю [272; 278, с. 14].

Дослідник у галузі географії релігії А. Ковальчук вважає, що релігійні організації (РО), їхня релігійна діяльність, а також релігійна діяльність невіруючої частини суспільства у взаємозв'язаній сукупності формують релігійну сферу (РС), яка є об'єктом дослідження географії релігії. Предметом дослідження географії релігії є територіальна організація релігійної сфери (ТОРС) [103, с. 19]. Як об'єкту дослідження географії релігії релігійним сферам притаманні такі функціональні структури: компонентна, управлінська, територіальна [106].

Територіальна (функціонально-територіальна) структура релігійної сфери – сукупність взаєморозміщених та відповідно зчленованих форм (елементів) територіального зосередження складових релігійної сфери на певній території. Управлінська (функціонально-управлінська) структура релігійної сфери – сукупність керівних органів окремих конфесій, що здійснюють ієрархічно впорядковане управління функціональними складовими своїх конфесій на певній території. Компонентна (функціонально-компонентна) структура релігійної сфери – сукупність окремих функціональних складових релігійної сфери, взаєморозміщених на певній території (табл. 1.2) [103, с. 13–14].

Визначення об'єкта та предмета географії релігії за підходами різних науковців

Автор	Об'єкт географії релігії (сакральної географії)	Предмет географії релігії (сакральної географії)
І. Кант		Просторове поширення окремих релігій
А. Ковальчук	Релігійні організації, їхня релігійна діяльність, а також релігійна діяльність невіруючої частини суспільства, які формують релігійну сферу	Територіальна організація релігійної сфери у просторово-часовому поєднанні
О. Кріндач		Процес взаємодії між релігією і природним та соціально-економічним середовищем, що зумовлює в будь-який момент стан динамічної рівноваги між ними
О. Любіцева	Духовна складова ноосфери	Закономірності територіальної організації релігії в просторі й часі у певних природних і соціально-економічних умовах
К. Ріттер		Особливості функціонування та взаємодії різних релігійних напрямів на певній території, дослідження створюваних під час цього процесу структур
І. Ровенчак		Геопросторові форми функціонування релігії, що виникають у процесі взаємодії із суспільним і природним середовищем
О. Топчієв		Територіальна організація релігійної життєдіяльності людей та її вплив на територіальну організацію суспільства
О. Шаблій	Геопросторові форми цієї організації, зокрема їхня морфологія, зміст, генезис, динаміка, фактори і закони формування та функціонування	Територіальна організація релігійного життя і діяльності, а загалом – релігійної сфери суспільства
Л. Шевчук	Людина, її сакральний світ та релігійна поведінка, соціальне середовище і релігійні організації, природне та соціальне середовище й культові місця та культові споруди	Територіальна організація сакральної життєдіяльності людини, релігійної групи людей, країн, груп країн, світу та її вплив на територіальну організацію суспільства

Складено за: [103, 120, 138, 202, 248, 272, 278].

Як і будь-яка інша самостійна наука, географія релігії виконує численні функції, найважливішою з яких є загальноосвітня. Наука допомагає зрозуміти особливості світогляду людей, спільнот і націй у різних державах та на основі цього формувати власний світогляд, створювати свою картину світу.

Іншою важливою функцією є виховна. Маючи сакральні-географічні знання, людина може свідомо регулювати свої відносини з людьми різних вірувань, конфесій, розвивати у собі толерантність тощо [278, с. 15].

1.2. Паломництво як предмет суспільно-географічного дослідження

Як зазначено у підрозділі 1.1, паломництво (прочанство) – це мандрування богомольців до “святих” місць, а релігійний туризм – вид діяльності пов’язаний із наданням послуг і задоволенням потреб туристів, які прямують до святих місць і релігійних центрів, розташованих поза межами звичного середовища проживання [199, с. 85, 94]. На теоретичному етапі нашого дослідження важливим завданням є визначення термінів та виділення спільних і відмінних рис паломництва й релігійного туризму з метою їх коректного використання. Поняття “релігійний туризм” науковці по-різному трактують (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Підходи науковців до дефініції терміна “релігійний туризм” [199, с. 97–99]

Науковець	Визначення
1	2
М. Біржаков	Розрізняє паломництво та релігійний туризм. Паломництво – ходіння або подорож до святих місць із чітко визначеною метою. Паломницькі тури, на відміну від релігійно-пізнавальних чи культурно-історичних, мають певний, зумовлений вірою, зміст здійснення обряду, а не лише пізнавальні цілі. Значно скорочений розважальний зміст програми, хоча оздоровчий і пізнавальний відпочинок дозволені
Т. Божук	Виокремлює лише паломництво і релігійний туризм. Обґрунтовує відмінності між ними на основі кількох критеріїв
О. Дудкіна	Виокремлює релігійне паломництво, вважаючи його перспективним видом туризму
С. Дутчак, М. Дутчак	Релігійний сегмент туристсько-рекреаційної діяльності поділяється на власне релігійний туризм і паломництво (віра людини, пов’язана з певними територіями й сакральними об’єктами). В основу виділення покладено специфіку релігій, умови перебування та правила поведінки відвідувачів у межах сакральних об’єктів
ЗУ “Про туризм”	Залежно від категорій осіб, які здійснюють туристичні подорожі, їхніх цілей, об’єктів, які використовують або відвідують, чи інших ознак, є такі види туризму: дитячий, молодіжний, сімейний, для осіб похилого віку, для інвалідів, культурно-пізнавальний, лікувально-оздоровчий, спортивний, релігійний, зелений, сільський, підводний, гірський, пригодницький, мисливський, автомобільний, самодіяльний
В. Ільїна	Різновид туризму, пов’язаний із регулярним відвідуванням вірянами “святих місць” і релігійних центрів
В. Кифяк	Подорож, мета якої – виконання релігійних процедур, місій, відвідування святих місць та інше

1	2
А. Ковальчук	<p>Розрізняє паломництво та релігійний туризм.</p> <p>Паломництво – це подорож до релігійного об’єкта як рекреаційного ресурсу, що може сприяти духовному оздоровленню, пізнавальній діяльності.</p> <p>Релігійний туризм – подорож досить тривала, без оплачуваної діяльності зі зобов’язанням залишити країну або місце перебування у зазначений термін і повернутися до місця постійного проживання; подорож до релігійного об’єкта не лише як до атрактивно-рекреаційного явища, що несе значну культурно-пізнавальну інформацію, а подорож із метою поклоніння святості релігійного об’єкта, що є одним із виявів віри.</p>
А. Кузишин	Підтримує ідеї Т. Христова щодо визначення релігійного туризму, однак виокремлює дещо інші напрями: паломницький і релігійний туризм екскурсійного спрямування
О. Любіцева, С. Романчук	Указують на наявність ресурсного потенціалу та перспективи розвитку релігійного туризму в Україні і зазначають, що в сакральному просторі християнського світу Україна є “перехрестям” паломницьких шляхів, що необхідно використати для розвитку релігійного туризму, формування в Україні видового сегменту ринку релігійного туризму.
М. Мальська, М. Рутинський, Н. Паньків	<p>Розрізняють паломництво та релігійний туризм. Паломництво – особлива форма духовної рекреації, що полягає в очищенні, спокуті й долученні до святинь віри, яку сповідує людина через відвідини особливих сакральних центрів тієї чи іншої релігії.</p> <p>Основна рушійна сила релігійного туризму – культурологічна мотивація й екскурсійне відвідування не лише визначних культових об’єктів своєї релігії, а й ознайомлення з іншими релігійно-культовими традиціями регіонів.</p>
З. Сапелкіна	Один зі спеціалізованих видів туризму, що передбачає подорожі з обов’язковим відвідуванням релігійних об’єктів, і має на меті формування духовних цінностей і задоволення пізнавальних потреб особистості
М. Мальська, В. Худо, В. Цибух, Н. Антонюк, Н. Ганич	Подорожі, мета яких – будь-які релігійні процедури, місії. Можна виокремити такі види поїздок: паломництво, тобто відвідування святих місць, щоб вклонитися церковним реліквіям та святиням і взяти участь у відправленні релігійних обрядів; екскурсійний туризм релігійної тематики (пізнавальні поїздки) – для ознайомлення з релігійними пам’ятками, історією релігії та релігійною культурою; науковий туризм з релігієзнавчими цілями – поїздки науковців, які вивчають різні релігії
І. Мініч	Виділяє релігійний туризм, представлений паломництвом (відвідання святих місць для поклоніння реліквіям), пізнавальні подорожі (ознайомлення з релігійними пам’ятками, історією релігії, культурою релігії), наукові поїздки (поїздки богословів, істориків, мистецтвознавців, які досліджують релігію)
Світова організація туризму	У класифікації серед видів подорожей і перебування за метою виокремлює релігійні та паломницькі подорожі

1	2
Т. Христов	Види діяльності, пов'язані із наданням послуг і задоволенням потреб туристів, які прямують до святих місць і релігійних центрів, розташованих поза межами звичного для них середовища. Виокремлює паломницький та релігійно-екскурсійний різновиди
І. Школа, Т. Ореховська, І. Козьменко, І. Лошенко, Р. Кравчук	Історично найдавніший вид міжнародного туризму; розрізняють такі види поїздок: паломництво, відвідування святих місць з метою поклоніння церковним реліквіям та святиням, для відправлення релігійних обрядів
А. Ясковський	Подорож або перебування, основною метою яких є передусім релігійно-пізнавальні або лише пізнавальні аспекти. Виокремлює релігійний туризм і паломництво, заперечує термін “релігійно-туристичне паломництво”

Як бачимо із табл. 1.3, науковці часто протиставляють паломників та туристів. Якщо розглянути цю ситуацію з погляду теорії туризму, то паломників, які виїхали за межі свого звичного проживання, уже вважають туристами. Більшість науковців виділяють два головні різновиди релігійного туризму: паломництво та релігійний (екскурсійний) туризм. Російський вчений Т. Христов ще додатково виділяє підвид паломництва – духовно-паломницький туризм. Сюди він відносить поїздки туристів на різноманітні духовні практики до країн Сходу. Такі практики часто виходять за межі релігії або не мають чіткої релігійної чи конфесійної належності [268, с. 12].

Паломник – це, здебільшого, релігійна людина, яка на певний період відмовляється від звичного способу життя задля молитви, духовного спілкування та задоволення релігійних потреб. У науковій літературі вживають синоніми до цього слова, незалежно від того, хто і куди здійснює подорож: в Україні – прочанин, богомолець; у Росії – странник, поклонник; на Заході – пілігрим, паломник; в арабських країнах – хаджі [136, с. 6].

Упродовж здійснення прощі (релігійної поїздки) така людина змінює звичний для себе спосіб життя з метою досягнення своїх духовних та моральних цілей. Ідея паломництва – це дотримання певних дій в умовах, коли людина обмежує себе у звичних речах, що свідчить про її готовність пожертвувати мирським (людським, матеріальним) задля духовного [268, с. 10].

Науковець Т. Божук на основі аналізу визначень та підходів учених до трактування поняття “релігійний туризм” виокремила спільні та відмінні риси релігійного туризму і паломництва. Для такого порівняння вона використала критерії сприйняття об’єкта, мети, мотивації (потреби), місії (спонукального мотиву), світогляду людини, туристичного продукту, організаційних моментів у створенні туру, причетності до подій, тривалості подорожі, форми одягу, норми поведінки тощо (табл. 1.4) [13, 17, 18, 199, с. 117–119].

Таблиця 1.4

Релігійний туризм і паломництво: спільні та відмінні риси	
Релігійний туризм	Паломництво (прочанство)
1	2
сприйняття об’єкта	
сакральні споруди або їх комплекси	
Сакрально-мистецьке убранство	Культ, поклоніння
мета	
Ознайомлення з духовною та історичною спадщиною народу, духовними досягненнями народів інших країн, розуміння суті їхньої релігії; до програми огляду зараховано сакральні об’єкти як складову комбінованих турів культурно-пізнавального спрямування	Не лише відвідування сакральних об’єктів, а прославлення Бога; вияв віри, пов’язаний з певними територіями й об’єктами; самовдосконалення; одержання благодаті; здійснення релігійного обряду чи участі в ньому; поклоніння святому місцю, храму, мощам
мотивація (потреба)	
Пізнання, досліджує й вивчає релігійну спадщину під час екскурсій із відвідуванням монастирів, храмів, музеїв; супроводжує екскурсивод; можлива участь у богослужінні, хресних ходах	Бажання зцілитися, помолитися за рідних, набратися сил, отримати благословення на початок відповідальної справи; висловлення вдячності за блага, вияв відданості вірі, отримання сенсу буття, утвердження на духовній ниві, ознайомлення з культурним надбанням країни; внутрішня потреба спілкування з Творцем
місія (спонукальний мотив)	
Пізнання, цікавість, відпочинок, а то й розвага; зазвичай не бере участі в богослужіннях; переважно ознайомлюється з культурною складовою процесу і зовнішніми атрибутами віри – пізнає історію й культуру релігії, милується красою архітектурних форм, іконами, мистецьким оформленням храмів	Каяття, очищення сумління, прославлення Бога; напружена духовна праця (молитва, піст, участь у богослужінні), виконання необхідної фізичної праці (будівництво, прибирання території монастиря)
світогляд людини	
Можуть бути атеїстами, чи прихильниками іншої релігії	Дуже релігійні люди зі сформованим світоглядом і системою цінностей
туристичний продукт	

1	2
Пропонують турагенти й туроператори; чітко визначено туристичну подорож, умови, зміст програми перебування подорожуючих	Як такого немає
організаційні моменти під час створення туру	
Висувають вимоги щодо сервісного обслуговування; користуються послугами індустрії туризму, послугами турагентів чи туроператорів, що реалізують турпродукт; слід запропонувати спільну молитву туристам дуже толерантно, з огляду на їхній морально-духовний рівень чи наявність у групі представників інших конфесій чи релігій; для туристів може бути недоступним відвідання деяких сакральних об'єктів	Прочанський (паломницький) рух неорганізований, часто без відома й участі духовної особи; однак може супроводжувати представник релігійної організації; не висувають вимог до сервісного обслуговування; прочани живуть і харчуються при храмах, монастирях, виконують фізичну працю; молитва є важливою й повсякчасною; можуть обмежуватися споживанням деяких видів їжі, розвагами
приуроченість до подій	
Не приурочені до релігійних свят, приурочені до духовних мистецьких фестивалів	Приурочені до дня святкування пам'яті святого, іменем якого названо храм
тривалість подорожі	
менша	більша
форма одягу	
Не має значення	Чітко регламентована
норми поведінки	
Елементарна етика; ознайомлений і поважає місцеві закони та звичаї; погоджено можливості фотографування та відеознімання	Готовність поступитися звичному способу життя (колом спілкування, задоволеннями, харчуванням для досягнення своїх духовних і моральних цілей), певні обмеження, добровільне взяття на себе обов'язків діяльності в умовах певних труднощів; здатність жертвувати часом і матеріальними благами, участь у культових діях; піша хода до сакральних об'єктів

Як бачимо із табл. 1.4, паломників цікавить безпосередня участь у релігійних культурах. Соціально-психологічна база паломницького туризму (паломництва) вужча, ніж у релігійного. Паломники переважно сповідують ту релігію, святим місцям якої приїхали помолитися або вшанувати.

Релігійні туристи, так само як і паломники, починають подорож чи паломництво, коли в них виникає потреба здійснити дещо більше, ніж звичайні культові дії в умовах звичного середовища їхнього проживання [18].

Основою релігійного туризму є культурологічна мотивація та екскурсійне відвідання релігійних об'єктів як своєї, так й інших релігій для ознайомлення з релігійними пам'ятками, історією релігії та релігійною культурою [17].

Натомість релігійний туризм екскурсійно-пізнавального напрямку передбачає відвідини релігійних центрів, де туристи зможуть побачити релігійні об'єкти, відвідати музеї та виставки. Під час таких турів люди відвідують богослужіння, беруть участь у медитаціях, хресних ходах чи інших заходах. Варто зазначити, що в деяких релігіях передбачено норму не допускати іновірців до своїх культових споруд (до деяких індуїстських храмів впускають лише тих, хто сповідує індуїзм; до Мекки заборонено в'їзд немусульманам, тоді як до звичайної мечеті за дотримання певних правил іновірцям можна заходити).

За тривалістю поїздки релігійних туристів відрізняються від паломництва тим, що вони коротші та не приурочені до конкретних релігійних свят [268, с. 14].

Географія релігії як складова сфери соціально-географічних наук має спільні точки із географією обслуговування. Релігійний туризм та паломництво мають значні відмінності лише у мотивах подорожі, проте їхня кінцева мета однакова. Можна стверджувати, що індустрія релігійного туризму та паломництва є сукупністю закладів розміщення, харчування, перевезення, релігійної інфраструктури та додаткових послуг. Фактично у структурі паломництва можна виділити такі чотири складові: розміщення (готелі, пансіонати, гуртожитки, хостели, додатково сюди можна віднести келії монастирів, приміщення храмів, спеціальні гостьові будинки тощо); харчування (ресторани, кафе); транспорт (підприємства-перевізники); сакральні об'єкти (культові споруди – монастирі, святилища, храми, храмові комплекси, каплиці тощо; природні об'єкти – джерела, криниці, гори, річки, озера, гаї; невеликі об'єкти культури – придорожні статуї, хрести, жертівники при дорогах тощо [268, с. 17].

За особливостями організації поїздок паломництво може бути організоване чи самодіяльне (самоорганізоване). За організованої форми паломник заздалегідь обговорює маршрут, термін перебування, набір послуг. За неорганізованих поїздок паломники не звертаються до фірм-посередників, а займаються

підготовкою до нього самостійно. У такому разі паломник не прив'язаний до визначеної програми заходів і на місці призначення може корегувати свої дії [44, с. 168–176].

Залежно від кількості учасників, можна виділити індивідуальне та групове паломництво. Чисельність учасників індивідуального паломництва 1–5 осіб, групового – 6 і більше. Інколи паломництво однієї людини може тривати кілька місяців, наприклад людина має потребу усамітнитися в монастирі тощо. За кількістю учасників та ознакою сімейної належності розрізняють індивідуальне, сімейне та групове паломництво.

Залежно від тривалості поїздки можна виділити одноденні поїздки, кількадевні та тривалі поїздки. За канонами православ'я паломництвом вважають поїздку тривалістю понад десять днів. Одноденні паломництва спрямовані на відвідання святкових богослужінь і мають локальний характер. Короткотривалі паломницькі подорожі мають регіональний характер і відбуваються з метою відвідання святих місць та поклоніння їм. Тривалі й довготривалі подорожі з релігійною метою можуть мати міждержавні та світові масштаби й організовуватися задля ознайомлення з більшою кількістю сакральних споруд, поклоніння святиням (моцям святих, чудотворним іконам, цілющим джерелам), а також можуть набувати пізнавального та наукового характеру [268, с. 14–15].

Залежно від віку, бувають паломництва дітей, які здійснюють їх із батьками, молоді, осіб середнього віку та пенсіонерів.

За сезонністю паломництво буває: цілорічне – екскурсійні та паломницькі відвідини об'єкта впродовж року; сезонне – екскурсійні та паломницькі об'єкти, на відвідини яких серйозно впливають клімат чи інші чинники; разове (подієве) – паломницькі поїздки, приурочені до святкування певного церковного свята чи дня вшанування святого [268, с. 21].

На підставі аналізу літературних джерел складено схему класифікації християнського паломництва за такими критеріями: християнські конфесії, значення, мета подорожі, об'єкт відвідування, тривалість, організація, часові характеристики, форма участі (табл. 1.5).

Класифікація християнського паломництва [199]

Критерії	Види паломництва	Підвиди паломництва, коротка характеристика
За конфесіями	Католицизм	католицьке паломництво паломництво вірян уніатських церков
	Православ'я	поділ православних паломників за конфесійною належністю
	Протестантизм	поділ за церквами, напрямками, рухами
	Інші християнські церкви	поділ за церквами, напрямками, рухами
За територіальним масштабом	Світове	до Святої землі, Біблійних місць
	Макрорегіональне	поділ за частинами світу
	Загальнодержавне	у межах країни
	Регіональне	у межах регіону країни
За об'єктами відвідування (ресурсами паломництва)	Локальне	у межах невеликого району, односторонньої пішої доступності
	До конфесійних рукотворних місць	окремі споруди: храми, каплиці, дзвіниці, церкви, костели
	До конфесійних рукотворних місць	комплекси споруд: монастирі, лаври, духовні центри
	До природних культових об'єктів	гори, печери, ріки, гаї, джерела, ставки, криниці
За формою організації	До місць, пов'язаних із визначними релігійними діячами	місця з'явлення Богоматері, визначні Біблійні місця, місця зберігання мощей
	Організовані	туристичними підприємствами релігійними організаціями
	Самодіяльні	сплановані заздалегідь
За сакрально-часовими параметрами	Самодіяльні	Спонтанні
	Приурочені до релігійних свят	поділ за релігійними святами
За формою участі	Не пов'язані з релігійними святами	поділ за сезонністю та ін.
	Індивідуальні	поділ за віком паломників
За формою участі	Сімейні	поділ за сімейними критеріями: молоді сім'ї без дітей, сім'ї з дітьми, родини
	Групові	поділ за віковими та соціальними групами

За територіальним масштабом паломництво поділяють на світове (загальнохристиянське), макрорегіональне (міждержавне), загальнодержавне, регіональне (локальне). До християнського паломництва світового значення належать відвідини Святої землі в Палестині задля поклоніння Гробу Господньому, Риму – поклоніння мощам св. Петра і Павла тощо. До паломництва макрорегіонального (міждержавного) значення відносять подорожі до монастирів, храмів, лавр, духовних центрів і культових споруд, важливих для представників

декількох країн, об'єднаних культурно-регіональною спільністю, чи християн певної частини світу. Паломництво загальнодержавного значення здійснюють у межах певної країни, воно пов'язане з особливостями релігійного і культурного розвитку населення цієї країни. На території України такими центрами паломництва є Києво-Печерська лавра, Почаїв, Зарваниця.

На території України є багато святих місць для поклоніння, які мають регіональне значення. Більшість із них розташована на заході України. Серед них на території Львівської області можна виокремити такі: Крехів, Унів, Страдч, Жовкву та Львів [44].

За сакральними-часовими характеристиками розрізняють паломницькі подорожі, приурочені до релігійних свят, і не пов'язані з релігійними святами. Здебільшого всі місії здійснюють у релігійні свята. Кожне відпустове місце має дату в церковному календарі для відправлення відпустів, прощ, релігійних свят.

За критеріями належності до конфесії, територіальним масштабом, правовим статусом, об'єктами відвідання, архітектурним стилем та ступенем збереженості здійснено таку класифікацію паломницьких об'єктів (табл. 1.6).

Таблиця 1.6

Класифікація об'єктів християнського паломництва [199]

Критерій виділення 1	Складові критерію 2
За християнськими конфесіями	Католицизм
	Православ'я
	Протестантизм
	Новітні християнські течії (секти)
За територіальним масштабом	Світові
	Міжнародні
	Загальнодержавні
	Регіональні
За правовим статусом	Локальні
	Перебувають у власності релігійних організацій
	Перебувають у державній власності
	Перебувають у приватній власності
За об'єктами відвідання	Нез'ясований статус
	Конфесійні (рукотворні) місця
	Природні культові споруди
За архітектурним стилем	Візантійський
	Давньоруський
	Романський

1	2
За архітектурним стилем	Готичний
	Ренесанс
	Бароко
	Рококо
	Класицизм
За ступенем збереженості	Збережені (автентичні)
	Частково відреставровані
	Збережені (потребують реставрації)
	Відновлені (відбудовані)

Паломницькі подорожі, незалежно від мети, здійснюють до паломницьких об'єктів, до яких відносять відвідини великих храмів, монастирів, чудотворні ікони, мощі святих і блаженних, святі цілющі джерела. Вони розташовані як у локальних місцевостях нижньої релігійно-адміністративної ланки (деканати, благочиння чи парафія), так і в найвищих релігійно-адміністративних одиницях (наприклад, архієпархія, архідієцезія).

1.3. Методологія і методи суспільно-географічного дослідження паломництва

У колективній монографії львівських географів А. Ковальчука, А. Манька, М. Рутинського, Д. Каднічанського та Т. Завадовського “Релігійний туризм в Україні” [114] автори пропонують здійснювати дослідження паломництва за такою схемою:

1) коротка релігійно-конфесійна характеристика і статистично-географічний аналіз релігій та основних конфесій країни/регіону; 2) загальні тенденції розвитку релігійного туризму і паломництва та коротка характеристика його організаторів; 3) класифікація (за релігійно-конфесійною належністю або іншими ознаками) центрів та об'єктів паломництва і релігійного туризму в країні/регіоні, їхнє місцезнаходження та значення для певної конфесії чи країни/регіону; 4) опис найважливіших центрів паломництва й релігійного туризму цієї країни/регіону з погляду їхнього значення у релігійній і туристичній діяльності; 5) основні програми паломницьких подорожей та релігійних турів по країні/регіоні, їх організатори; 6) вимоги щодо поведінки релігійних туристів і паломників у цій країні/регіоні загалом й під час перебування їх у релігійно-туристичних і

паломницьких центрах зокрема; 7) проблеми та перспективи розвитку релігійного туризму і паломництва у цій країні (чи регіоні) [114, с. 13].

Львівський географ А. Ковальчук зазначає, що вивчення територіальної організації релігійної сфери проявляється у двох формах: 1) дослідження територіальної організації релігійної сфери окремих релігій на території їхнього поширення; 2) дослідження географії окремих релігій, які вимагають застосування дослідником двох підходів: територіального (геопросторового) та релігійно-конфесійного [103, с. 18–19].

Суспільно-географічне дослідження релігійної сфери науковець Л. Ключко рекомендує проводити у такій послідовності: вибір теми, обґрунтування цілей та задач, планування дослідження, збір фактичного матеріалу, первинне опрацювання матеріалів, аналітично-синтетичне опрацювання результатів дослідження, виділення проблем, прогнозування та розроблення практичних рекомендацій, літературне та графічне оформлення роботи [5, с. 113; 94].

Л. Атаман пропонує досліджувати релігійну сферу, ґрунтуються на принципі системності з використанням відповідних методів: картографічного аналізу, польових краєзнавчих досліджень та картографічного методу. Для цього необхідно провести класифікацію об'єктів дослідження, тобто складових релігійно-паломницького середовища за такими критеріями: компонентний, територіальний, функціональний та управлінський.

До компонентного критерію належать архітектурно-конструктивні різновиди культових споруд: монастирські комплекси, собори, церкви, дзвіниці. Ці споруди поділяють на підземні та наземні, типові та нетипові. Територіальний критерій проявляється у геопросторовому поширенні сакральних об'єктів за географічно-топографічними ознаками. Функціональність полягає у безпосередньому релігійно-культовому чи музейно-виставковому призначенні культових споруд. Управлінський критерій – відповідність сакрального об'єкта визначеній релігії [5, с. 107–117].

Дослідження в географії релігії, як і в інших науках, починають із добору, аналізу та вивчення літературних джерел, фондів матеріалів, нормативних і законодавчих актів, які стосуються об'єкта дослідження.

Статистичні та математичні методи застосовують під час використання даних статистики, зокрема показників соціологічних обстежень. Їх аналіз супроводжується застосуванням методу порівняння, який дає змогу виявити відмінності однієї сакрально-територіальної системи від іншої, особливості розвитку сакрально-географічного об'єкта порівняно з іншими тощо. Значної уваги потребує порівняння поширення сакрально-географічних явищ, розвиток сакрально-географічних інфраструктурних систем в одному регіоні з аналогічними об'єктами дослідження в інших регіонах чи країнах [278, с. 34].

Для визначення конфесійного розмаїття можна використовувати індекс конфесійної мозаїчності (ІКМ) за аналогією із індексом етнічної мозаїчності Б. Еккеля:

$$ІКМ=1-\sum n*(1-n), \text{ де } n - \text{ частка конфесії в населенні району}$$

Якщо $ІКМ \leq 0,5$ конфесійна мозаїчність нечітко виражена; показник ІКМ: $0,6 < ІКМ \leq 0,7$ – мозаїчність виражена достатньо чітко; показник ІКМ $0,8 < ІКМ \leq 0,9$ – конфесійна мозаїчність виражена чітко; показник ІКМ: $0,9 < ІКМ \leq 1$ – мозаїчність виражена дуже чітко.

За допомогою індексу конфесійної мозаїчності можна визначити однорідність (неоднорідність) конфесійного складу населення певної території, виявити поліконфесійні і моноконфесійні території, що необхідно враховувати під час проведення регіональної політики.

У зв'язку з тим, що частка тієї чи іншої конфесії для виявлення рівномірності (нерівномірності) розподілу вірян не є вдалою, цей показник можна доповнити коефіцієнтом конфесійної компактності ($K_{кк}$):

$$K_{кк}=K_1/K_2,$$

де K_1 – частка вірян певної конфесії у населенні району; K_2 – частка вірян конфесії у населенні області. Якщо $K_{кк} \leq 0,5$ – конфесійна компактність виражена нечітко; якщо $0,5 < K_{кк} \leq 1$ – компактність виражена достатньо чітко; якщо $1 < K_{кк} \leq 2$ –

конфесійна компактність виражена чітко. За допомогою цього коефіцієнта можна визначити найбільшу концентрацію конфесій у районах області [262, с. 198].

Важливим етапом суспільно-географічного дослідження є складання алгоритму та вибір методів дослідження. Традиційно виділяють чотири етапи (підготовчий, аналітичний, синтетичний та підсумковий), які пов'язані між собою та становлять єдину методологічну систему, яка забезпечує досягнення мети.

Кожна наука або галузь знань, відповідно до її специфіки, використовує певні методи дослідження, які розкривають сутність досліджуваних явищ і процесів. Проведення досліджень паломництва, його стану та динаміки на окремих територіях вимагає застосування комплексу загальнонаукових географічних та інших методів (табл. 1.7).

Таблиця 1.7

Систематизація методів дослідження паломницької діяльності

Етапи дослідження паломницької діяльності та сакральних об'єктів	Методи дослідження
Теоретичний	Філософські методи
	Індуктивний метод
	Загальнонаукові методи
Оцінний	Оцінка паломницької діяльності та сакральних/паломницьких об'єктів
	Історико-географічний метод
	Просторово-порівняльний метод
	Літературний аналіз
	Порівняльний метод
	Історичний метод
	Системний метод
	Картографічний метод
Аналітичний	Розрахунковий метод
	Якісний аналіз
	Просторовий аналіз
	Порівняльний аналіз
	Картографічний метод
Конструктивний	Метод районування
	Системно-структурний аналіз
	Просторово-порівняльний аналіз
	Картографічний метод

Проведення географічних досліджень паломництва є пріоритетним для територій зі значним потенціалом. Суспільно-географічний підхід до оцінки чинників розвитку паломництва передбачає проведення типізації адміністративних одиниць досліджуваної території. Проведення типізації районів

за впливом чинників розвитку релігійного туризму та паломництва проводять у такій послідовності: 1) вибір та опрацювання показників; 2) групування районів за допомогою кластерного аналізу, рангового та індексного методів; 3) їхня типізація за сумарним проявом впливу групи чинників розвитку паломництва [5, с. 107–117].

За особливостями розвитку релігійного туризму та паломництва можна виділити наступні типи районів за сприятливістю/несприятливістю чинників на розвиток паломництва: 1) з найсприятливішим впливом чинників; 2) зі сприятливим впливом чинників; 3) із порівняно сприятливим впливом чинників; 4) із порівняно несприятливим впливом чинників; 5) із несприятливим впливом чинників [114, с. 79–80].

Аналіз територіальних особливостей паломництва на різних рівнях, як локальних, регіональних, так і загальнодержавних, вимагає використання методу районування. Суть його полягає у вивченні історико-географічних та політичних умов та обставин, які впливають на формування потоків паломників в окремих регіонах чи адміністративних одиницях, а також причини їхніх змін.

Загалом метод районування, зважаючи на принципи усього суспільно-географічного районування, дає змогу виокремити за розробленими критеріями та показниками окремі цілісні, однорідні та специфічні структурні взаємопов'язані – релігійно-географічні райони [103, с. 22]. Районування території варто проводити на основі аналізу місць паломництва, їх духовної цінності та розташування. Із цього випливає, що краще проводити районування, використовуючи системний підхід та системно-структурний аналіз [5, с. 113].

Метод районування у географії релігії можна використовувати на різних ієрархічних рівнях, на кожному з яких застосовують специфічне співвідношення принципів релігійної однорідності території (виділення районів із певними відмінними ознаками відносно до окремих релігійних конфесій та релігійної активності населення). Районування можна здійснювати у зв'язку із релігійною сферою загалом чи її окремими компонентами.

Одним із найдавніших методів, який використовують у будь-якій галузі знань, зокрема і в географії релігії, є описовий метод. Розвиткові цього методу сприяло застосування описової статистики, яка забезпечила набори числових даних, які характеризують об'єкт дослідження [278, с. 34].

Під час дослідження паломницької діяльності та територіальної організації релігійної сфери в регіонах доцільно застосовувати системно-структурний аналіз. В основі його використання має бути аналіз територіально-паломницької структури, конфесійний склад населення, об'єкти паломництва, які впливають на паломництво та конфесійну ситуацію в регіоні. Загалом це сукупність методологічних засобів, які виявляють територіальну структуру паломницької діяльності різних конфесій, їх основних релігійно-паломницьких центрів і внутрішніх зв'язків, ієрархічної структури.

Під час аналітичних досліджень духовної (сакральної) сфери у паломництві важлива роль належить просторовому, порівняльному, а також літературному та історичному аналізу.

Просторовий аналіз допомагає вивчати паломницьку діяльність на певній території на основі статистичних даних про кількість паломників різних конфесій. Результатом використання просторового аналізу є створення за допомогою картографічних методів тематичних географічних карт, які відображають паломницьку сферу життя регіону. Порівняльний аналіз варто застосовувати під час дослідження паломництва на локальному, регіональному та загальнодержавному рівнях [94, с. 188–194].

Літературний аналіз застосовують на перших етапах дослідження. Він полягає в опрацюванні друкованих джерел, тематика яких стосується об'єкта чи предмета дослідження. Зокрема, розглядають матеріали навчальних посібників, богословських і періодичних видань, наукових статей та спеціальних інтернет-джерел на релігійно-паломницьку тематику.

Історичний метод відтворює динаміку релігійно-паломницького процесу та найважливіші події в релігійному житті. Цей процес дає змогу з'ясувати причини,

які впливають на розвиток конфесійної ситуації в межах певних регіонів на різних історичних етапах.

Серед методів дослідження паломництва важливе місце посідають методи спостереження, опитування і статистичного аналізу. Спостереження дає змогу з'ясувати та описати характерні особливості прощ і богослужінь у католицьких та православних відпустових місцях.

Важливі результати під час аналізу паломницької ситуації в області можна одержати, застосувавши метод опитування паломників, священнослужителів, вірян. Завдяки методу опитування можна визначити, до яких соціальних груп населення належить більшість паломників у тому чи іншому сакральному місці, серед різноманітних християнських конфесій [99].

Під час дослідження паломництва необхідно застосовувати статистичний метод. Основна інформація щодо кількості релігійних громад у розрізі районів зберігається у відділі статистики Львівської області, а також у відділі у справах релігій. Підраховуючи середню кількість паломників або релігійних громад, слід використовувати інформацію з декількох джерел. Використання статистичного методу має вирішальне значення під час опрацювання кількісних ознак паломництва [128].

Дослідження геопросторової організації паломництва в області вимагає використання картографічного методу. Його роль полягає в опрацюванні всіх картографічних матеріалів, а також складанні карт, які відображають сучасну конфесійну ситуацію в області. Такий метод виконує дві функції: наочно ілюструє особливості територіальної організації релігійної сфери та дає змогу, вивчаючи складені карти чи картосхеми, моделювати логічні конструкції просторового і просторово-часового пізнання закономірностей та процесів [102, с. 32–37].

Порівняльно-географічний метод, особливо у взаємодії зі статистичним методом, допомагає виявити закономірності паломницької діяльності і тенденції розвитку, й лежить в основі визначення ієрархічних релігійних (конфесійних) територіальних одиниць класифікації [103, с. 22].

Основними етапами дослідження паломницької діяльності та сакральних місць є теоретичний, оцінний, аналітичний і конструктивний. Для кожного з них властиві конкретні методи дослідження.

Основні методи дослідження паломництва на оцінному етапі – системно-структурний аналіз, історико-географічний метод, літературний аналіз, генетичний метод, біографічний метод, формаційний метод, цивілізаційний метод. До методів оцінювання сакральних об'єктів відносимо просторово-порівняльний, порівняльний, історичний аналіз, системний, картографічний [12, с. 34–38].

На аналітичному етапі вивчають релігійні системи і сакральні простори. При цьому опрацьовують статистичну інформацію, проводять її аналіз та узагальнення. Використовують такі методи: розрахунковий та картографічний метод, просторовий та порівняльний аналіз.

На конструктивному етапі доцільно проводити районування території, враховуючи чинники вдосконалення релігійної сфери. Сюди відносимо використання методу районування, системно-структурного аналізу, просторово-порівняльного аналізу та картографічного методу [69, с. 31–33].

Оцінюючи сакральні споруди, задіяні у паломницькій діяльності, доцільно використовувати методику, розроблену Т. Божук. Вона полягає у використанні 23 критеріїв для оцінки сакральних об'єктів. Кожен із них має оцінну шкалу вартістю один, два та три бали. Так один об'єкт можна оцінити від 23 до 69 балів [11, с. 262; 14, с. 81–86].

Визначаючи критерії оцінки сакрального об'єкта, враховують стан, історико-культурну цінність, рекреаційно-пізнавальне значення та його духовну цінність. Важливим також є рівень сприйняття цього об'єкта самим туристом. Такі критерії застосовують до всіх паломницьких об'єктів у населеному пункті, отримані результати сумують, і оцінка населеного пункту прямо залежить від кількості досліджуваних об'єктів у його межах. Бальна оцінка дає змогу проаналізувати головні параметри сакральних об'єктів, а також враховує їхню кількість на досліджуваній території.

Паралельно з бальною оцінкою Т. Божук запропонувала методику дослідження паломницьких об'єктів з використанням обліково-оцінних карток. Під час розроблення цих карток науковець застосувала комплексний підхід до збору інформації. Підхід охоплює історичні аспекти, характеризує архітектурні та художні особливості, констатує наявність сакральних реліквій та враховує інформацію, необхідну і для туристів, і для паломників.

Загалом критерії, які використовує Т. Божук, даючи бальну оцінку паломницьким чи сакральним об'єктам, можна поділити на дві групи: 1) стосуються сакрального об'єкта; 2) пов'язані зі сприйняттям самого туриста. До першої групи відносять: картографічне відображення та ідентифікацію об'єкта, правовий статус, положення у ландшафті та розташування, значення, унікальність, конфесійну належність, зовнішній вигляд об'єкта, ступінь збереженості, історична значимість. До другої групи відносять: панорамність, доступність, наявність засобів розміщення та харчування, екскурсійного обслуговування тощо [5, с. 114; 11].

1.4. Інформаційна основа суспільно-географічного дослідження паломництва

Основу джерельної бази під час дослідження геопросторової організації паломництва становлять історичні, релігійно-історичні та релігієзнавчі праці дослідників історії та географії релігії в Україні, а також документальні джерела, періодика (газети, журнали), довідково-інформаційні матеріали.

Засновником української географії релігії був В. Григорович-Барський, який у своїй праці “Подорож Василя Григоровича-Барського по святих місцях Сходу з 1723 по 1747 рр.” описав враження після відвідин святих місць Сходу. Згодом науковець здійснив таку саму подорож святими місцями України [57]. Проте значно раніше (у XII ст.) цікавий опис свого паломництва залишив київський монах Данило у праці “Паломник монаха Даниїла” [103, с. 8].

Цікавими та особливо цінними для сучасних дослідників є карти, які відображають специфіку релігійного життя, конфесійний склад населення, паломницькі об'єкти, релігійні споруди тощо. До таких джерел варто віднести

“Адміністративну карту Галичини зі спеціальним узглядненням адміністративного поділу греко-католицьких єпархій” [123] (укладачі В. Кубійович та М. Кулицький, 1934 р.), “Василіянські монастирі на території України та Білорусі” (В. Кубійович, А. Жуковський та о. М. Ваврик), “Карта Греко-католицької Львівської Архієпархії” (1935 р.), “Греко-католики у трьох галицьких єпархіях” (1900 р.), “Греко-католицька Холмська Єпархія 1863–1866”, “Греко-католики в Закарпатських єпархіях” [103, с. 9–10].

Цікавим картографічним документом є карта П. Чубинського “Карта католиків, а в тому числі і поляків південного-західного краю”, яка ввійшла до сьомого тому “Праць етнографічно-статистичної експедиції по Західно-руському краю” [271].

Видатний український історик та етнограф Я. Головацький у творі “Карпатська Русь” подав географічну характеристику краю, де розглянув і релігійний склад населення [10].

Географ із Галичини Р. Заклинський у творі “Географія Руси. Русь галицька, буковинська і угорська” виокремив розділ під назвою “Віра і обряд” [79].

Учений Г. Танфильєв у праці “Галичина і Буковина. Географічний нарис” докладно проаналізував релігійний склад населення Галичини і Буковини [244].

До 1991 р. вийшла монографія П. Пучкова, в якій автор коротко охарактеризував окремі релігії та вірування, зробив історичні зрізи релігійної ситуації, зазначив загальну картину поширення вірян різних релігій, релігійних напрямів і конфесій на земній кулі, а також проаналізував зв’язок етносів і релігійних вірувань [194].

У сучасній Україні головними центрами географічних досліджень географії релігії стали Львів, Київ та Луцьк. Проблемами географії релігії займаються географи Київського національного університету ім. Т. Шевченка (О. Любіцева, К. Мезенцев, С. Павлов), Львівського національного університету ім. І. Франка (О. Шаблій, О. Вісьтак, І. Ровенчак, О. Кучабський, А. Ковальчук, Л. Шевчук), Волинського державного університету ім. Л. Українки (В. Патійчук).

Праці О. Шаблія сформували модерну українську географію періоду незалежності. Зокрема у праці “Географія релігії” автор подав теоретичні засади географії релігії, визначив історико-географічні та сучасні особливості релігійної сфери в Україні, здійснив релігійну регіоналізацію території України [272–275].

Праці львівських географів порушують проблематику багатьох аспектів географії релігії: конфесійно-географічного устрою УГКЦ, конфесійного районування у зв’язку із геокультурним районуванням, історії дослідження релігійної сфери (І. Ровенчак); релігійно-політичних та релігійно-етнічних проблем розвитку українського суспільства (М. Дністрянський); релігійної характеристики українських земель Холмщини і Південного Підляшшя та Львівської області (О. Кучабський); сакральної географії м. Львова (О. Вісьтак); географії релігії в Україні (А. Ковальчук) [61–65; 103–114; 125–128; 272; 278].

У навчальному посібнику Л. Шевчук “Сакральна географія” [278] висвітлено сучасні теоретичні і практичні проблеми сакральної географії, відображено регіональні аспекти взаємозв’язків “людина-релігія” та “суспільство-релігія”. Зокрема в розділі “Релігія в Україні” розглянуто проблеми взаємовідносин церкви і держави, стан і використання культових споруд, проаналізовано сучасну міжконфесійну ситуацію та її регіональні особливості, здійснено релігійне районування України.

У дисертації “Територіальна організація релігійної сфери адміністративної області (на прикладі Волинської області)”, захищеної В. Патійчуком [178], уперше в Україні комплексно досліджено територіальну організацію релігійної сфери на мезорівні – на території адміністративної області. Автор розробив теоретико-методологічні і методичні основи суспільно-географічного дослідження релігійної сфери на рівні адміністративної області як територіально-релігійної системи, дослідив умови і чинники, які впливають на процеси розвитку та функціонування цієї системи.

Публікації на релігійну тематику київських географів зібрано у навчальному посібнику “Географія релігії” [138]. У праці розглянуто георелігійну ситуацію на світовому (глобальному), регіональному та національному (за окремими

державами) рівнях, здійснено релігійне макрорайонування світу, подано ретроспективний аналіз розвитку та поширення світових, локальних і місцевих та нових релігій. У праці висвітлено предметну сутність географії релігії, її місце в системі суспільно-географічних наук, здійснено класифікацію релігій, основних чинників формування георелігійної ситуації тощо.

У дисертації С. Павлова “Організація релігійно-географічної сфери України” [171] розглянуто вплив історико-культурних та соціально-політичних умов, релігійно-географічного положення та канонічних засад функціонування територіальних конфесійних систем на формування георелігійної ситуації, досліджено всі аспекти функціональної структури найбільших територіальних конфесійних систем.

А. Ковальчук у своїй дисертації “Географія релігії в Україні” [113] виявив історико-географічні особливості розвитку релігій і конфесій в Україні, дослідив географічні аспекти релігійно-конфесійної, власне компонентної та управлінської функціональних структур релігійної сфери сучасної України, розглянув соціальну структуру вірян та провів інтегральне релігійно-географічне районування України. Автор доповнив теоретичні аспекти географії релігії як науки, зокрема обґрунтував внутрішню структуру географії релігії.

У дисертації О. Кучабського “Релігійна сфера обласного регіону: трансформація і територіальна організація (на матеріалах Львівської області)” розроблено понятійно-термінологічну систему географічного вивчення територіальної організації релігійної сфери регіону. Науковець здійснив комплексний аналіз методики релігійно-географічного дослідження регіону, виявив причинну зумовленість між територіальною організацією релігійної сфери регіону і різними сторонами суспільного життя та діяльності. У дослідженні проаналізовано трансформацію релігійної сфери в контексті змін принципових типів взаємодії влади і релігії в суспільстві, виявлено вплив трансформації релігійної сфери на зміни в її територіальній організації [127].

У дисертації Л. Ключко “Територіальна організація релігійної сфери Харківського регіону” визначено особливості просторового розподілу елементів

релігійної сфери Харківського регіону для найчисленніших конфесій з погляду суспільної географії. Запропоновано соціально-географічне визнання індикативної функції релігії як засобу відображення ступеня збурення соціуму та менталітетної функції як чинника формування його духовності. Виконано аналіз формування конфесійного складу релігійної сфери Харківського регіону, зокрема, з'ясовано, що на розвиток релігійних громад суттєво впливають історичний та соціально-географічні чинники. Виконано систематизацію і групування районів Харківського регіону за особливостями розвитку релігійної сфери [100].

У дисертації “Суспільно-географічне дослідження релігійної діяльності та сакральних просторів Чернігівської області” Ю. Когатько виявив особливості георелігійної ситуації в Чернігівській області, з'ясував, що для регіону характерна поліконфесійність із домінуванням православних релігійних громад, динамічність абсолютних показників розвитку георелігійного процесу та стійкість центрів ваги релігійних громад, територіальна концентрація релігійних громад та відповідність їхнього територіального розподілу розміщенню населення регіону. Унаслідок історико-географічного аналізу виділено етапи розвитку георелігійного процесу в Чернігівській області [115].

Однією із перших праць, які порушили релігійну проблематику в Україні, була спільна доповідь О. Шаблія та О. Вісьтак “Сакральна географія: становлення та проблеми розвитку” [274, с. 27–28]. Згодом у праці “Соціально-економічна географія України” за редакцією О. Шаблія проблематиці географії релігії було присвячено окремий розділ [272, с. 423–440].

За типологічно-видовою класифікаційною схемою, залежно від ступеня відображення інформації, джерела поділяють на дві групи:

Перша група – документальні джерела, які складаються з двох підгруп. До першої відносять опубліковані та неопубліковані документи (церковного та світського змісту), до другої – статистичні матеріали та матеріали соціологічних досліджень.

У складі першої групи передусім варто виділити законодавчі акти, які здійснюють регулятивну функцію у релігійній сфері. Одним із таких документів є

Закон України “Про свободу совісті та релігійні організації” [80], у якому визначено базові принципи державно-церковних відносин: відокремленість церкви від держави і школи, світський характер держави, проголошено рівність релігій перед законом і рівність громадян, незалежно від їхнього ставлення до релігії, невтручання держави у діяльність релігійних організацій, курс на повернення культових будівель і майна націоналізованих у минулому релігійним організаціям, наявність спеціального уповноваженого органу державної виконавчої влади, який має сприяти реалізації державної політики щодо релігії та церкви, контроль за дотриманням чинного законодавства [81, с. 37–47].

До законодавчих актів належать нормативні документи органів влади усіх рівнів: укази та розпорядження президента, розпорядження Кабінету Міністрів тощо: Указ президента України “Про заходи щодо повернення релігійним організаціям культового майна” [191], Указ президента України “Про повернення релігійним організаціям культового майна” [250], в якому місцеві органи влади зобов’язані забезпечити передання в безоплатне користування або повернення безоплатно у власність релігійним організаціям культових будівель і майна, які перебувають у державній власності та використовуються не за призначенням.

До інших нормативних документів, які регулюють релігійну сферу суспільства, варто віднести:

– постанови Ради у справах релігій при Кабінеті Міністрів України, накази Міністерства у справах національностей, міграції і культур, Департаменту в справах релігії та національностей Міністерства культури України, рішення місцевих органів влади [29, 185], за допомогою яких здійснюють регламентацію діяльності релігійних організацій;

– інформаційні звіти Департаменту у справах релігії та національностей Міністерства культури України, Департаменту з питань культури національностей та релігій Львівської облдержадміністрації, Львівського міського та районного виконавчих комітетів, у яких містяться інформація про основні події релігійно-церковного життя, повідомлення про приїзд та діяльність іноземних релігійних діячів, діяльність християнсько-євангельських місій;

До статистичних матеріалів відносимо: щорічні звіти Державного комітету України у справах релігій про чисельність релігійних організацій, забезпеченість їх культовими приміщеннями на території всієї України та областей [231–237]; довідки Львівського обласного управління у справах національностей, міграції та релігій, у яких міститься інформація про релігійну мережу Львівської області [65].

До другої групи відносяться матеріали періодичної преси (офіційної та церковної), які висвітлюють досліджувану проблему.

Інформація, почерпнута з офіційної преси, становить особливу джерельну цінність для нашого дослідження, адже в ній є інформація про новини суспільно-релігійного життя України. Офіційна преса подає аналітичні статті провідних релігієзнавців та істориків, інтерв'ю з очільниками церков та головами партій християнського спрямування.

В Україні є понад 200 друкованих видань релігійного змісту, які належать до різних конфесій або поза- чи надконфесійних, які можна віднести до церковної періодики, і які мають більш-менш масовий характер (тираж від кількох сотень до кількох тисяч примірників).

В українському медіапросторі є значна кількість релігійних видань, переважно парафіяльних газет, тираж яких обмежується кількома десятками або сотнями примірників. Зазвичай такі видання поширюють серед найнижчої релігійно-адміністративної ланки. Вони частково дублюють матеріал, доступний в електронному вигляді. Працюючи над дисертаційним дослідженням, ми виділили такі церковні періодичні видання за найбільшими християнськими конфесіями:

– УГКЦ має низку парафіяльних та єпархіальних газет, таких як: “Жива вода” [76], “З любов'ю у світ” [78], християнський портал “Кіріос” [267], а також випускає “Бюлетень Агенції релігійної інформації”, який містить передруки з українських медіа про релігійно-суспільне життя та відомості про діяльність УГКЦ.

– УПЦ КП: “Голос православ'я” [41], “Інформаційний бюлетень”, “Духовна криниця” [71]. У цих виданнях переважають новини, офіційні матеріали та

критичні статті щодо інших конфесій, зокрема УПЦ МП, також матеріали соціально-політичного змісту.

– УАПЦ представлена газетою “Наша віра” [159], яка є інтелектуальним релігійним виданням в Україні, містить багато матеріалів соціального спрямування, новини з життя УАПЦ та інших церков.

– УПЦ МП: “Православна газета”, “Спасите наши души!” [230], журнал “Православний вісник” [187], православний молодіжний портал “Притвор” [189], сайт “Україна православна” [251], “Світло православ’я” [212], православна молодіжна газета “Шлях” [186] тощо. Ці видання переважно двомовні або російськомовні. У них публікують офіційні документи церкви та пастирські послання, а також відомості про діяльність церкви в суспільно-релігійному житті України. Власних аналітичних видань УПЦ МП не має, але цю прогалину компенсують передруки статей із російських православних видань.

– Протестантські церкви та релігійні організації цього спрямування мають найбільші тиражі, але у них повністю відсутні матеріали суспільної тематики. Виокремимо лише “Христианский мир”, що публікує не тільки новини про життя протестантів в Україні, а й аналітичні статті суспільного змісту.

Необхідність залучення періодичних видань до цього дослідження зумовлена наявністю у них різноманітних відомостей про конкретні події церковного життя, хоча оцінки та коментарі, які висловлюють стосовно цих подій, залежать головно від спрямування видання та позиції авторів публікацій. Із цього погляду найліберальнішими є науково-популярний часопис “Людина і світ” та інформаційно-аналітичний журнал Української асоціації релігієзнавців “Релігійна панорама” [198]; наголос на з’ясуванні політичного контексту релігійних процесів демонструють газети державних органів влади “Голос України”, “Урядовий кур’єр”; тенденція до висвітлення різноманітних поглядів проявляється в громадсько-політичних виданнях “Дзеркало тижня”, “Правда України”, “День”, “Зернятко”, “Патріархат” [179], “Сто талантів” [240].

До третьої групи відносимо науково-дослідницькі праці та довідкові матеріали, зокрема релігієзнавчі словники [2, 196]. Із метою конкретизації вжитих

у роботі наукових термінів використано словник-довідник Т. Божук [199], у якому стисло охарактеризовано найуживанішу в релігієзнавстві термінологію, яку використовуємо в дослідженні.

Історичний розвиток церкви та географію релігії вивчав видатний український церковний та громадський діяч, учений і мислитель Й. Сліпий. Одна із його найважливіших географічно-релігійних праць – “Погляд на з’єдинені й нез’єдинені церкви Сходу і догматичні різниці між ними” [221], у якій він акцентував на активності у розбудові культурно-національного і релігійного життя у Галичині та в Україні.

Із поміж праць сучасних авторів виокремлено дослідження І. Ровенчака “Українська географія релігії: історія формування та предмет дослідження” [202]. Автор чітко визначає становлення та відродження в Україні географії релігії та розглядає підходи українських учених-географів до визначення предмету географії релігії, пропонує її власне трактування.

У дисертаційному дослідженні особливу увагу зосереджено на аналізі інтернет-сайтів, які висвітлюють релігійно-паломницьку тематику. Серед них – “Патріарший паломницький центр УГКЦ” [180], де зібрано й упорядковано інформацію про історію чудотворних ікон, мощей святих, храмів, у яких зберігають святині, а також докладно описано значення прощ у житті християнина та спосіб прочитання ікони.

Паломницький центр “Рафаїл” [173] заснували у 2009 р. з благословення Блаженнішого Любомира (Гузара). Спочатку паломницький центр організував паломницькі поїздки до Італії, згодом його діяльність охопила понад 20 маршрутів. Кожна поїздка відбувається у супроводі священника та досвідченого керівника груп.

Паломницький центр “Матері Божої Неустанної Помочі” з одного представництва у м. Львові розширився до кількох офісів в Івано-Франківську, Тернополі та Києві. За вектором паломництва центр більше орієнтований на Європу та Ізраїль. Групи супроводжує священник, за конфесійною належністю центр входить до юрисдикції УГКЦ [172].

Українське православ'я представлене такими паломницькими сайтами: “Святині, які знаходяться в храмах Львівської єпархії УПЦ” [217], “Святині Церкви” [216], “Українська Автокефальна Православна Церква” [252], “Українська Православна церква Київського патріархату [257], де перелічено православні об'єкти паломництва та їхнє місце розташування.

Детальна інформація про паломницькі місця міститься у численних путівниках. Довідник “Паломницькі місця УГКЦ” є енциклопедичним виданням, що містить детальну інформацію про найголовніші паломницькі святині УГКЦ. У довіднику міститься докладна історія найвідоміших церков та монастирів та святинь, які в них зберігаються. Видання добре проілюстроване дорожніми картами з нанесеними маршрутами.

Мапу-путівник “Святині України” видано з метою наочно представити сакральні об'єкти УГКЦ та головні святині інших християнських конфесій України. На мапі позначено місця розташування чудотворних ікон, мощей і поховань святих та блаженних, цілющих джерел, музеїв, тощо.

Подарункове видання “Як Русь слідами Данила ходила” є відтворенням раритетного видання 1907 р. Це спогади митрополита Андрея Шептицького, який на чолі групи паломників із Галичини відтворив маршрут одного із найстаріших паломництв на території сучасної України – паломництва ігумена Даниїла.

Путівник “Небо на Землі. Паломництво до Св. Унівської Лаври” містить детальну інформацію про монастир, його історію та святині. Видання є інформаційним та має на меті підготувати свого читача до здійснення майбутнього паломництва.

Висновки до першого розділу

Підсумовуючи результати першого розділу, слід зазначити, що у системі суспільно-географічних наук важливе місце посідає географія релігії як повноцінна складова суспільно-географічних наук, яка має сформований об'єкт, предмет, мету та завдання, методологію дослідження та поняттєво-термінологічну

базу. Географія релігії як наука сформувалася у ХХ ст. і входить до блоку соціальних наук.

Предметом дослідження географії релігії є територіальна неоднорідність релігійної сфери, форми організації релігійної сфери та зв'язки, які виникають під час взаємодії “релігія-людина”, “релігія-держава”, “релігія-релігія”. Дослідження релігійної сфери та її складових є особливо важливими для України внаслідок її географічного розташування та неоднорідного релігійного складу населення. Поліконфесійність населення зумовлена історичними, мовними, етнічними та політичними чинниками.

Географічність дослідження релігійної сфери полягає у виявленні територіальних відмінностей поширення тієї чи іншої релігії, аналізі територіального чинника на поширення релігій, дослідження релігійних конфліктів, які окрім релігійної, можуть мати етнічну та мовну складові, виявленні ядер релігійного життя населення, розвитку релігійної інфраструктури тощо.

Географія релігії, окрім дослідження територіальних закономірностей поширення релігії, вивчає святі місця, паломництво тощо. Такі дослідження зумовлюють міждисциплінарні зв'язки географії релігії із географією населення, географією культури, політичною географією, етнічною географією, туризмознавством та релігієзнавством.

Вивчення паломництва є складовою суспільно-географічних досліджень людської діяльності. Аналізуючи духовну складову діяльності людини, можна встановити, які об'єкти є найбільш відвідуваними, мотивацію поїздок до них тощо. На теоретичному етапі дослідження важливим є розмежування понять “паломник” та “релігійний турист”. На нашу думку, паломник – це людина, яка здійснює подорож із релігійною метою самостійно чи за допомогою спеціалізованих церковних служб, які займаються паломництвом.

Дослідження паломництва вимагає використання суспільно-географічних методів та методики релігієзнавства. Особливо важливим є використання польового методу та методу анкетування, опитування настоятелів святинь, куди

прибувають паломники, та самих паломників. Не менш важливим є використання картографічного методу, який відтворюватиме різні складові релігійного життя суспільства, відобразатиме основні центри паломництва тощо. Неоднорідність території зумовлює значні відмінності й дає змогу здійснювати районування – завдяки аналізу конфесійної ситуації і аналізу паломницьких ресурсів та проведенні бальної оцінки виділити паломницькі райони.

Джерельна база дослідження паломництва представлена широким спектром інформації: від статистичних даних органів обласної статистики – до інформації, наданої священнослужителями. Не менш важливою є інформація з інтернет-сайтів релігійно-адміністративних одиниць (єпархій, дієцезій, деканатів, благочинь чи навіть окремих парафій), де подано дані про графіки проведення прощ, історію святинь чи правила поведінки у храмах і монастирях.

За період незалежності українські науковці зробили значний внесок у розвиток географії релігії. До 2015 р. захищено шість кандидатських дисертацій, присвячених проблематиці географії релігії. Територіальний масштаб досліджень охоплює як окрему область (В. Патійчук, О. Кучабський, Л. Ключко, Ю. Когатько), так і дослідження релігійної сфери всієї України (С. Павлов, А. Ковальчук). У цих дослідженнях розроблено теоретико-методологічні основи дослідження релігійної сфери, розглянуто вплив історико-культурних та соціально-політичних умов на конфесійну ситуацію, досліджено компонентну структуру релігійної сфери, її трансформацію тощо.

РОЗДІЛ 2

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ПАЛОМНИЦТВА У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

2.1. Історико-географічні передумови розвитку паломництва

Мандрівництво притаманне людині із часу її появи, тобто зародження подорожей відбувалося одночасно із зародженням людства. Основними причинами, які спонукали перших людей подорожувати, були фізіологічні потреби у безпеці, їжі, розвідуванні місцевості, а також соціальні потреби у спілкуванні, задоволенні цікавості, обміні товаром, грабежі.

Релігійність притаманна людині із самого початку її існування. Подорожі із релігійною метою залишають помітний слід у всій історії туристичних подорожей: із найдавніших часів і пізніше – аж до сьогодення. В історії релігійного туризму та паломництва відомо чимало подорожей із метою поклоніння язичницьким святиням, причому у різних народів [114, с. 28].

Паломництво – подорож із метою здійснення релігійних призначень та поклоніння святиням певної релігії [260, с. 10]. Паломництво як вид духовної та суспільної людської діяльності відоме здавна. Люди, незалежно від віросповідання чи конфесії, завжди вшановували святі місця, пов'язані з богом, місця, де траплялися явища, які неможливо раціонально пояснити, місця, пов'язані з життям, смертю чи похованням релігійних діячів або святих [199].

Християнство є однією із релігій, яка заохочує паломництво, хоча у канонах, які регулюють релігійне життя, не зазначено про його обов'язковість. Християнство як одна із найпоширеніших релігій у світі за своєю суттю є історичною релігією, вчення якої полягає не в ідеях та принципах, а в описі подій життя та смерті Ісуса Христа і його учнів. У святих для християн місцях, куди вони здійснюють паломництво, зберігаються реліквії, які пов'язані із вшануванням Бога та християнських святих. Паломництво у суспільстві виконує низку важливих функцій: духовно-просвітницьку, загальноосвітню, місіонерську та благодійницьку (рис. 2.1) [268, с. 70].

Рис. 2.1. Функції паломництва

Паломництво відіграло важливу роль у розвитку географії. Передусім мандрівки з метою вшанування та поклоніння святинам сприяли мобільності населення, зміцненню зв'язків між християнськими народами, розвитку інфраструктури тощо. Водночас зростала обізнаність людей про навколишній географічний простір.

Одним із чинників розвитку географії ставала місіонерська діяльність римо-католицьких чернечих орденів. На відкритих територіях одночасно із їхнім господарським освоєнням активно діяли місіонерські місії. При таких місіях відкривали школи, храми та лікарні. Серед місіонерів було багато людей із доброю освітою, умінням та бажанням вести науково-дослідницьку роботу. Часто їхні описи ставали цінним джерелом інформації географічного характеру, оскільки вони містили відомості про особливості території, населення, природних умов тощо.

Іншим джерелом географічних даних ставали путівники, які призначалися для паломників і містили детальні описи маршрутів. Подорожуючи чужими країнами, людина потрапляла в незвичне для неї оточення, тому перед подорожжю паломника цікавили проблеми відстаней, місць для ночівлі та відпочинку, засоби пересування та інше.

Дуже популярним був путівник кінця IV ст., відомий під назвою “Ходіння Сільвії”, який описує подорож до Палестини однієї іспанської монахині. Ще один путівник про подорож із Бордо до Єрусалима склав невідомий автор (приблизно

IV ст.). Окрім зазначених, можна згадати путівник Антоніна П'яченце, складений наприкінці VII ст., а також “Дорожник для паломників” поч. XII ст. [114, с. 35].

У Візантії перші путівники (подорожники, ітінерарії) для паломників виходили грецькою мовою з другої пол. VIII ст. Найвідоміший із них – “Повість Єпіфанія Агіополіта про Сирію і Святий Град”, про враження автора після подорожей святими місцями. У XII ст. візантійський паломник І. Фока уклав путівник “Коротке сказання про міста і країни від Антіохії до Єрусалима, а також до Сирії, Фінікії та святих місць Палестини”.

Путівники складали не тільки для паломників, а й для усіх мандрівників. Перший із них уклали ще у VI ст. під назвою “Град Константинополь – Новий Рим”. На межі X–XI ст. вийшов докладніший путівник “Батьківщина Константинополь”, який складався із трьох частин. У першій подано історію міста, у другій – план міста, а в третій була інформація про визначні місця.

На території сучасної України паломницька діяльність значною мірою активізувалася після прийняття християнства. Серед подорожей із метою паломництва варто згадати “Ходіння ігумена Даниїла”, яке датують початком XII ст. Автор відвідав християнські храми та святині Константинополя, Палестини, Кіпру, Криту та Родосу, а також дав детальну характеристику місцевої природи, населення і побуту [150].

Із паломництвом також пов'язаний розвиток туристичної картографії в Україні. У 1638 р. в друкарні Києво-Печерської лаври вийшла польською мовою книга А. Кальнофойського “Гератургіма” з додатком – трьома картами, які були планово-перспективними зображеннями Києва, та найпершими серед друкованих на українських землях планами – схематичними зображеннями Ближніх (Антонієвих) і Дальніх (Феодосієвих) печер.

Із 1643 р., після здійснення київським митрополитом П. Могилою канонізації 69 монахів, похованих у печерах, Києво-Печерська лавра стала місцем масового паломництва. Виникла необхідність відтворення плану печер, що й було зроблено у своєрідному історико-релігійному творі “Києво-Печерському патерику”, перше друковане видання якого було здійснено у 1661 р. у друкарні Києво-Печерської

лаври за розпорядженням архімандрита Лаври та ректора Києво-Могилянської колегії І. Гізеля [260, с. 89].

Видання путівників відіграло важливу роль у становленні та розвитку тогочасної географії. Путівники містили детальні описи маршруту, країн, населення, традицій тощо. Паломництво здійснювали освічені люди, які фахово передавали те, що бачили. З іншого боку, видання путівників сприяло активізації паломництва в той час. Вивчаючи їх зараз, ми маємо уявлення про географічні знання тієї епохи.

Паломництво у своєму розвитку пройшло низку еволюційних етапів. Науковець З. Сапелкіна виокремлює чотири основні етапи розвитку релігійного туризму в світі (табл. 2.1) [199, с. 32; 260, с. 37–38, 50–51, 94–95; 113, с. 157].

Таблиця 2.1

Етапи розвитку паломництва та релігійного туризму у світі

Етап	Особливості
від давніх часів – I-ша пол. XIX ст.	<p>Рушійними причинами паломництва стає поширення релігій. З проголошенням християнства як державної релігії активізується розбудова культових споруд. Починаються організовані подорожі до Палестини, прокладають перші паломницькі маршрути.</p> <p>Низка лицарських орденів метою своєї діяльності проголошує захист паломників, на паломницьких маршрутах розвивається інфраструктура. З зміною балансу сил на Близькому Сході та втратою хрестоносцями низки міст паломництво до Святої Землі припиняється.</p> <p>У Середньовіччі релігійні подорожі не втратили своєї популярності. Для потреб паломників створено всю необхідну інфраструктуру.</p> <p>У XVI–XVIII ст. релігія стає засобом поширення та полегшення подорожей у всьому світі. Це пов'язано із діяльністю християнських місій. Місіонерство не лише сприяло поширенню християнства, а й розширювало уявлення людей про навколишнє середовище</p>
II-га половина XIX ст. – 20-ті рр. XX ст.	<p>Діяльність Т. Кука, паломництво набуває організованої форми, паломницькі подорожі стають доступними для людей середнього класу. Популярними стають подорожі до локальних паломницьких місць</p>
20-ті – 50-ті рр. XX ст.	<p>Спад інтенсивності паломництва у міжвоєнний період; поширення процесів секуляризації як поштовх для диференціації різновидів релігійного туризму в туристичній діяльності</p>
II-га пол. XX ст. – до сучасності	<p>Паломництво розглядається у контексті релігійного туризму, відбувається його інтенсивний розвиток у країнах Заходу. Релігійний туризм перетворюється на глобальне явище</p>

Із прийняттям християнства та його поширенням по території Київської Русі побудовою храмів і монастирів Київська Русь стає центром паломництва. Територією Київської Русі проходив “східний маршрут” до Єрусалима. Він починався із Києва вниз по Дніпру до Чорного моря. Потім уздовж західного узбережжя Чорного моря шлях пролягав до Константинополя, через Кіпр до Акри [114, с. 35]. Цікавою є історія паломництва на території сучасної України (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Етапи розвитку паломництва в Україні
[132, с. 281–282; 82, с. 220–221; 138, с. 392–394; 180; 260, с. 14, 52–53]

Етап	Особливості
1	2
До XIII ст.	<p>До прийняття християнства у Київській Русі діяли проповідники, були окремі церкви, але християнство не було популярним. Християнство прийшло до Київської Русі через зв'язки із Візантією.</p> <p>Після 988 р. та проголошення християнства державною релігією Володимир Великий привіз до Київської Русі низку реліквій, до яких почали здійснювати паломництво. Монастирі стали осередками поширення писемності серед населення, ченці почали працювати над створенням перших літописів.</p> <p>Паломництво не було популярним. По-перше, частина населення не сприймала нову для них релігію. По-друге, у свідомості людей далекі країни були чимось ворожим і небезпечним, а чужинець становив для них потенційну небезпеку. По-третє, заслання в далекі землі було одним із видів покарання, тому люди не розуміли, для чого їм добровільно іти за межі Русі.</p> <p>Нашестя монголо-татар та цілковите спустошення Києва у XIII ст. поклало край паломництву на Русі на довгі десятиліття. У той період було знищено та зникло безвісти чимало давньоруських святинь</p>
XIV–XIX ст.	<p>У XIV ст. традиція паломництва почала відроджуватися. Причому паломництво до власних святинь було не менш значущим, ніж проща до Єрусалима чи Константинополя.</p> <p>Велике паломництво (поза межі України) здійснювали переважно за маршрутом: Україна – Константинополь – Афон – Єрусалим. Мале паломництво здійснювали до численних місцевих святинь. Проте найвідоміші святині були у Києві. Впродовж століть тут сформувалися туристичні маршрути: паломники і релігійні туристи спочатку йшли до Києво-Печерської Лаври як найбільшої святині України, звідти – до Софійського собору і розташованого неподалік Михайлівського Золотоверхого монастиря, далі – до Десятинної та Андріївської церков, а звідти спускалися до святинь на Подолі.</p> <p>Києво-Печерська Лавра має найкращу паломницьку інфраструктуру – аптека, бібліотека церковних книг, трапезна та “низка гостинних будинків” – аналог сучасних готелів.</p>

1	2
XX ст. і до сьогодні	Після розпаду Радянського Союзу релігійна сфера України починає відновлюватися. Релігійним громадам та організаціям повертають націоналізоване у минулому майно, повертають реліквії. Розвиток паломництва та релігійного туризму є дещо повільнішим, порівняно із розвитком релігійної сфери.

Історичні умови розвитку України та культурні особливості населення зумовили виділення на її території низки найважливіших ареалів паломництва:

– АР Крим, де зосереджено пам'ятки християнства, юдаїзму, ісламу та караїзму;

– Центральна Україна: Умань, Бердичів, Меджибіж, Тараща та інші міста, пов'язані з історією хасидизму, захороненням цадиків;

– Галичина, Буковина, Закарпаття – перехрестя західного і східного християнства, латинської і візантійської культур – регіон, де розташовано паломницькі місця католиків, православних, юдеїв, вірмен. Відвідини таких місць матимуть не лише туристично-пізнавальне, а й екуменічно-гуманістичне значення;

– низка міст обласного і районного підпорядкування на Волині і Поділлі (Вінницька, Житомирська, Хмельницька та Волинська області), що відтворюють національну і сакральну культуру княжої доби і Середньовіччя (українського барокко), співжиття католицького і православного світу;

– шлях “із варяг у греки”, який репрезентує історію українського християнства, може ознайомити паломників із постатями української християнської історії та подій, пов'язаних із запровадженням християнства в Україні. Центрами можуть стати Київ та Чернігів завдяки зосередженню у них історико-культурних і сакральних пам'яток української християнської культури та духовності;

– паломницькі місця Донецької та Луганської областей (Святогірська Лавра та Киселева балка) [265, с. 119].

Переважає більшість релігійних святинь в сучасній Україні належить православним і католицьким церквам. Серед об'єктів паломництва і релігійного

туризму варто виділити монастирі, чудотворні ікони і мощі святих, цілющі джерела тощо [103, с. 220–221].

Чимало знаменитих у минулому чудотворних українських ікон втрачено, деякі – назавжди. Зараз важливо повернути втрачені святині до України і відновити паломництво до знаменитих у минулому чудотворних ікон. Українські етнічні землі налічували приблизно 200 чудотворних Богородичних ікон загальноукраїнського, регіонального та місцевого значення [114].

На території Львівської області є понад півсотні релігійно-паломницьких місць різного конфесійного підпорядкування та значення. У роботі здійснено типізацію місць паломництва за датою їхнього виникнення чи першої згадки, і поділено їх на п'ять груп: паломницькі об'єкти, які виникли у X–XII, XIII–XIV, XV–XVIII, XIX–XX ст. та об'єкти, дати виникнення яких не з'ясовано (табл. 2.3, рис. 2.2).

Таблиця 2.3

Поділ місць паломництва у Львівській області за датою виникнення

Період виникнення (перша згадка, народний переказ, перше чудо)	Населений пункт
X–XII ст.	Самбір
XIII–XIV ст.	Жидачів, Сокаль, Биличі, Тишковичі, Урич
XV–XVIII ст.	Глиняни, Жовква, Золочів, Львів, Рудки, Стрий, Червоноград, Яворів, Гніздичів, Підкамінь, Борусів, Заглина, Крехів, Лісок, Нестаничі, Підгірці, Раковець, Тартаків, Туринка, Тучне, Ульвівок, Унів
XIX–XX ст.	Борислав, Броди, Городок, Дрогобич, Кам'янка-Бузька, Львів, Мостиська, Рава-Руська, Радехів, Турка, Ходорів, Поморяни, Баня-Лисовицька, Берездівці, Бориничі, Боянець, Вербляни, Вербиця, Воля-Довголуцька, Дроговиж, Грушів, Губичі, Жужеляни, Корсів, Криве, Крисовичі, Лановичі, Маркопіль, Махнівці, Пługів, Сопошин, Синьковичі, Страдч, Чишки, Шандровець
Дати виникнення об'єкта не з'ясовано	Межиброди, Острівчик-Пильний, Старе Село

Складено автором.

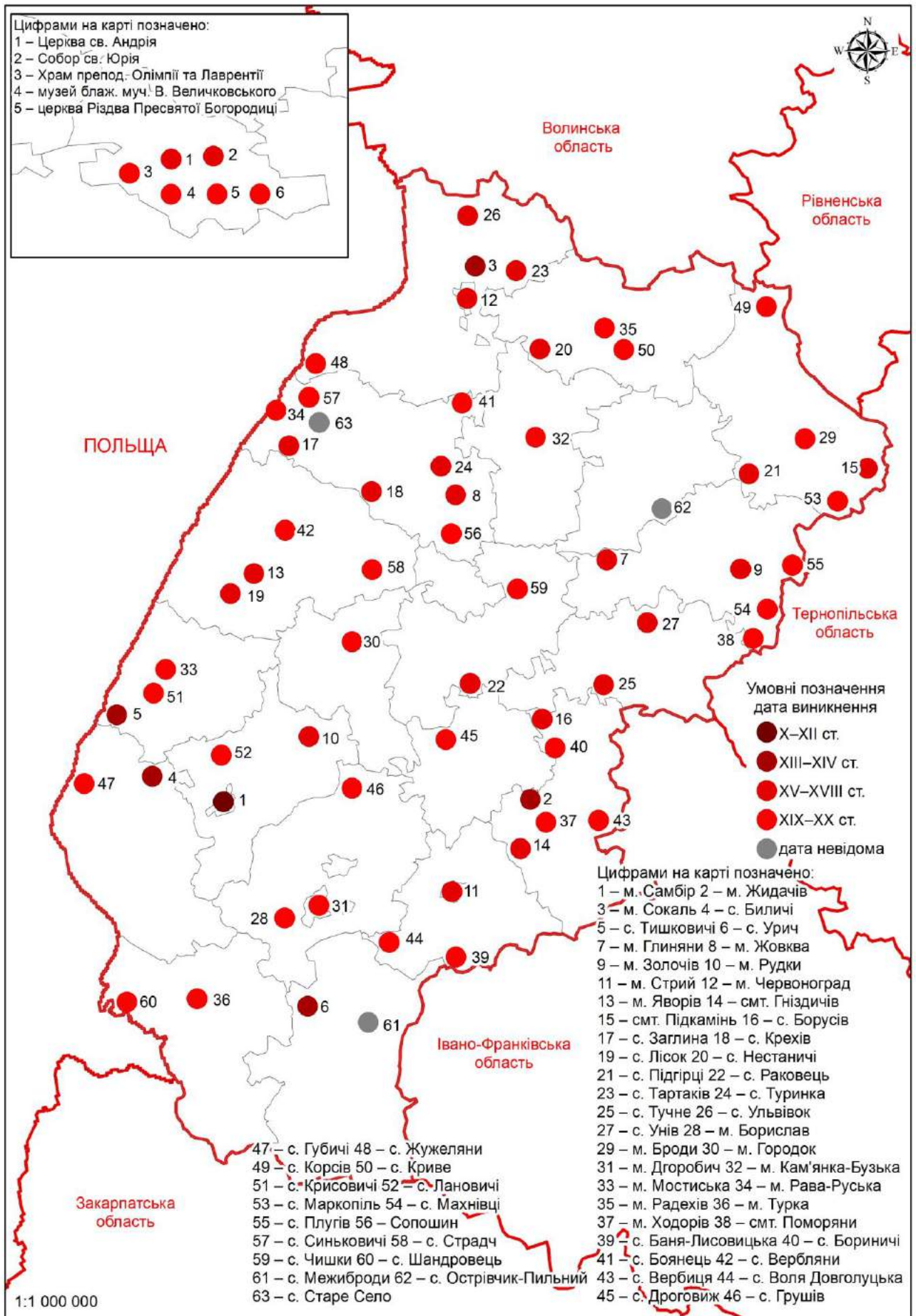

Рис. 2.2. Виникнення паломницьких місць у Львівській області

Одним із найдавніших паломницьких місць в області є м. Самбір, яке відоме тим, що тут зберігаються чудотворна ікона Богородиці, авторство якої приписують євангелісту Луці, та моці св. Валентина. Проте мистецтвознавці скептичніші щодо часу написання ікони. На їхню думку, самбірська чудотворна ікона належить до найдавніших українських ікон, написаних у XII–XIII ст.

Друга група об'єктів виникла під час нашестя монголо-татар на Київську Русь. Часто храми та монастирі ставали прихистком людей, які там переховувалися і молилися, просячи захисту. Із цим періодом головно пов'язане виникнення чудотворних ікон. До паломницьких місць, історія яких починається у XIII–XIV ст., відносимо Жидачівську та Сокальську чудотворні ікони.

До третьої групи відносимо об'єкти, які пов'язані з переходом від Середньовіччя до раннього Нового Часу, коли формувалася сукупність матеріальних і духовних надбань людства, інтенсивно розвивалася наука, освіта, література, мистецтво, мораль і релігійна сфера. До об'єктів, які виникли у цей період, належить Крехівський монастир св. Миколая ЧСВВ УГКЦ у с. Крехів. Окрім того, що монастир мав потужні укріплення, які витримували неодноразові облоги, тут зберігалися чотири чудотворні ікони. Ще однією релігійно-паломницькою пам'яткою державного значення цього періоду є Свято-Успенська Лавра Студійського уставу. Це один із найдавніших монастирських комплексів України, який упродовж певного періоду був адміністративним центром Галицької єпархії (XIV–XVIII ст.). До періоду кінця XV ст. належать і два монастирські комплекси: монастир Благовіщення Пречистої Діви Марії у с. Підгірці та монастир Походження древа Хреста Господнього у смт. Підкамінь.

На зламі історичних епох, під час переходу від раннього Нового Часу до Нового та Новітнього постало питання про роль церкви та релігії у житті суспільства. Якщо австро-угорська влада проводила реформи у питаннях релігії, то за часів радянської влади релігія опинилась під повною заборонаю. Фактично впродовж XIX–XX ст. виникла найбільша кількість паломницьких об'єктів у Львівській області.

Найвідомішим паломницьким місцем, яке виникло у цей період, є Страдецька гора поблизу с. Страдч Яворівського району. Релігійну діяльність проводили тут ще з XI ст. У церкві Успіння Пресвятої Богородиці зберігається кілька чудотворних ікон. Під час візиту до України Папа Римський Іван Павло II проголосив блаженними настоятеля та дяка, які служили у цій церкві у XX ст.

Іншим відомим паломницьким місцем цього періоду є с. Корсів, де у парафіяльному храмі зберігається чудотворна ікона Матері Божої. Після 1831 р. (від моменту її перенесення з Почаєва) біля ікони відбулося понад 70 випадків зцілення людей. До цього самого періоду належить і Грушівська та Кристинопільська (Червоноградська) чудотворні ікони.

Серед визначних паломницьких місць слід виокремити храм Різдва Пресвятої Богородиці в с. Воля-Довголуцька (Стрийський р-н) та храм Успіння Пресвятої Богородиці в с. Дроговиж (Миколаївський р-н), де зберігаються чудотворні ікони. Сюди варто також віднести і Вербицьку чудотворну ікону.

До останньої групи об'єктів належать місця, історичної дати виникнення яких не встановлено. Вони пов'язані з чудотворними джерелами в с. Острівчик-Пильний (Буський р-н), джерелом арх. Михаїла у с. Старе Село (Жовківський р-н) та джерелом Пресвятої Богородиці в с. Межиброди (Сколівський р-н) і т. д. (див. рис. 2.2, табл. 2.3).

Більшість паломницьких об'єктів Львівської області виникли у XIX–XX ст. – 35 об'єктів (53,8% від загальної кількості). У розрізі адміністративних районів Львівської області найбільше паломницьких місць зосереджено у Жовківському районі (десять), по шість паломницьких об'єктів є у м. Львів та Жидачівському районі, по п'ять об'єктів – у Золочівському, Сокальському та Бродівському районах (рис. 2.2). Незважаючи на таку кількість паломницьких об'єктів, більшість із них має місцеве (локальне) значення. Безсумнівно, що найвідомішими є м. Самбір, с. Биличі, м. Жовква, Львів, Рудки, Стрий, Червоноград, смт. Підкамінь, с. Крехів, с. Раковець, м. Борислав, Дрогобич, с. Воля Довголуцька, Грушів, Страдч, Унів, паломницькі об'єкти яких відомі на регіональному та всеукраїнському рівнях.

2.2. Сучасна релігійно-конфесійна ситуація в області та її просторові особливості

Дослідження конфесійної ситуації у контексті дослідження паломництва відіграє важливу роль, оскільки переважаюча на певній території тієї чи іншої конфесії впливає на формування паломницьких потоків, міжконфесійні зв'язки тощо. Також із метою налагодження паломництва настоятелі релігійних громад можуть виставляти реліквії для вшанування (чудотворні ікони, мощі святих), чи займатися благоустроєм природних сакральних ресурсів (цілющі джерела).

Під релігійно-конфесійною (міжконфесійною) ситуацією, на нашу думку, слід розуміти стан релігійного життя населення на конкретній території у певний період часу. Щоб проаналізувати міжконфесійну ситуацію, потрібно виявити кількість конфесій на території, описати особливості цих конфесій, вивчити взаємовідносини між вірянами та ієрархами, визначити інтенсивність релігійності населення [278, с. 124].

На формування сучасної релігійно-конфесійної ситуації у Львівській області впливають дві групи чинників: зовнішні та внутрішні. Зовнішні чинники можна поділити ще на дві підгрупи: глобальні та регіональні. До регіональних належать: природні особливості території, історія розвитку та заселення території, демографічні характеристики населення, урбанізація та міграції, етнічний склад населення і етнорелігійні групи, етногосподарські типи використання території, рівень соціально-економічного розвитку території. До глобальних чинників належать: вплив міжнародного становища, геополітична ситуація в регіоні, тенденції у народонаселенні, екологічні проблеми і проблеми війни-миру [138].

Історія розвитку і заселення території також суттєво впливає на розвиток релігійного життя. Прикладом може служити конфлікт між християнськими церквами в Україні. Його підґрунтям є взаємні претензії послідовників окремих напрямів православ'я та греко-католицизму. Вони загострились у широкому спектрі питань: від специфічного трактування ролі своїх церков в історичному минулому України та звинувачень у спробах монополізувати вплив на духовно-моральну сферу життя суспільства, до майнових суперечок та претензій.

Міжконфесійні протиріччя ускладнені ще й тим, що прибічники православ'я не виступають з єдиних позицій і мають свої усталені погляди на ці проблеми, а також висловлюють взаємні претензії.

Історичне підгрунття має конфлікт не лише між православними та греко-католиками, а й православними церквами Київського та Московського патріархатів [138, с. 268]. До чинників, які пов'язані із геополітичною ситуацією, відносимо те, що територія України довгий час перебувала у складі Польщі та Російської імперії. Закономірним є те, що асиміляцію українців проводили шляхом поширення своєї церкви. Зараз відбуваються спекуляції навколо функціонування в Україні РКЦ та УПЦ МП. Конфлікт між вірянами православної та греко-католицької церков набуває в Україні особливого характеру. Виокремлюються три рівні протистояння: а) природний, тобто боротьба за сфери впливу; б) рівень політики Риму через РКЦ та УГКЦ; в) рівень політики Московського Патріархату через УПЦ МП.

У Львівській області відбувається розвиток релігійної сфери, за конфесійним складом населення область є поліконфесійною. Станом на початок 2017 р. офіційно діяло 3128 релігійних організацій (зокрема 2982 релігійні громади), які зареєстрували свої статuti. Порівняно із 2000 р., чисельність релігійних організацій зростає на 407 одиниць (+15,8%) (рис. 2.3).

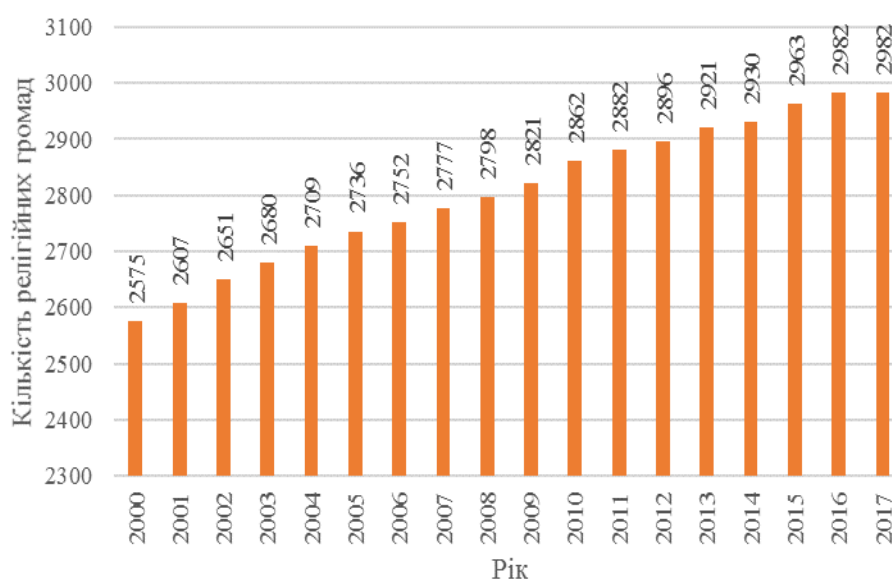

Рис. 2.3. Динаміка чисельності релігійних організацій у Львівській області за 2000–2017 рр. [231–238].

Станом на початок 2017 р. в області діяло 35 напрямів і течій різних конфесій, у межах яких функціонувало 5 центрів та 24 управління, 69 монастирів, 27 місій, 2 братства, 19 духовних навчальних закладів, 1934 недільні школи. Проводили релігійно-обрядову діяльність 2911 священнослужителів. Релігійні організації видавали 24 церковні друковані засоби масової інформації. Для богослужінь релігійні організації використовували 2670 культових споруд, з яких 1837 перебували у власності релігійних організацій, 1316 – повернуто після націоналізації, 532 – пам'ятки архітектури, 521 – збудовано після 1991 р. 473 приміщення пристосовано для проведення культової діяльності, із яких 364 орендують. Середня забезпеченість релігійних організацій спорудами становить 85,4% [144].

У роботі встановлено кількість релігійних громад на 1000 осіб у кожному із районів області. Також розглянуто обернений показник – середню кількість населення, що припадає на одну релігійну організацію. За допомогою цих показників можна розрахувати та порівняти співвідношення кількості населення до кількості релігійних громад. Такі розрахунки проведено по районах області, м. Львів та містах обласного значення (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Співвідношення кількості релігійних громад до кількості населення у розрізі районів Львівської області за 2016 р.

Район/місто обласного значення	Кількість населення	Кількість релігійних громад	Коефіцієнт густоти релігійних громад	Середня кількість населення на одну громаду
1	2	3	4	5
Львівська область	2534174	2982	1,18	850
Львів (міськрада)	758398	289	0,38	2624
Борислав	36647	29	0,79	1264
Дрогобич	97574	47	0,48	2076
Моршин	5926	4	0,67	1482
Новий Розділ	28746	9	0,31	3194
Самбір	35026	28	0,80	1251
Стрий	59426	24	0,40	2476
Трускавець	28982	16	0,55	1811
Червоноград	81671	35	0,43	2333
Бродівський	59225	121	2,04	489
Буський	46399	92	1,98	504
Городоцький	69137	112	1,62	617

1	2	3	4	5
Дрогобицький	74681	108	1,45	691
Жидачівський	68234	122	1,79	559
Жовківський	110393	155	1,40	712
Золочівський	69358	159	2,29	436
Кам'янка-Бузький	57165	98	1,71	583
Миколаївський	63139	83	1,31	761
Мостиський	57152	156	2,73	366
Перемишлянський	38866	107	2,75	363
Пустомитівський	116600	131	1,12	890
Радехівський	47786	99	2,07	483
Самбірський	68391	151	2,21	453
Сколівський	47705	84	1,76	568
Сокальський	92801	157	1,69	591
Старосамбірський	78045	202	2,59	386
Стрийський	61948	82	1,32	755
Турківський	49914	113	2,26	442
Яворівський	124839	169	1,35	739

Для наочного відображення кількісних відмінностей по районах та містах обласного значення складено графіки (рис. 2.4–2.5).

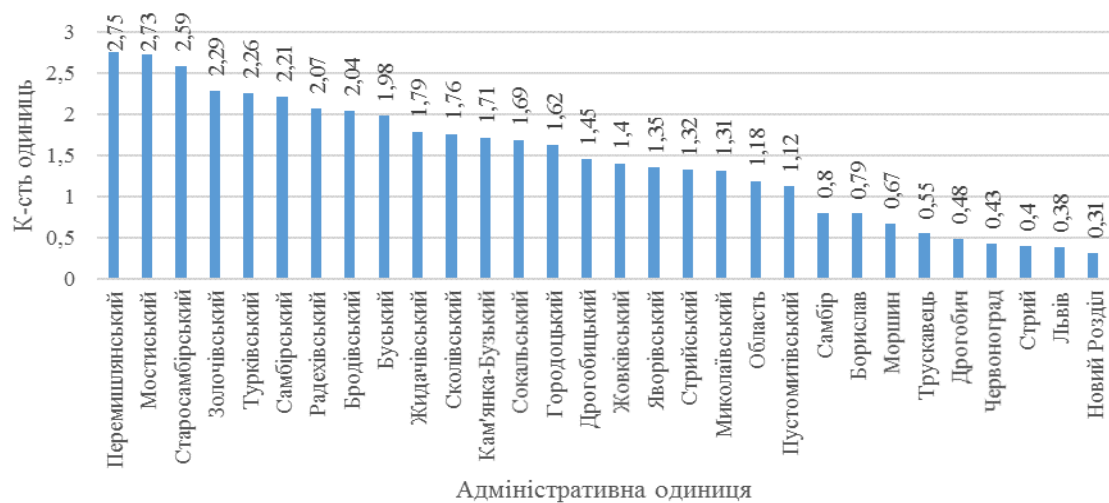

Рис. 2.4. Густота розміщення релігійних громад на 1000 осіб у розрізі районів та міст обласного значення Львівської області у 2016 р. [144].

Як бачимо із рис. 2.4, загалом по області густота розміщення релігійних громад становить 1,18 на 1000 осіб. Найвищі показники зафіксовано у Перемишлянському, Мостиському та Старосамбірському районах – 2,75, 2,73 та 2,59 відповідно. Вище середнього показника по області мають всі райони області, за винятком Пустомитівського. Також варто виділити м. Львів та міста обласного значення, де коефіцієнт густоти розміщення релігійних громад нижчий від

середньообласного показника. Це значно впливає на величину обласного показника в цілому. Також ми аналізували обернений показник – скільки осіб припадає на одну релігійну громаду. Загалом він коливався у межах від 363 (Перемишлянський район) до 3194 осіб (Новий Розділ) на одну релігійну громаду. Середній показник по Львівській області у 2016 р. становив 850 осіб (рис. 2.5).

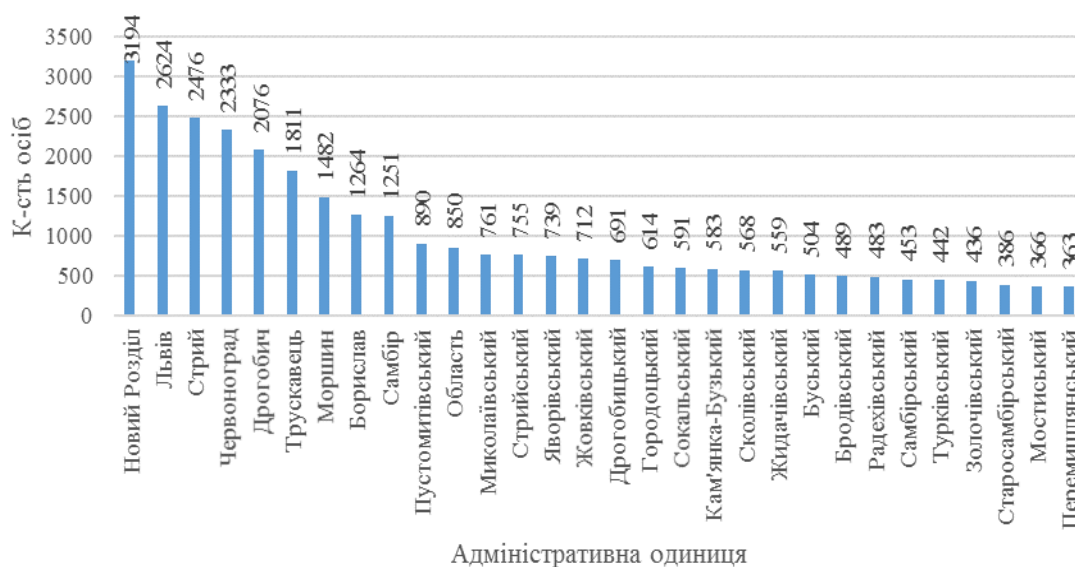

Рис. 2.5. Кількість населення на одну релігійну громаду у розрізі районів та міст обласного значення Львівської області у 2016 р.

Проаналізувавши рис. 2.5, можна побачити, що тут на тлі усіх інших показників особливо виділяються м. Львів та міста обласного значення, де кількість населення, яке припадає на одну релігійну громаду, майже втричі перевищує середньообласний показник. До 500 осіб на одну релігійну громаду припадає у восьми районах області, до 600 – у п'яти та понад 600 – у шести районах Львівської області.

Основною причиною співвідношень, які ми спостерігаємо за результатами проведеного аналізу, можна вважати демографічні особливості кожного із районів. Високий показник кількості осіб на одну релігійну громаду чи низька густота розміщення релігійних громад на 1000 осіб характерні для м. Львів та міст обласного значення, де сконцентровано відносно велику кількість населення. У районах, де переважає сільське населення з порівняно нижчою концентрацією населення на одному місці, можна спостерігати доволі низьку кількість населення

на одну релігійну громаду та відповідно високу кількість релігійних громад на 1000 осіб.

Найчисельнішими релігійними конфесіями у Львівській області є Українська Греко-Католицька Церква (УГКЦ), Українська Православна Церква Київського Патріархату (УПЦ КП), Українська Автокефальна Православна Церква (УАПЦ), Українська Православна Церква Московського Патріархату (УПЦ МП), Римо-Католицька Церква (РКЦ) та протестанти, яких представляє низка церков і релігійних організацій.

За даними Головного управління статистики у Львівській області, на 1 січня 2017 р. найбільша кількість релігійних організацій перебувала під юрисдикцією Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) – 1615 організацій (51,6% від усієї кількості релігійних організацій). Другою за чисельністю конфесією є Українське національне православ'я (УНП) – 28,7%, яке представлене Українською Православною Церквою Київського патріархату (УПЦ КП) та Українською Автокефальною Православною Церквою (УАПЦ) – 504 релігійні організації (16,1% від загальної кількості) та 393 (12,6%) відповідно. На четвертому місці – релігійні організації протестантів – 239 організацій (7,6%). Частка релігійних організацій Римо-Католицької церкви (РКЦ) та Української Православної Церкви Московського Патріархату (УПЦ МП) становить 5,4 та 2,4% відповідно (рис. 2.6) [200].

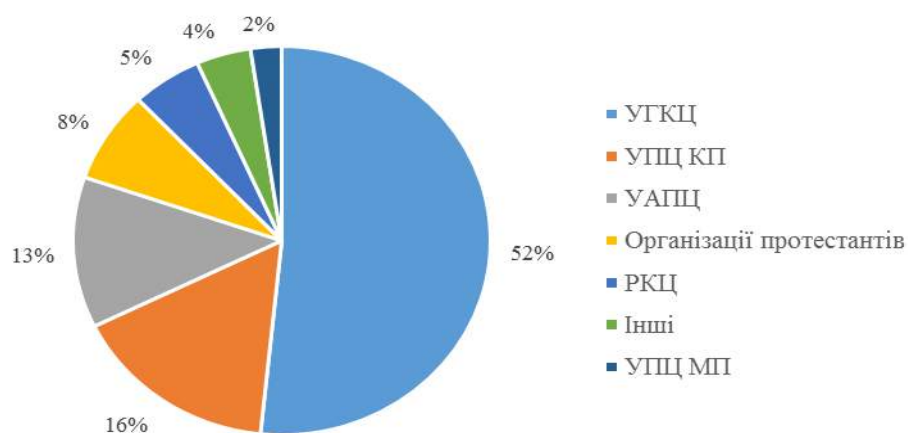

Рис. 2.6. Частка релігійних організацій за конфесійною належністю у Львівській області станом на початок 2017 р. [200].

За період 2000–2017 рр. можна проаналізувати поконфесійно збільшення кількості релігійних організацій. Найбільше зросла кількість релігійних організацій УГКЦ – 180 (+12,5%, у порівнянні із 2000 р.). Кількість організацій УПЦ КП збільшилась на 122 (+31,9%), УАПЦ – на 44 (+12,6%), РКЦ – на 47 (+38,2%), УПЦ МП – на 21 (+38,9%), протестантських організацій – на 22 (+10,14%), інших на 117 (+780%). Як бачимо із рис. 2.7–2.8, за період 2000–2017 рр. суттєво зросла кількість релігійних організацій УГКЦ, проте у відсотковому співвідношенні найбільший приріст зафіксовано в інших релігійних організаціях, УПЦ КП та РКЦ. Унаслідок сучасних глобалізаційних процесів, які сприяють поширенню різноманітних релігійних течій та напрямів, зокрема історично не властивих для України, за 2000–2017 рр. значно розширилася мережа інших релігійних організацій.

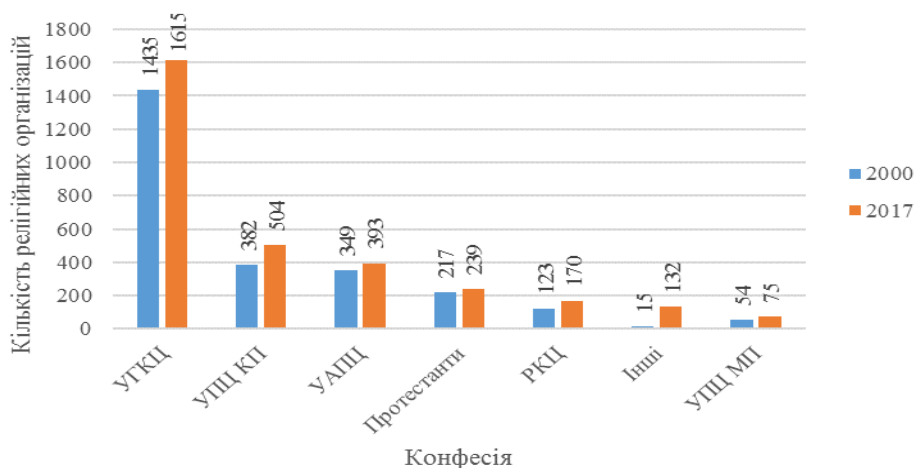

Рис. 2.7. Динаміка кількості релігійних організацій у розрізі конфесій за 2000 р. і 2017 р. [200].

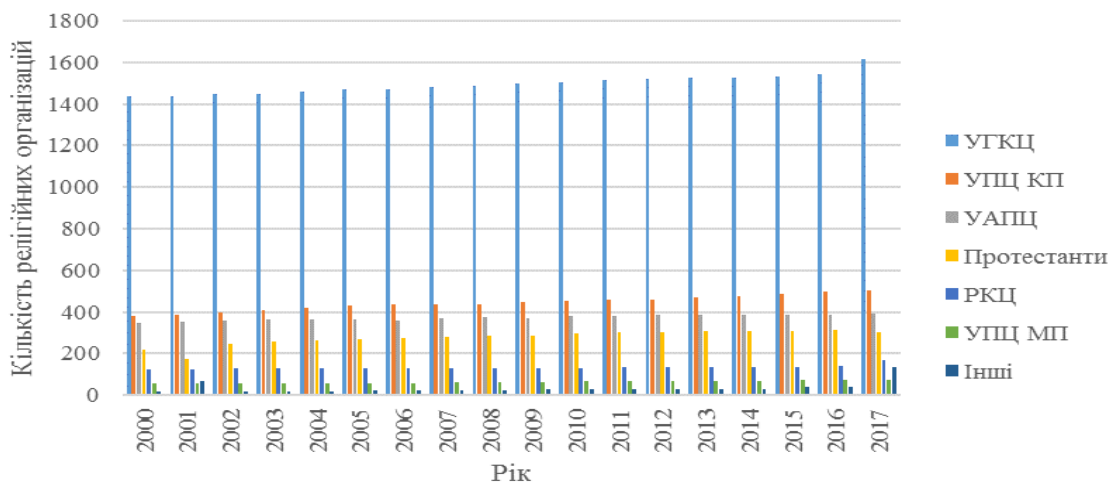

Рис. 2.8. Динаміка кількості релігійних громад у розрізі конфесій Львівської області у 2000–2017 рр. [200].

Збільшення кількості релігійних громад пов'язане з виникненням нових парафій, духовних центрів, місій та братств, побудовою нових церков у великих містах області. Особливо цікавою є практика протестантських церков та організацій, зокрема пресвітеріанських та Свідків Єгови, які застосовують різні підходи для залучення нових вірян. Це реалізується у проведенні агітаційної роботи, головним чином серед молоді, діяльності без легалізації, намаганні легалізуватися через створення суспільних об'єднань, що офіційно займаються питаннями культури, освіти, сім'ї й іншими соціальними проблемами, володінні солідною матеріально-технічною базою, яка дає змогу вести активні пропагандистські кампанії, маскуючись під освітні і добродійні організації з міжнародним характером діяльності.

У розрізі районів та міст обласного значення Львівської області переважають релігійні громади УГКЦ. У Трускавці та Червонограді громади УГКЦ другі за чисельністю, у Самборі – другі-треті. Релігійні громади УПЦ КП у більшості районів Львівської області мають друге-третє місце за кількістю, за винятком Мостиського, Бродівського районів, міст Червонограда, Трускавця, Нового Роздолу, де вони четверті за кількістю (табл. 2.5–2.6, рис. 2.9) [200].

Таблиця 2.5

Частка релігійних громад за конфесіями
у розрізі районів Львівської області та міст обласного значення у 2016 р.

Район	УГКЦ	УПЦ КП	УАПЦ	УПЦ МП	Протестанти	РКЦ	Інші
1	2	3	4	5	6	7	8
Львів	26,99	15,92	13,84	3,46	25,95	4,15	9,69
Борислав	31,03	13,79	6,90	10,34	31,03	3,45	3,45
Дрогобич	44,68	12,77	10,64	4,26	21,28	2,13	4,26
Моршин	25,00	25,00	0,00	0,00	25,00	25,00	0,00
Новий Розділ	22,22	11,11	11,11	11,11	44,44	0,00	0,00
Самбір	21,43	28,57	21,43	3,57	17,86	3,57	3,57
Стрий	41,67	16,67	4,17	8,33	25,00	4,17	0,00
Трускавець	18,75	12,50	6,25	6,25	37,50	6,25	12,50
Червоноград	20,00	8,57	14,29	8,57	45,71	2,86	0,00
Бродівський	56,20	7,44	24,79	0,83	7,44	2,48	0,83
Буський	47,83	25,00	13,04	1,09	8,70	3,26	1,09
Городоцький	55,36	22,32	12,50	0,00	5,36	4,46	0,00
Дрогобицький	69,44	14,81	1,85	4,63	6,48	2,78	0,00
Жидачівський	83,61	4,92	0,82	0,82	6,56	3,28	0,00
Жовківський	54,19	12,26	6,45	3,87	18,06	5,16	0,00
Золочівський	54,09	6,92	28,93	0,00	4,40	5,66	0,00

Закінчення таблиці 2.5

1	2	3	4	5	6	7	8
Кам'янка-Бузький	50,00	29,59	7,14	0,00	11,22	2,04	0,00
Миколаївський	60,24	19,28	2,41	3,61	9,64	4,82	0,00
Мостиський	42,95	14,10	23,72	0,64	3,85	14,74	0,00
Перемишлянський	62,62	13,08	14,02	0,00	4,67	5,61	0,00
Пустомитівський	61,07	7,63	20,61	1,53	4,58	4,58	0,00
Радехівський	49,49	22,22	8,08	3,03	15,15	2,02	0,00
Самбірський	53,64	21,19	14,57	0,00	2,65	7,95	0,00
Сколівський	65,48	20,24	5,95	0,00	7,14	1,19	0,00
Сокальський	56,69	15,92	7,64	5,10	11,46	3,18	0,00
Старосамбірський	50,00	18,81	19,80	1,98	2,97	6,44	0,00
Стрийський	78,05	8,54	9,76	3,66	0,00	0,00	0,00
Турківський	37,17	34,51	13,27	6,19	6,19	2,65	0,00
Яворівський	52,66	24,26	8,28	1,78	8,28	4,14	0,59

Таблиця 2.6

Місце релігійних громад за конфесіями
у розрізі районів Львівської області та міст обласного значення у 2016 р. [200].

Район	УГКЦ	УПЦ КП	УАПЦ	УПЦ МП	Протестанти	РКЦ	Інші
Львів	1	3	4	7	2	6	5
Борислав	1-2	3	5	4	1-2	6-7	6-7
Дрогобич	1	3	4	5-6	2	7	5-6
Моршин	1-4	1-4	-	-	1-4	1-4	-
Новий Розділ	2	3-5	3-5	3-5	1	-	-
Самбір	2-3	1	2-3	5-7	4	5-7	5-7
Стрий	1	3	5-6	4	2	5-6	-
Трускавець	2	3-4	5-7	5-7	1	5-7	3-4
Червоноград	2	4-5	3	4-5	1	6	-
Бродівський	1	3-4	2	6-7	3-4	5	6-7
Буський	1	2	3	6-7	4	5	6-7
Городоцький	1	2	3	-	4	5	-
Дрогобицький	1	2	6	4	3	5	-
Жидачівський	1	3	5-6	5-6	2	4	-
Жовківський	1	3	4	6	2	5	-
Золочівський	1	3	2	-	5	4	-
Кам'янка-Бузький	1	2	4	-	3	5	-
Миколаївський	1	2	6	5	3	4	-
Мостиський	1	4	2	6	5	3	-
Перемишлянський	1	3	2	-	5	4	-
Пустомитівський	1	3	2	6	4-5	4-5	-
Радехівський	1	2	4	5	3	6	-
Самбірський	1	2	3	-	5	4	-
Сколівський	1	2	4	-	3	5	-
Сокальський	1	2	4	5	3	6	-
Старосамбірський	1	3	2	6	5	4	-
Стрийський	1	3	2	4	-	-	-
Турківський	1	2	3	4-5	4-5	6	-
Яворівський	1	2	3-4	6	3-4	5	7

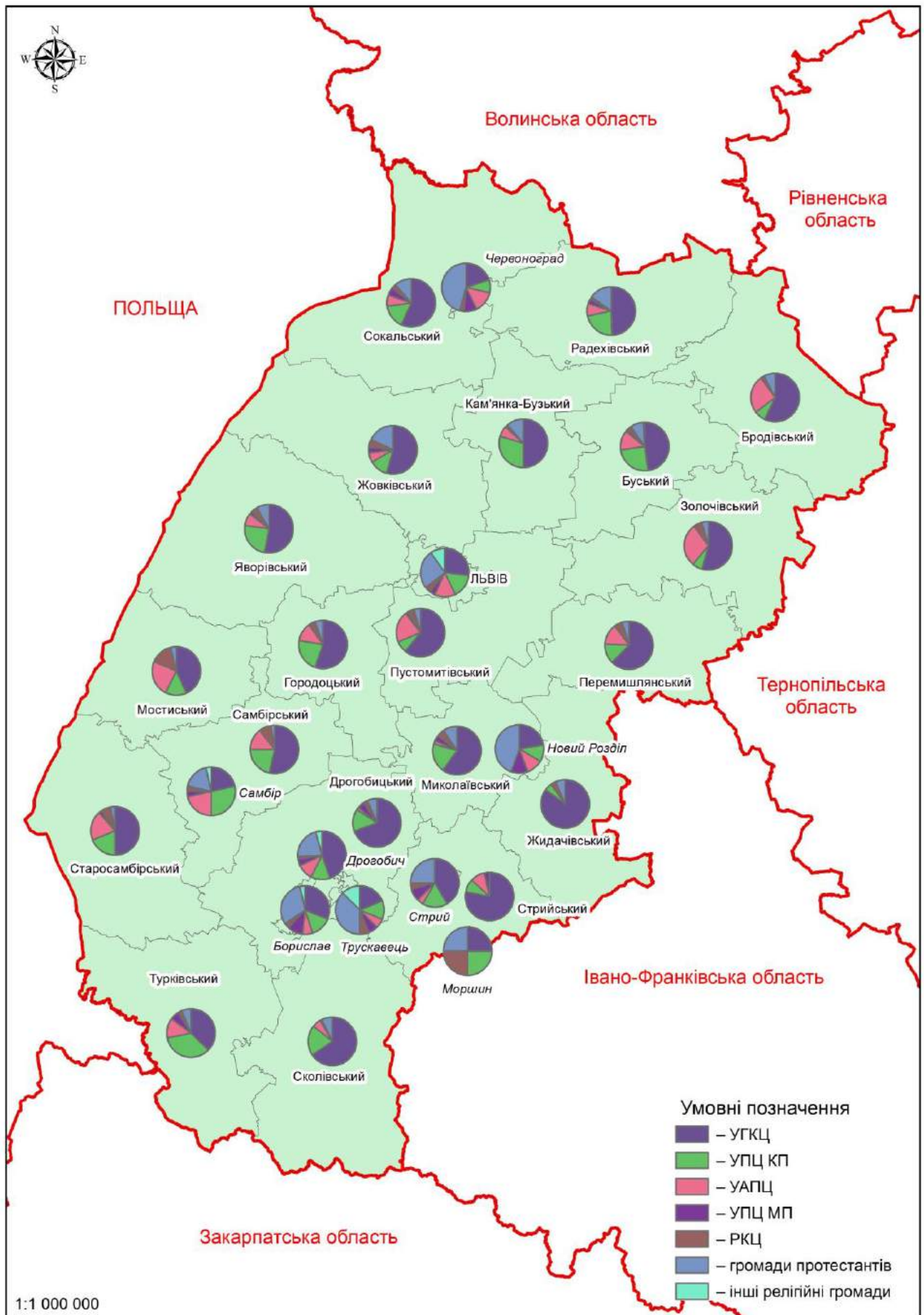

Рис. 2.9. Частка різних конфесій від усієї кількості релігійних громад у розрізі районів Львівської області станом на 2016 р. [200].

Аналізуючи поконфесійно релігійну ситуацію у Львівській області, насамперед виділяємо Українську Греко-Католицьку Церкву (УГКЦ), яка переважає у цьому регіоні. Історично функціонування конфесії на заході України було складним. Прикордонне положення області зумовлювало обмеження поширення греко-католицької віри політичними та етнічними кордонами. На заході Львівської області поширення греко-католицизму обмежене українсько-польським кордоном. До початку Першої світової війни австрійсько-російський кордон обмежував вплив конфесії на території сучасних Волинської та Рівненської областей, де переважало православ'я.

На території області зареєстровано 1541 релігійну громаду УГКЦ (станом на 2016 р.), що становить понад половину від усіх зареєстрованих релігійних громад у Львівській області [200]. Доволі потужним є інфраструктурне забезпечення Української Греко-Католицької Церкви. Конфесія володіє 1239 будівлями, з яких 606 зареєстровано як пам'ятки архітектури. За формою власності вони поділяються так: у власності конфесії перебуває 969 об'єктів, у користуванні – 248, із них 197 – використовують почергово, для молитовних потреб пристосовано 22 приміщення. Після виходу із підпілля та проголошення незалежності України прихожани УГКЦ збудували 263 споруди, 116 – перебувають у стані будівництва, 55 – орендують. Конфесія розпоряджається 493 колишніми некультовими спорудами, із яких 340 передано вірянам [200].

У всіх районах області УГКЦ переважає за кількістю релігійних громад. Найбільше релігійних громад УГКЦ зареєстровано у Жидачівському та Стрийському районах – 83,6 та 78,05% від усієї кількості релігійних громад. У Старосамбірському та Кам'янка-Бузькому районах громади УГКЦ становлять половину від усієї кількості релігійних громад. Найменше релігійних організацій УГКЦ зареєстровано у містах Трускавці, Червонограді, Самборі, Новому Роздолі, Моршині, Львові та Турківському районі. Таку малочисельність громад у цих районах можна пояснити сильнішим впливом інших конфесій, зокрема протестантських церков та організацій, УПЦ КП та УАПЦ відповідно (рис. 2.10).

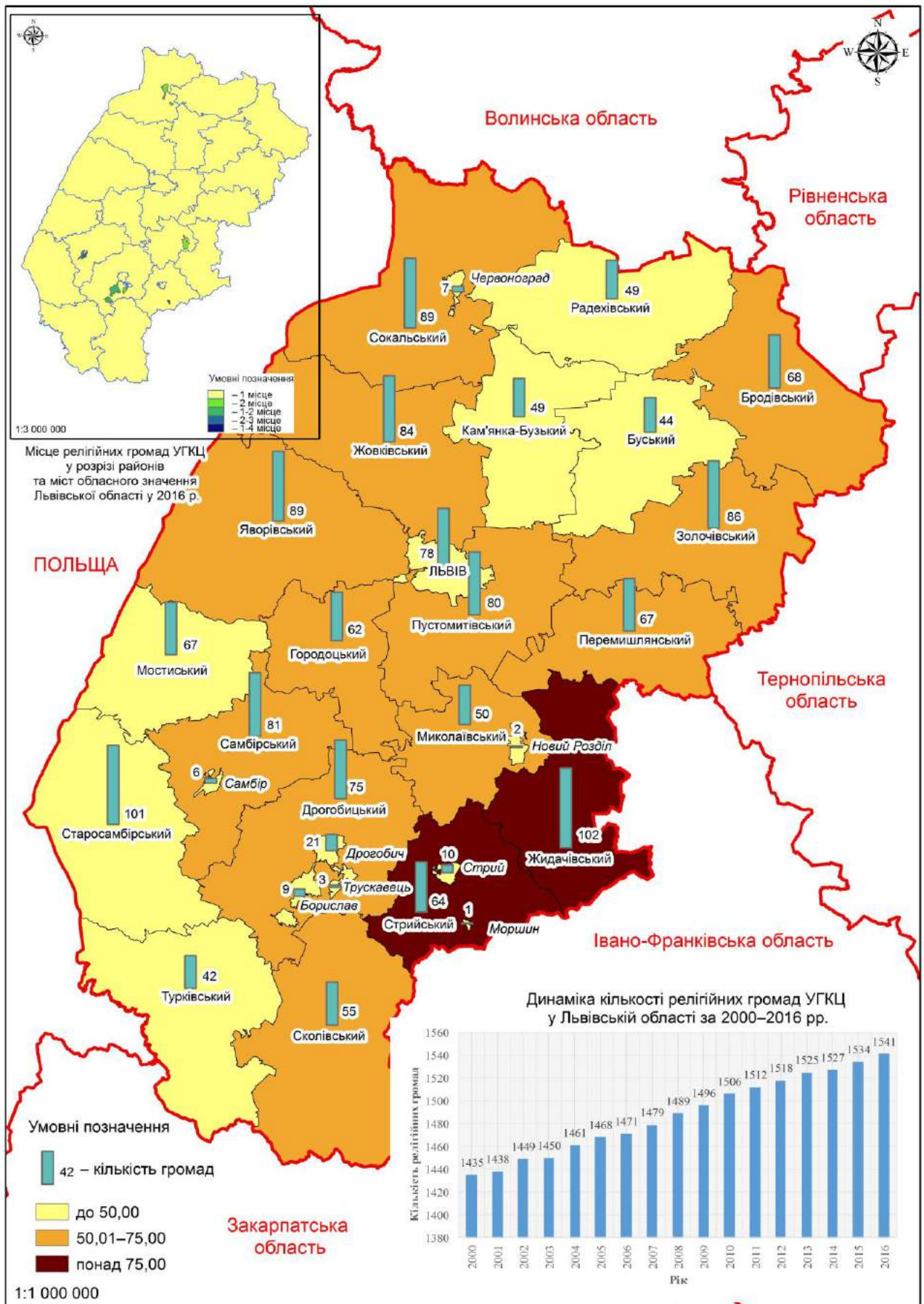

Рис. 2.10. Частка релігійних громад УГКЦ від усієї кількості релігійних громад у розрізі районів та міст обласного значення Львівської області у 2016 р. [200].

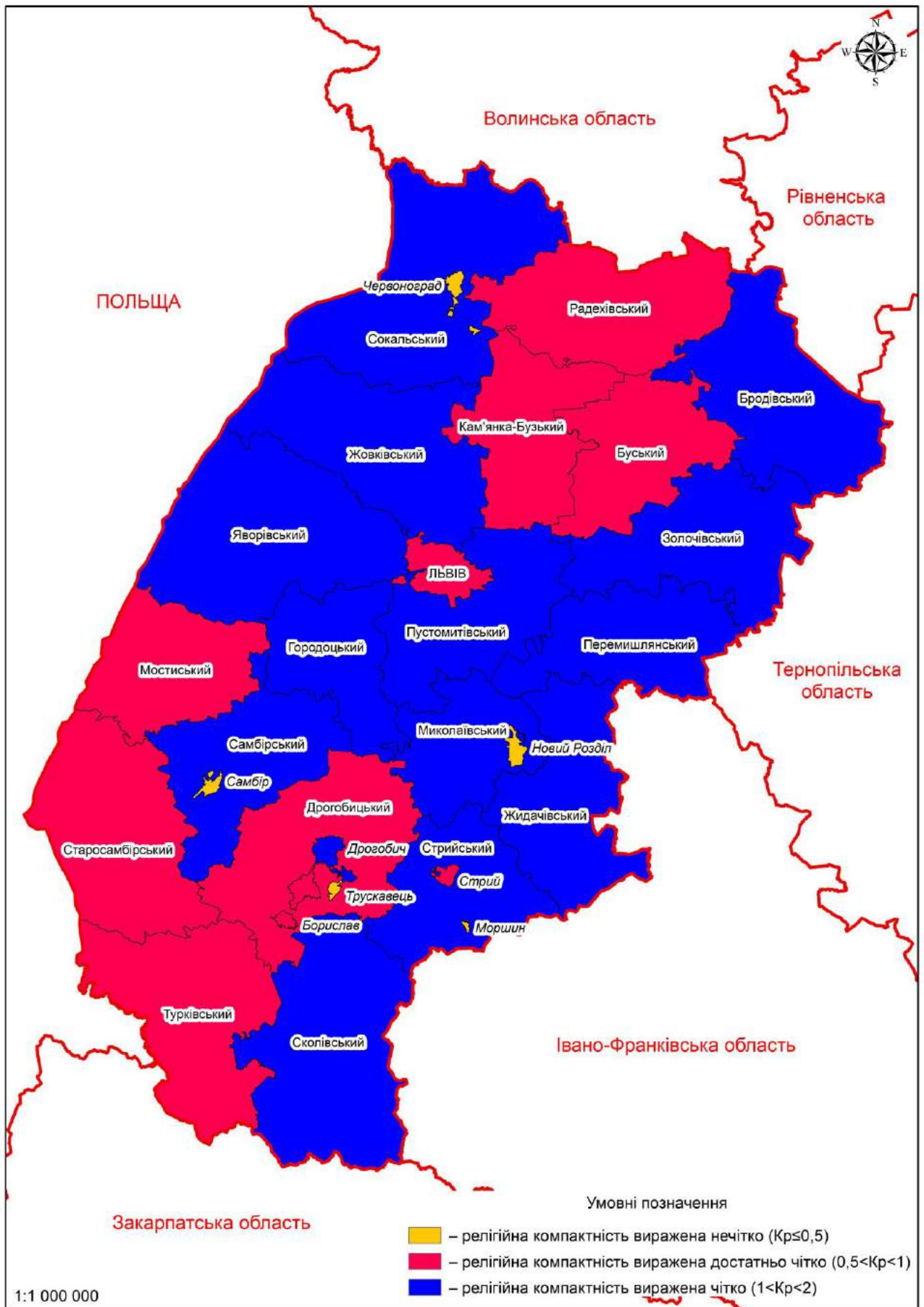

Рис. 2.11. Компактність релігійних громад УГКЦ у розрізі районів та міст обласного значення Львівської області у 2016 р.

Також визначено коефіцієнт компактності релігійних громад УГКЦ. У більшості районів Львівської області компактність релігійних громад конфесії чітко виражена. Нижчий коефіцієнт компактності зафіксовано у м. Львів, містах обласного значення та тих районах, де переважають релігійні громади інших конфесій (див. рис. 2.11, дод. А.1).

Найпотужнішою в Україні конфесією за кількістю вірян є православ'я, запроваджене в нашій державі Володимиром Великим. Розвиток православ'я в Україні був достатньо специфічним і мав різноманітні історичні форми як загальноукраїнського, так і регіонального характеру. Нині православ'я представлене трьома конфесіями – Українською Православною Церквою Київського Патріархату, Українською Автокефальною Православною Церквою та Українською Православною Церквою Московського Патріархату. Позиція українського православ'я на зовнішній арені залежить від здобуття ним повної канонічної самостійності [129, с. 130; 278, с. 128]. Українського національного православ'я (УПЦ КП та УАПЦ) досі не визнає низка помісних православних церков.

У 1992 р. на Всеукраїнському Православному Соборі відбулося об'єднання частини УПЦ на чолі з митрополитом Філаретом (Денисенком) з УАПЦ на чолі з митрополитом Антонієм (Масендичем). Об'єднана церква отримала назву Українська Православна Церква – Київський Патріархат (УПЦ КП). Патріархом обрали Мстислава, заступником патріарха – митрополита Філарета. Після смерті у 1993 р. патріарха Мстислава, а у 1995 р. – його наступника Володимира через конкуренцію за патріарший престол Філарета та митрополита Галицького Андрія низка парафій в Івано-Франківській, Вінницькій, Тернопільській та Хмельницькій областях заявили про свій перехід до юрисдикції УАПЦ. Проте вже до 1996 р. майже всі парафії повернулися під юрисдикцію УПЦ КП [138, с. 412–413].

Українську Православну Церкву Київського патріархату (УПЦ КП) у Львівській області представлено двома єпархіями. До юрисдикції конфесії входить 496 релігійних громад, що становить 16,1% від усієї кількості релігійних громад в області. Вона є найбільшою конфесією українського православ'я у

Львівській області: діють три монастирі, одна місія, два духовні навчальні заклади, 216 недільних шкіл, друкують два періодичні видання [200].

Конфесія володіє 196 культовими спорудами, із яких 132 перебувають у власності (із них 47 пам'яток архітектури), 48 – у спільному користуванні, 16 пристосовано під молитовні. Після 1991 р. збудовано 66 культових споруд, 34 – будують, вірянам передано 33 колишні некультові споруди [200].

За кількістю релігійних громад УПЦ КП перебуває на другому місці (після УГКЦ) у Буському, Городоцькому, Дрогобицькому, Кам'янка-Бузькому, Миколаївському, Радехівському, Самбірському, Сколівському, Сокальському, Турківському та Яворівському районах. Третіми за кількістю релігійні громади конфесії (після УГКЦ та УАПЦ) є у містах Львові, Бориславі, Стрию, Жидачівському, Жовківському, Золочівському, Перемишлянському, Пустомитівському, Старосамбірському та Стрийському районах (рис. 2.12).

У розрізі районів кількість релігійних громад УПЦ КП коливається від шести (Жидачівський) до 41 (Яворівський район). У розрізі міст обласного значення – від однієї (м. Новий Розділ та Моршин) до 46 (м. Львів).

Частка релігійних громад конфесії становить від 4,9 (Жидачівський район) до 34,5% (Турківський район) від усієї кількості релігійних громад. Як бачимо із рис. 2.12 можна виділити три групи районів, у яких громади УПЦ КП становлять понад 20% від усієї кількості релігійних громад: 1) Буський, Кам'янка-Бузький та Радехівський райони; 2) Городоцький, Самбірський та Яворівський райони; 3) Сколівський та Турківський райони.

Найнижчу частку громад УПЦ КП зафіксовано у Стрийському та Жидачівському районах (тут переважають релігійні громади УГКЦ), Бродівському, Золочівському та Пустомитівському районах (переважають релігійні громади УАПЦ). Компактність релігійних громад УПЦ КП чітко виражено у тих районах, де частка громад конфесії є вищою. Низький показник компактності громад УПЦ КП у Бродівському, Золочівському та Пустомитівському районі можна пояснити переважанням тут громад УАПЦ; у Жидачівському – громад УГКЦ (рис. 2.13, дод. А.1).

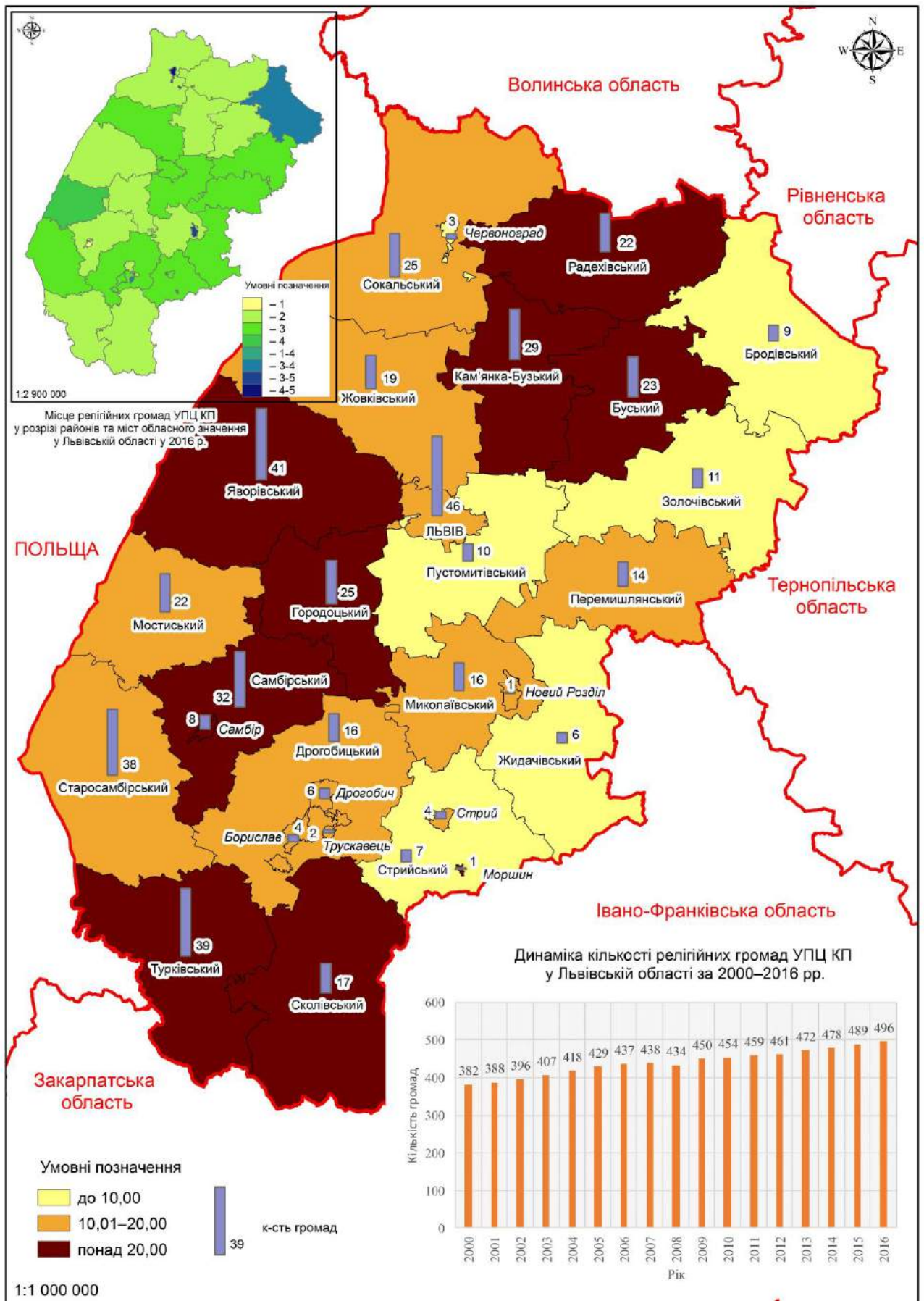

Рис. 2.12. Частка релігійних громад УПЦ КП від усієї кількості релігійних громад у розрізі районів та міст обласного значення Львівської області у 2016 р. [200].

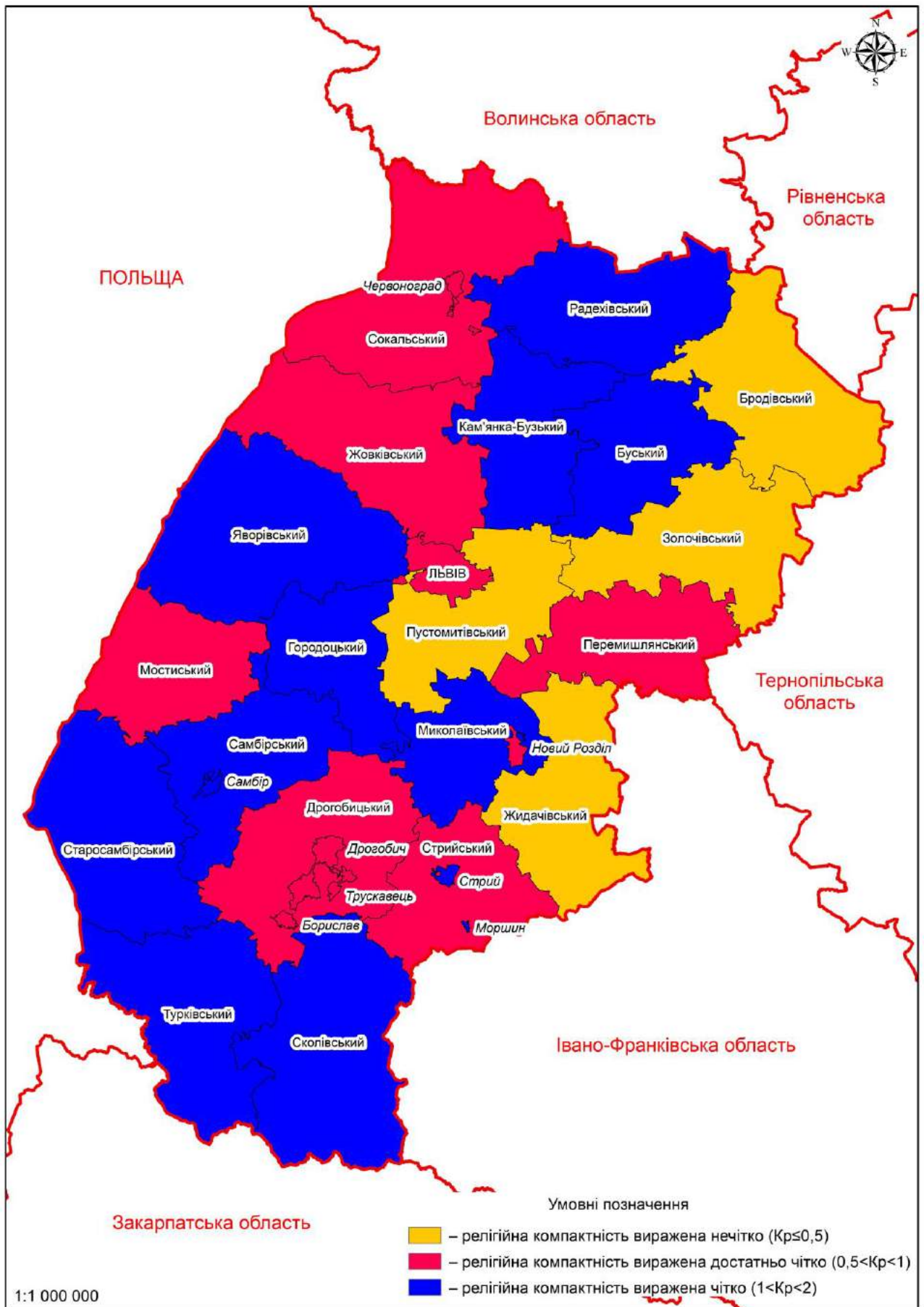

Рис. 2.13. Компактність релігійних громад УПЦ КП у розрізі районів та міст обласного значення Львівської області у 2016 р.

Після того як Київська митрополія перейшла під юрисдикцію Московського патріархату, з'явилися ідеї української автокефальної церкви. Про рух за автокефалію православної церкви в Україні, як про реальну силу, можна говорити лише з часу Лютневої революції 1917 року. Відтоді низка різних організацій та комітетів займалася питанням обґрунтування та організації автокефальної церкви [138, с. 408–409]. Серія кроків духовенства і вірян, спрямована на демократизацію і відродження національних особливостей церкви, увінчалася скликанням у жовтні 1921 р. Всеукраїнського Православного Церковного собору, який затвердив канони УАПЦ і її внутрішній устрій, обрав ієрархію Церкви тощо [129, с. 135]. Проте вже за десять років через внутрішні розколи і неприхильне ставлення до влади, для якої була ворожою церковна національна ідея, УАПЦ згортає свою діяльність.

У період демократії та спалаху децентралізаційних настроїв у Радянському Союзі з'явилися думки про самостійність української церкви. У 1989 р. створили Комітет із відродження УАПЦ. Комітет зробив спробу зареєструвати першу громаду УАПЦ у Києві, але коли це не вдалося, переніс центр діяльності до Львова. Після цього низка парафій у Львівській та Тернопільській областях приєдналася до руху за автокефалію [138, с. 411].

У червні 1990 р. відбувся Всеукраїнський собор УАПЦ, а в листопаді – інтронізація патріарха. Ним обрали митрополита Мстислава (Скрипника). У 1992 р. в Києві відбувся Об'єднавчий собор, на якому представники від тієї гілки Української православної церкви, яка підтримала лінію митрополита Філарета на повну канонічну незалежність керованої ним УПЦ, а також від УАПЦ утворили Українську Православну Церкву – Київський патріархат. Проте постанови цього собору не мали підтримки серед частини кліру і мирян УАПЦ. Вони не ввійшли в об'єднану церкву. Після смерті Мстислава, у вересні 1993 р., підтримані двома єпископами, вони провели собор УАПЦ, на якому новим патріархом УАПЦ обрали єпископа В. Ярему [129, с. 136].

На території Львівської області діє Львівська єпархія УАПЦ, яка станом на 2016 р. об'єднувала 388 релігійних громад. Релігійно-адміністративний склад

УАПЦ має одне єпархіальне управління, 256 священнослужителів, три монастирі, один духовний навчальний заклад, 159 недільних шкіл, два періодичні видання.

Львівська єпархія УАПЦ використовує 166 культових будівель, 106 із них перебуває у власності (50 – пам'ятки архітектури), 42 – у користуванні, 18 – пристосовані під молитовні. Упродовж 1991–2014 рр. збудовано 73 храми, 28 – перебувають у стані будівництва, вірянам передано 24 некультові споруди.

За кількістю релігійні громади УАПЦ треті у Львівській області (після УГКЦ та УПЦ КП). Частка релігійних громад УАПЦ у конфесійному складі Львівської області становить 12,6% від усієї кількості. У розрізі міст обласного підпорядкування кількість релігійних громад УАПЦ коливається від однієї (Стрий) до 40 (Львів). У розрізі районів кількість релігійних громад конфесії – від двох (Миколаївський) до 46 (Золочівський).

Релігійні громади УАПЦ другі за кількістю у Бродівському, Золочівському, Мостиському, Перемишлянському, Пустомитівському, Старосамбірському та Стрийському районах. Треті – у містах Самборі, Червонограді, Буському, Городоцькому, Самбірському, Турківському та Яворівському районах.

Найвищу частку релігійних громад УАПЦ зафіксовано у Золочівському та Бродівському районах – 28,9 і 24,8% відповідно, найнижча – у Жидачівському та Дрогобицькому районах – 0,8 і 1,9% від усієї кількості релігійних громад. Релігійні громади УАПЦ у цих районах зосереджено переважно в адміністративних центрах та містах, де вони об'єднані в єпархії чи адміністративно-релігійні одиниці нижчого рангу (рис. 2.14).

Як бачимо з рис. 2.14, можна чітко простежити переважання релігійних громад УАПЦ у конфесійній структурі населення з напрямком північний-захід – південний-схід. На півдні області частка громад конфесії нижча через переважання громад УГКЦ та УПЦ КП, на півночі – УПЦ КП, протестанти.

У більшості районів Львівської області компактність релігійних громад УАПЦ чітко виражена. У Бродівському, Золочівському, Пустомитівському, Жовківському, Дрогобицькому та Стрийському районах компактність громад УАПЦ виражена достатньо чітко (рис. 2.15, дод. А.1).

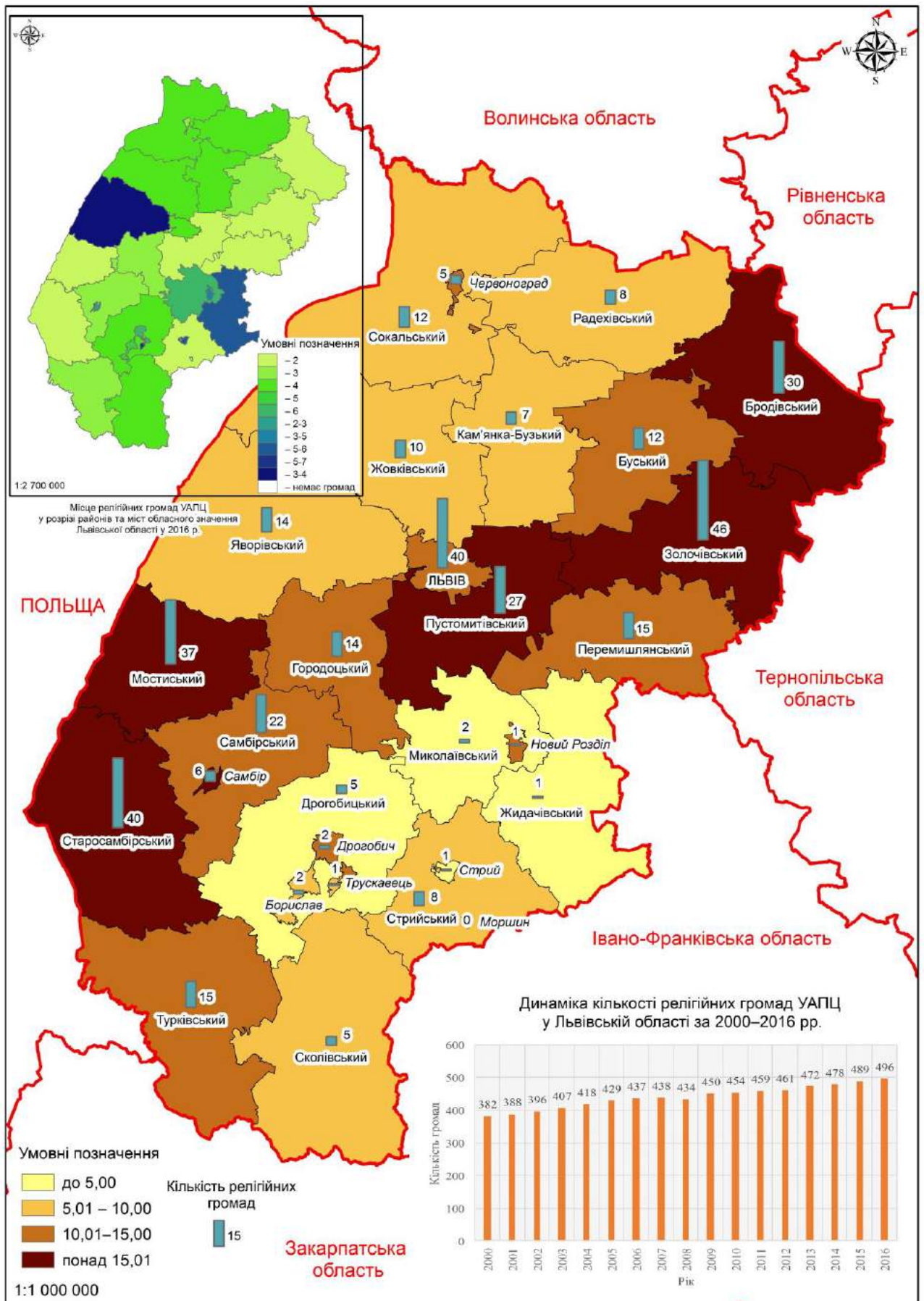

Рис. 2.14. Частка релігійних громад УАПЦ від усієї кількості релігійних громад у розрізі районів та міст обласного значення Львівської області у 2016 р. [200].

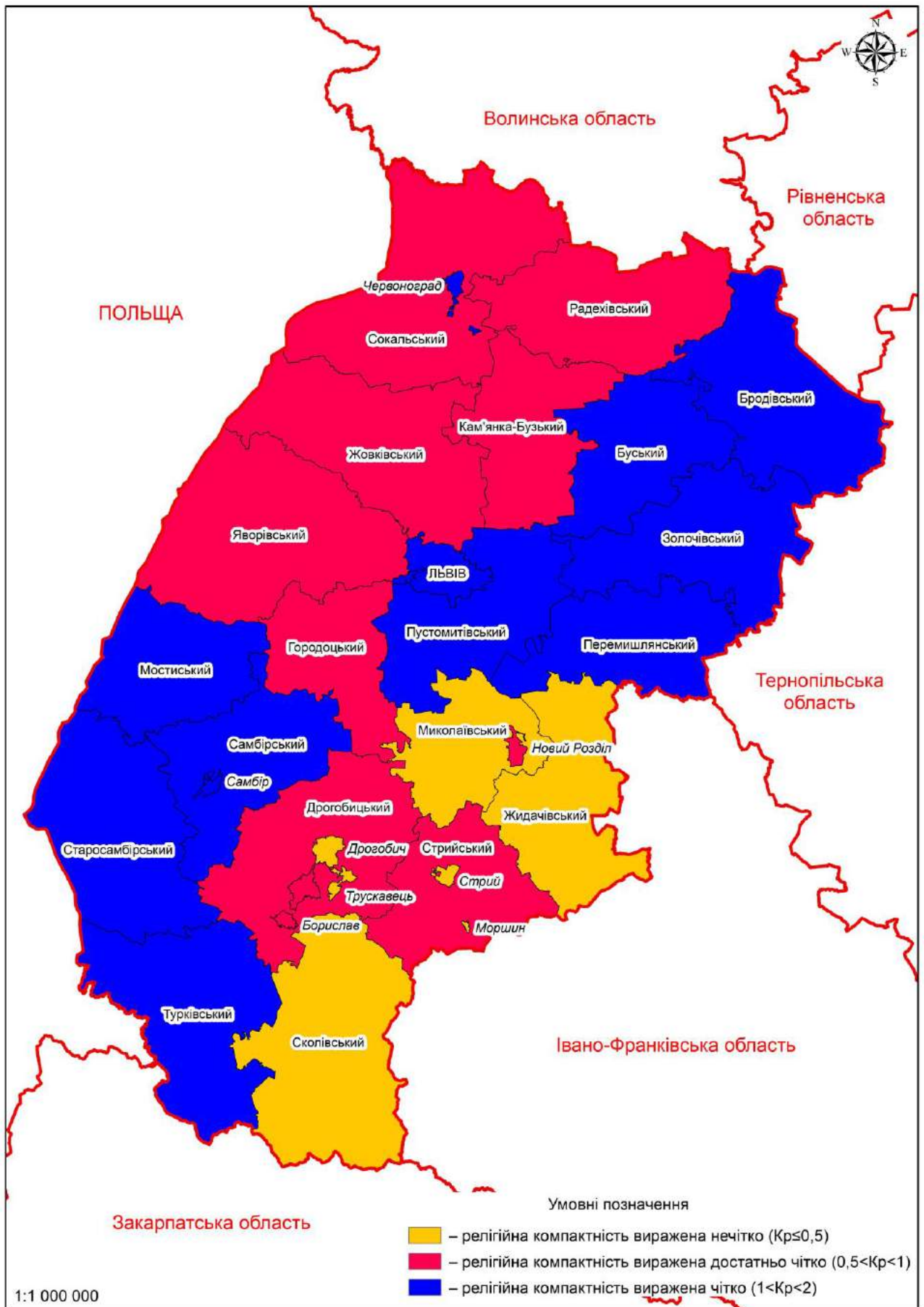

Рис. 2.15. Компактність релігійних громад УАПЦ у розрізі районів та міст обласного значення Львівської області у 2016 р.

Протестантські церкви та організації на території Львівської області репрезентовано 311 релігійними громадами, а за кількістю вони четверті після УГКЦ, УПЦ КП та УАПЦ. Найбільше протестантських громад в області – у Всеукраїнському союзі християн віри євангельської-п'ятидесятників (96 громад), Всеукраїнському союзі об'єднань євангельських християн-баптистів (74 громади), Українській уніонній конференції Церкви адвентистів сьомого дня (25 громад). Варто зазначити, що у протестантизмі немає паломництва, проте ми аналізуємо поширення протестантських громад, оскільки переважання їх у певному районі має вплив на конфесійну ситуацію загалом.

Протестантські громади діють у всіх районах області. Більшість із них зосереджуються у містах чи адміністративних центрах. Найвищу частку громад протестантів зафіксовано у Жовківському та Радехівському районах, де протестантські громади становлять 18,1 та 15,2% від усієї кількості громад відповідно. У Стрийському районі не зареєстровано жодної протестантської громади, а в Самбірському та Старосамбірському районах вони становлять лише 2,7 та 2,9% від усієї кількості громад. У розрізі міст обласного значення частка громад протестантів становить від 17,9% (Самбір) до 45,7% (Червоноград). У розрізі районів кількість протестантських громад становить від чотирьох (Самбірський) до 28 (Жовківський район). У містах обласного значення громади протестантів краще розвинуті, про що свідчить їхня кількість та частка від усієї кількості релігійних громад (рис. 2.16).

Компактність розміщення релігійних громад протестантів чітко виражена у північних та північно-східних районах Львівської області (Жовківський, Кам'янка-Бузький, Сокальський та Радехівський райони), частково на півдні (Дрогобицький та Миколаївський райони) та містах обласного значення (Львові, Стрию, Бориславі, Новому Роздолі та Трускавці) (рис. 2.17, дод. А.1).

У низці районів доволі сильні позиції УГКЦ і церков українського православ'я, окрім того перевага сільського населення та малорозвинутість окремих районів стримують виникнення і розвиток протестантських громад.

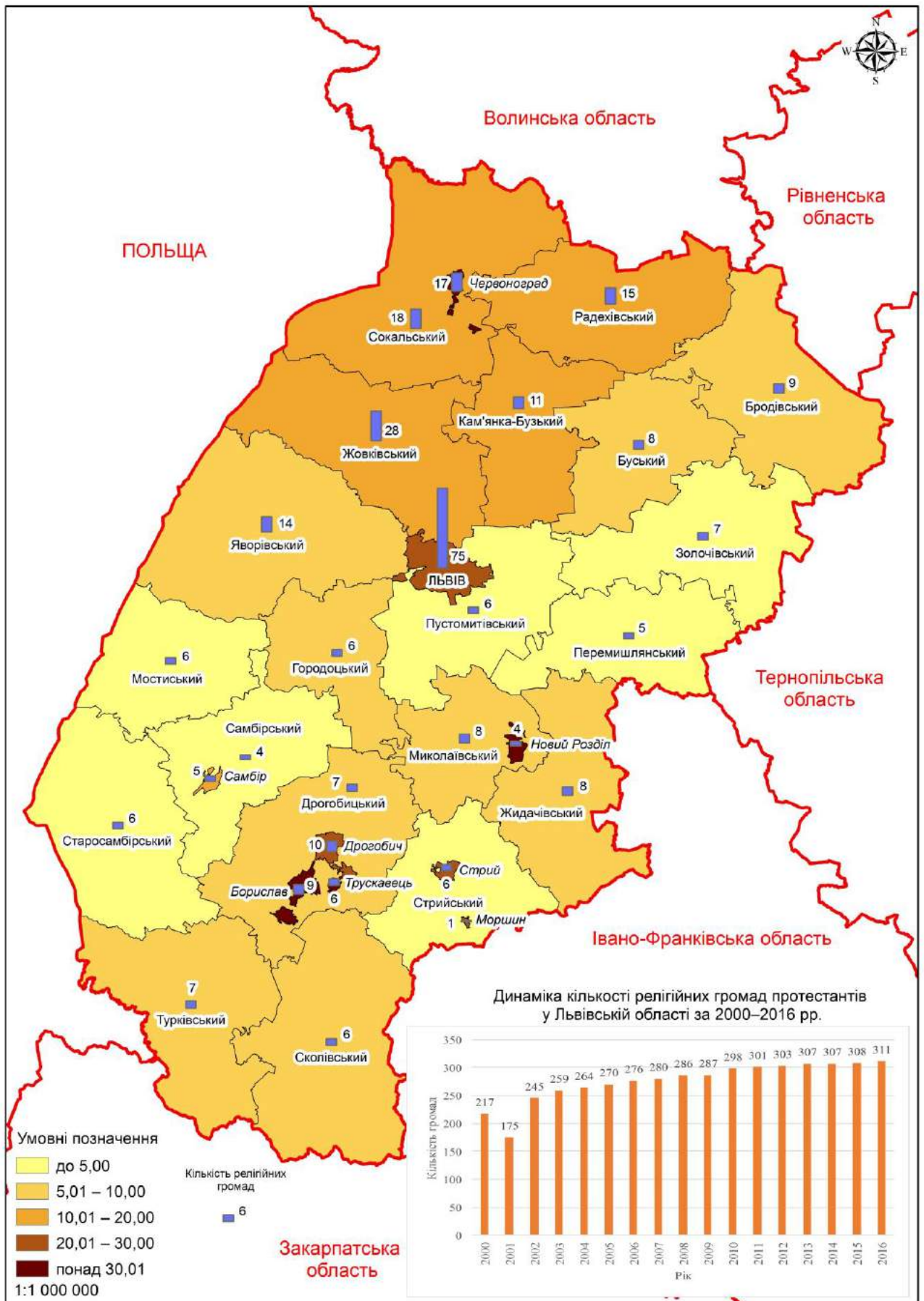

Рис. 2.16. Частка релігійних громад протестантів від усієї кількості релігійних громад у розрізі районів та міст обласного значення у 2016 р. [200].

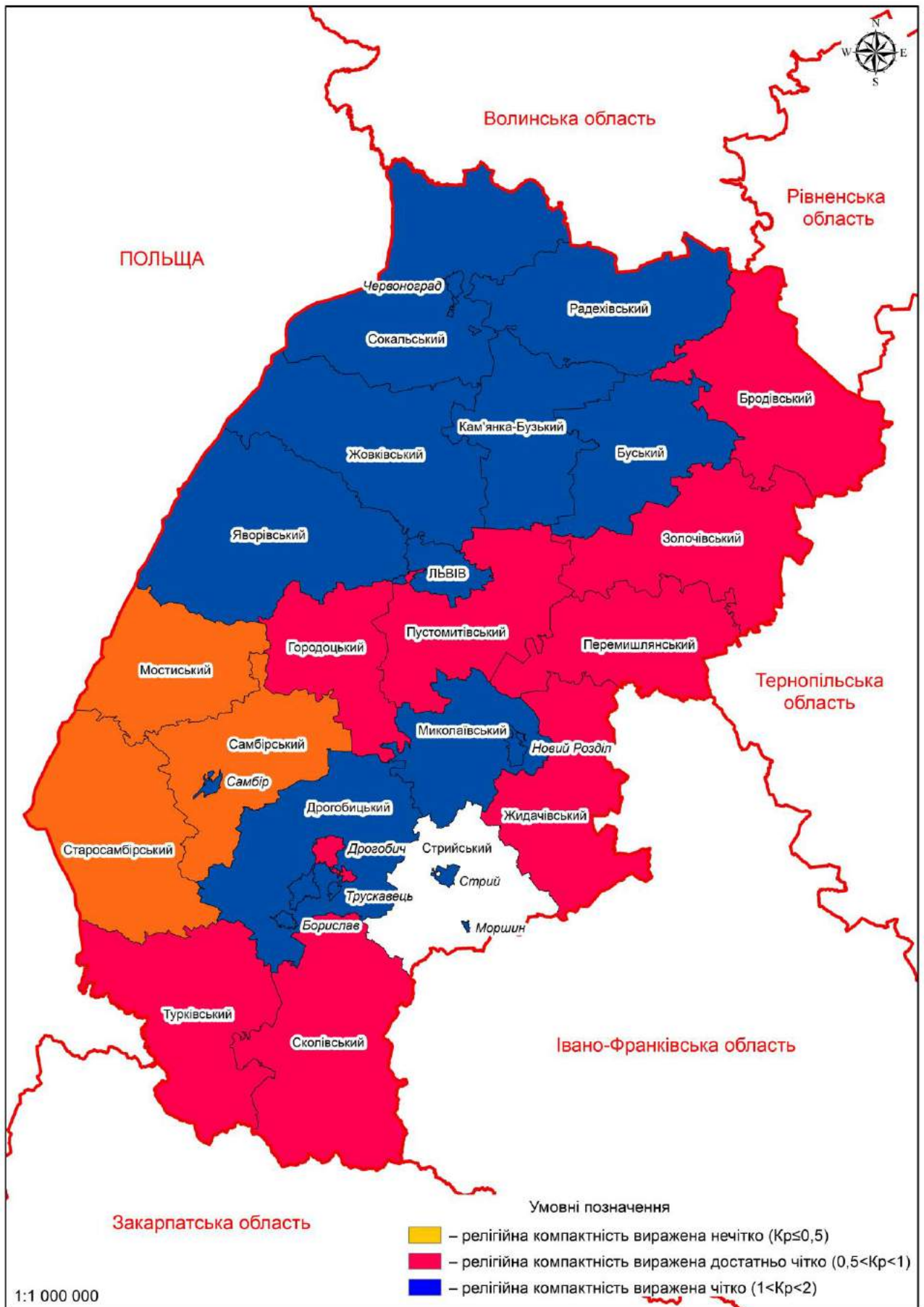

Рис. 2.17. Компактність релігійних громад протестантів у розрізі районів та міст обласного значення Львівської області у 2016 р.

За кількістю релігійних громад у Львівській області конфесія посідає п'яте місце після УГКЦ, УПЦ КП, УАПЦ та протестантських церков (5,4% від усієї кількості).

До адміністративної структури конфесії Римо-Католицької Церкви (РКЦ) входить один центр, шість управлінь, 102 священнослужителі, 16 монастирів, чотири місії, два духовні заклади, 109 костелів (26 – пам'ятки архітектури), із них 21 – у користуванні, 83 – у власності; за роки незалежності збудовано сім культових споруд, ще чотири будують, вірянам передано 24 колишні некультові споруди. Керівництво конфесії і її віряни виголошують претензії до органів місцевої влади стосовно окремих колишніх культових споруд, які належали РКЦ та які використовують не за призначенням або перебувають у користуванні вірянам інших конфесій [200].

У більшості районів Львівської області частка релігійних громад РКЦ становить до 5% від усієї кількості громад, у Стрийському районі не зареєстровано жодної релігійної громади конфесії. Релігійні громади РКЦ становлять від 5 до 10% від усієї їх кількості у Золочівському, Перемишлянському, Жовківському, Старосамбірському та Самбірському районах. Це можна пояснити етнічним складом населення та історичним значенням, яке відігравали адміністративні центри цих районів у період, коли територія області входила до складу Польщі. Найвищу частку громади РКЦ становлять у Мостиському районі (рис 2.18). Частка громад РКЦ у розрізі міст обласного значення відповідає ситуації по районах. У середньому по районах зареєстровано здебільшого до п'яти релігійних громад конфесії. Виняток становлять м. Львів, Самбірський, Старосамбірський та Мостиський райони, де діє понад 10 таких громад.

Показник компактності релігійних громад конфесії (рис. 2.19, дод. А.1) корелюється із їх загальною часткою. Релігійну компактність громад РКЦ чітко виражено у тих районах, де їхня частка є вищою.

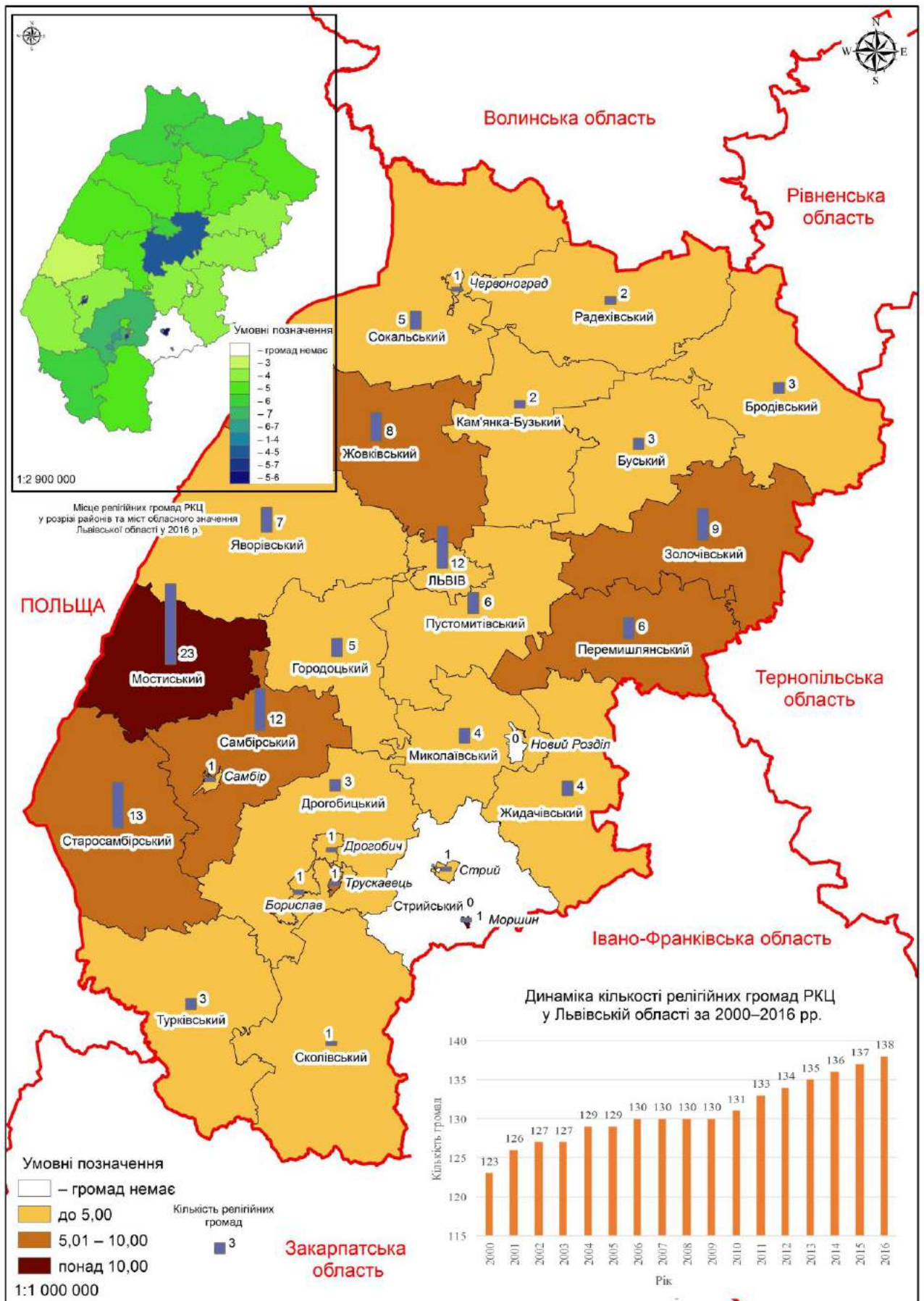

Рис. 2.18. Частка релігійних громад РКЦ від усієї кількості релігійних громад у розрізі районів та міст обласного значення Львівської області у 2016 р. [200].

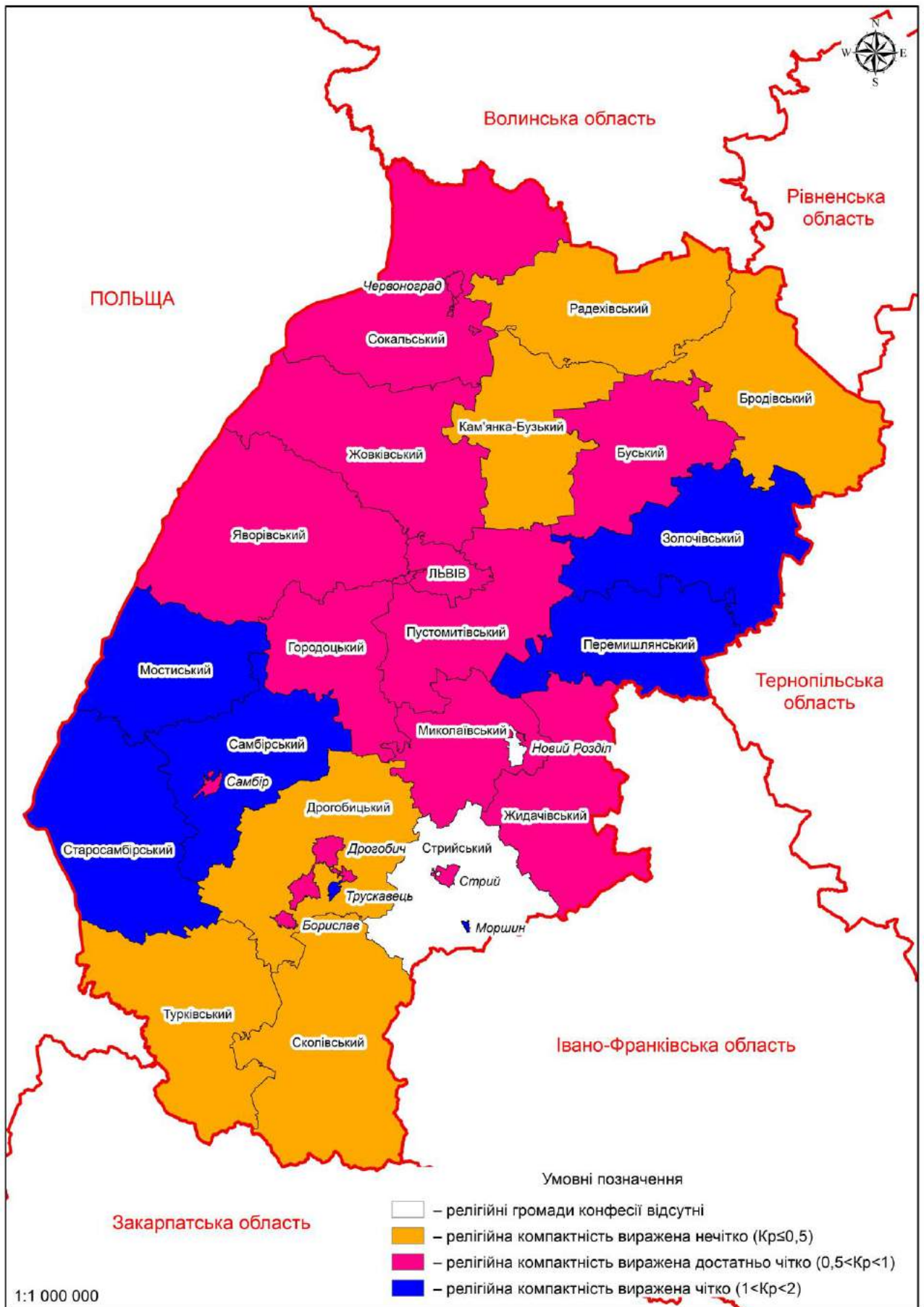

Рис. 2.19. Компактність релігійних громад РКЦ у розрізі районів та міст обласного значення Львівської області у 2016 р.

Частка релігійних організацій УПЦ МП у конфесійному складі Львівської області становить 2,4%. За кількістю релігійних громад це найменша конфесія православ'я і п'ята конфесія після УГКЦ, УПЦ КП, УАПЦ та РКЦ, станом на кінець 2016 р. до її складу входила 71 релігійна громада. У релігійно-адміністративному устрої конфесію репрезентовано Львівською єпархією, діє одне управління, 64 священнослужителі, два монастирі, 25 недільних шкіл, три періодичні видання. Церква має 15 культових споруд (12 – у власності, 8 – пам'яток архітектури, одна – у користуванні). До 2014 р. збудовано вісім культових споруд, дві – перебувають у стані будівництва. Для богослужінь віряни УПЦ МП орендують 6 приміщень. Церкві передано три колишні некультові церковні споруди [200].

У Городоцькому, Сколівському, Самбірському, Перемишлянському, Золочівському та Кам'янка-Бузькому районах не зареєстровано жодної релігійної громади цієї конфесії. У семи районах області частка громад УПЦ МП у конфесійній структурі становить до 2,5% від загальної кількості, у п'яти – до від 2,51 до 5% та у двох – понад 5% відповідно. Релігійні громади конфесії зареєстровано переважно в адміністративних центрах районів, містах обласного значення.

У розрізі районів найбільше релігійних громад УПЦ МП зафіксовано у Сокальському та Турківському районах – 8 та 7 відповідно. Найбільше релігійних громад конфесії зареєстровано у м. Львів (10 громад). У розрізі міст обласного значення громади УПЦ МП мають від однієї громади (м. Трускавець) до трьох (м. Червоноград) (рис. 2.20).

Релігійні громади конфесії компактно зосереджені у північних та південних районах (рис. 2.20, дод. А.1), проте вони діють лише в адміністративних центрах районів, рідше у селах. Компактність релігійних громад УПЦ МП нечітко виражена у Бродівському районі (переважає УАПЦ), Жидачівському (УГКЦ) та Мостиському районах (РКЦ).

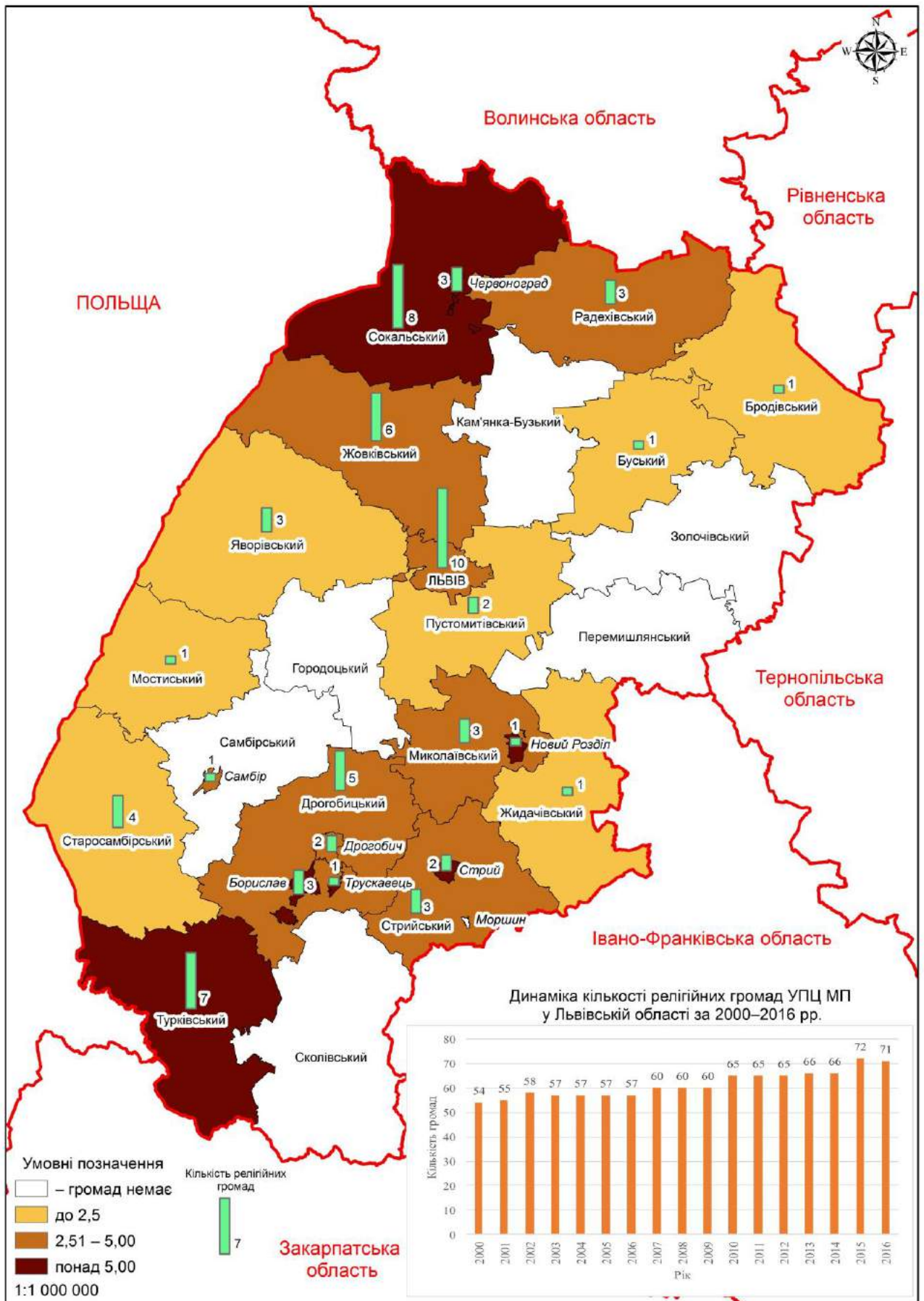

Рис. 2.20. Частка релігійних громад УПЦ МП від усієї кількості релігійних громад у розрізі районів та міст обласного значення Львівської області у 2016 р. [200].

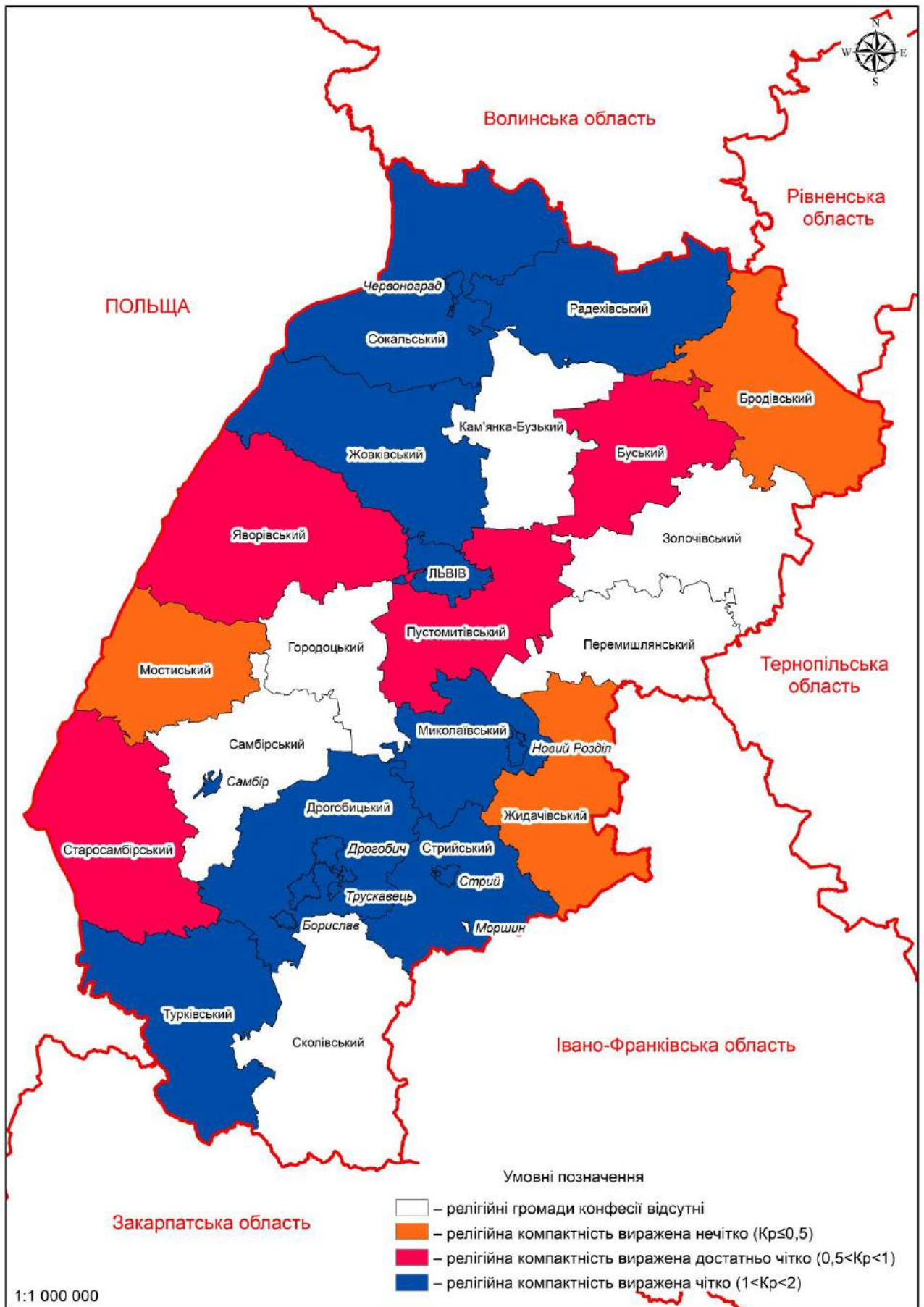

Рис. 2.21. Компактність релігійних громад УПЦ МП у розрізі районів та міст обласного значення Львівської області у 2016 р.

Традиційним для Львівщини є життя і служіння вірменської національної меншини, об'єднаної довкола кафедрального собору Успіння Пресвятої Богородиці у Львові Вірменської Апостольської Церкви. Громада облаштовує храм, проводить реставрацію унікального фрескового розпису інтер'єру собору, упорядкування прилеглої території [200].

Серед інших релігійних організацій, які функціонують на території Львівської області, варто згадати про 10 релігійних громад юдеїв, три мусульманські громади, громади “Товариство свідомості Крішни”, “Вітер Надії”, “Карма Кагью” та “Шамбала”, які репрезентують релігії та вірування Сходу.

У Львівській області діє шість релігійних громад РУНВіри (Рідна Українська Національна Віра), громада рідновірів “Галичани” та громада Родинного Вогнища Рідної Православної Віри “Коло Світовида” [65].

В області функціонує три міжконфесійні релігійні організації – Львівське екуменічне християнське братство, Львівське екуменічне релігійне братство “77 ангелів”, Західне регіональне Біблійне товариство України, які мають по одній громаді.

Дані статистики свідчать про активізацію релігійного життя регіону. Щороку зростає мережа релігійних організацій та громад (причому за всіма своїми складовими: від кількості релігійних громад і священнослужителів до кількості духовних навчальних закладів і недільних шкіл). Із 1991 р. у Львівській області побудовано 417 сакральних споруд: церкви, каплиці, монастирі, духовні центри, плебані тощо. Найактивнішу розбудову культових споруд проводила УГКЦ – 63% від загальної кількості збудованих об'єктів. Зусиллями вірян УПЦ КП побудовано 66 об'єктів (15,8%), УАПЦ – 73 (17,5%). Релігійна інфраструктура УПЦ МП та РКЦ поповнилася 8 та 7 об'єктами відповідно. Загалом ще 184 об'єкти вищеназваних конфесій перебувають на етапі будівництва [200].

Загалом на поширення тієї чи іншої конфесії значно впливає територіальна організація населення: кількість, густота населення та поселенської мережі, природний рух населення, статево-вікова структура, міграції населення, співвідношення між міським і сільським населенням, рівень урбанізації. Жителі

сільської місцевості стійкіше дотримуються традиційних для них вірувань, натомість жителі міст відкриті до нових нетрадиційних вірувань; серед міських жителів вищою є частка атеїстів, серед сільських – “непрактикуючих” вірян. У великих містах зосереджено також управлінські (регіонального і загальноукраїнського значення), духовні навчальні заклади, монастирі, місії; у сільській місцевості – переважно громади чи парафії, інколи – монастирі, низові ланки АТУ конфесій, дуже рідко – духовні навчальні заклади; часто місто із великою кількістю населення і вагомим суспільним значенням є головним центром релігійного життя тощо [103, с. 26].

Львівська область за конфесійним складом населення належить до поліконфесійних регіонів із відносним переважанням однієї конфесії. Стан конфесійної ситуації у області можна дослідити за допомогою визначення індексу конфесійної мозаїчності. Для визначення індексу конфесійної мозаїчності Львівської області використано формулу за аналогією із відомим індексом етнічної мозаїчності Б. Еккеля. Використовуючи дані щодо кількості релігійних громад, виділимо на території Львівської області три групи районів, відмінних одне від одного за ступенем концентрації різних конфесій: “моноконфесійні” ($IKM < 0,4$); “середньої змішаності конфесій” ($0,4 < IKM < 0,6$); “із сильно змішаними конфесіями” ($0,6 < IKM < 0,7$) (рис. 2.22, дод. А.2).

Моноконфесійними є Стрийський та Жидачівський райони, оскільки тут переважає УКГЦ, а частка вірян інших конфесій є нижчою, порівняно з іншими районами. Більшість районів області має середню змішаність конфесій, вплив УГКЦ дещо менший, а частка інших конфесій вища. Райони із сильно змішаним конфесійним складом населення – Мостиський, Самбірський, Старосамбірський та Турківський. У цій групі через близькість до Польщі у конфесійному складі вищою є частка громад РКЦ, діють численні громади УАПЦ, що і зумовило такий показник конфесійної мозаїчності. У Турківському районі всі аналізовані конфесії представлено майже рівномірно.

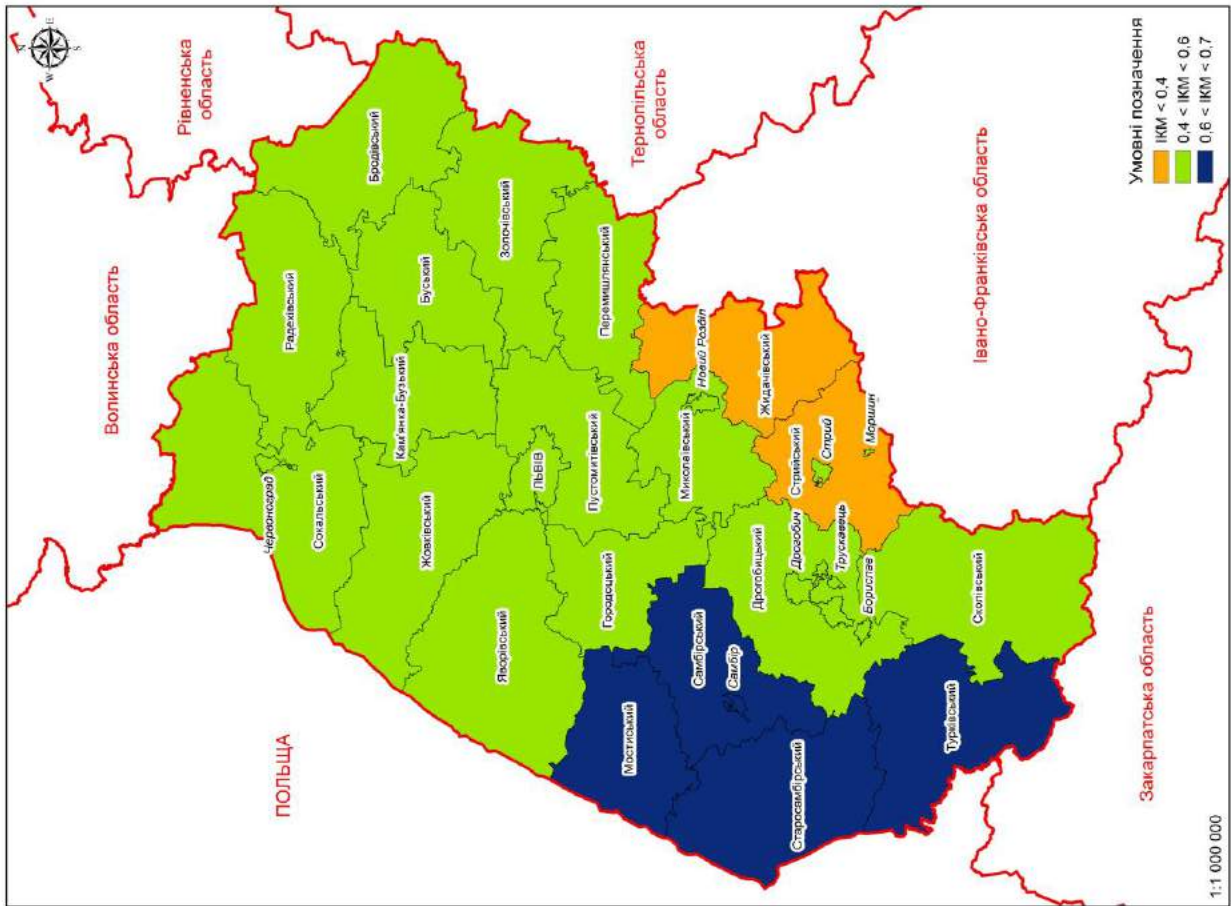

Рис. 2.22. Індекс конфесійної мозаїчності

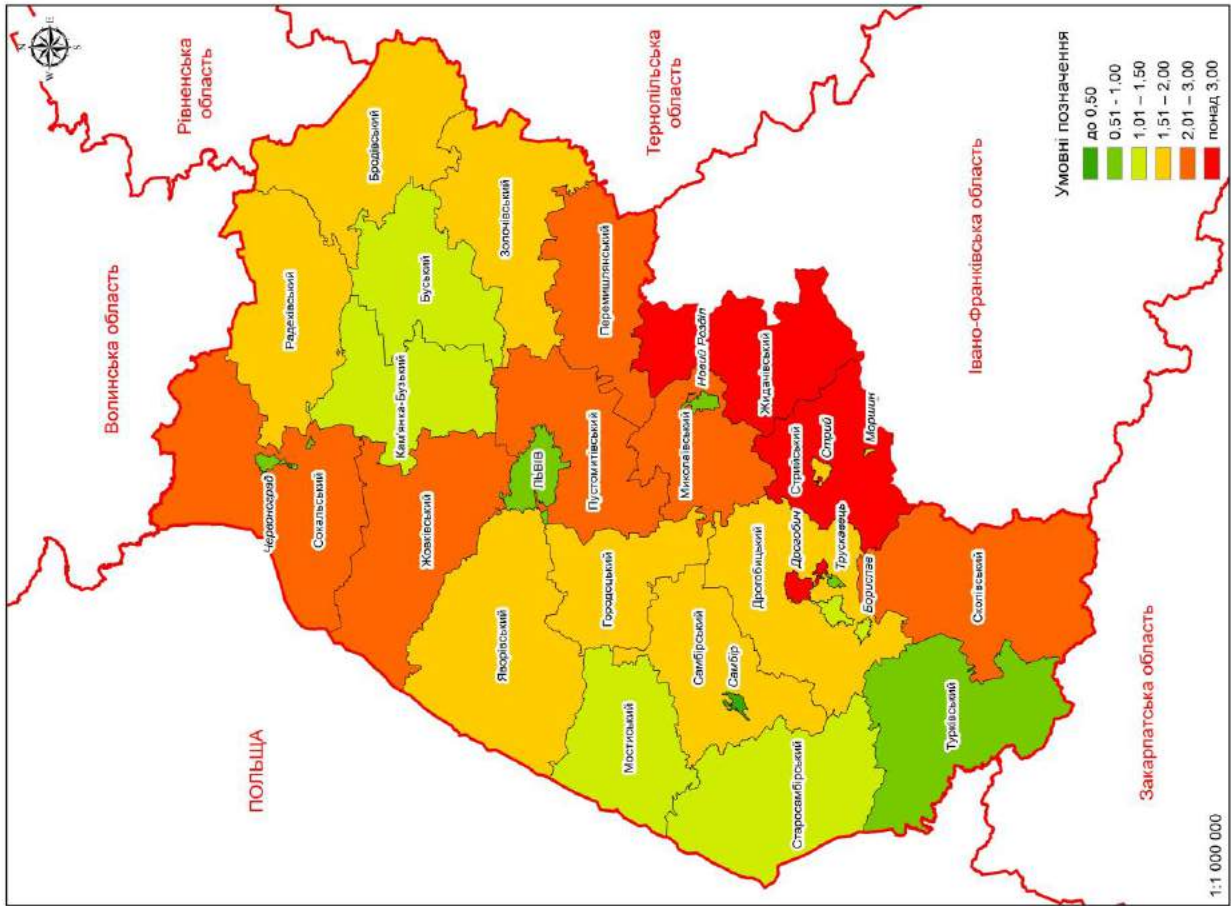

Рис. 2.23. Співвідношення католицьких та православних релігійних громад

У зв'язку із тим, що індекс конфесійної мозаїчності для виявлення рівномірності (нерівномірності) розподілу конфесій дає лише приблизне уявлення про конфесійну ситуацію в тому чи іншому районі, у роботі використано коефіцієнт релігійної компактності населення (див. рис. 2.11, 2.13, 2.15, 2.17, 2.19, 2.21, дод. А.2). Компактність громад УГКЦ чітко проявляється у 13 районах, УПЦ КП – у 10, УАПЦ – у 9, протестантських громад – у 8, РКЦ – у 5 та УПЦ МП – 7.

Також ми розглядали співвідношення кількості католицьких (УГКЦ та РКЦ) та православних (УПЦ КП, УАПЦ та УПЦ МП) громад у розрізі районів і міст обласного значення (рис. 2.23). Як бачимо з рис. 2.23, найбільше переважання кількості католицьких громад над православними зафіксовано у Жидачівському та Стрийському районах – у більш ніж три рази. Понад двократне переважання частки католицьких громад над православними зафіксовано у Сокальському, Жовківському, Пустомитівському, Перемишлянському, Миколаївському та Сколівському районах.

На нашу думку, дослідження міжконфесійної взаємодії дасть змогу розробити ефективну політику для конструктивного діалогу між конфесіями та зробить можливим прогноз щодо міжконфесійних конфліктів.

2.3. Адміністративно-територіальний устрій та управлінська структура конфесій

Дослідження та аналіз адміністративно-територіального устрою й управлінської структури конфесій має важливе значення для організації паломництва. Передусім кожна зі структурних складових конфесій (єпархія, деканат чи парафія) з метою привернення вірян використовує різні шляхи. Одним із таких способів, є паломництво. З іншого боку, частину святинь, до яких спрямовані потоки паломників, зосереджено у важливих адміністративних релігійних центрах конфесій (кафедральних храмах єпархій, осередках деканатів чи найбільших монастирях). Частково успіх того чи іншого паломницького місця залежить від інформаційної політики церкви. На розвиток та популярність паломницьких місць, особливо таких, як цілющі джерела впливає робота місцевих парохів.

Церковно-конфесійні (релігійні) структури різних рівнів можуть бути й організаторами паломництва. На відміну від традиційного працівника від туристичної фірми, групу паломників супроводжує священник, який окрім духовної опіки над паломниками може здійснювати й екскурсійний супровід, ознайомлюючи паломників із історією місця, яке вони відвідують.

Зазвичай паломництво організують вищі управлінські структури конфесій. Проте організацією паломництва до місцевих святинь можуть займатися і настоятелі парафій. Більшість із наявних в Україні великих християнських конфесій (рівня церкви), а також конфесії інших релігій мають у своїй структурі певні органи (служби, центри, управління тощо), які відповідають за здійснення паломництва своїх вірян. Залежно від потреб вірян, власних можливостей та масштабу діяльності ці органи може представляти як одна людина, так і ціла розгалужена організація з інтенсивними зовнішніми зв'язками. У великих православних і католицьких церквах (УПЦ МП, УПЦ КП, УКГЦ), відповідно до їхньої внутрішньої організаційної структури, чотирирівневого церковного адміністративно-територіального поділу – органи, які відповідають за паломництво, – також чотирирівневі (табл. 2.7) [114, с. 40].

Таблиця 2.7

Рівні управління церковною паломницькою діяльністю в Україні

Рівні управління	Рівні АТУ церков	Відповідальні за паломницьку діяльність
Всеукраїнський (всцерковний)	Патріарх, верховний архієпископ, митрополит тощо	Центральні паломницькі центри та служби
Регіональний (єпархіяльний)	Єпархія, єпископство, дієцезія тощо	Єпархіяльні паломницькі центри та служби
Районний (пресвітеріальний)	Деканат, благочиння тощо	Декан, благочинний
Місцевий (парохіальний)	Парафія, приход тощо	Настоятелі парафій та приходів

Окрім церковних територіальних управлінь, організацією паломництва займаються й окремі релігійні організації у межах кожної конфесії, зокрема монастирі. Вони часто приймають паломників, нерідко надаючи їм харчування та приміщення для ночівлі. Засоби розміщення можуть створювати як при монастирях, так і при управлінських структурах чи навіть парафіях [114, с. 41].

Територіальна організація конфесій залежить від кількох чинників: взаємовідносин із державою, політико-адміністративного устрою держави та акцентів, які розставляє влада на діяльність окремих компонентів релігійної сфери, зрештою від законів, що регулюють відносини між релігійною та іншими суспільними сферами. Частина релігійних організацій бере участь у політичному житті, пов'язуючи у такий спосіб релігійну та політичну діяльність, що прямо чи опосередковано впливає на релігійний розвиток суспільства [103, с. 25].

На позначення адміністративно-територіального поділу конфесій вживають терміни “конфесійно-географічний поділ” та “церковно-адміністративна організація території”. Проте термін “конфесійно-географічний поділ” є ширшим (географічний поділ може відбуватися, окрім власне за адміністративно-географічною ознакою, ще й за іншими конфесійними ознаками), а термін “церковно-адміністративна організація території” є вузьчим (адміністративно-територіальну організацію можуть мати, крім церков, і деномінації та секти), ніж цього вимагає поняття конфесійної адміністративно-територіальної організації. Відповідно до такого підходу науковець А. Ковальчук пропонує вживати термін “адміністративно-територіальний устрій конфесій”, обґрунтовуючи це тим, що він базується на державному адміністративно-територіальному устрої [103, с. 138].

Сучасний адміністративно-територіальний устрій кожної із конфесій органічно виходить із віровчення та догм, історичних особливостей розвитку, традицій певної конфесії та орієнтується на реалії політико-адміністративного поділу держави. Зазвичай найскладніший адміністративно-територіальний устрій мають великі та організаційно завершені конфесії – церкви, для яких характерна складна і розгалужена ієрархічно-управлінська структура. Адміністративно-територіальна організація конфесій відображає не лише географічний розподіл та ієрархію своїх керівних структур, а й фактично визначає центри та периферію релігійного життя [103, с. 139]. Паралельно із аналізом АТУ конфесій ми коротко подаємо терміни, які розкривають суть тієї чи іншої конфесійної адміністративно-територіальної одиниці (дод. Б.1).

Ієрархічно-управлінська структура конфесій складається із низки інституцій, які формують її структуру. Серед управлінських інституцій виділяють центральні управління, які виконують управлінські функції у межах їхнього поширення чи впливу, та регіональні управління, які виконують релігійно-адміністративні функції у межах певного регіону, області, району. Загалом повний ієрархічно-управлінський ланцюг складається з центру, регіонального управління, локального управління та релігійної громади. Релігійна громада замикає цю послідовність як фактична та юридична одиниця з власним самоврядуванням [103, с. 138; 203].

У християнстві конфесії будь-якої релігійної громади поділяються на менші адміністративно-територіальні одиниці. У католицизмі та східних католицьких церквах, до яких, зокрема, належить Українська Греко-Католицька Церква, є поділ на деканати, єпархії, дієцезії, архієпархії та митрополії. У православ'ї виокремлюють єпархії, які об'єднують єпархіальні установи, благочиння, парафії, монастирі, церковні подвір'я, духовні навчальні заклади, братства, сестринства, місії [199].

Головною адміністративно-територіальною одиницею християнських конфесій у Львівській області є єпархія (УГКЦ, УАПЦ, УПЦ КП та УПЦ МП) та дієцезія (РКЦ) на чолі з єпископом, архієпископом чи митрополитом. Єпархії (дієцезії) в Україні охоплюють територію однієї чи кількох областей або їхніх частин. У таких випадках межі єпархій, зазвичай, збігаються із межами адміністративних районів і поділяються на деканати (УГКЦ, УАПЦ, РКЦ) та благочиння (УПЦ КП та УПЦ МП).

Центральним містом єпархії найчастіше є головне за суспільним значенням місто на цій території (зокрема, центри одиниць АТУ держави). Другим за значенням містом єпархії може бути: 1) друге за кількістю населення місто, яке має трохи менше суспільне значення; 2) місто із видатним релігійним значенням в історії конфесії; 3) місто із видатним сучасним релігійним значенням на території єпархії [103, с. 146; 199].

Деканат (благочинний округ) очолює декан або благочинний. Він складається із кількох, кільканадцяти чи кількох десятків сусідніх парафій на території одного, двох чи декількох адміністративних районів або їхніх частин. Керівниками деканатів (благочинь) є старші парафіяльні священники, які допомагають єпископу.

Найменшою первинною адміністративно-територіальною одиницею є парафія на чолі з парафіяльним священником. Парафія утворюється переважно за територіальним принципом. Така парафія охоплює населений пункт або його частину, два чи більше населених пунктів, один із яких є материнською парафією, а інший – дочірньою [103, с. 140].

В українському православ'ї поняття “благочинний округ” заміняють терміном “деканат”, поняття “прихід” – терміном “парафія”. Хоча на сайтах єпархій УПЦ КП, які функціонують у Львівській області, дотримуються поділу на благочиння, проте для позначення найнижчого територіального рівня використовують термін “парафія”.

Ієрархічно-управлінська структура Української Греко-Католицької Церкви близька до ієрархічно-управлінської структури Римо-Католицької Церкви, хоч у ній залишилися свої особливості, які наближають її до православ'я.

В адміністративно-територіальному устрої УГКЦ, як і в Римо-Католицькій Церкві, виокремлюють митрополії, які поділяються на архієпархії та єпархії, окремі єпархії та екзархати. На відміну від православ'я, в УГКЦ титул митрополита (архієпископа) дає не тільки вищий чин, порівняно з єпископом, а й більшу адміністративно-територіальну юрисдикцію [103, с. 148]. Єпархіями в УГКЦ керують єпископи-ординарії (керівні єпископи), у деяких єпархіях є єпископи-коадьютори (єпископи-помічники із правом наступництва).

Українську Греко-Католицьку Церкву в Україні очолює верховний архієпископ Києво-Галицький блаженніший Святослав (Шевчук). Верховне архієпископство УГКЦ в Україні складається із Київської, Львівської, Івано-Франківської та Тернопільсько-Зборівської архієпархій, Коломийсько-Чернівецької, Самбірсько-Дрогобицької, Бучацької, Стрийської та Сокальсько-

Жовківської єпархій, Донецько-Харківського, Кримського та Луцького екзархатів. У 2015 р. зі складу Тернопільсько-Зборівської архієпархії виокремили Кам'янець-Подільську єпархію із центром у м. Хмельницький [253]. Автономний статус зберігає Мукачівська єпархія УГКЦ, яка формально є окремою церквою, а її очільник безпосередньо підпорядковується Папі Римському.

Адміністративно-територіальний устрій Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) у Львівській області представлено Львівською архієпархією, Сокальсько-Жовківською, Стрийською та Самбірсько-Дрогобицькою єпархіями (дод. Б.2) [140, 210, 223, 241, 253].

Територія Львівської архієпархії охоплює центральну частину Львівської області, з адміністративним центром у м. Львів, її поділено на сімнадцять деканатів: Галицький, Залізничний, Личаківський, Сихівський, Франківський, Шевченківський деканати, які відповідають адміністративно-територіальному устрою міста Львова, Глинянський, Золочівський та Поморянський деканати (в АТУ Львівської області їм відповідає Золочівський район), Винниківський, Звенигородський, Пустомитівський та Сокільницький деканати (Пустомитівський район); Краковецький, Немирівський, Яворівський та Янівський деканати (Яворівський район) (дод. Б.3–Б.4) [140].

Сокальсько-Жовківську єпархію УГКЦ утворено у 2000 р. із частини колишньої Зборівської єпархії та Львівської архієпархії [223]. Єпархія складається з 355 парафій, які об'єднано у 15 деканатів: Белзький, Бродівський, Буський, Дублянський, Жовківський, Кам'яно-Бузький, Лопатинський, Новояричівський, Олеський, Підкамінський, Рава-Руський, Радехівський, Сокальський, Тартаківський та Червоноградський деканати (дод. Б.3–Б.4) [223].

Самбірсько-Дрогобицька єпархія, яку створили у 1993 р., початково об'єднувала шість деканатів, межі яких збігалися із межами адміністративних районів, що до неї входили. Після адміністративної реформи Самбірсько-Дрогобицької єпархії у 1995 р. до неї входило 12 нових деканатів (Бориславський, Висоцький, Добромильський, Дрогобицький, Дрогобицький (районний), Меденицький, Мокрянський, Мостиський, Підбузький, Рудківський, Самбірський,

Сколівський, Славський, Старосамбірський, Судововишнянський, Трускавецький, Турківський, Тухольський) та встановлено нові межі для шести наявних. У 1999 р. створено Дублянський та Хирівський деканати, а в листопаді 2001 р. Дрогобицький (районний) деканат перейменовано на Лішнянський (дод. Б.3–Б.4) [210]. Задля зручності координування церковного життя Самбірсько-Дрогобицької єпархії її поділено на 20 деканатів, які налічують 220 парафій.

Стрийську єпархію заснували у 2000 році, центром єпархії є місто Стрий. До її складу входять Стрийський, Миколаївський, Жидачівський, Городоцький та Перемишлянський райони Львівської області. Такий поділ має історичне минуле. Одна частина сучасних Миколаївського, Городоцького і Стрийського районів належала до Перемисько-Самбірської єпархії, інша, разом із територіями сучасних Миколаївського, Городоцького, Стрийського, Жидачівського і Перемишлянського районів, відносилася до Львівської архієпархії. Кілька парафій Перемишлянищини належало до Станіславської єпархії [241].

Із 1989 р., коли розпочалося відродження УГКЦ, Стрийський, Жидачівський, Миколаївський, Городоцький та Перемишлянський райони увійшли до складу Львівської архієпархії УГКЦ. До складу єпархії входить 16 деканатів: Стрийський, Бібрський, Городоцький, Дашавський, Добрянський, Жидачівський, Журавненський, Комарнівський, Любінецький, Миколаївський, Моршинський та Новороздільський деканати, які об'єднують 339 парафій [241] (дод. Б.3–Б.4).

Здебільшого адміністративні райони поділяються на 3–4 деканати. Загалом єпархії об'єднують 15–17 деканатів, виняток становить Самбірсько-Дрогобицька єпархія, яка об'єднує 20 деканатів. Беручи до уваги переважання греко-католиків у Львівській області, яка є канонічною територією УГКЦ, не дивно, що АТУ цієї конфесії найскладніший. На відміну від державного адміністративно-територіального устрою, згідно з яким Львівську область поділено на 20 районів та дев'ять міст обласного значення, в адміністративно-територіальному устрої конфесії виділено 68 деканатів (рис. 2.24). Переважно деканати об'єднують під своїм керівництвом 10–15 парафій, залежно від деканату та єпархії.

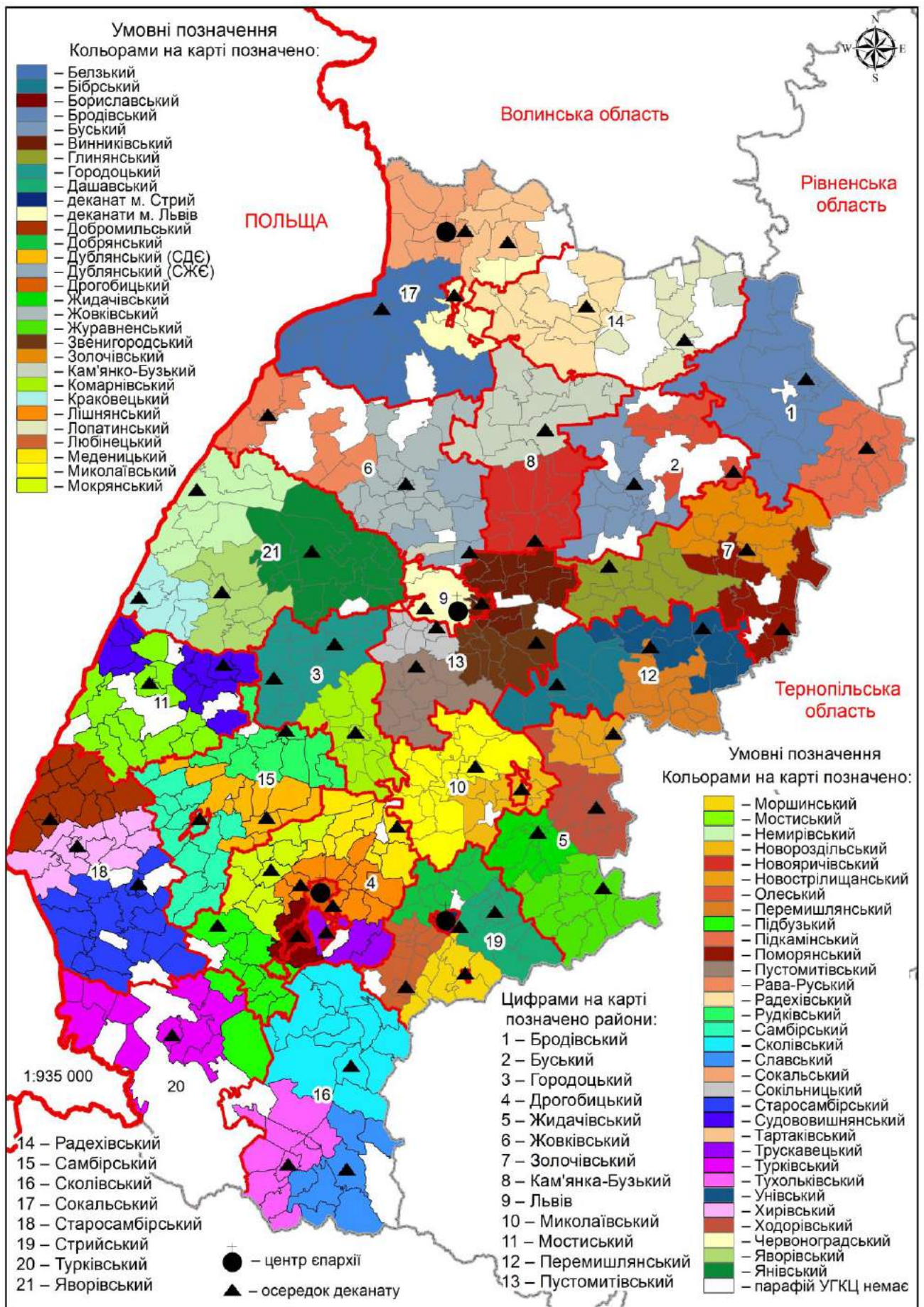

Рис. 2.24. Поділ УГКЦ у Львівській області на деканати [210, 222, 241, 253, 280].

На практиці буває, що паломницька діяльність окремих монастирів та парафій іноді співставна із діяльністю цілих паломницьких служб при єпархіальних управліннях. Це залежить від наявності попиту (тобто потреб і можливостей самих вірян), релігійно-туристичних ресурсів, організаторських здібностей, допомоги мирянських організацій та окремих вірян, а також інших чинників, які і формують інтенсивність паломницької та релігійно-туристичної діяльності.

Завданнями діяльності паломницьких центрів мають стати: відновлення та пропагування традицій паломництва; організація прощ до християнських святинь; популяризація національних святинь та ознайомлення із закордонними; співпраця із державними та приватними туристичними організаціями.

Варто зазначити, що у процесі організації паломництва паломницький центр не може організувати його повноцінного обслуговування. Навіть більше – не може організувати самої подорожі та продавати її прочанам, оскільки для цього необхідно отримати ліцензію на туроператорську діяльність. Через це у складі внутрішніх структур конфесій їхні очільники створюють по суті світські організації, які й займаються організацією паломництва, отримавши ліцензію туристичного оператора. Такі світські організації перебуваючи у структурі конфесії, є під її опікою та переважно підпорядковуються священникам.

Поширеною практикою організації паломництва є співпраця конфесій із світськими громадськими організаціями християнського спрямування. Вони можуть автономно влаштовувати паломницькі тури до святинь цієї чи іншої конфесії із залученням священників. Будучи часто неприбутковими громадськими структурами, вони шукають партнерів серед паломницьких організацій відповідних конфесій чи підприємств, що мають ліцензію на туристичну діяльність [114, с. 43–44].

Центральні паломницькі служби та центри здійснюють загальне керівництво паломницьким рухом у руслі конфесійної політики та догматики. Яскравим прикладом цього може бути Патріарший Паломницький Центр (ППЦ) при Патріаршій курії (центральному управлінні) УГКЦ у Києві. Його головним

завданням є розвиток паломницької сфери шляхом впорядкування релігійної інфраструктури, а також задоволення прочанських і туристичних потреб засобом організованих, безпечних, з якісним інформаційним і духовним супроводом паломницьких подорожей. Така діяльність має: 1) місіонерську складову, зокрема поширення знання про УГКЦ, її історію вчення, сакральну спадщину; 2) економічну складову, зокрема шляхом залучення отриманих від паломництва фінансів для потреб та розвитку церкви; 3) суспільно-духовну і культурно-пізнавальну складову [114, с. 42; 180].

Завданнями діяльності Патріаршого Паломницького Центру є:

- створення умов для реалізації потреб вітчизняних та закордонних паломників;
- налагодження співпраці з громадами українців діаспори у сфері паломництва;
- започаткування співпраці між українськими та іноземними учасниками паломницької сфери;
- забезпечення взаємодії з міжнародними організаціями у сфері паломництва;
- збільшення кількості вітчизняних та іноземних паломників і релігійних туристів;
- стимулювання розвитку сучасної соціальної та інженерної інфраструктури паломницьких місць [180].

Очікуваними результатами діяльності Центру мають стати: розвинутий сакральний потенціал УГКЦ, обізнаність паломників і туристів про УГКЦ та її сакральну спадщину, паломницька сфера УГКЦ, інтегрована у світовий ринок. Засобами для досягнення мети є: інформаційна діяльність і реклама (поліграфічні продукти, сувеніри, веб-сайт, інтернет-магазин), торгівельна діяльність (торгівельна мережа, інтернет-магазин, експозиційно-торгівельний зал); організація паломництва і релігійного туризму (прощі, паломництва, тури, власна туристична діяльність). Центр розробляє і суто паломницькі маршрути, що стосуватимуться паломницьких місць, і релігійно-туристичні маршрути, які

включатимуть відвідання паломницьких святинь і цікавих для туриста краєзнавчих пам'яток [114, с. 42].

У розрізі паломницьких місць Львівської області Патріарший Паломницький центр пропонує поїздки до сіл Глиняни (Золочівський район), Крехів, Страдч, Унів, міст Борислава та Львова [180].

При Львівській архієпархії конфесії функціонує паломницький центр “Рафаїл”, який заснували у 2009 році. Центр пропонує паломникам понад 20 різних маршрутів до святих місць. Серед паломницьких місць Львівської області паломницький центр організовує одноденні поїздки до Крехова, Страдча та Унева [173].

Паломницький центр святого апостола Якова, брата Господнього засновано у 2013 р. при Стрийській єпархії. Метою його створення є евангелізаційна діяльність через паломництво до християнських святинь, визначних духовних центрів, відпустових місць України та поза її межами [241]. Центр організовує прощі у Львівській області переважно до Страдча та Глинян.

Паломницький центр функціонує при єпархіальному управлінні Сокальсько-Жовківської єпархії, проте відомостей про нього не має на сайті єпархії.

На сайтах єпархій, які функціонують на території Львівської області, подано інформацію про паломництво, організацію хресних доріг та прощ переважно до місцевих святинь [210, 222, 241, 253, 280].

Адміністративно-територіальний устрій Римо-Католицької Церкви складається із таких одиниць: митрополія, дієцезія та деканат. Митрополія складається із двох, трьох (найчастіше) і більше дієцезій (єпархій), одна з яких є старшою (митрополітальною) дієцезією – архідієцезією, а інші їй підпорядковуються. Дієцезії поділяють на деканати, а деканати – на парафії та їхні філіали. Архідієцезією і власне митрополією керує архієпископ, якому підпорядковуються керівні єпископи і який своєю чергою підпорядкований Папі. Також за діяльністю церкви наглядає дипломатичний представник (посол) Папи у країні – нунцій [103, с. 151].

Адміністративно-управлінська структура Римо-Католицької Церкви в Україні складається з таких структурних елементів: Львівської архідієцезії, Київсько-Житомирської, Кам'янець-Подільської, Луцької, Мукачівської, Харківсько-Запорізької, Одесько-Сімферопольської дієцезій.

Юрисдикція Львівської архідієцезії РКЦ, окрім Львівської області, поширюється на римо-католицькі організації та громади Івано-Франківської, Тернопільської та Чернівецької областей [103, с. 151–152].

Управлінським центром Львівської архідієцезії РКЦ є архікафедральна базиліка Успіння Пресвятої Діви Марії (Латинський кафедральний собор) у м. Львів. Через незначну кількість парафій РКЦ в областях України деканати цієї церкви охоплюють територію кількох районів і навіть цілих областей. Адміністративно-територіальний устрій Львівської архідієцезії РКЦ представлено 12 деканатами: Чернівецьким, Галицьким, Івано-Франківським, Чортківським, Тернопільським, Львівським, Самбірським, Мостиським, Стрийським, Золочівським та Жовківським. Львівська архідієцезія РКЦ складається із 271 парафії. За кількістю парафій Львівська архідієцезія є найбільшою в Україні.

Безпосередньо на території Львівської області функціонує 138 парафій, що становить 51% від усієї кількості парафій у Львівській архідієцезії. Найбільше парафій РКЦ функціонує у Самбірському районі – 29, дещо менше у Золочівському районі – 23 (рис. 2.25, дод. Б.5–Б.6). На території Львівської області функціонує більше римо-католицьких парафій, ніж у решті дієцезій РКЦ (за винятком Київсько-Житомирської та Кам'янець-Подільської) [139].

Як бачимо із рис. 2.25, парафії РКЦ найкомпактніше зосереджено на території Самбірського та Мостиського деканатів, які в адміністративному устрої Львівської області відповідають Самбірському, Старосамбірському, Турківському та Мостиському районам. На території Львівської області функціонує сім із 12 деканатів Львівської архідієцезії. Деканати об'єднують парафії трьох і більше адміністративних районів Львівської області, за винятком Мостиського і Львівського деканатів, які в адміністративному устрої Львівської області відповідають Мостиському району та м. Львів (дод. Б.6).

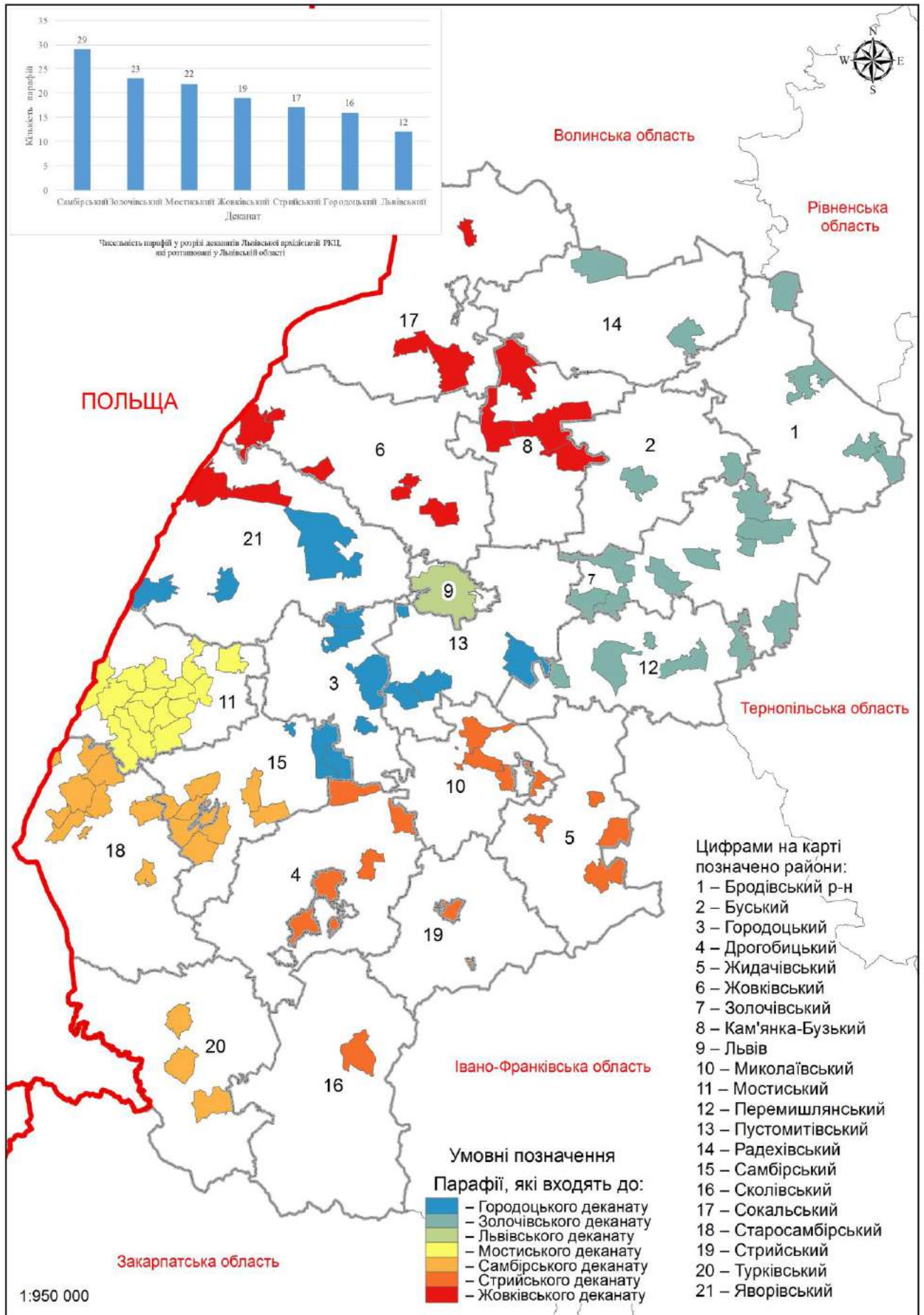

Рис. 2.25. Адміністративний поділ РКЦ у Львівській області [139].

Православні конфесії, на відміну від католицьких, не мають єдиного адміністративно-управлінського центру. Ці конфесії організаційно є сукупністю автокефальних церков, об'єднаних спільною догматикою та культом, але відмінними за обрядами, крім того визнають авторитет Константинопольського патріарха.

Серед православних конфесій в Україні найскладніший адміністративно-територіальний устрій мають УПЦ МП, УПЦ КП та УАПЦ. Інші православні церкви (більшість яких, незважаючи на свою назву, залишаються на рівні розвитку секти) мають простіший АТУ або не мають його зовсім.

Найповніший АТУ православних церков в Україні представлено таким чотириланковим ієрархічним рядом: патріархат (митрополія) – єпархія (єпископство) – деканат (благочиння, благочинний округ) – парафія (парохія, приход). Також у практиці православ'я та в греко-католицькій церкві виокремлено екзархат – церковний округ, який має певну самостійність в управлінні і часто перебуває за кордоном, за межами канонічної території церкви.

Патріархат очолює патріарх, об'єднуючи вірян на території однієї чи багатьох країн. В Україні є два патріархи: предстоятелі УАПЦ та УПЦ КП. Предстоятель УПЦ МП має титул митрополита. Загалом ситуація з існуванням та самим устроєм православних конфесій викликає багато запитань. Апостольські правила надають право мати в кожних державних кордонах свою окрему церкву, причому церковний розподіл має відповідати адміністративно-територіальному поділу держави [103, с. 139].

У православних церквах єпископи мають титул кафедральних міст (тобто міст, де розташований головний храм єпархії – кафедра єпископа. Єпархіальний центр зазвичай є центром єпархії, оскільки тут зосереджено управлінські структури, навчальні заклади, велику кількість храмів та вірян. Окрім назви головного міста, до титулу єпископа-адміністратора додають назву і другого за значенням міста єпархії чи цілої місцевості. За титулом єпископів і дають повну назву єпархіям, хоч для зручності офіційну назву подають як таку, що складається з одного слова: назви головного міста єпархії [103, с. 146].

Загалом сучасний АТУ православних церков, продовжуючи історичні традиції, базується на АТУ держави, а центри адміністративно-територіальних одиниць церков не обов'язково збігаються із центрами адміністративно-територіальних одиниць держави [103, с. 147].

Українська Православна Церква Київського Патріархату складається із 30 єпархій. До територіально-адміністративної структури конфесії входять вікаріат у США й Канаді, Німецький деканат, Грецький екзархат. Очільником УПЦ КП є Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет (у миру Михайло Антонович Денисенко) [257].

Конфесію у Львівській області представлено двома єпархіями: Львівсько-Сокальською та Дрогобицько-Самбірською. Львівсько-Сокальська єпархія УПЦ КП є наступницею давньої Галицької митрополії. До 1990 р. територія сучасної Львівської області входила до складу Львівсько-Тернопільської єпархії, яку рішенням Синоду РПЦ розділили на дві – Львівську та Тернопільську в межах відповідних областей. Розвиток УПЦ КП у перші роки незалежності пов'язаний із становленням та виходом із підпілля УАПЦ та УГКЦ відповідно. Після передання у власність УГКЦ кафедрального собору св. Юра головним осередком УПЦ КП у Львівській області став храм Покрови Пресвятої Богородиці у м. Львів. Після утворення у 1992 р. УПЦ КП в адміністративному устрої конфесії у Львівській області відбулися зміни: територію області поділили на дві єпархії: Львівсько-Сокальську та Дрогобицько-Самбірську.

До складу Львівсько-Сокальської єпархії входить одинадцять благочинь: Бродівське, Буське, Городоцьке, Жовківське, Золочівське, Кам'яно-Бузьке, Львівське, Перемишлянське, Пустомитівське, Радехівське, Сокальське, які відповідають адміністративним районам Львівської області. На території єпархії діє 252 парафії (дод. Б.7). У розрізі благочинь, які входять до Львівсько-Сокальської єпархії УПЦ КП, найбільше парафій конфесії об'єднує Сокальське – 33 парафії, найменше – по дев'ять парафій входять до Бродівського та Пустомитівського благочинь (рис. 2.26) [147].

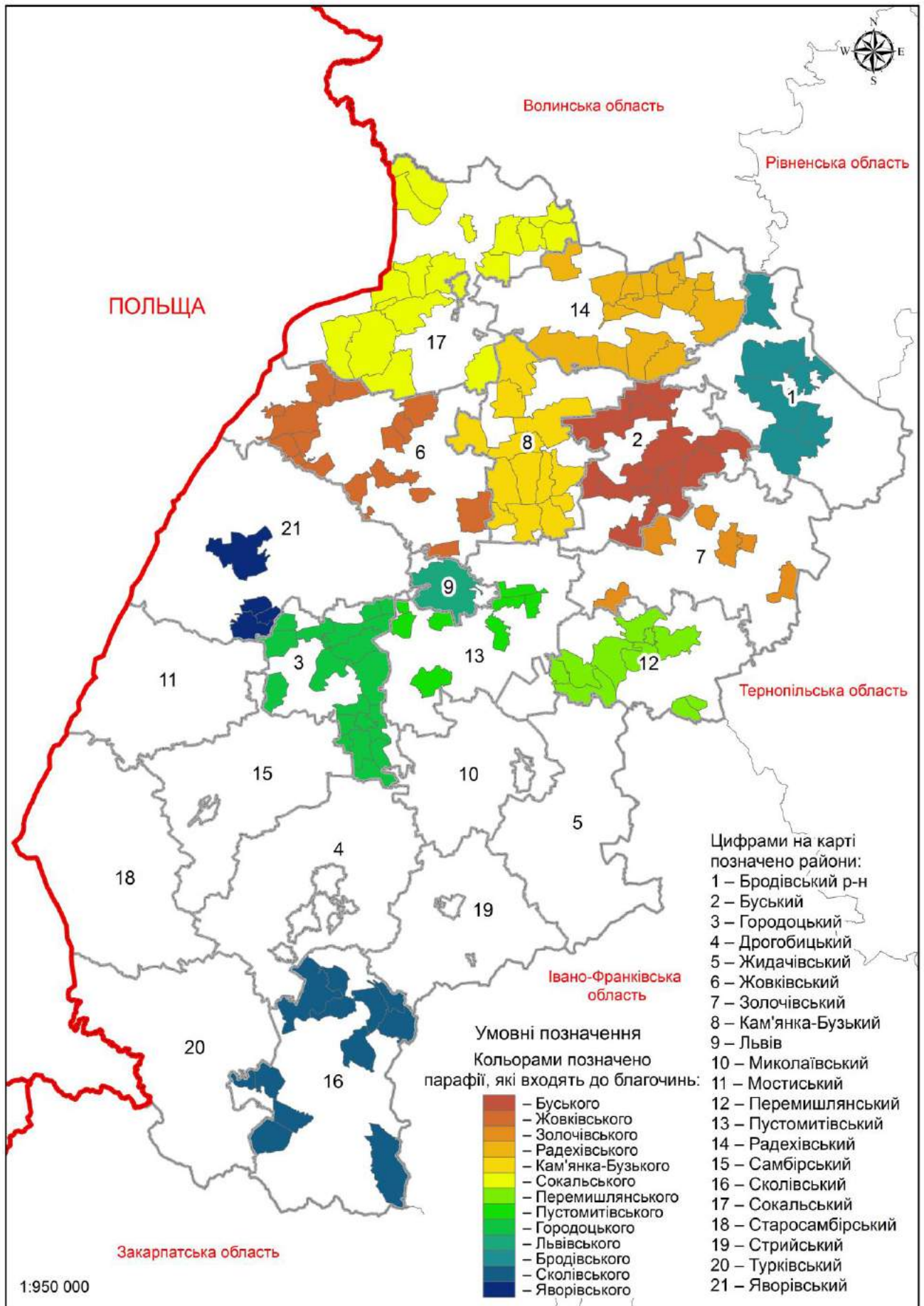

Рис. 2.26. Адміністративно-територіальний устрій УПЦ КП у Львівській області [66, 147].

Дрогобицько-Самбірську єпархію УПЦ КП утворено в 1992 році після розподілу Львівської єпархії на дві частини. Дрогобицько-Самбірська єпархія УПЦ КП є однією зі спадкоємиць і правонаступниць найдавнішої православної єпископської кафедри України – Перемишльської. Єпархію поділено на 10 благочинь (благочинних округів), які відповідають адміністративним мемам Дрогобицького, Жидачівського, Миколаївського, Мостиського, Самбірського, Сколівського, Старосамбірського, Стрийського, Турківського та Яворівського районів [66].

Основною структурною одиницею адміністративного поділу УАПЦ є єпархія, що складається із деканатів, які об'єднують низку парафій. Єпархії в УАПЦ очолюють єпископи. Вищим управлінським органом єпархії є єпархіальні собори, між якими діють єпархіальні ради на чолі з єпископами. Адміністративними центрами в УАПЦ є єпархіальні консисторії. УАПЦ в Україні складається із сімнадцяти єпархій. До структури УАПЦ входить і Західноєвропейський екзархат УАПЦ [252].

Предстоятелем УАПЦ в Україні та очільником Львівської єпархії є митрополит Макарій (у миру Микола Іванович Малетич). Львівська єпархія об'єднує 389 парафій, що робить її однією із найбільших у структурі УАПЦ. У Львівській області конфесія поділяється на 20 деканатів, які відповідають адміністративно-територіальному устрою області (виняток становить Жовківсько-Кам'яно-Бузький деканат, що об'єднує парафії Жовківського та Кам'яно-Бузького районів, та Бродівський район, який поділено на два деканати: Бродівський та Підкамінський) (рис. 2.27, дод. Б.8–Б.9).

Найбільше парафій УАПЦ зосереджено у Золочівському, Мостиському та Старосамбірському районах, де зареєстровано 40, 37 та 31 громаду УАПЦ відповідно. У цих деканатах зосереджено майже третину парафій Львівської єпархії. Парафії цієї конфесії головно розташовані у центральній частині області.

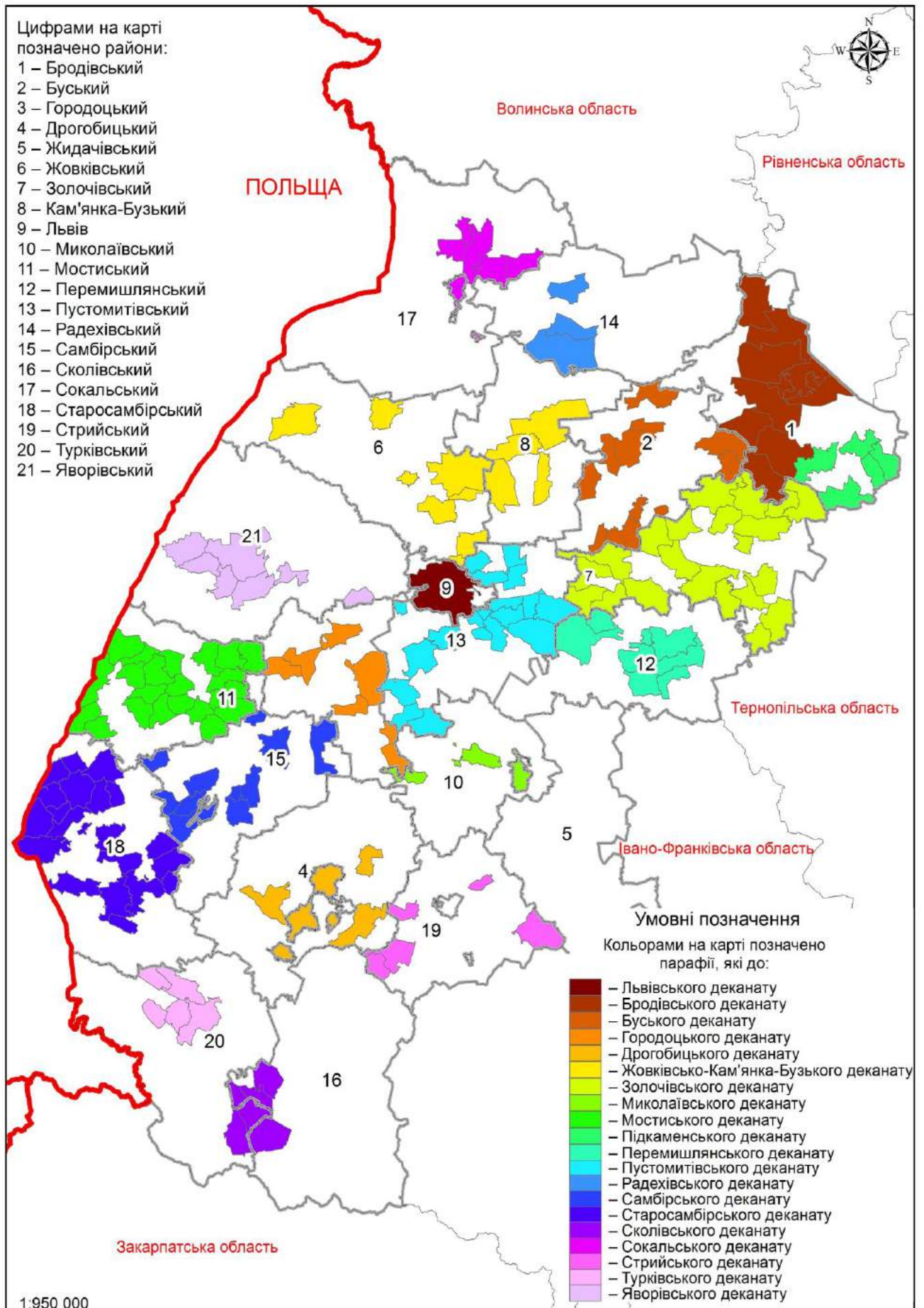

Рис. 2.27. Адміністративно-територіальний устрій УАПЦ у Львівській області [142].

Адміністративно-територіальний устрій УПЦ МП сформувався на основі єпархій Українського екзархату РПЦ. Загалом на одну адміністративну область припадає одна чи дві єпархії УПЦ МП, а центрами єпархій є найважливіші за суспільним значенням (зокрема, історичним) міста областей.

У 1990 році Український екзархат було перетворено на Українську Православну Церкву Московського Патріархату, самоврядну з правами широкої автономії. Львівська єпархія стала її складовою. Таке рішення ухвалили під впливом процесу легалізації Української Греко-Католицької Церкви і відродження Української Автокефальної Православної Церкви у 1989–1990 рр. у західних областях України, де на той час перебувала більшість парафій Київського екзархату РПЦ.

На території Львівської області благочинні округи УПЦ МП відповідають адміністративним районам області, за винятком Бродівського благочиння (об'єднує Бродівський, Золочівський, Буський, Кам'яно-Бузький та Перемишлянський райони), Стрийського (Стрийський, Миколаївський та Жидачівський райони), Турківського (Турківський та Сколівський райони), Яворівського (Яворівський та Городоцький райони). Найбільше парафій – 12 діє при Сокальському благочинні, по вісім парафій входить до Стрийського та Дрогобицького благочинь (рис. 2.28, дод. Б.10) [143].

У Львівській області серед православних конфесій успішно функціонує паломницький центр УПЦ КП “Покрова”. Проте він переважно організовує подорожі за кордон. На веб-сайтах УПЦ МП та УАПЦ інформації про паломницькі центри чи організацію паломництва немає.

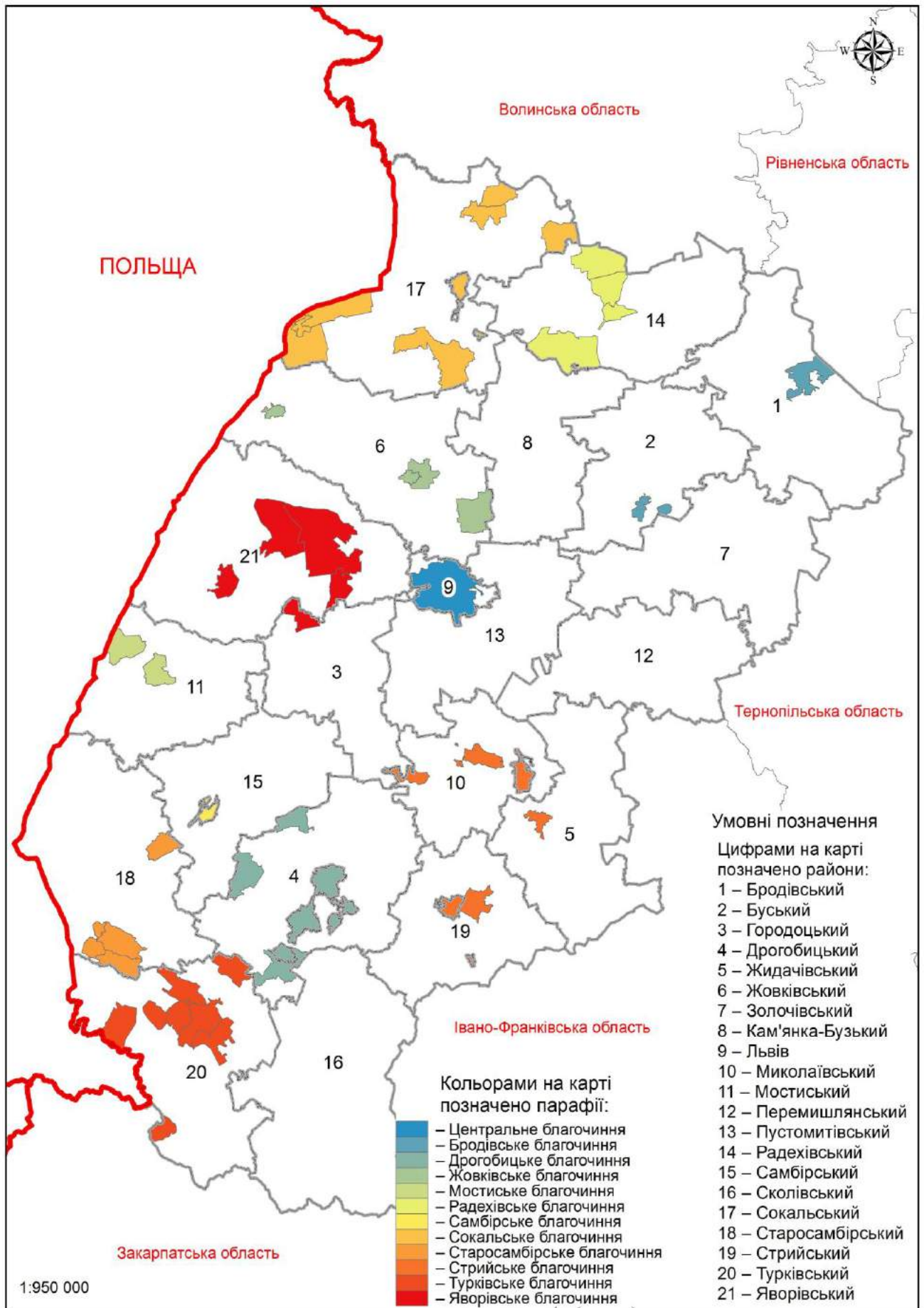

Рис. 2.28. Адміністративний поділ УПЦ МП у Львівській області [143].

У протестантських церквах і деномінаціях стрижневою одиницею ієрархічно-управлінської структури є громада вірян. Віряни під час управління своїми громадами переважно вибирають місцеве, а також регіональне і центральне керівництво. Більшість громад ЄХБ об'єднано у Всеукраїнський Союз Об'єднань Євангельських Християн Баптистів (ВСО ЄХБ).

АТУ конфесії триланковий. Другою (після центру) ланкою АТУ є обласне об'єднання церков, що об'єднує церкви (громади) ЄХБ (третья ланка) у межах кожної області. Об'єднання церков очолюють старші пресвітери областей та АР Крим, які формують керівну Раду, що діє при президентові. Центрами обласних об'єднань церков ЄХБ є адміністративні центри всіх областей [103, с. 153].

У Львівській області функціонує 61 громада ЄХБ, яку з метою кращої координації та управління поділено на п'ять регіонів: Львів (входить м. Львів), Південний (Жидачівський, Миколаївський, Перемишлянський, Пустомитівський та Стрийський райони), Південно-Західний (Дрогобицький, Самбірський, Старосамбірський та Турківський райони), Північний (Жовківський, Сокальський та Яворівський райони) та Північно-Східний (Бродівський, Буський, Кам'янка-Бузький та Радехівський райони). Громади ЄХБ зосереджено головню у районних центрах чи містах. Більшість громад ЄХБ переважно розташовані у північних районах Львівської області (рис. 2.29).

Адміністративно-територіальний устрій АСД в Україні представлено вісьмома конференціями: Буковинською, Західною, Південною, Центральною, Дніпровською, Київською, Подільською, та Східно-Дніпровською. До початку російсько-української війни 2014 року функціонувала ще Східна конференція, проте зараз на інтернет-сайті АСД немає інформації про їхні громади у цій конференції [269].

Громади АСД, які діють у Львівській області, представляють Західну конференцію. Загалом у Львівській області діє 20 громад АСД, які зареєстровано переважно у великих містах або районних центрах (рис. 2.30).

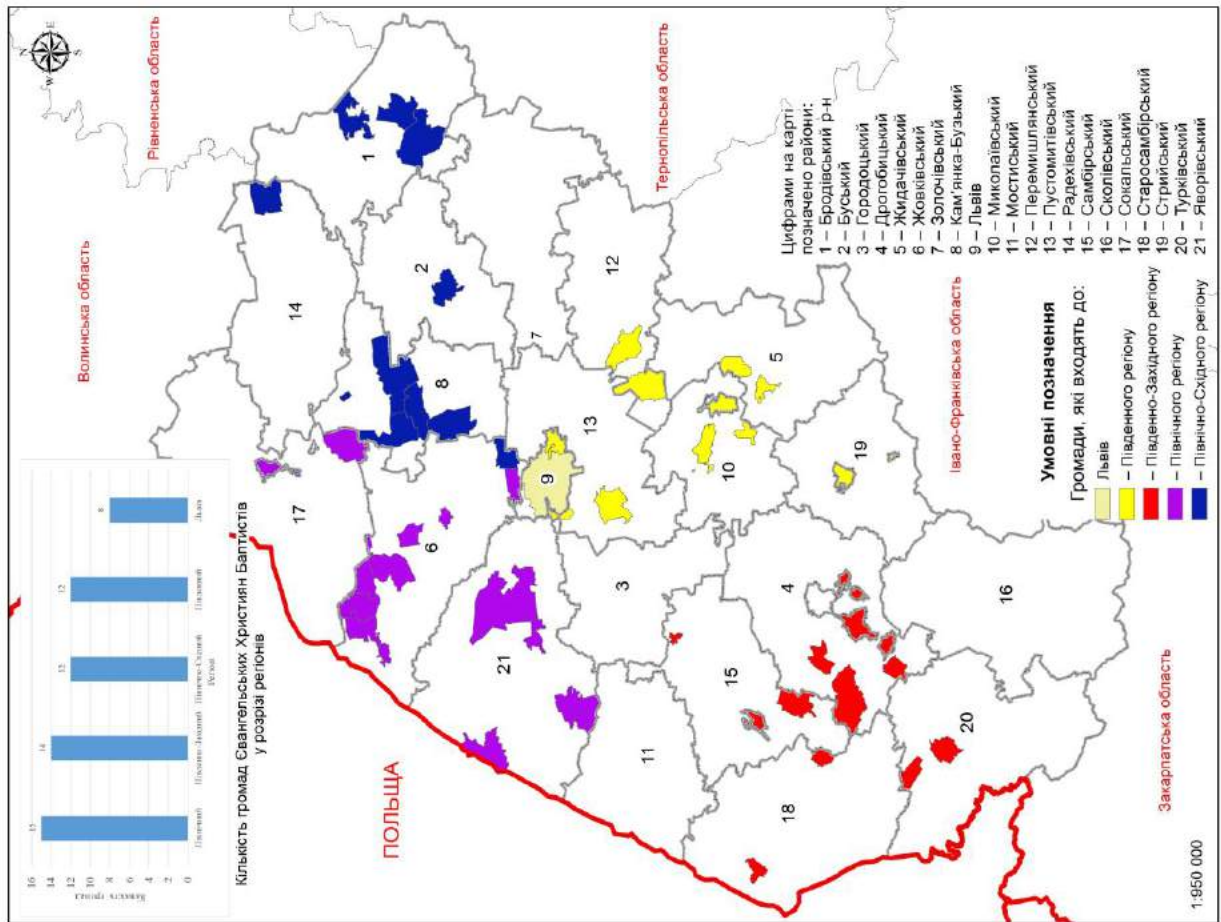

Рис. 2.29. Адміністративно-територіальний устрій ЄХБ

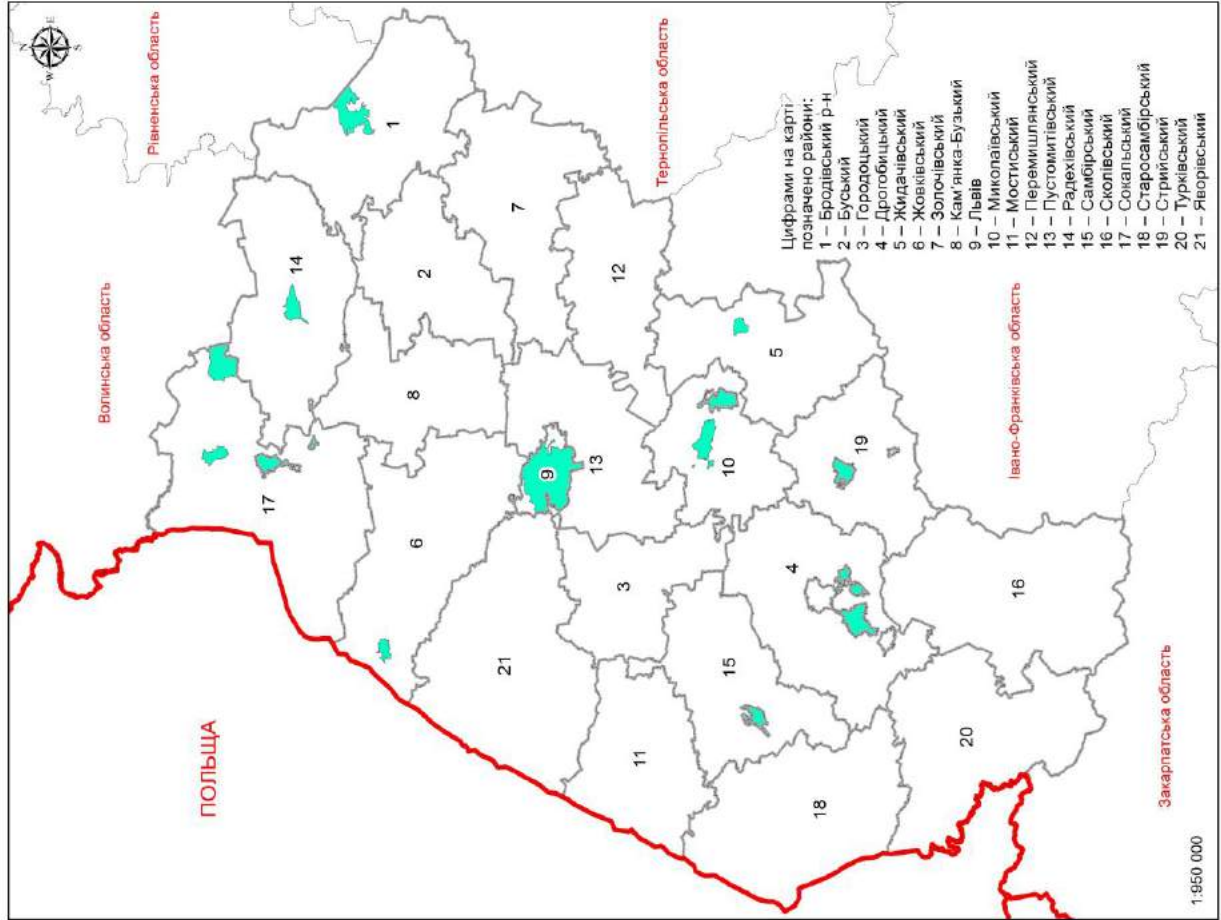

Рис. 2.30. Громади АСД у Львівській області

Адміністративно-територіальний устрій кожної конфесії, яка функціонує у Львівській області, пов'язаний із особливостями її історичного розвитку, центрами релігійного впливу, кількістю парафій, приходів, громад чи груп вірян (прихожан). Очевидним є те, що найскладніший адміністративний устрій мають найчисельніші конфесії Львівської області – УГКЦ та УПЦ КП.

Висновки до другого розділу

Звичай відвідувати святі місця з метою вшанування та поклоніння виник ще у часи раннього християнства. Головним місцем поклоніння як у старозавітних, так і в новозавітних часах був Єрусалим. Вважають, що традиції здійснювати паломництво заснував Ісус Христос своїм в'їздом до Єрусалиму. Християнське паломництво є одним з найдавніших видів культової діяльності людства.

На території України, як засвідчують давні літописи та хроніки, побувало багато паломників зі Сходу та Заходу, які відвідували з метою вшанування Києво-Печерської та Почаївської Лаври, Софії Київської, численних монастирів та храмів, якими була відома українська земля. Паломницька традиція часів Київської Русі чи козацької доби має стати об'єктивним підґрунтям розвитку релігійного туризму в Україні.

Перші паломницькі місця у Львівській області виникли ще за княжої доби. Проте найбільше паломницьких місць виникало в епоху переходу від середньовіччя до раннього нового часу. Незважаючи на те, що на території області функціонує понад 100 паломницьких об'єктів, більшість із них мають місцеве значення.

За конфесійним складом Львівська область є поліконфесійною із переважанням УГКЦ. Найнижча частка громад УГКЦ функціонує у Турківському, Самбірському та Мостиському районах, де сильні позиції має УПЦ КП (Турківський район), а прикордонне положення зумовлює компактне поширення парафій РКЦ. Поширення парафій УГКЦ на півночі області зумовлено історичними особливостями поширення конфесії, зокрема у Кам'янка-Бузькому, Радехівському та Буському районах, де громади УГКЦ мають відносну більшість.

Найсильніші позиції УПЦ КП має у Турківському районі, трьох північних районах (Кам'яно-Бузькому, Радехівському та Буському), частково західних – Яворівському, Самбірському та Городоцькому районах.

Парафії РКЦ компактно функціонують на українсько-польському прикордонні, районних центрах та населених пунктах, де в минулому проживали громади поляків.

На території Львівської області функціонує 15 релігійно-управлінських центрів різних конфесій та релігійних громад. В адміністративно-управлінському компоненті найкраще представлена Українська Греко-Католицька Церква, яка переважає в цьому регіоні за кількістю вірян. Управлінську структуру УГКЦ представляють Львівська архієпархія, Самбірсько-Дрогобицька, Сокальсько-Жовківська та Стрийська єпархії. Найбільше адміністративних районів входить до Сокальсько-Жовківської та Самбірсько-Дрогобицької єпархій – по шість. Здебільшого територія адміністративних районів поділяється на три-чотири деканати. Загалом територію Львівської області поділено на 68 деканатів.

Двома єпархіями у Львівській області представлена Українська Православна Церква Київського Патріархату: Львівсько-Сокальською та Дрогобицько-Самбірською. Адміністративно-територіальний устрій конфесії збігається із межами адміністративних районів області.

По одному релігійно-управлінському центру в Львівській області представлені Римо-Католицька Церква, Українська Автокефальна Церква та Українська Православна Церква Московського Патріархату.

До складу Львівської архідієцезії РКЦ входить не лише Львівська, а й Івано-Франківська, Тернопільська та Чернівецька області. Проте більшість адміністративно-територіальних одиниць архідієцезії функціонує на території Львівської області. Найкомпактніше римо-католицькі парафії розташовані на території Мостиського та Самбірського районів.

Українська Автокефальна Православна Церква на території Львівської області представлена Львівською єпархією. Деканати конфесії відповідають

адміністративним районам області. Парафії конфесії УАПЦ розташовані переважно в центральній частині області.

З огляду на незначну кількість парафій, які входять до юрисдикції УПЦ МП, окремі благочиння об'єднують низку адміністративних районів. Деякі парафії перейшли під юрисдикцію УПЦ КП, через що у них тривають конфлікти.

При релігійних організаціях конфесій із метою налагодження паломництва організують: паломницькі центри, служби, осередки та управління. Зважаючи на конфесійний склад населення, найактивнішу паломницьку діяльність проводить УГКЦ. Паломницькі організації конфесій переважно організують паломництва поза межі Львівської області чи навіть України. Їхня діяльність спрямована здебільшого до найбільших святинь Львівської області: Львова, Борислава, Унева, Страдча, Крехова, Глинян тощо.

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ПАЛОМНИЦТВА У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ ТА ЙОГО ПРОСТОРОВІ ОСОБЛИВОСТІ

3.1. Географія розміщення сакральних об'єктів та ресурсів у Львівській області

Релігійна сфера Львівської області, порівняно із іншими областями України, має свою специфіку. Історичні особливості розвитку релігійної сфери зумовили те, що, окрім державного кордону, Львівська область має ще й “релігійні кордони”. Передусім на півночі це умовний кордон між православ'ям та католицизмом, який представлено УГКЦ та меншою мірою РКЦ. Із незначними відхиленнями від межі Львівської області з Волинською та Рівненською областями (давній кордон між Російською імперією та Австро-Угорщиною) пролягає лінія поділу між ареалами домінування східного католицизму та православ'я. Це чітко простежується під час аналізу конфесійного складу населення Львівської області (див. п. 2.2), де в напрямі південь-північ зростає частка релігійних громад українського національного православ'я.

На півдні це межа між двома видами уніатства – галицького (Берестейська церковна унія, 1596 р.) та закарпатського (Ужгородська церковна унія, 1646 р.). Адміністративно греко-католики та римо-католики у Закарпатській області напряму підпорядковуються Ватикану.

На заході Львівської області політичний кордон із Польщею не тільки розмежовує Україну та Польщу, але й розділяє ареали домінування західного та східного християнства (римо-католиків та греко-католиків). У Львівській області компактно функціонують громади римо-католиків. Львівська область стала також осередком відродження УАПЦ, на території області діє чи не найбільша кількість парафій цієї конфесії.

Територія Львівської області перебуває у зоні взаємодії різних напрямів західного та східного християнства, що зумовлює певні особливості організації релігійної сфери регіону загалом та паломництва зокрема. На тлі зростання частки релігійних громад, низка протестантських церков та організацій, які гнучкіше

діють у сфері навернення вірян, інші конфесії змушені активно діяти з урахуванням зростання конкуренції за вірян.

На території Львівської області зосереджено 106 об'єктів паломництва, до яких відносимо чудотворні ікони, мощі святих та блаженних і цілющі джерела. З огляду на конфесійний склад населення, більшість із цих святинь перебуває під юрисдикцією УГКЦ – 75 (67,2% від загальної кількості), УНП – 26 (28,1% від загальної кількості) та РКЦ провадить паломницьку діяльність у п'яти об'єктах (4,7% від загальної кількості).

За окремими ресурсами паломництва Львівська область посідає позиції лідера в Україні – на території області зосереджено значну кількість чудотворних ікон, є п'ята частина від усієї кількості цілющих джерел. У храмі св. Анни у м. Борислав для вшанування паломників виставлено унікальне зібрання мощей. З урахуванням районоформувального значення сакральних географічних центрів, історико-релігійної та духовно-культурної ролі кожного району області, складено карту територіального розміщення сакральних ресурсів паломництва у Львівській області (рис. 3.1–3.2, дод. В.1).

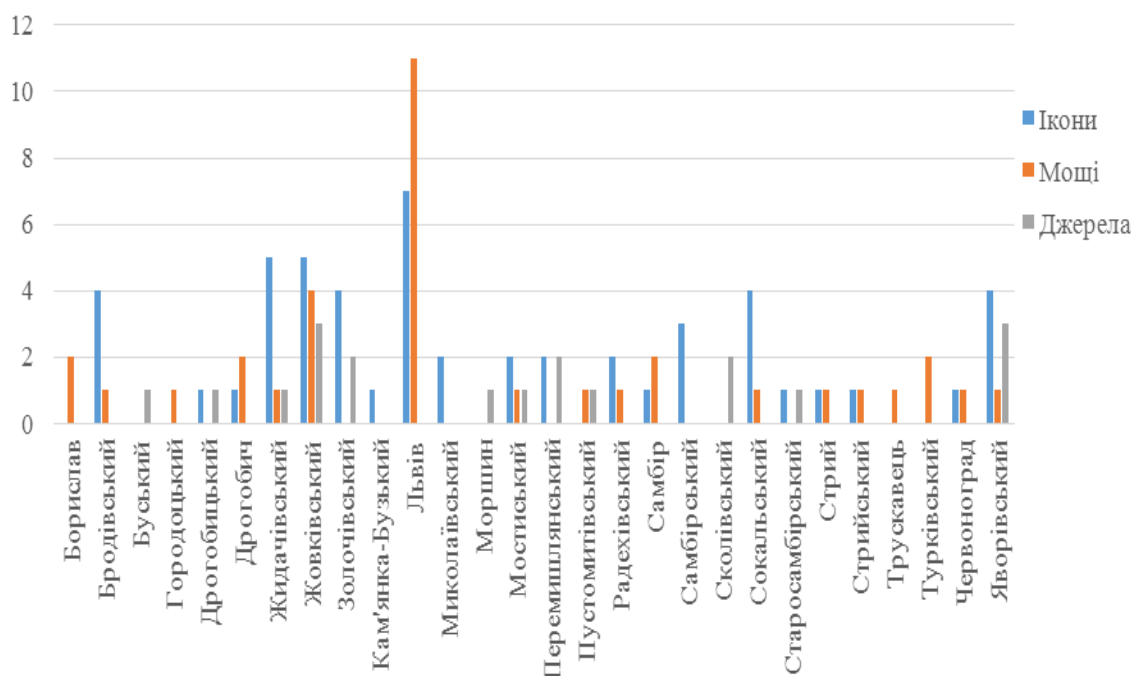

Рис. 3.1. Ресурси паломництва у розрізі районів та міст обласного підпорядкування

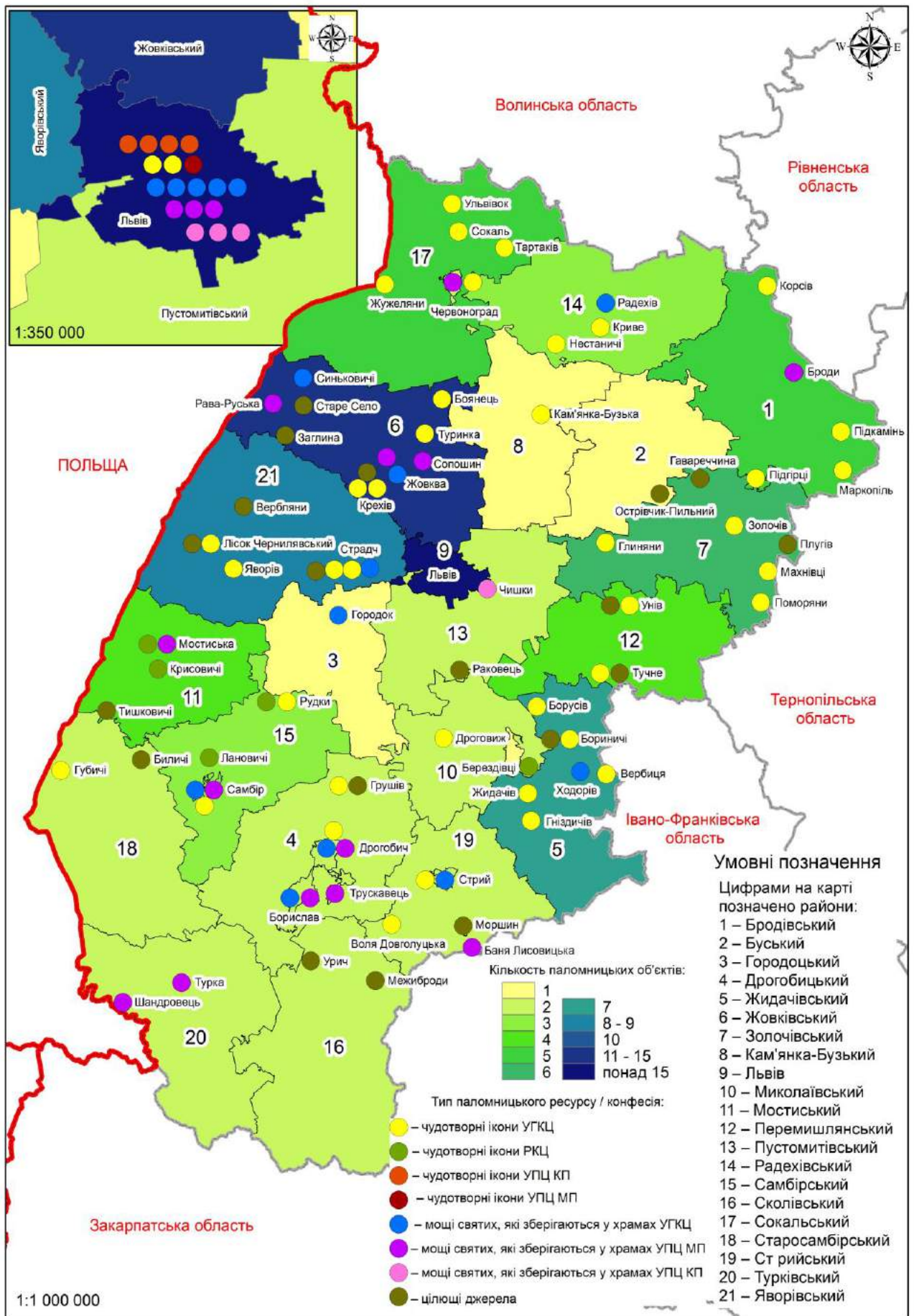

Рис. 3.2. Географія розміщення паломницьких ресурсів у Львівській області

Як бачимо із рис. 3.1 та 3.2, найменш забезпеченими паломницькими ресурсами є Буський, Городоцький, Кам'янка-Бузький райони та міста обласного значення Моршин і Трускавець. Тут є лише по одному сакральному об'єкту. За видами ресурсів паломництва це два цілющі джерела, два храми, де зберігають мощі святих, та одна чудотворна ікона, що становить 4,7% від усієї чисельності ресурсів паломництва у Львівській області.

По два об'єкти паломництва є у Дрогобицькому, Миколаївському, Пустомитівському, Сколівському, Старосамбірському, Стрийському та Турківському районах і містах Стрий, Червоноград та Борислав. За структурою ресурсів паломництва переважають мощі святих, які зберігаються у восьми храмах, сім чудотворних ікон та п'ять цілющих джерел. У цих районах зосереджено 18,9% від усієї чисельності ресурсів паломництва у Львівській області.

По три об'єкти паломництва у містах Дрогобич, Самбір, Радехівському та Самбірському районах. Сумарно тут сконцентровано 12 об'єктів паломництва (11,3% від всієї кількості). За структурою об'єктів паломництва це сім чудотворних ікон та п'ять храмів, де для вшанування виставлено мощі святих.

У Мостиському та Перемишлянському районах є по чотири об'єкти паломництва, у їхній структурі переважають чудотворні ікони. По п'ять об'єктів паломництва функціонує у Сокальському та Бродівському районах.

Добре забезпечені ресурсами для організації паломництва Золочівський, Жидачівський та Яворівський райони – шість, сім та вісім об'єктів паломництва відповідно.

Найбільше ресурсів паломництва зосереджено у Жовківському районі та м. Львові – 12 та 18 об'єктів відповідно. Сумарно тут зосереджено 28,3% від усієї кількості об'єктів паломництва у Львівській області.

Паломництво здійснюють як до об'єктів паломництва, так і до ресурсів паломництва. До паломницьких об'єктів відносимо окремі споруди (храми, каплиці, церкви, костели), комплекси споруд (монастирі, лаври, духовні центри), природні сакральні об'єкти (священні печери, ріки, гаї, ставки, криниці).

3.2. Типізація паломницьких об'єктів

Важливим елементом суспільно-географічного дослідження паломництва є виділення ієрархічних одиниць рівня районів, функціональних ядер, осередків, вузлів тощо.

Релігійний район – значна частина території України, що об'єднує кілька областей, у межах яких спостерігається своєрідна територіальна організація релігії (подібна сакральна інтенсивність життя, близькі за значенням показники кількості релігійних громад на певну кількість населення, кількості жителів на одну релігійну громаду, кількості конфесій на певну кількість населення, певний рівень забезпеченості культовими об'єктами, наявність притаманної цій території духовної та адміністративної ієрархії тощо) [278, с. 142].

Білоруський географ Г. Озем визначає релігійний район як територію із притаманними їй конфесійною структурою релігійних громад, рівнем релігійності населення, системою релігійних відносин. Елементами територіальної структури релігійних районів є релігійні пункти, центри, ядра та вузли. За основу їхнього виділення взято функціонально-структурну неоднорідність та концентрацію релігійного життя на різноманітних ієрархічних рівнях – від рівня населеного пункту до території країни [164, с. 90].

Уперше методику релігійно-географічного районування території України здійснив О. І. Шаблій, який виділив чотири релігійні райони (рис. 3.3): Західний, Центральний, Східний та Південний [274, с. 437–440].

Схожий підхід до виділення релігійних районів використовує Л. Шевчук, яка теж називає чотири релігійні райони (рис. 3.3): Західний (Львівська, Волинська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Вінницька, Чернівецька, Івано-Франківська та Закарпатська області), Центральний, до якого науковець зараховує сім областей (Київську, Житомирську, Чернігівську, Сумську, Полтавську, Черкаську та Кіровоградську), Східний (Харківська, Луганська, Дніпропетровська, Донецька, Запорізька області) та Південний (Одеська, Миколаївська та Херсонська області та АР Крим) [278, с. 142–143].

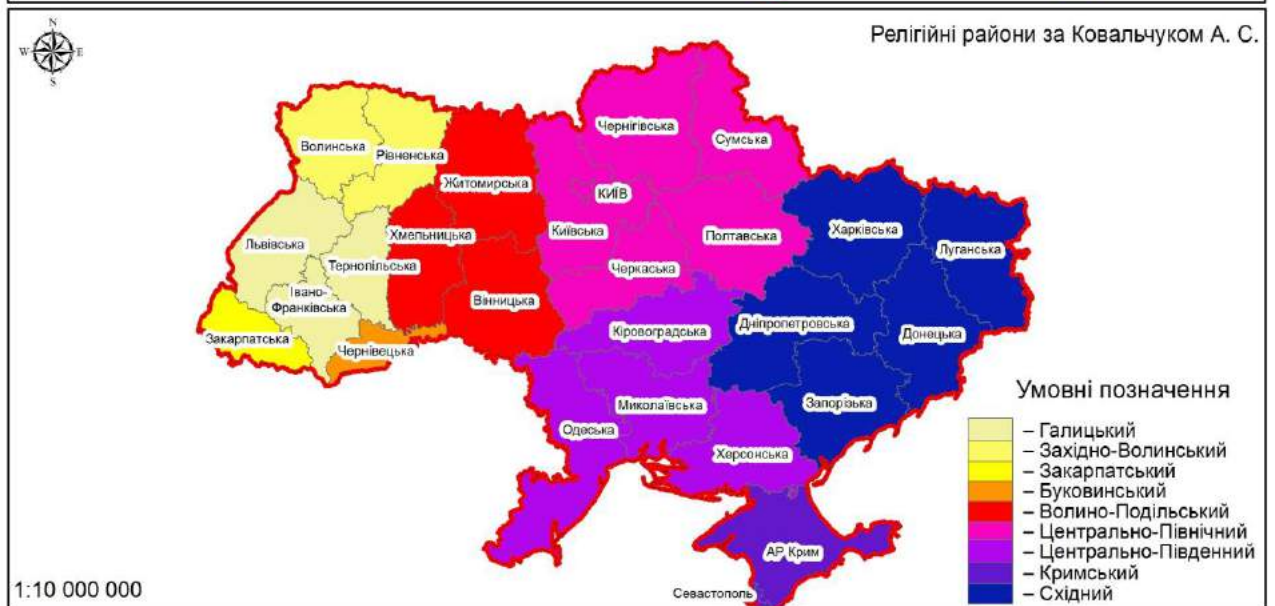
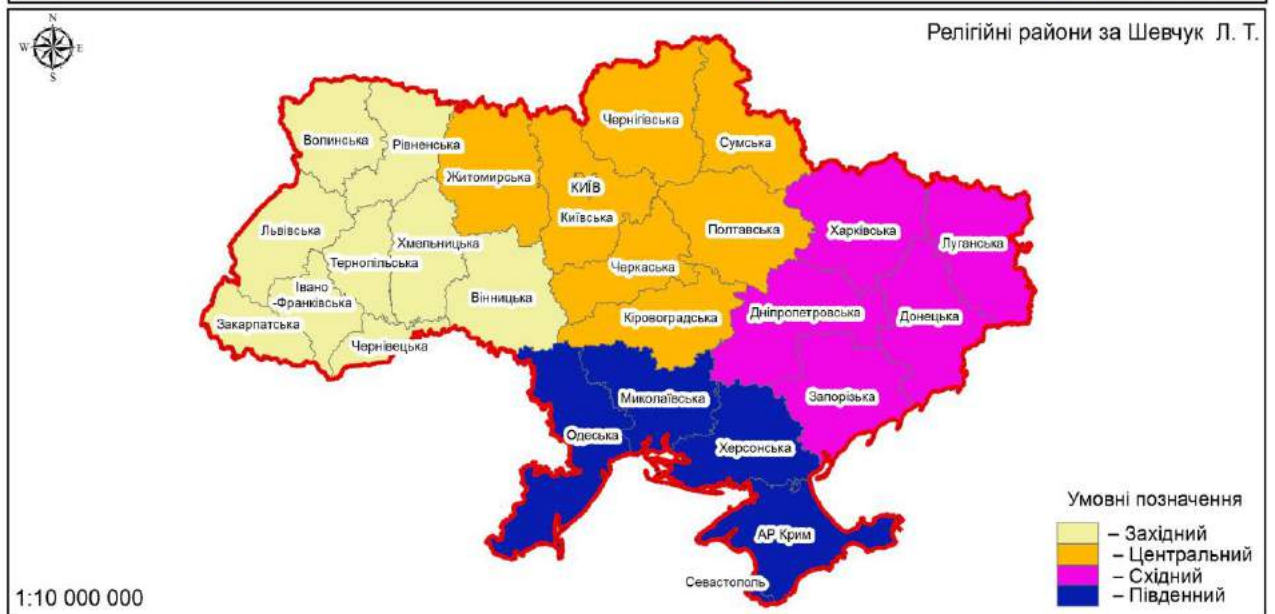
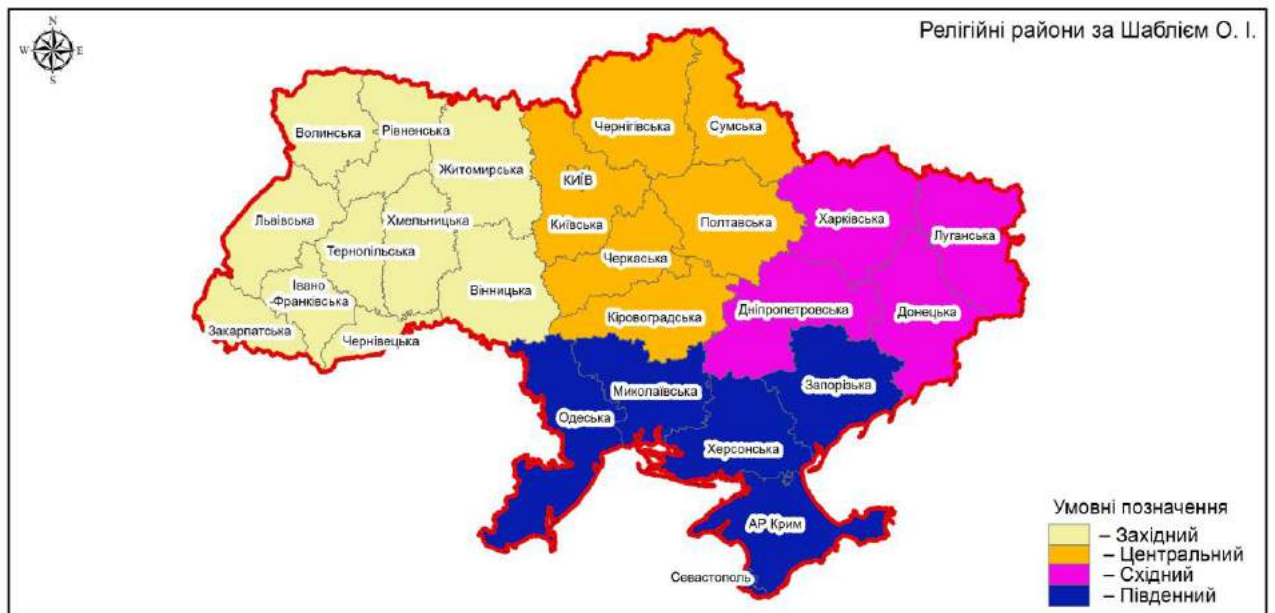

Рис. 3.3. Релігійне районування України за підходами українських науковців

За релігійним районуванням України, здійсненим Л. Шевчук, Львівська область належить до Західного релігійного району. На її думку, для цього району притаманні: особлива напруга міжконфесійної боротьби, велика кількість конфесій у прикордонних областях, висока інтенсивність релігійного життя. Тут також є внутрішні територіальні відмінності, які полягають у переважанні певних конфесій у тих чи інших районах [278, с. 143–144].

Релігійне районування території України здійснив і львівський географ А. Ковальчук (див. рис. 3.3), який виділив дев'ять релігійних районів: Галицький, Західно-Волинський, Закарпатський, Буковинський, Волино-Подільський, Центрально-Північний, Центрально-Південний, Кримський та Східний. Варіант релігійного районування, який запропонував науковець, є повнішим, оскільки він враховує не тільки релігійні особливості територій, а й етнічно-культурні особливості територій, історію розвитку [103, с. 209–216].

Науковець окреслює релігійний район як територію, на якій проявляються специфічні ознаки релігійної сфери, що сформувалися під впливом історичних та сучасних чинників і відрізняють його від інших районів [103, с. 204].

Релігійне районування України здійснили також і В. Патійчук та С. Павлов, які на основі авторського бачення виділили на території України п'ять (В. Патійчук) та сім (С. Павлов) релігійних районів відповідно.

Згідно з підходом В. Патійчука, на території України виділено п'ять релігійних районів: Західний (Волинська, Рівненська, Львівська, Тернопільська, Хмельницька, Закарпатська, Івано-Франківська та Чернівецька), Північний (Житомирська, Вінницька, Київська та м. Київ, Черкаська, Чернігівська, Полтавська, Сумська, Харківська області), Південний (Одеська, Миколаївська та Херсонська), Кримський (АР Крим) та Східний (Кіровоградська, Дніпропетровська, Запорізька, Донецька та Луганська області).

Відповідно до підходу С. Павлова, К. Мезенцева та О. Любіцевої, на території України є сім релігійних районів: Волинський (Волинська, Рівненська області), Галицький (Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська), Закарпатський (Закарпатська), Подільсько-Буковинський (Чернівецька,

Хмельницька, Вінницька), Центральний (Житомирська, Київська та м. Київ, Черкаська, Кіровоградська, Полтавська, Чернігівська та Сумська), Південно-Східний (Дніпропетровська, Харківська, Запорізька, Донецька та Луганська області) та Південний (Одеська, Миколаївська, Херсонська області та АР Крим) (рис. 3.4).

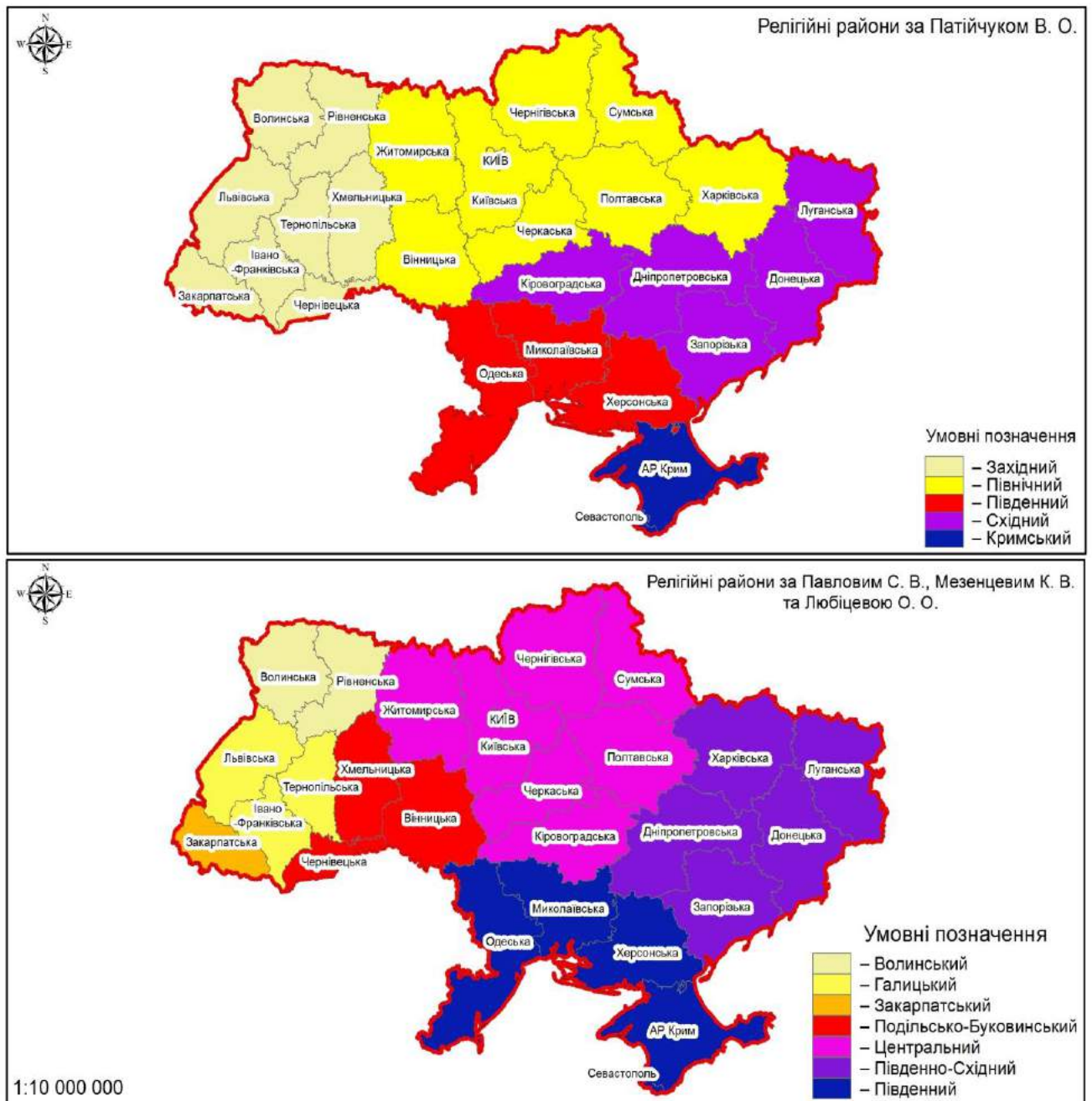

Рис. 3.4. Релігійне районування України за підходами українських науковців [138, 178].

Для дослідження геопросторової організації паломництва у Львівській області ми виділяємо такі її елементи: паломницький район (ПР), паломницьке

ядро (ПЯ), паломницький центр (ПЦ), паломницький вузол (ПВ) та паломницький пункт (ПП).

Як паломницький район ми розуміємо певну територію, яка об'єднує одне чи декілька сакральних місць, одного чи кількох адміністративних районів, у межах яких наявні специфічні особливості територіальної організації паломництва. Для здійснення районування необхідно врахувати кількість ресурсів паломництва (наявність чудотворних ікон, мощей святих та блаженних, цілющих джерел), конфесійний склад населення та бальну оцінку.

Одним із найважливіших критеріїв виділення паломницького району є забезпеченість його ресурсами паломництва (наявність чудотворних ікон, мощей святих та блаженних християнства, цілющих джерел). Чудотворні ікони та мощі святих і блаженних християнства зазвичай зберігають у кафедральних храмах адміністративно-територіальних одиниць різних конфесій.

Другим важливим критерієм виділення паломницьких районів є конфесійний склад населення. Сюди відносимо наявність чи відсутність певних релігійних організацій, конфесій, релігійних напрямів і течій. Головними показниками критерію є кількість релігійних організацій певної конфесії та їхніх відгалужень, частка у конфесійному складі населення, динаміка чисельності у розрізі районів та міст Львівської області.

Територіальне поєднання та функціональні зв'язки у межах одного чи кількох населених пунктів, а також територіальне поєднання самих поселень у Львівській області лежать в основі виділення у Львівській області паломницьких пунктів, центрів та вузлів. За основу їхнього виділення взято такі критерії: географічне положення, конфесійна структура релігійних громад, географія розташування сакральних місць, ресурси паломництва, типізація об'єктів паломництва за чисельністю відвідувань.

Паломницьке ядро – найбільший релігійно-сакральний центр загальноукраїнського та міждержавного масштабу, який має найвизначніше релігійне, сакральне і духовно-культурне значення. Це сукупність релігійних пунктів та центрів, які мають важливе історичне і сучасне конфесійне та духовно-

культурне значення не лише для конфесії, а й для вірян. Елементами релігійних ядер зазвичай є резиденції вищих ієрархів, навчальні центри конфесій, об'єкти поклоніння, до яких спрямовані потоки паломників [164, с. 90]. Паломницьке ядро має чітко виражену ієрархічну структуру, розвинену транспортну інфраструктуру, заклади розміщення та харчування [114, с. 462].

За високим релігійним, паломницьким та духовно-культурним значенням на території Львівської області варто виділити чотири паломницькі ядра: м. Львів, с. Страдч, Крехів та Унів. За конфесійною належністю три паломницькі ядра є моноконфесійними – Страдч, Крехів та Унів перебувають під юрисдикцією УГКЦ, а Львів – поліконфесійне ядро. У Львові зосереджено управлінські центри низки конфесій, які функціонують у Львівській області (рис. 3.5).

Паломницький центр (ПЦ) – населений пункт, у межах якого діє одна і більше конфесій, тобто географічно взаємопов'язана система релігійних пунктів у межах поселення, яка виділяється концентрацією організаційно-управлінської діяльності однієї чи декількох конфесій. Тут розміщено сакральні об'єкти регіонального і загальнодержавного значення. У паломницькому центрі можуть бути два об'єкти поклоніння (чудотворні ікони і мощі святих чи чудотворна ікона та цілюще джерело). Паломницький центр за характером своєї діяльності може бути управлінським (центром дієцезії, деканату чи єпархії), освітньо-науковим, паломницьким чи чернечим.

За конфесійною належністю паломницькі центри можна поділити на: 1) моноконфесійні – діють корінні релігійні організації лише однієї конфесії, або наявне чітке переважання однієї конфесії; 2) поліконфесійні – діють корінні релігійні організації різних конфесій без вагомості кількісної та якісної переваги. За територіальним масштабом паломницький центр може мати локальний, регіональний та державний характер [114, с. 462].

Місцеві паломницькі центри відповідають низовим церковно-територіальним організаційним рівням конфесій. Сюди можна віднести рівень деканату чи благочинського округу. Натомість регіональні конфесійні центри є географічно тотожними з центрами єпархій чи архидієцезій. Якщо в релігійному центрі діють

управлінські структури кількох конфесій, то його можна вважати поліконфесійним паломницьким центром [164, с. 90].

За визначальною діяльністю структурних одиниць релігійного життя центри поділяються на: 1) монофункціональні: управлінські, освітні та освітньо-наукові, чернечі, видавничі, паломницькі та ін.; 2) поліфункціональні – із поєднанням цих функцій. На території Львівської області виділяємо 21 паломницький центр. Серед них виокремлюємо п'ять міст обласного значення – Борислав, Дрогобич, Самбір, Стрий та Червоноград. За конфесійною належністю об'єктів паломництва у містах обласного значення є об'єкти як УГКЦ так і УПЦ МП (за винятком м. Стрий). Паломницькими центрами є також низка районних центрів – Жидачів, Жовква, Золочів, Мостиська, Радехів, Сокаль та Яворів (рис. 3.41). За конфесійною належністю об'єктів паломництва переважає УГКЦ, у низці районних центрів, окрім паломницьких об'єктів УГКЦ, функціонують об'єкти паломництва УПЦ МП (Жовква). На заході Львівської області у паломницьких центрах, окрім святинь УГКЦ, діють паломницькі осередки РКЦ (Мостиська, Рудки).

Також до групи паломницьких центрів ми віднесли села Бориничі, Тучне та Лісок Чернильський, як населені пункти, де є два види паломницьких ресурсів: цілющі джерела та чудотворні ікони. До категорії паломницьких центрів зараховано і села Підгірці, Підкамінь та смт. Глиняни, які є популярними серед паломників.

Паломницький пункт (ПП) – це зосередження в одному місці (населеному пункті) однієї релігійної організації (РО) із наявністю сакральних (природних) об'єктів (цілюще джерело), і сакральних архітектурних об'єктів (храм, церква, каплиця, костел), у якому виставлено сакральні (історико-культурні) реліквії (чудотворна ікона або мощі святих і блаженних). Залежно від конфесійної належності можна виділити моноконфесійні та поліконфесійні паломницькі пункти. Матеріальну основу таких пунктів можуть формувати і штучно створені об'єкти (комплекси будівель та інші архітектурні споруди – храми, монастирі, скульптури тощо), і сакральні природні об'єкти (джерела, каміння, дерева)

сприйняття яких наповнене релігійним значенням. Паломницькі пункти є ареалом функціонування низових організаційно-управлінських одиниць конфесій – парафій, приходів тощо [164, с. 90].

Сакральні місця розміщені переважно у сільських місцевостях та далеко поза межами населених пунктів (цілющі джерела). Їхнє розташування зумовлене нерозвинутою транспортною доступністю, поганим дорожнім покриттям, відсутністю залізничних сполучень, низьким рівнем паломницької і релігійної інфраструктури.

На території Львівської області до категорії “паломницькі пункти” ми зарахували 43 населені пункти (рис. 3.5). Як бачимо із рис. 3.5, до паломницьких пунктів ми віднесли низку районних центрів та міст обласного значення. Мотивом таких дій є те, що у цих містах є паломницькі святині однієї із конфесій, також ці міста приймають незначну кількість паломників. Більшість виділених нами паломницьких пунктів перебуває під юрисдикцією УГКЦ.

Паломницький вузол (ПВ) – зосередження на компактній, порівняно невеликій території, кількох паломницько-географічних центрів, між якими є активні функціональні релігійно-паломницькі зв'язки. ПВ, окрім сакрального, мають духовно-культурне та релігійно-історичне значення загальноукраїнського та міжрегіонального масштабу [114, с. 462].

Серед паломницьких вузлів ми виділили Червоноградсько-Сокальський, Радехівський, Самбірсько-Дрогобицький, Жидачівський, Львівський, Унівський та Підкамінський (рис. 3.5).

Червоноградсько-Сокальський паломницький вузол об'єднує паломницькі центри Сокаля та Червонограда, які є центрами однойменних деканатів УГКЦ. До складу цього вузла, окрім Червонограда та Сокаля, входять села Ульвівок і Тартаків. Особливостями цього паломницького вузла є те, що він об'єднує чотири паломницькі місця, де зберігаються чудотворні ікони.

Радехівський паломницький вузол об'єднує м. Радехів і села Нестаничі та Криве. У паломницькому вузлі на компактній території зосереджено мощі святих та дві чудотворні ікони.

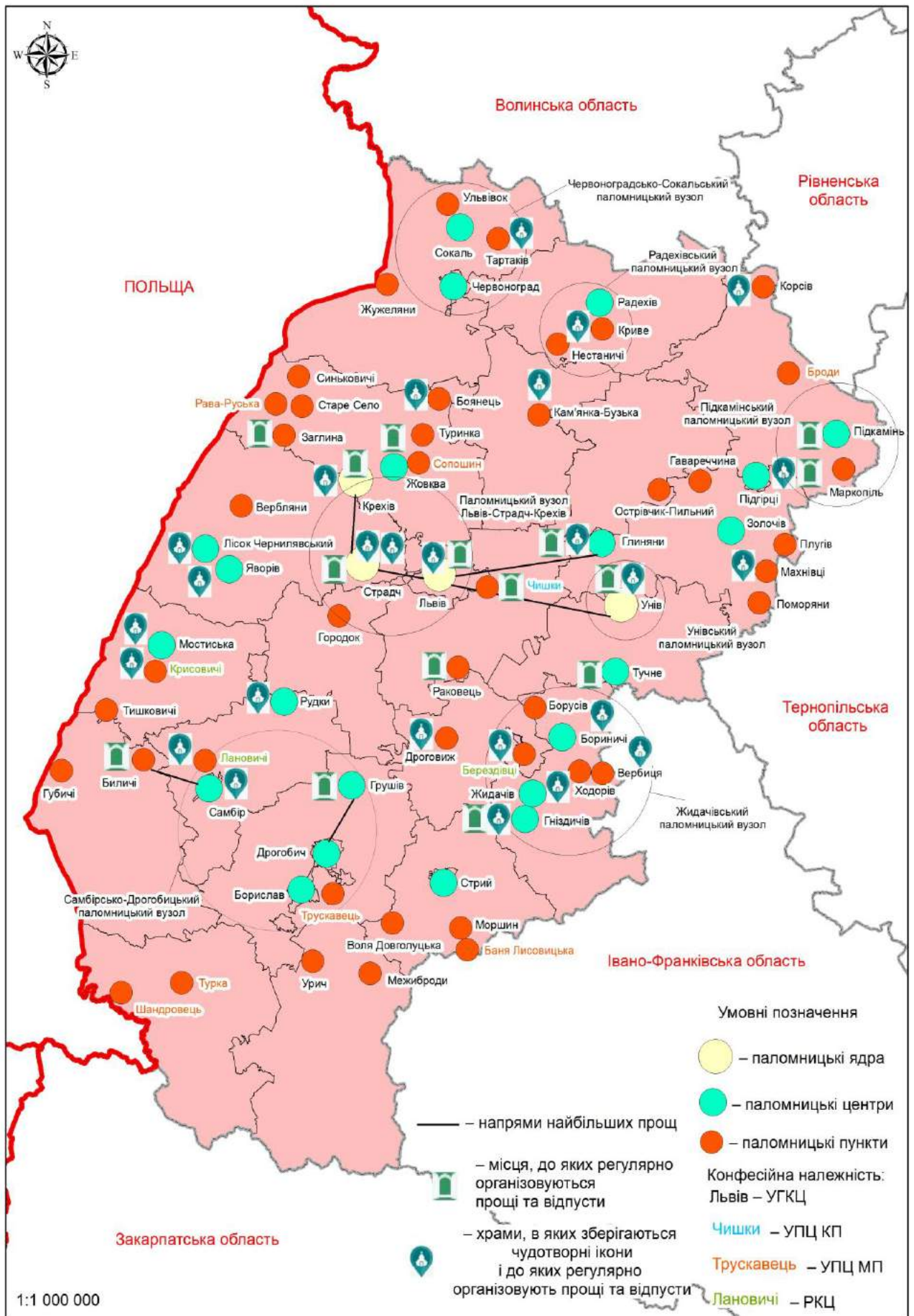

Рис. 3.5. Паломницькі ядра, центри, пункти та вузли у Львівській області

Самбірсько-Дрогобицький паломницький вузол об'єднує великі управлінські центри однієї із єпархій УГКЦ. Окрім святинь УГКЦ, до складу вузла входить один храм РКЦ, у якому зберігається чудотворна ікона, та храм УПЦ МП, де зберігаються мощі. У цьому вузлі є всі паломницькі ресурси для вшанування: чудотворні ікони, мощі святих та цілющі джерела.

Жидачівський паломницький вузол об'єднує святині Жидачівського району. У цьому вузлі зосереджено найбільше чудотворних ікон у розрізі одного району.

Львівський паломницький вузол об'єднав три з чотирьох ядер паломництва, які діють в області: Львів, Крехів та Страдч. У цьому вузлі концентруються найбільші потоки паломників у Львівській області.

Унівський та Підкамінський паломницькі вузли об'єднують два відомі поза межами України монастирі: Унівську лавру та монастир у Підкамені. За ресурсами паломництва це передусім чудотворні ікони та цілющі джерела, які належать громадам УГКЦ.

Одним із завдань нашого дослідження є типізація районів за особливостями паломництва. Таку типізацію здійснено із врахуванням конфесійної ситуації, кількості прибуттів паломників, наявних паломницьких ресурсів та бальної оцінки сакральних об'єктів, де зберігаються чудотворні ікони, мощі святих та цілющі джерела.

У Львівській області виділяємо дев'ять паломницьких районів (рис. 3.6): Жовківсько-Яворівський, Львівський, Сокальсько-Радехівський, Золочівсько-Перемишлянський, Городоцько-Пустомитівський (Городоцький, Миколаївський та Пустомитівський райони), Самбірсько-Мостиський (Мостиський, Самбірський та Старосамбірський райони), Дрогобицько-Стрийський (Дрогобицький, Жидачівський та Стрийський райони), Турківсько-Сколівський та Бродівсько-Буський.

Найбільше чудотворних ікон зберігається у храмах Дрогобицько-Стрийського паломницького району – 9. Найбільше мощей святих є у храмах Львова та Дрогобицько-Стрийського паломницького районів – 11 та 8 відповідно, що становить понад половину від усіх храмів, де містяться мощі. Цілющі джерела

зосереджуються переважно на заході Львівської області – у Жовківсько-Яворівському районі їх 6, що становить 30% від загальної кількості (рис. 3.6, дод. В.2).

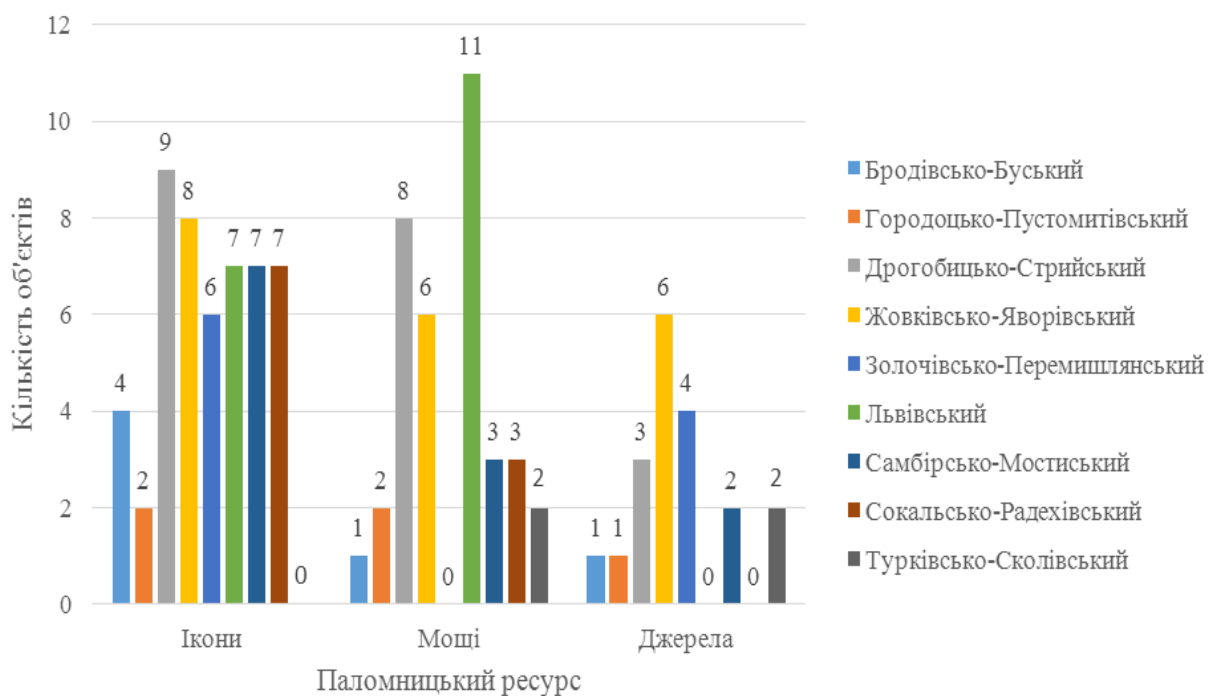

Рис. 3.6. Забезпеченість ресурсами у розрізі паломницьких районів

У сакральних об'єктах Бродівсько-Буського паломницького району зберігаються чотири чудотворні ікони. У Свято-Покровському храмі м. Броди для вшанування та поклоніння виставлено мощі святих та є одне цілюще джерело. У паломницькому районі зосереджено 5,7% від усієї кількості паломницьких об'єктів у Львівській області. Найвідомішими паломницькими об'єктами є Підгорецька ікона Божої Матері, Підкамінська ікона Пресвятої Богородиці та Корсівська чудотворна ікона. Об'єкти, де зберігаються чудотворні ікони, належать до групи паломницьких об'єктів, які приймають щорічно 1–5 тис. паломників. У територіальному розміщенні об'єктів паломництва у цьому районі спостерігається певний дисбаланс: більшість паломницьких об'єктів розташовано у Бродівському районі – 5 із 6. За конфесійною належністю тут переважають об'єкти УГКЦ – 5 із 6.

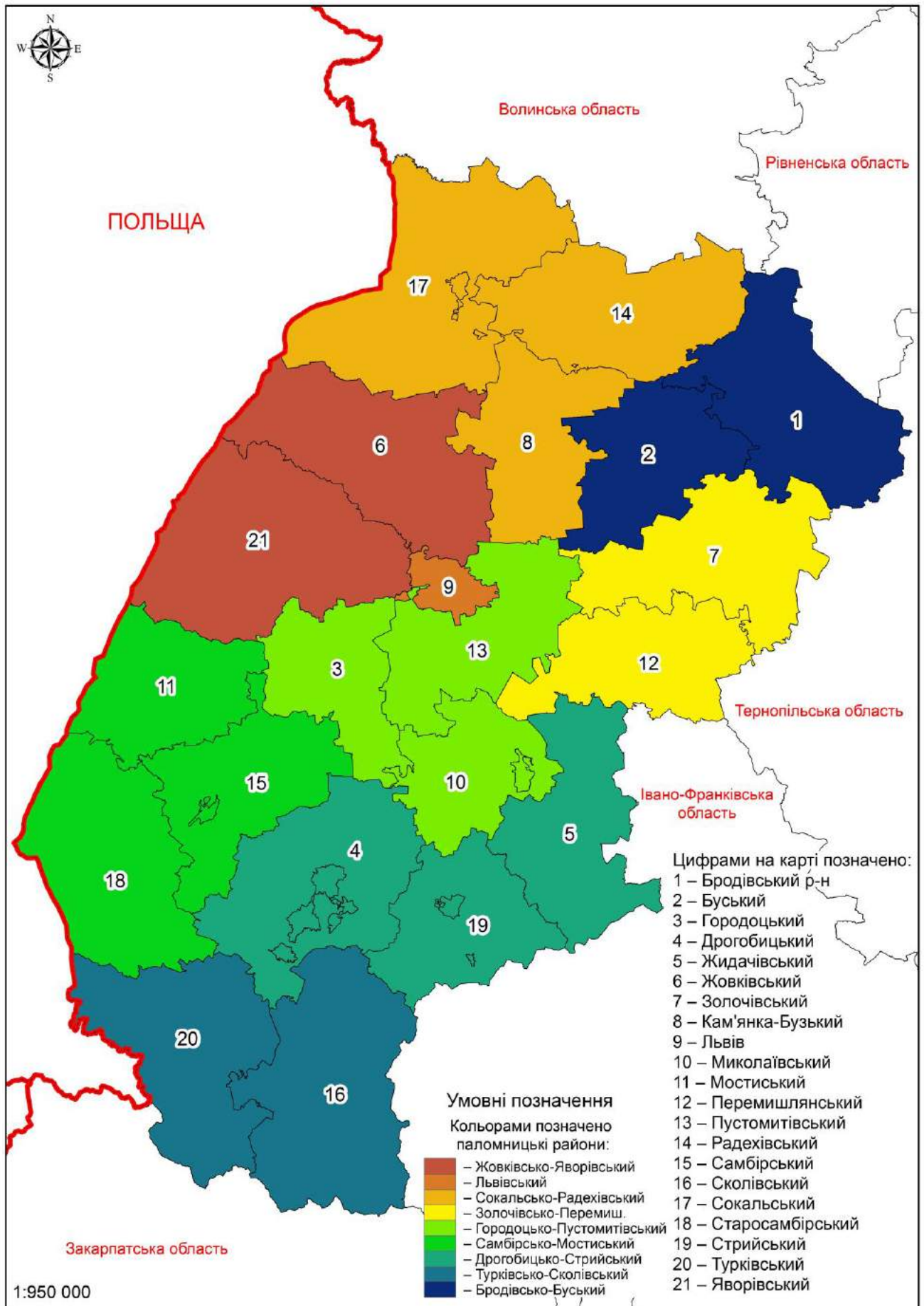

Рис. 3.7. Паломницькі райони Львівської області

У Городоцько-Пустомитівському районі є п'ять об'єктів паломництва: дві чудотворні ікони, два храми, де зберігаються для вшанування мощі святих, та одне цілюще джерело. У цьому паломницькому районі зосереджено 4,7% від усієї кількості паломницьких об'єктів в області. Невелику кількість об'єктів та самих паломників у районі можна пояснити тим, що з ним межує м. Львів, де зосереджено головні святині всіх християнських конфесій. Найвідомішими паломницькими місцями цього району можна назвати цілюще джерело у с. Раковець (Пустомитівський р-н) та Дроговизьку ікону Пресвятої Богородиці (с. Дроговиж, Миколаївський район). За конфесійною належністю об'єкти паломництва розподілено так: чотири об'єкти перебувають під юрисдикцією УГКЦ, по одному – УПЦ КП та РКЦ. У розрізі районів – по два об'єкти паломництва мають Пустомитівський та Миколаївський райони, один – Городоцький.

У Дрогобицько-Стрийському паломницькому районі зосереджено дев'ять чудотворних ікон, у восьми храмах району зберігаються мощі святих, є три цілющі джерела. За ресурсами паломництва це один із найзабезпеченіших районів в області, тут зосереджено 18,9% від усієї кількості паломницьких об'єктів в області. За об'єктами паломництва тут зосереджено найбільшу кількість чудотворних ікон – дев'ять, із яких п'ять зберігається у храмах Жидачівського району. За конфесійною належністю більшість паломницьких об'єктів належать громадам УГКЦ – 17, УПЦ МП – 3. У районі зосереджено два управлінські центри єпархій УГКЦ: Самбірсько-Дрогобицької та Стрийської. Найвідомішими паломницькими місцями є Борислав, Дрогобич, Стрий, Гніздичів. За кількістю паломників лідером є Борислав, який у середньому приймає до 5 тис. паломників. Решту паломницьких об'єктів приймають до 1 тис. паломників щорічно.

До районів, які мають значну кількість ресурсів паломництва, належить і Жовківсько-Яворівський паломницький район. У районі є дев'ять чудотворних ікон, у п'яти храмах зберігаються мощі святих, є шість цілющих джерел, що становить 18,9% від усієї кількості паломницьких об'єктів у Львівській області. У розрізі конфесій найбільшою кількістю паломницьких святинь володіє УГКЦ – 17

із 20. Найвідомішими об'єктами є Крехів, Страдч, Лісок Чернилявський та Заглина. Понад 5 тис. паломників щорічно приймають два паломницькі місця: Крехів та Страдч. До п'яти тисяч паломників відвідує Лісок Чернилявський та Заглину.

У Золочівсько-Перемишлянському паломницькому районі зосереджено 10 об'єктів: шість чудотворних ікон та чотири цілющі джерела, що становить 9,43% від усієї чисельності паломницьких об'єктів. Усі об'єкти паломництва належать УГКЦ. Найвідомішими з них є Унівська лавра, яка приймає щорічно понад 5 тис. паломників, другим за відвідуваністю (до 5 тис. паломників) є с. Глиняни. Решту паломницьких об'єктів району відвідують до 1 тис. паломників.

Місто Львів ми виокремили в окремий паломницький район. У місті зосереджено управлінські структури УГКЦ, УПЦ КП, УАПЦ, УПЦ МП та РКЦ. У храмах Львова є сім чудотворних ікон та в одинадцяти храмах зберігаються мощі святих. У Львові зосереджено 17% від усієї чисельності паломницьких об'єктів у Львівській області. Найвідомішими паломницькими об'єктами Львова є собор св. Юра, де зберігається Теребовлянська чудотворна ікона та церква св. Андрія (Деревнянська чудотворна ікона).

У Самбірсько-Мостиському паломницькому районі зосереджено дванадцять об'єктів: сім чудотворних ікон, три храми, де зберігаються мощі святих, та два цілющі джерела (11,3% від загальної кількості паломницьких об'єктів). У районі вищою є частка римо-католиків, порівняно із середнім значенням по Львівській області. За конфесійною належністю об'єкти паломництва поділено так: два об'єкти належать УПЦ МП, чотири об'єкти – РКЦ, шість – УГКЦ. Найвідомішими паломницькими святинями Самбірська чудотворна ікона та мощі св. Валентина та цілюще джерело у Биличах.

Серед об'єктів паломництва Сокальсько-Радехівського району варто виділили сім чудотворних ікон та три храми, де зберігаються мощі святих (9,4% від загальної кількості). Серед найвідоміших паломницьких об'єктів варто назвати Кристинопільську (Червоноградську) та Тартаківську чудотворні ікони.

На півдні області ми виділили Турківсько-Сколівський паломницький район. Це один із найменш забезпечених у ресурсному плані паломницьких районів. Серед паломницьких ресурсів тут варто виділити два храми, де зберігаються мощі святих, та два цілющі джерела (3,8% від загальної кількості). У розрізі конфесій два цілющі джерела належать громадам УГКЦ, два храми, де зберігаються мощі святих, перебувають під юрисдикцією УПЦ МП. Через невелику кількість об'єктів паломництва, малу кількість населення та гірську місцевість район є найменш відвідуваним за кількістю паломників.

3.3. Паломницький рух: потоки паломників, прощі та інші види подорожей

Проща – це молитовна подорож вірян до місця, яке в особливий спосіб пов'язане з Богом, освячене його ласками чи пов'язане із появою Богородиці, діяльністю святих [199, с. 93]. Прощі мають на меті не лише відвідання святих місць, чудотворних ікон, мощей святих і блаженних, цілющих джерел, а передусім прославлення Бога, прилюдний вияв віри. До відбуття прощ можуть спонукати різноманітні причини: особисті чи сімейні негаразди; жертва за навернення чи оздоровлення близької або й сторонньої людини; внутрішню потребу спілкування із Богом та Його прославлення. Якщо людина вирушає до святого місця, спонукальним мотивом для неї є каяття, очищення сумління чи прославлення Бога, вияв своєї віри. У випадку подорожі до святого місця з цікавості чи задля відпочинку, а то й розваги, якщо спонукальним мотивом для людини не є каяття, очищення сумління, прославлення Бога, то, незважаючи на всі зовнішні атрибути прощі (піша хода, участь у богослужіннях тощо), такий чин для неї залишається лише туристичною мандрівкою [199, с. 93]. Паломництво до шанованих святинь є невід'ємною частиною релігійності, яка репрезентувала традиційну культуру українців упродовж століть.

Кожне паломницьке місце має власну дату в церковному календарі на право прощ, а також на проведення відпустів. Саме в цей час до цих місць прибуває найбільша кількість паломників. Паломництва або відпусти не прив'язані до конфесійної належності. У сакральному місці може бути виставлено для

поклоніння як об'єкти православ'я, так і католицизму. Усі об'єкти зберігають в одному храмі й мають здебільшого одну дату в церковному календарі для відправлення відпустів і прощ.

Кожне паломницьке місце на території області, крім дати прощі, має дати на проведення храмових свят, днів ушанування християнських реліквій (чудотворних ікон, мощей святих і блаженних) та відпустів.

Відпуст надається релігійним місцям із особливими вимогами. Відпуст буває частковим і повним. Частковий відпуст надається у двох випадках: після виконання справи, з якою церква пов'язує часткову індульгенцію; при спробі отримати повну індульгенцію; якщо не всі умови її отримання виконано, вірянин отримує лише часткову індульгенцію. Є чотири різновиди діянь, із якими пов'язане отримання часткової індульгенції: молитва, служіння, піст та свідчення (людина, яка в особливих обставинах щоденного життя приносить свідчення віри, набуває часткової індульгенції). Повний відпуст пов'язаний із особливими вимогами, право на надання повного відпусту надає Ватикан [12, с. 24].

Хресна хода у православ'ї та католицизмі – урочиста церковна хода, з хрестом на чолі, з нагоди свят чи визначних подій. Хресна хода може тривати від кількох десятків хвилин (поблизу храму) до кількох днів (в інші поселення чи регіони). Стільки ж часу може тривати хресна дорога із молитвами та відправами біля 14 стацій, що символізують страждання Ісуса на Голгофі [114, с. 467].

На території Львівської області розташовано 106 сакральних місць, які відомі своїми паломницькими подорожами, духовною ходою та відпустами (храмовими святами) далеко поза її межами. У табл. 3.1 та дод. В.3 наведено розклад паломницьких прощ, які відбулися впродовж 2014–2016 рр. у найбільших паломницьких місцях. Більшість паломницьких місць відноситься до католицизму і становить 71,9% від загальної кількості. УГКЦ організовує паломництво у 75 місцях (67,2% від загальної кількості), РКЦ – у 5 об'єктах (4,7% від загальної кількості). Українське православ'я (УПЦ КП та УПЦ МП) провадить паломницьку діяльність у 26 паломницьких об'єктах (28,1% від загальної кількості).

Найбільша кількість паломницьких місць, пов'язаних із УГКЦ, корелюється із конфесійним складом населення області. Розвиток певного паломницького місця пов'язаний із організаційною діяльністю церковних ієрархів на єпархіальному чи деканатському рівнях.

Таблиця 3.1

Розклад найбільших прощ у Львівській області [172, 173, 180, 210, 223, 241, 253, 254].

Час початку	Дата початку	Дата закінчення	Захід
07.30	14.09.	15.09.	Велопроща Львів – Страдч – Крехів
14.00	17.05.	18.05.	Відпуст у Крехові
07.00	27.09.	28.09.	Велопроща Львів – Страдч – Крехів
06.00	26.09.	27.09.	Піша проща Львів – Глиняни
08.30	26.06.	26.06.	Всеукраїнська проща до с. Страдч
07.00	25.08.	28.08.	Проща до Унівської лаври
07.00	16.05.	18.05.	Молодіжна піша проща Львів – Унів
07.01	16.05.	18.05.	Велопроща Тернопіль – Унів
07.00	12.07.	12.07.	Піша проща до Раковця
10.00	07.04.	07.04.	Відпуст у Підгорецькому монастирі
09.00	31.05.	01.06.	Велопроща Львів-Підгірці
20.00	25.09.	26.09.	Проща монашества УГКЦ до Гніздичева-Кохавино
19.00	22.05.	25.05.	Відпуст у Кохавиному
07.00	24.06.	25.06.	Проща Самбір – Биличі
08.00	23.06.	24.06.	Проща Дрогобич – Грушів
09.00	09.06.	10.06.	Проща Самбір – Биличі
10.00	10.10.	13.10.	Всеукраїнська міжнародна проща до с. Підкамінь
10.00	07.04.	07.04.	Молодіжна проща до с. Тучне
17.00	13.09.	14.09.	Марійська проща до Заглини
10.00	29.06.	30.06.	Духовна проща з нагоди 1025-ї річниці Хрещення України до с. Підкамінь
13.00	7.12.	07.12.	День ушанування пам'яті святого преподобного Меркурія у с. Чишки

Виділяємо три групи паломницьких місць за кількістю прибуття паломників під час храмового свята: місця, які щорічно відвідує понад 5 тис. паломників; від 1 до 5 тис. паломників і до 1 тис. паломників. Кількість паломників визначено шляхом особистої участі у прощах та шляхом опитування настоятелів парафій чи монастирів, куди прибувають паломники. Дослідження проводили у дні, коли відбувалися прощі, відпусти та храмові свята (рис. 3.8).

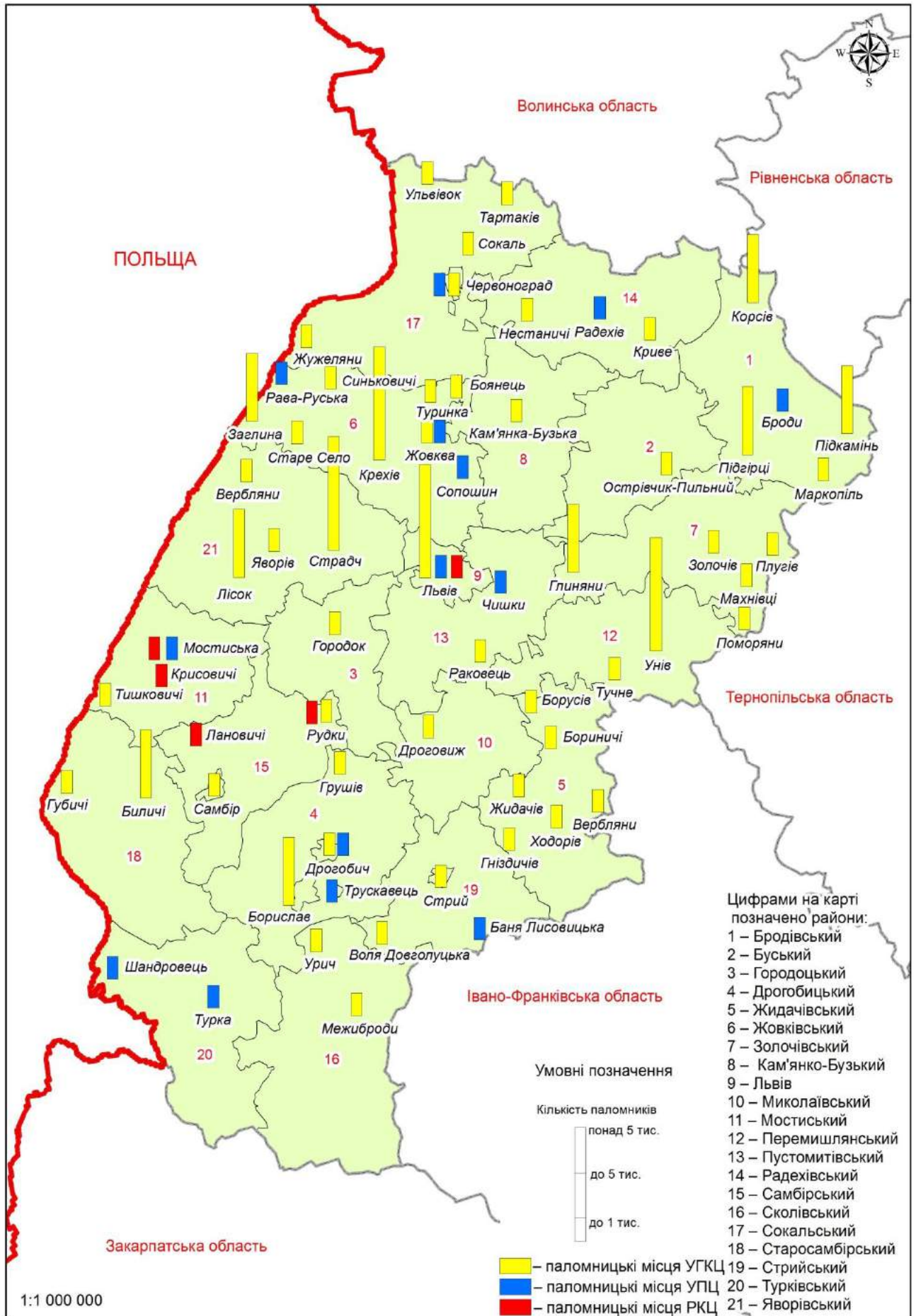

Рис. 3.8. Середня відвідуваність паломницьких місць Львівської області під час храмових свят

Найбільше паломників під час храмового свята (понад 5 тис.) прибуває до чотирьох паломницьких місць: Крехівського монастиря Св. Миколая (с. Крехів Жовківського району), села Страдч Яворівського району та Свято-Успенської Унівської Лаври (с. Унів Перемишлянського району) та міста Львова. Ці паломницькі місця приймають паломників не лише із Львівської області, а й з інших країн. Популярність цих місць зумовлена вже складеними традиціями паломництва, у них добре розвинута транспортна та паломницька інфраструктура. Це давні християнські святині, духовні центри Української Греко-Католицької Церкви, які відомі своєю історією, чудотворними іконами, мощами святих та цілющими джерелами.

До другої групи (від однієї до п'яти тисяч паломників) належать сім паломницьких об'єктів, із яких п'ять відомі своїми чудотворними іконами, інші два – святими цілющими джерелами. Такими місцями є Заглина (Жовківський р-н), Биличі (Старосамбірський р-н), Лісок Чернилявський (Яворівський р-н), Підгірці, Підкамінь, Корсів (Бродівський р-н), Глиняни (Золочівський р-н) та м. Борислав.

Паломництво до цих місць зазвичай здійснюють на єпархіальному рівні, інфраструктура цих місць недостатньо розвинута, про ці місця відсутня інформація на сайтах єпархіальних управлінь чи паломницьких центрів. Конфесійно ці місця належать релігійним громадам УГКЦ.

Третю найчисельнішу групу складають найменш відвідувані паломницькі місця під час храмового свята (до однієї тисячі паломників). Сюди ми відносимо м. Жовква, села Раковець, Тучне, Гніздичів, Лаврів, Грушів та ін. Паломництво до них здійснюють переважно на деканатському рівні чи на рівні сусідніх парафій. Як бачимо із рис. 3.8, найвідвідуваніші паломницькі місця розташовані на півночі Львівської області. Серед них є паломницькі місця УГКЦ, РКЦ та УПЦ МП.

На кількість паломників впливають наявність інфраструктури, статус відпустового місця, транспортна доступність, оскільки більшість прибуттів до паломницьких місць паломники здійснюють самостійно. Велику роль відіграє організація паломництва на рівні парафій. Яскравим прикладом може бути

діяльність настоятеля церкви св. Анни у м. Борислав. Зусиллями пароха зібрано одну із найбільших збірок мощей у Львівській області.

3.4. Паломницькі об'єкти

3.4.1. Чудотворні ікони

Ікона – живописне зображення Господа Ісуса Христа, Богоматері чи святих, створене для молитовного звернення та для повчання вірних про правду віри [181, с. 161]. Такі зображення не просто змальовують осіб чи події, а оприсутнюють їх, роблячи доступнішими для молитов і духовного спілкування. Ікона стає немовби дверима в інший світ, через які сходить Божа благодать і через які людина може ввійти в особливо близьке спілкування з Богом. Особливо благодатні ікони, перед якими відбулися чуда, називають чудотворними. Вшанування чудотворних ікон тісно пов'язане з практикою паломництва.

За століття історії християнської церкви з'явилася велика кількість чудотворних ікон. Кожна з них має характерне зображення та історію. Найбільше є чудотворних ікон Богородиці, заступництво якої надзвичайно сильне перед Богом. Саме такі ікони особливо шанують християни [23, с. 380–385].

Чудотворні ікони вміщено в храмах для привселюдного вшанування; у визначені церквою дні відбуваються прощі. Чудотворні ікони оздоблено коштовними прикрасами, що зумовило їхнє винищення під час конфіскації церковних цінностей у радянський період. Тоді зникла частина ікон, з-поміж яких було багато старовинних; чимало їх знищено під час руйнування церков.

Чудотворні ікони мають особливе значення для релігійних громад. Ушанування ікон має у своїй основі поклоніння святій особі, яку на ній зображено. Між шанованими українським народом чудотворними іконами найбільше зображень Божої Матері та св. Миколая. Чудотворні ікони зазвичай називають за місцевостями або монастирями, де їх зберігають [23; 37].

Чудотворні ікони є найчисленнішими релігійними об'єктами, які приваблюють до себе паломників. Вшанування ікон не залежить від конфесійності: ікони, які належать православним чи греко-католикам, римо-

католикам чи вірменській церкві, однаково вшановують віряни всіх перелічених конфесій. Кожна конфесія має за честь зберігати ту чи ту ікону у своїх храмах, тому часто це зумовлює міжконфесійні конфлікти [103, с. 263].

Окрім чудотворних ікон регіонального і загальнонаціонального значення, є ще локальні чудотворні ікони, так звані благодатні ікони, популярність і вшанування яких – у межах одного, рідше кількох населених пунктів. Таких ікон є багато, проте, їхнім походженням ніхто детально не цікавився, а списків чудес не нотовано (одна з умов визнання ікони чудотворною) [114, с. 287–288].

На території Львівської області налічується 51 чудотворна ікона (дод. В.4), яка належить різним християнським конфесіям. Найбільше чудотворних ікон має Українська Греко-Католицька Церква, найменше – Українська Православна Церква Московського Патріархату. Зокрема 41 чудотворну ікону зберігають у сакральних об'єктах, які перебувають під юрисдикцією УГКЦ, 5 – РКЦ та 4 – УПЦ КП, 1 – УПЦ МП. Це пов'язано з тим, що в області більшість паломницьких місць є греко-католицькими [52, с. 249–252; 216–217].

Найвідомішими чудотворними іконами Львівської області є Грушівська, Кристинопільська (Червоноградська), Кохавинська, Крехівська, Самбірська, Стрийська, Унівська і Терехівська чудотворні ікони (рис. 3.9).

У розрізі адміністративних районів найбільше чудотворних ікон виставлено для вшанування у храмах Львова – 7, Жидачівського району – 5, по 4 чудотворні ікони зберігається у храмах Сокальського, Жовківського, Бродівського, Золочівського та Яворівського районів. Як бачимо з рис. 3.9, більшість чудотворних ікон зосереджено у Львові, на півночі та південному сході Львівської області.

За типом поселень більшість ікон (32 із 51) розміщено у селах, решту – у містах, які є районними центрами та центрами адміністративно-територіального устрою конфесій.

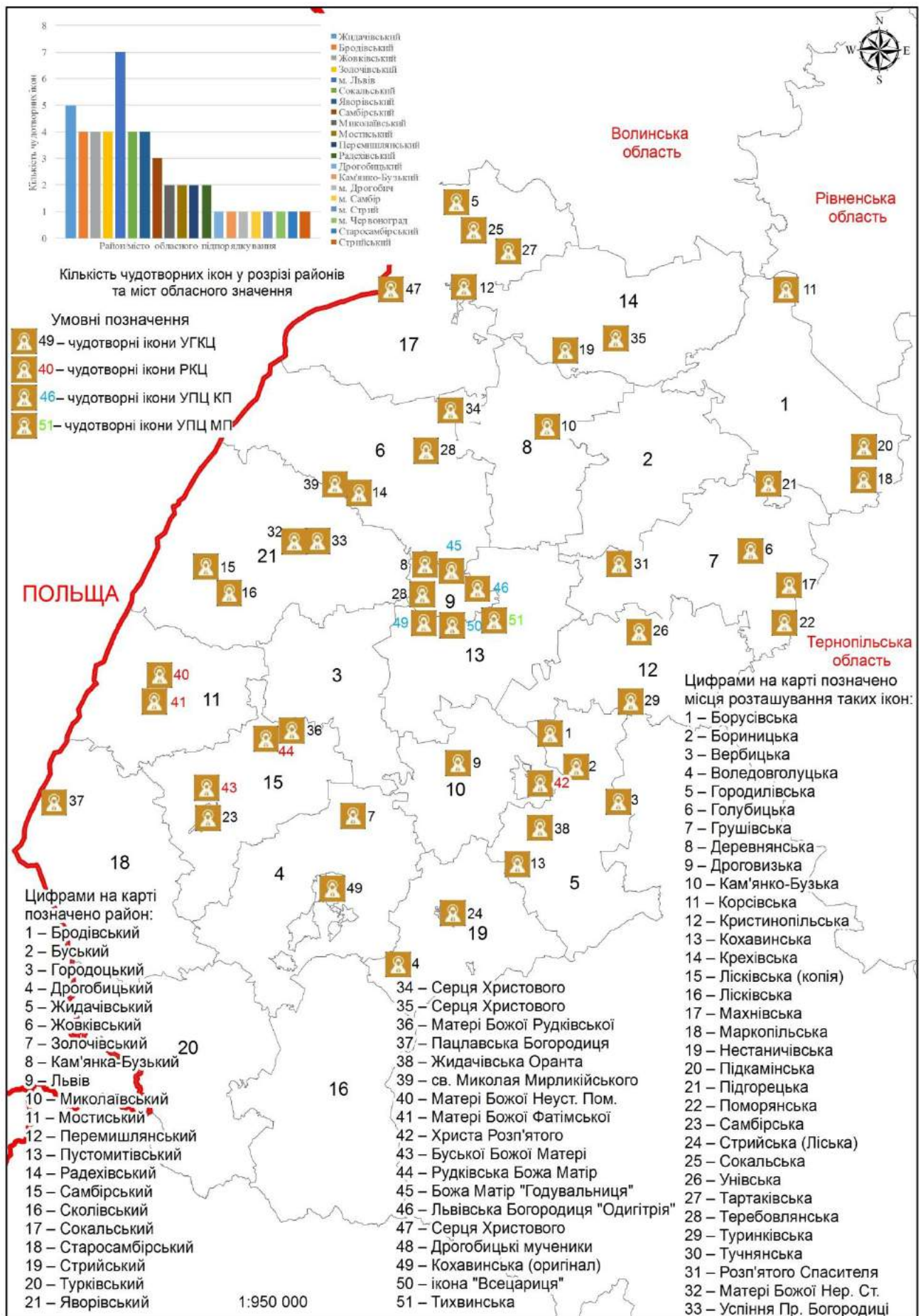

Рис. 3.9. Чудотворні ікони Львівської області [210, 217, 223, 241, 253, 254].

У Жидачівському районі, де найбільше ікон УГКЦ, протягом австро-угорського періоду та в час між світовими війнами простежувалася висока частка українського греко-католицького населення. Натомість східні райони області були більше полонізованими. У передгірських і гірських районах області (Турківський, Сколівський, Старосамбірський, Дрогобицький) чудотворних ікон дуже мало. Це частково можна пояснити низькою густотою населення. Окрім цього, у Турківському й Старосамбірському районах значна частина населення є православними [52, с. 249–252].

У розрізі адміністративно-територіального устрою УГКЦ найбільше чудотворних ікон зберігається у сакральних об'єктах Сокальсько-Жовківської єпархії – 16, по 10 чудотворних ікон – у Стрийській єпархії та Львівській архієпархії та 5 – у Самбірсько-Дрогобицькій архієпархії. У сакральних об'єктах Львівської архідієцезії РКЦ зберігається 5 чудотворних ікон, ще чотири – у храмах Львівсько-Сокальської єпархії УПЦ КП, одна у храмі Львівської єпархії – УПЦ МП.

Серед найвідоміших чудотворних ікон, розміщених у храмах Львівської області, є Унівська чудотворна ікона Божої Матері. Першу згадку про ікону датовано XVIII ст., під час її коронації архимандритом А. Шептицьким. Ікону до 1950 р. зберігали в монастирі до його закриття радянською владою. Внаслідок того, що ікону переховували у непридатних для цього умовах, вона зазнала значних пошкоджень, через що її оригінал втрачено. Зараз у монастирі є одна із двох копій Унівської чудотворної ікони, яку написав за давніми гравюрами та фотографіями ієромонах Ювеналій Мокрицький. Ікону оздоблює оклад XVIII ст., який зберігся від оригіналу (рис. 3.10) [241].

Історія Грушівської чудотворної ікони починається ще у XIX ст. Ікону написав Стефан Чапковський. Її планували розмістити у дуплі верби, де з'явилося джерело. Проте тогочасні можновладці з метою наведення громадського порядку зруйнували святиню, а саму ікону перенесли до місцевої церкви. Про чудодійну силу ікони свідчить той факт, що у часи, коли храм закрила радянська влада,

перед його дверима збиралися люди з метою поклоніння святині. Ікона і досі зберігається у цій церкві [210].

Рис. 3.10. Унівська (зліва) та Грушівська чудотворні ікони [180, 210, 241].

Велике сакральне та паломницьке значення має Василянський монастир у селі Крехів Жовківського району. Від часу його заснування і до сьогодні у монастирі зберігається чудотворний образ Миколая Мирликійського. До Крехівського монастиря, після закриття у 1808 р. Верхратського монастиря, перенесли Верхратську чудотворну ікону. Її історія починається у 1682 р., коли святиню придбав у маляра ігумен монастиря І. Сокальський [37; 119].

Перше задокументоване чудо відбулося у 1688 р., коли ікона почала випромінювати світло та заплакала. Це відбувалося впродовж місяця. Для засвідчення цього чуда до монастиря прибув владика Йосиф Шумлянський, який своєю грамотою проголосив її чудотворною. Відтоді монахи фіксували всі чуда, які відбувалися біля ікони, і до 1793 року їх було 150 [133].

У Крехівському монастирі зберігалася ще одна чудотворна ікона, яка мала ідентичну назву – Крехівська. Проте її втрачено після приходу радянської влади (рис. 3.11).

Рис. 3.11. Чудотворні ікони св. Миколая Мирлікійського та Крехівська (Верхратська) [223].

Деревнянська чудотворна ікона походить із однойменного села у Жовківському районі. Перше чудо за посередництва ікони зафіксовано у 1786 р. Воно пов'язане зі зціленням від сліпоти місцевого жителя. Із 1990 р. Деревнянська чудотворна ікона зберігається у храмі св. Андрія Первозванного у м. Львів. Під час свого пастирського візиту до України ікону коронував Папа Римський Іван Павло II [190].

Однією із найстаріших ікон України, які плачуть, є Терехівська чудотворна ікона Божої Матері, розміщена в Архікафедральному соборі св. Юра у Львові. У 2001 р., як і Деревнянську чудотворну ікону, її коронував Папа Римський Іван Павло II. Перше зафіксоване чудо відбулося з іконою у 1663 році, коли перед Великоднем ікона заплакала. У 1718 р. ікону оздобили шатами із дорогоцінних металів (рис. 3.12).

Рис. 3.12. Деревнянська (зліва) та Теребовлянська чудотворні ікони Божої Матері [140, 254].

Ікона Божої Матері, яка має назву “Львівська Одигітрія”, є однією із найшанованіших ікон в українському православ’ї. Упродовж тривалого часу її почергово зберігали у православних, католицьких та вірменських храмах.

Дату написання ікони важко встановити, проте на звороті ікони вказано дві – 1586 та 1671 рр., які ймовірно, є датами відновлення ікони. Історія виникнення святині та унікальної пам’ятки може бути пов’язана з пізньовізантійською традицією (йдеться про образ на темному тлі), характерною для православної церковної культури XIV–XV ст. У 2010 р. у Свято-Покровському кафедральному соборі УПЦ КП за присутності вищих ієрархів ікону прославили (рис. 3.13).

Як у православ’ї, так і в католицизмі особливо вшановують образ св. Миколая Чудотворця, ікони якого є майже в кожній християнській громаді. Поряд з іконами Божої Матері чи Ісуса Христа образ Миколи Чудотворця завжди посідає чільне місце. Миколая шанували як святого, наділеного особливою благодаттю. Таким образом славиться монастир у Крехові. У цьому відпустовому місці зберігається чудодійний образ Святого Миколая, датований першою половиною XVII ст. [42; 246].

Рис. 3.13. Чудотворна ікона “Львівська Одигітрія” [147].

Бальну оцінку сакральних місць, де зберігаються чудотворні ікони, здійснено за такими критеріями: розташування, транспортна доступність, відстань від великих туристичних центрів, значення об’єкта, період виникнення, сакральна значимість, екстер’єр та інтер’єр об’єкта, у якому зберігається святиня, наявність інфраструктури, інформаційне забезпечення (дод. В.5).

Найвищі бальні оцінки отримали Самбірська чудотворна ікона (30 із 30 можливих балів), Унівська, Терехівська (по 29 балів), Деревнянська, Крехівська (Верхратська), Підкамінська, Підгорецька, Стрийська (Ліська), “Жидачівська Оранта”, Сокальська та Кохавинська (оригінал), чудотворні ікони (по 28 балів). Ці ікони зберігаються у монастирях чи храмах, які є центрами єпархій, деканатів тощо. У світському адміністративному устрої здебільшого це районні центри чи міста обласного підпорядкування. Ці чудотворні ікони є відомими серед паломників на національному чи регіональному рівнях.

Найнижчу бальну оцінку отримали Борусівська, Бориницька, Тучнянська чудотворні ікони (по 14 балів із 30 можливих), Волевогуцька, Корсівська ікони, образ Серця Христового, Пацлавська Богородиця, Буська Божа Матір та

ікона Серця Христового (по 13 балів), Махнівська та Маркопільська чудотворні ікони (по 12 балів) (дод. В.6). Переважно це ікони, які зберігаються у сільських храмах та генерують потоки паломників на локальному рівні.

Середній бал, отриманий під час оцінювання сакральних об'єктів, де зберігаються чудотворні ікони, – 22,1 бала із 30 можливих. Середній бал за критеріями бальної оцінки коливається від 1,6 (критерій “історична значимість”) до 2,4 (критерій “відстань до великих туристичних центрів”) (рис. 3.14).

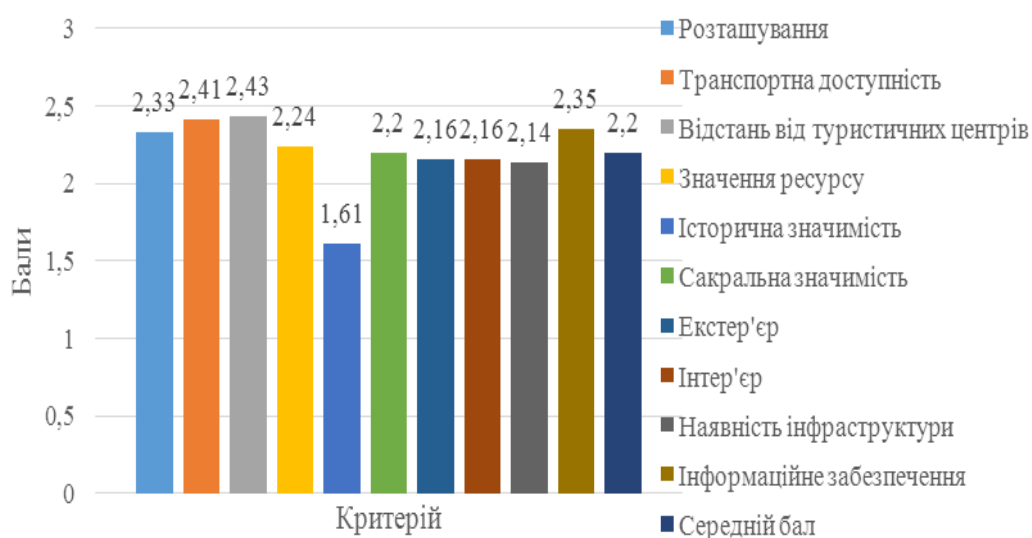

Рис. 3.14. Середній бал, який отримали сакральні об'єкти, де зберігаються чудотворні ікони за критеріями бальної оцінки

У розрізі адміністративних районів області найвищий середній бал отримала церква Різдва Пресвятої Богородиці, де зберігається Самбірська чудотворна ікона. Як бачимо із рис. 3.15, найвищий середній бал мають сакральні об'єкти, розташовані у великих містах області, які є адміністративно-управлінськими центрами УГКЦ. Наприклад м. Самбір є першим за значенням містом у Самбірсько-Дрогобицькій єпархії, у м. Стрий розташовано адміністративно-управлінський осередок Стрийської єпархії, м. Червоноград – центр Червоноградського деканату тощо. Найнижчий середній бал отримали сакральні об'єкти у селах. Причинами нашої низької оцінки стали відсутність належної паломницької інфраструктури, транспортна доступність, інформаційне забезпечення тощо.

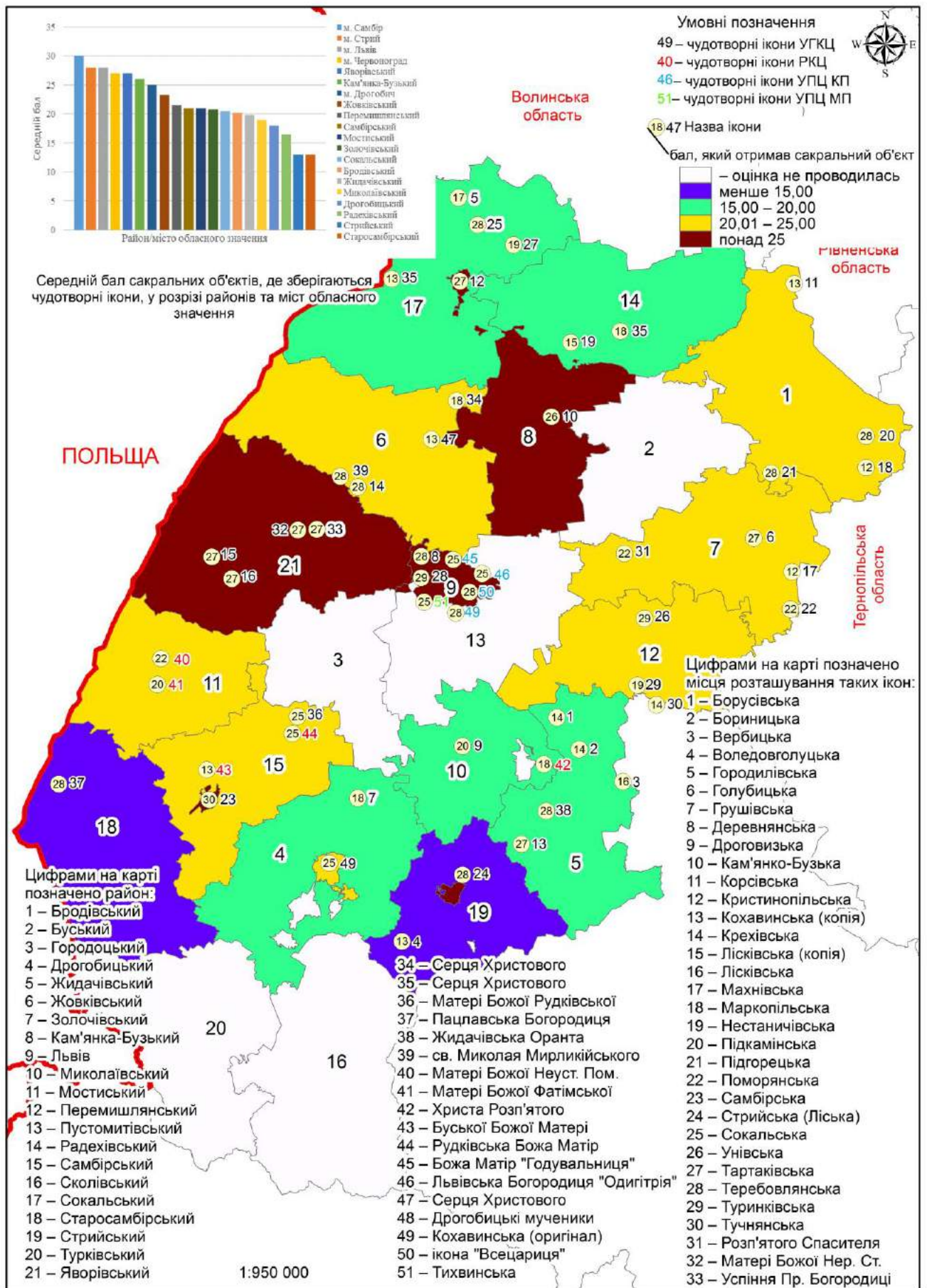

Рис. 3.15. Середній бал сакральних об'єктів, де зберігаються чудотворні ікони, у розрізі районів та міст обласного значення

Серед усіх чудотворних ікон абсолютна більшість належить Богородичним чудотворним іконам. Україна є однією із небагатьох християнських держав, де особливе значення має культ Пречистої Діви Марії. Як вважає більшість дослідників, саме з українських земель, завдяки українським іконам, культ вшанування Богородиці поширився на слов'янський схід Європи. Образ Богоматері в християнському мистецтві посідає особливе місце, оскільки виражає основну християнську догму – Боговтілення. Кожна ікона Богоматері розкриває один із аспектів служіння та ролі в історії спасіння. Віру церкви щодо Богоматері розкрито у відповідних іконографічних сюжетах. Є багато різних типів богородичних ікон, однак усіх їх об'єднує образ Христа та ідея особливої близькості Богородиці до Бога і її заступництва. Виділяють такі типи ікон:

1. Одигітрія (Провідниця) – Матір Божа із Дитиною-Христом на лівій руці. У цій назві закладено концепцію богородичних ікон у цілому, бо Мати Божа веде нас до Христа. Життям християнина є дорога з темряви до Бога, від гріха – до порятунку, від смерті – до життя (рис. 3.16) [52].

До цього типу належать такі чудотворні ікони: Унівська ікона Пресвятої Богородиці, Терехівська чудотворна ікона Божої Матері, Підгорецька чудотворна ікона Божої Матері, Кристинопільська, Грушівська чудотворна ікона, Володоголуцька чудотворна ікона Пресвятої Богородиці, Самбірська Божої Матері та ін. [39, 42].

2. Оранта (Та, що молиться) – постать Богоматері у повний зріст із піднесеними до молитви руками. Богородицю зображено з повернутими від себе долонями, які є жестом адорації (молитви). Це один із найдавніших жестів, звернених до Бога, який означає прохання. До цього типу належить Жидачівська ікона (рис. 3.17), яка походить із XVI ст. Джерела свідчать, що ікони Оранти були запрестольними іконами на теренах Західної України в пізньому середньовіччі. Образ Оранти був поширений в іконографії Русь-України. Класичним втіленням образу Оранти є мозаїчне зображення “Богоматір – Непорушна стіна” на куполі Софії Київської (X ст.).

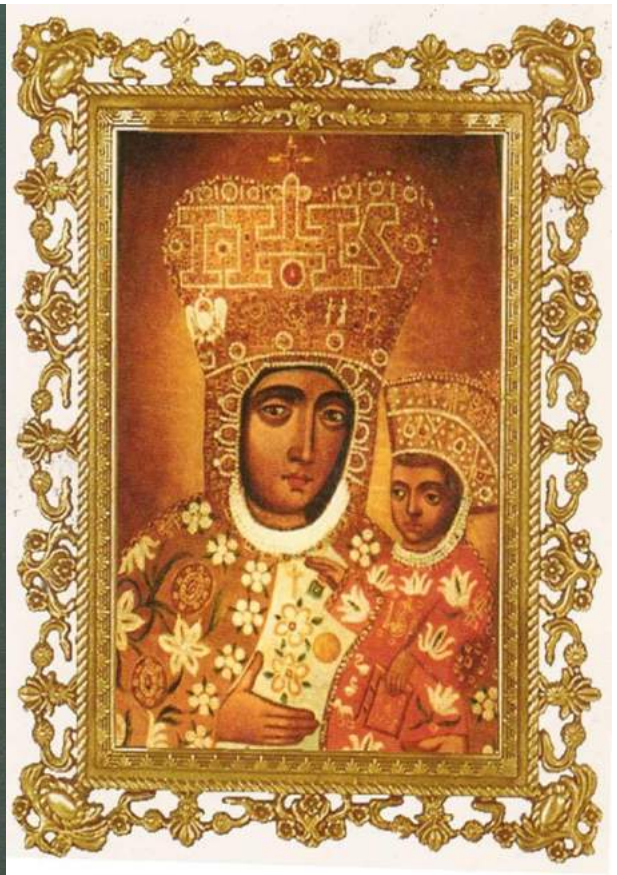

Рис. 3.16. Зображення Самбірської Божої Матері (зліва) та Крестинопільської чудотворної ікони як приклад іконографічного зображення “Одигітрія” [210, 223].

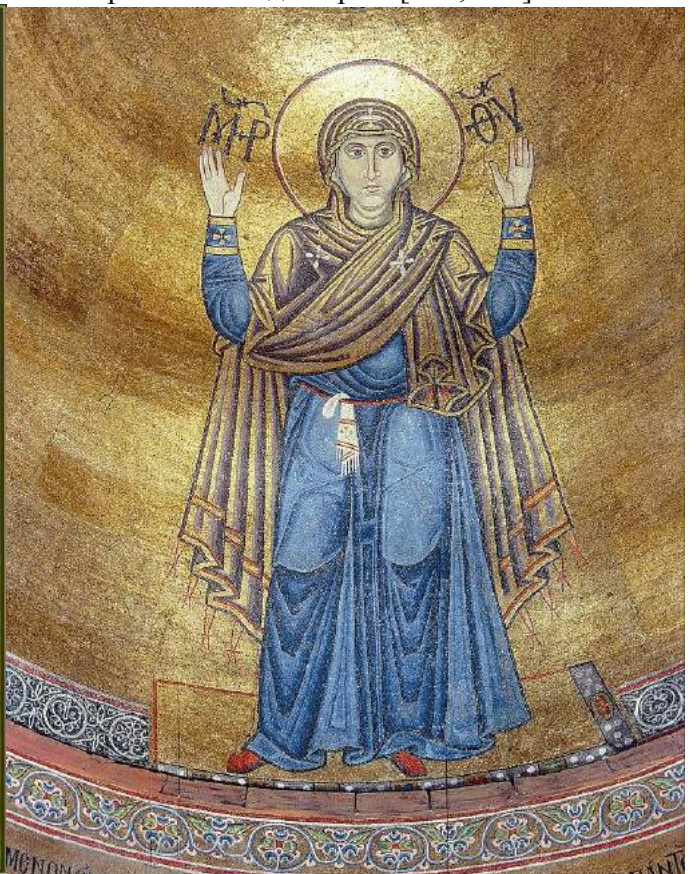

Рис. 3.17. Жидачівська чудотворна ікона (зліва) та Богоматір “Непорушна Стіна” як приклади іконографічного типу “Оранта” [241].

3. Панагія (Всесвятая) – поясне зображення Христа-Дитини у сьйвах в Оранти на грудях. Початково так називали часточку, яку священник вирізає із просфори під час проскомидії. Згодом назва “панагія” перейшла на назву нагрудних знаків архієреїв чи настоятелів монастирів [23, с. 380–385].

Іконографічні типи “Одигітрія” та “Оранта” є провідними в іконографії Богородиці. Кожен із них представляє якийсь один із аспектів служіння Богородиці, її ролі в рятівній місії Христа, в історії порятунку людства. Чудотворні ікони, як і всі ікони взагалі, мають певне смислове навантаження: символічну іконописну мову досконало прочитати може лише людина, яка має відповідну підготовку та віру [103, с. 264].

Є й інші складні іконографічні сюжети Богоматері. Найвідоміші з них: 1) Покров Божої Матері – зображення Богородиці з покровом, який вона простягає перед усіма; 2) Панахранта, – один із іконографічних типів зображення Богородиці, близький за типом до Одигітрії (рис. 3.18).

3. Елеуса (Розчулення) – так у Візантії величали Богородицю і багато її ікон. Найліричніший з усіх типів іконографій, який відкриває інтимний бік спілкування Матері Божої із сином. Іконографічна схема містить дві фігури – Богородиці і Немовляти Ісуса, що притулилися одне до одного обличчями. До цього типу належать Крехівська чудотворна ікона Божої Матері, Самбірська чудотворна ікона, Борусівська чудотворна ікона, Лісківська (Яворівська) чудотворна ікона, Поморянська чудотворна ікона тощо (рис. 3.19).

4. Глікофілуса (Солодке цілування) – різновид зображення Елеуса. До цього типу належить Самбірська ікона, на якій є характерний жест, – немовля тримає за щоку чи підборіддя Богородицю. 5. Годувальниця (рис. 3.20). Відмінною рисою цієї іконографічної схеми є зображення Божої Матері, яка годує грудьми немовля Христа. На всіх чудотворних іконах, розміщених у храмах на території Львівщини, зображення Христа представлено в іконографічному типі Еммануїла – дитяти, в якому бачимо Бога і Спасителя. У руках Еммануїла може бути й книга, наприклад як у Волеводголуцькій чудотворній іконі, або держава та скіпетр – Лісківська чудотворна ікона (рис. 3.21).

Рис. 3.18. Ікона типу Панахранта (зліва) та ікона Покров Пресвятої Богородиці

Рис. 3.19 Крехівська чудотворна ікона (зліва) та Лісківська (Яворівська) чудотворні ікони як приклади іконографічного зображення “Елеуса” [140, 223].

Рис. 3.20. Іконографічні типи “Глікофілусса” (зліва) та “Годувальниця”

Рис. 3.21. Володоголуцька (зліва) та Лісківська чудотворні ікони як приклад зображення Христа в іконографічному типі Еммануїла [241].

Усі чудотворні ікони на території Львівської області мають історичну, культурну та релігійну цінність. Щороку до них прямують тисячі паломників. Найвідоміші в регіоні й поза його межами ікони розміщено у відомих паломницьких центрах – Крехові, Уневі, Страдчі. Проте більшість чудотворних ікон, які приваблюють передусім паломників із навколишніх населених пунктів, є маловідомими для жителів інших регіонів, тобто мають локальне значення.

3.4.2. Мощі святих і блаженних

У християнстві головними об'єктами поклоніння, окрім ікон, є мощі святих і блаженних. Молитва про заступництво та допомогу святих сповідників віри є метою багатьох прощ до храмів, у яких зберігаються їхні мощі [103, с. 11].

Нетлінні (святі) мощі – це прославлені церквою тіла, останки померлих святих і блаженних християнської церкви, які після смерті залишаються нетлінними (не виявляють ознак гниття, розкладу) [199, с. 79].

Нетлінні мощі в християнській церкві з раннього середньовіччя є об'єктами культового вшанування. Нетлінність тіла померлого діяча церкви чи мученика була головним аргументом для канонізації праведників у вірі.

Слово “святий” означає “відділений”, тобто “той, що відрізняється від подібних йому”. Святі – у деяких релігіях світу – особи, яких Бог наділив за праведне життя даром творити дива і зробив їх посередниками між собою й людьми [199, с. 114]. Зарахування до лику святих означає, що церква свідчить про близькість цих людей до Бога і молиться до них, як до своїх покровителів. У католицькій та православної церквах причислення до лику святих здійснюється через процедуру канонізації.

За правилами католицької церкви, процес зарахування до лику святих зазвичай починається не раніше ніж через п'ять років після смерті людини. Поряд із канонізацією розрізняють також беатифікацію. Беатифікація – акт зарахування особи до лику блаженних. Церква розглядає беатифікацію як “нижчий рівень”, певний етап у процесі підготування до канонізації [199, с. 14]. Суттєвою різницею між беатифікацією та канонізацією є те, що беатифікація є дозволом на публічне

вшанування, а канонізація – остаточним рішенням Папи Римського стосовно цієї людини. Папа Римський рекомендує вшановувати людину, яку він проголошує святою, і так впроваджує новий публічний культ у життя церкви. В актуальній практиці це означає остаточне рішення Папи, яким слугу Божого, попередньо зарахованого до сану блаженних, записують до каталогу святих, і якому Папа Римський рекомендує віддавати шану у всій церкві. Для канонізації необхідне одне диво, здійснене за посередництвом блаженного після його беатифікації.

Беатифікація і канонізація можуть стосуватися окремих осіб або груп осіб. Є два основні титули для оголошення святих – мученик та сповідник віри [199, с. 80]. Якщо йдеться про беатифікацію мученика, то дива не вимагають, достатньо довести факт мучеництва. Священномучеником називають священника, який прийняв мученицьку смерть. Сповідник віри – титул, підставою для оголошення якого є підтвердження героїчності чеснот у досконалому ступені. У разі беатифікації сповідника необхідне принаймні одне диво, хоча цю умову може бути скасовано. У християнстві прийнято розділяти святих під час канонізації та вшанування, залежно від виду їхнього християнського подвигу за життя (дод. В.7).

За період незалежності Папа Римський зарахував до сану блаженних і святих Вселенської Церкви сотні осіб, які сповідували віру аж до мученицької смерті, серед яких є й вихідці з Львівської області.

У Львівській області мощі святих і блаженних виставлено для вшанування та поклоніння у 36 храмах. За конфесійною належністю храми, де зберігаються мощі, перебувають під юрисдикцією УПЦ МП – 17, 15 – УГКЦ, 4 – УПЦ КП. За єпархіями храми, де зберігають мощі святих, поділилися так: 17 – Львівська єпархія УПЦ МП, 6 – Львівська архієпархія УГКЦ, 4 – Львівсько-Сокальська єпархія УПЦ КП, по три храми є у храмах Самбірсько-Дрогобицької, Сокальсько-Жовківської та Стрийської єпархій. У розрізі районів найбільше сакральних об'єктів, де їх виставлено для поклоніння та вшанування, має м. Львів (12 об'єктів), по 5 об'єктів є у Жовківському та Дрогобицькому районах. У решті районів таких об'єктів 1–2, або їх немає (рис. 3.22, дод. В.8).

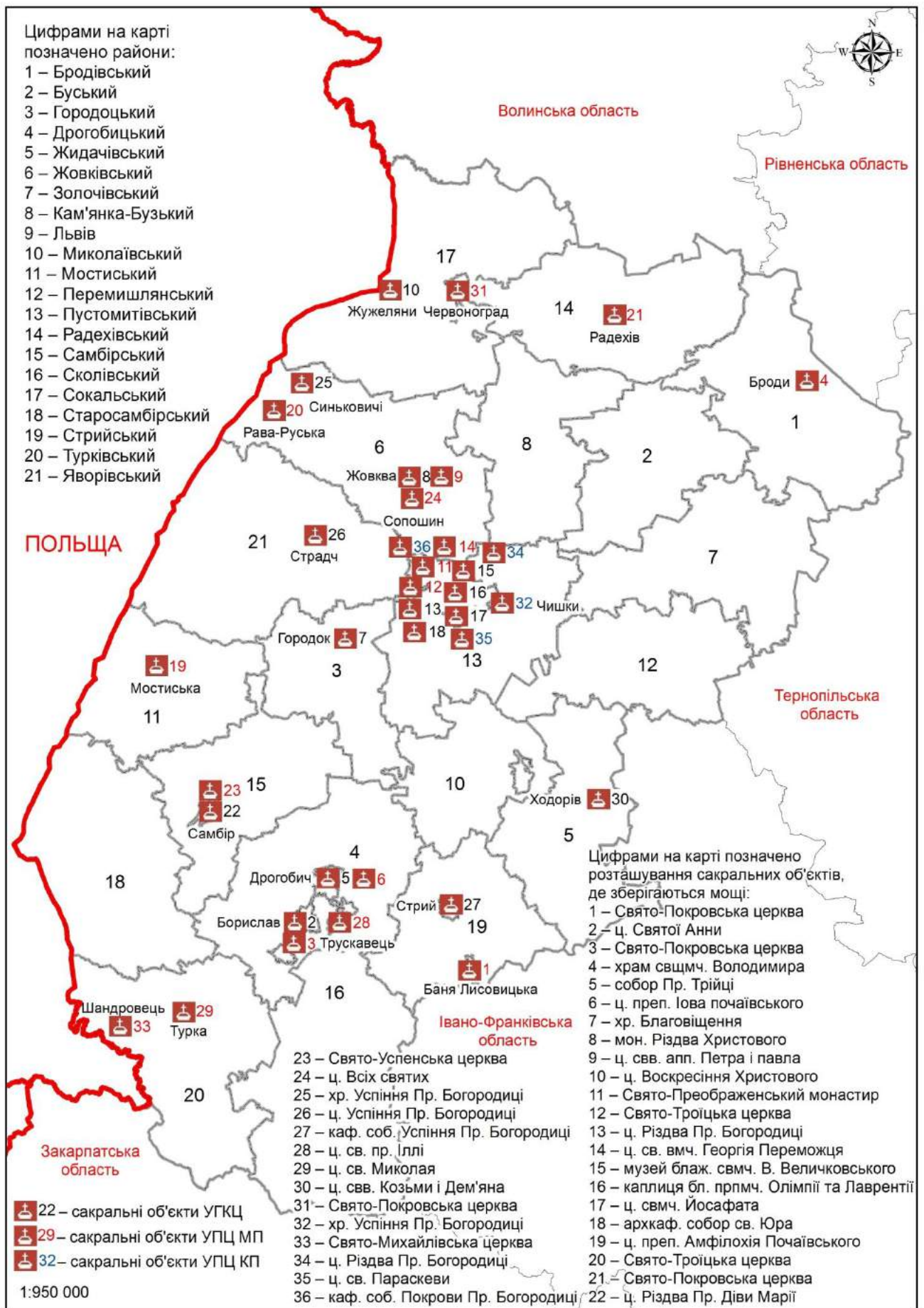

Рис. 3.22. Місця розміщення мощей святих і блаженних

У дисертації здійснено бальну оцінку храмів, де зберігаються мощі святих, за такими критеріями: розташування, транспортна доступність, відстань від великих туристичних центрів, значення ресурсу, історична значимість мощей, сакральна значимість, екстер'єр об'єкта, у якому зберігаються мощі, інтер'єр об'єкта, у якому зберігаються мощі, конфесійна належність, наявність інфраструктури, інформаційне забезпечення (дод. В.9).

У сумі сакральні об'єкти, де зберігаються мощі святих і блаженних, отримали 905 балів, у середньому один об'єкт отримав 25,1 бала, що становить 76% від максимально можливої оцінки. Середній бал за конфесіями становить 27,5 для УПЦ КП, 25,8 для УГКЦ і 23,5 – для УПЦ МП. Найвищу бальну оцінку отримали церква св. Анни (м. Борислав), архікафедральний собор св. Юра (м. Львів) та церква Різдва Пречистої Діви Марії (м. Самбір) – 33, 32 та 31, бали відповідно. Найнижчу оцінку має храм Успіння Пресвятої Богородиці (с. Синьковичі, Жовківського району), храм Успіння Пресвятої Богородиці (с. Чишки, Пустомитівського району), Свято-Михайлівська церква (с. Шандровець, Турківського району) та церква Воскресіння Христового (с. Жужеляни, Сокальського району) – по 15 балів для перших трьох сакральних об'єктів та 13 – для останнього (дод. В.10).

У розрізі критеріїв, за якими здійснено бальну оцінку, сакральні об'єкти, де зберігаються мощі святих і блаженних, отримали доволі високі оцінки. За критерієм розташування середній бал становив 2,73. Аналогічний середній бал за транспортну доступність сакральних об'єктів. Більшість сакральних об'єктів, де зберігаються реліквії, розташовано у містах – обласному центрі, районних центрах чи містах обласного підпорядкування (29 із 36 сакральних об'єктів).

За критерієм “відстань від великих туристичних центрів” сакральні об'єкти отримали середній бал 2,69. За критеріями “значення ресурсу” та “історична значимість мощей” сакральні об'єкти отримали середній бал 1,92 та 1,58 відповідно. Низький середній бал за критеріями “історична значимість” та “конфесійна належність” зумовлений тим, що більшість сакральних об'єктів перебуває під юрисдикцією УПЦ МП і святі, мощі яких виставлено для

вшанування, невідомі паломникам та маловідомі населенню, яке здебільшого належить іншим конфесіям.

Релігійні громади роблять ремонт і відбудову храмів своїм коштом, інколи такі заходи щодо підтримання стану сакрального об'єкта здійснюють коштом пожертв паломників. Інтер'єр чи екстер'єр сакрального об'єкта справляють більше враження на паломника, ніж об'єкти поклоніння, які там зберігаються. Середні бали за цими критеріями – 2,22 та 2,25 для екстер'єру та інтер'єру об'єктів відповідно (рис. 3.23).

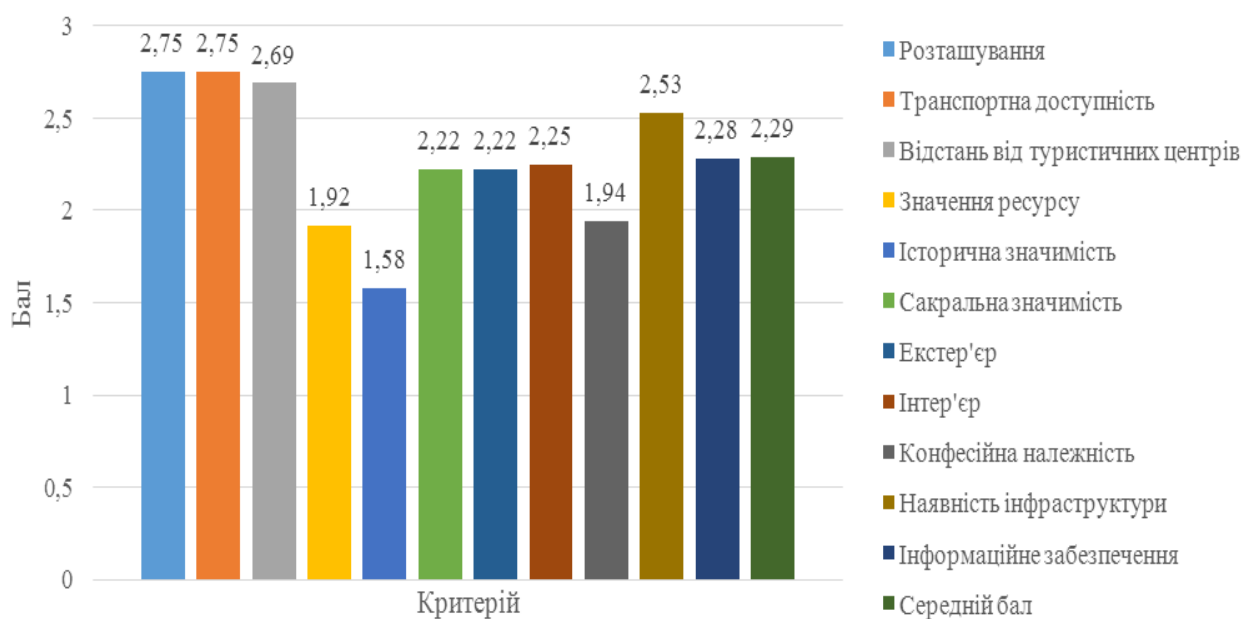

Рис. 3.23. Середній бал сакральних об'єктів за критеріями бальної оцінки

Більшість сакральних об'єктів, де зберігаються мощі святих та блаженних, розташовано у районних центрах та містах обласного підпорядкування у південній та північно-західній частинах Львівської області. Це зумовлено конфесійною ситуацією та впливом сакральних об'єктів на паломницькі потоки, наявністю адміністративно-управлінських центрів різних конфесій у кафедральних храмах, де зазвичай зберігаються ці реліквії.

У розрізі адміністративних районів середня оцінка сакральних об'єктів, де зберігаються мощі святих і блаженних, коливається від 13 (Сокальський район) до 28,5 (м. Самбір та Борислав) (рис. 3.24).

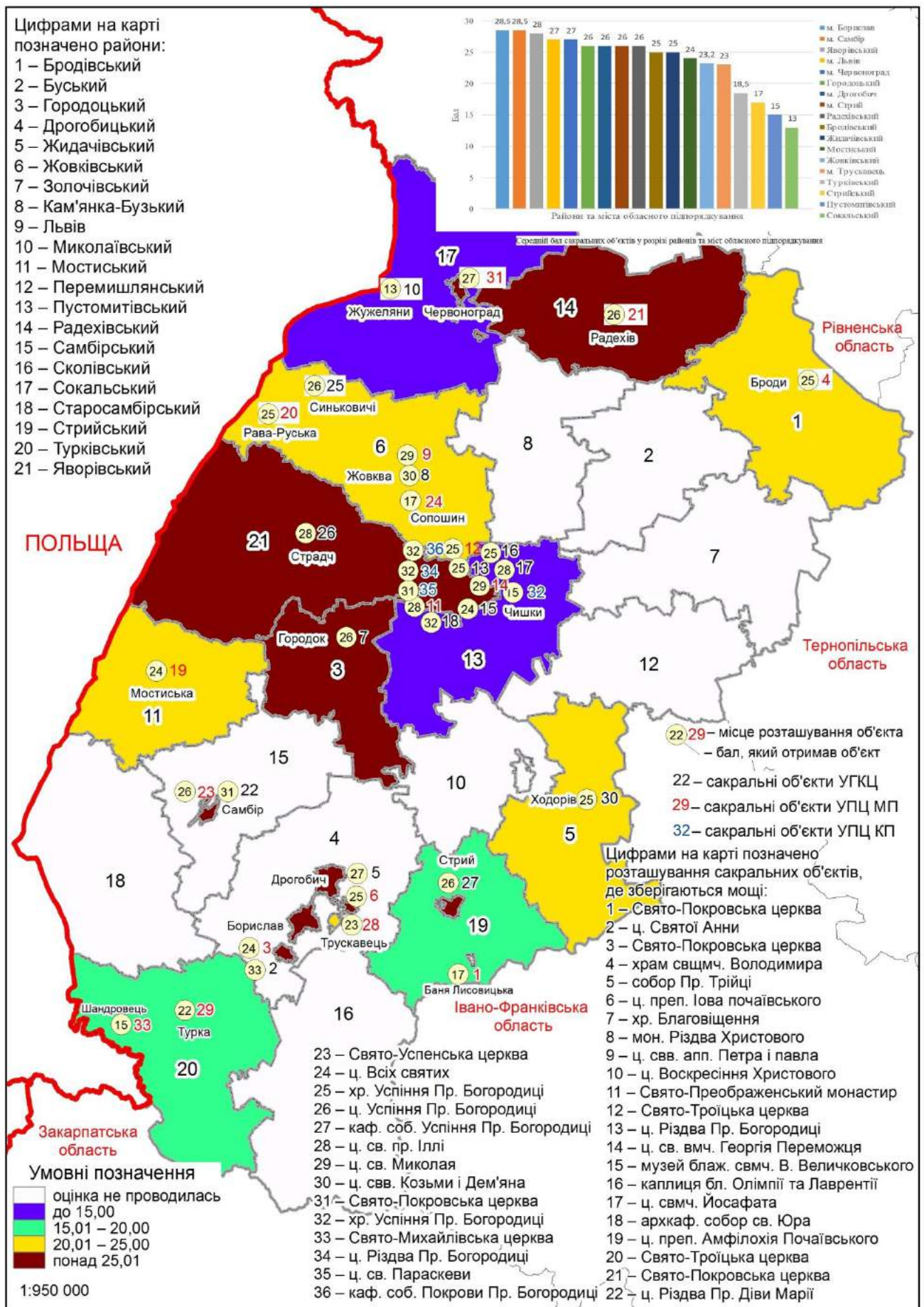

Рис. 3.24. Середній бал сакральних об'єктів у розрізі районів та міст обласного підпорядкування

Наявність у церквах мощей святих вважають дуже важливою подією для життя релігійної громади. Останки поміщають у спеціальне приміщення, до якого мають доступ віряни. Часто католики і православні, незважаючи на різні релігійні погляди, вшановують мощі одного й того самого святого. Залежно від стану збереженості, мощі зберігають у ковчезі, раці, мощовику чи релікварію.

Ковчег – невеликий ящик або скринька для зберігання релігійних реліквій. Зазвичай у ковчег поміщають частки мощей одного або кількох святих одночасно [199, с. 50]. Рака – дерев'яна або металева труна, у яку поміщають прах покійного. Рака, як релігійний об'єкт, трапляється і в інших релігіях. Раки з мощами святих є об'єктом паломництва вірян. Часто у дні святкування пам'яті того чи того святого раку з мощами виносять із храму і вона бере участь у хресній ході [199, с. 93]. Мощовик – посудина будь-якої форми, загальна назва ємкості для зберігання часток мощей. У неї поміщають як останки покійного святого, так і його особисті речі. У мощовику можуть бути мощі одного чи багатьох святих. Релікварій – резервуар для зберігання коштовних реліквій, які мають релігійно-сакральне значення. Вони бувають різного розміру – від судин-ампул до великих скринь. Окрім цього, є релікварії у вигляді золотих і срібних статуєток, порожніх усередині, хрестів, прикрашених живописом і коштовним камінням.

У християнській церкві налічується приблизно 40 тис. мощей святих і блаженних, які зберігаються у вигляді попелу, кісток, а також тілесного нетління.

Серед українських святих є багато випадків тілесного нетління. Зокрема, нетлінні мощі рівноапостольної княгині Ольги (за часів правління Володимира Великого виявили, що після смерті її тіло не має ознак тління) та рівноапостольного князя Володимира Великого, тіло якого виявлено нетлінним у XVII ст. Серед святих і блаженних Української Греко-Католицької Церкви – святий Йосафат, блаженна Йосафата та Василь Величковський.

Святі Української Православної Церкви, тіла яких по смерті виявилися нетлінними, – Феодосій Чернігівський, Йов Почаївський, Амфілохій Почаївський, Кукша Одеський, Лука Войно-Ясенецький, Антоній Печерський, Йов Угольський. До найшанованіших святих українського православ'я зараховують Олександра

Свірського, Серафима Саровського, Константина Меркушинського, Адріана Ондрусівського, Саву Сторожевського, Сергія Радонезького, Йоана Поммера.

Найвідомішим об'єктом серед паломників є церква св. Анни у м. Борислав (Дрогобицький район). Будівля церкви є пам'яткою архітектури місцевого значення, її побудовано у 1900 р. як римо-католицький костел. У храмі для вшанування та поклоніння виставлено 187 реліквій, із яких 54 – пов'язані із земним життям Ісуса Христа. Найцінніші реліквії виставляють для огляду переважно на великі свята, чи коли у потребі зцілення до храму привозять важкохворих людей [181, с. 83].

Серед найвідоміших реліквій, які зберігаються у церкві св. Анни, – мощі апостолів Петра, Павла, Юди, Тадея, Пилипа, Андрія Первозванного, Якова Старшого, Томи, Варфоломія, Якова Молодшого, Матея, Симона Зилота; євангелістів Матвія, Івана Богослова, Марка, Луки, Івана Хрестителя, праведних Якима та Анни, Антонія Падевського, Валентина, Шарбеля; святих отців: Василя Великого, Григорія Богослова, Івана Золотоустого, Григорія Ніського, Августина; представників чернецтва: Франциска Ассизького і трьох францисканців, Івана Боско і трьох салезіан, отця Піо та двадцяти п'яти капуцинів, Франциска Ксаверія і трьох єзуїтів, Томи Аквінського і двох домінікан, Альберта Великого, священомученика Йосафата; блаженних новомучеників УГКЦ: Олімпії Біди та Лаврентії Гарасимів, Йосафати Гордашевської і Тарсикії Мацьків, єпископа Павла-Петра Гойдича та багатьох інших [180].

Усі мощі, які зберігаються у церкві святої Анни, – це мініатюрні часточки, ледь помітні неозброєним оком, і закриті в невеличких прозорих капсулах. Капсули вкладено в спеціально виготовлені дощечки із зображенням святого. Мощі поділено на три групи: перша – часточки кісток, друга – кров, шкіра, нігті, волосся, третя – матеріальні речі, наприклад, клаптик одягу тощо [181, с. 126] (рис. 3.25).

Рис. 3.25. Мощі святих у храмі св. Анни м. Борислав [180]

У головному архікафедральному соборі Львівської митрополії УГКЦ, соборі св. Юра у Львові, окрім чудотворної ікони Богородиці та копії Туринської Плащаниці, зберігаються часточки мощей святого апостола Петра, святих Миколая, Шарбеля, Антонія Падевського, Пантелеймона Зцілителя, Валентина, Йосафата (Кунцевича), Миколая (Чарнецького).

Після того як собор став головним осередком галицької православної, а згодом і греко-католицької єпархії, у крипті собору ховали єпископів та митрополитів. У ній поховано видатних ієрархів УГКЦ, зокрема кардинала С. Сембратовича, митрополита А. Шептицького, патріарха Й. Сліпого, архієпископа В. Стернюка, архієпископа М.-І. Любачівського (рис. 3.26) [167].

Рис. 3.26. Крипта собору святого Юра у Львові [167]

У греко-католицькій церкві священномученика Йосафата у Львові зберігаються мощі Блаженного українського владика М. Чарнецького, канонізованого 27 червня 2001 р. Папою Іваном Павлом II як блаженного мученика за християнську віру.

У Львові зберігаються також ікона та мощі блаженної преподобної мучениці Лаврентії (у монастирі згромадження сестер святого Йосафата Обручника) та нетлінні мощі блаженного священномученика Григорія Лакоти, беатифікованого 27 червня 2001 р. у Львові Папою Іваном Павлом II.

У 2007 р. відкрито музей блаженного священномученика Василя (Величковського) – учня Патріарха Й. Сліпого, учителя й місіонера на Волині, єпископа, в'язня радянських концтаборів, одного із 28 новомучеників Української Греко-Католицької Церкви. Серед експонатів музею, які мають велику духовну цінність – речі блаженного, одяг, книги, шафа, яка слугувала вівтарем під час служіння літургії, а також релікварій із мощами блаженного.

У с. Страдч Яворівського району, крім копії чудотворної ікони Богородиці, зберігаються мощі блаженних о. М. Конрада, яких не ексгумовано, та мощі дяка В. Прийми, які ексгумовано та перенесено до храму. Обидва мученики загинули від рук НКВСівців у 1941 р. [140].

У Свято-Успенській Унівській лаврі зберігаються мощі блаженного Климентія Унівського (Шептицького) та блаженного Леонтія Екзарха Російської Греко-Католицької Церкви (Леоніда Федорова), беатифікованого у 2001 р. Папою Іваном Павлом II під час його візиту в Україну.

У кафедральному соборі Пресвятої Трійці у м. Дрогобич, який є адміністративним центром Самбірсько-Дрогобицької єпархії УГКЦ, зберігаються ікони блаженних дрогобицьких мучеників – ікона блаженного новомученика УГКЦ Йосафата (Коциловського) із вмонтованою часточкою його мощей, ікона блаженного священномученика Омеляна Ковча з капсулою попелу з концтабору “Майданек”, де він завершив своє життя (рис. 3.27).

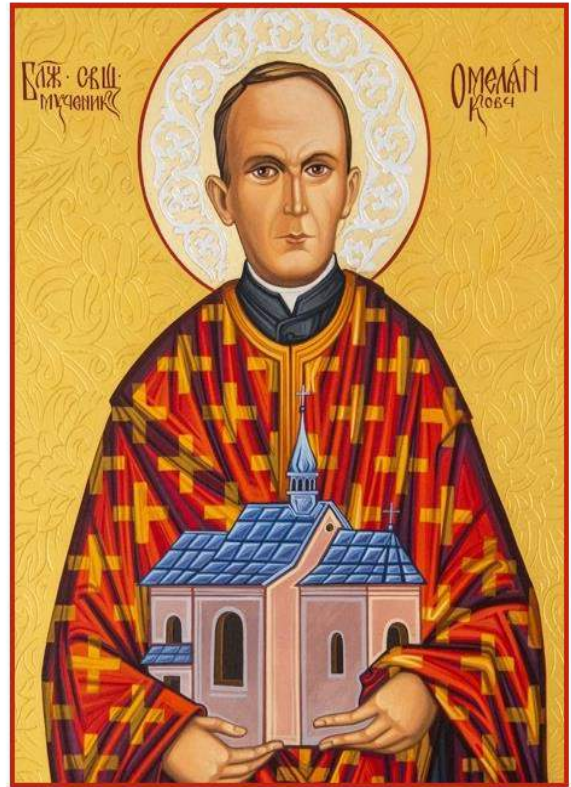

Рис. 3.27. Ікони Йосафата Коциловського (зліва) та Омеляна Ковча [210]

Найвідомішими мощами, які зберігаються на території Львівської області, є мощі святого Валентина (фрагмент черепа та декілька кісток), розміщені у храмі Різдва Пресвятої Богородиці у м. Самбір. Їхню автентичність у 1759 р. підтвердив Папа Римський (рис. 3.28).

Рис. 3.28. Мощі святого Валентина у храмі Різдва Пресвятої Богородиці міста Самбір

У Ходорові в церкві св. Козьми та Дем'яна з 2007 р. зберігаються мощі блаженної УГКЦ Тарсикії Мацьків, яку проголосив блаженною Папа Іван Павло II.

Мощі блаженної УГКЦ Йосафати Гордашевської зберігаються у храмі Воскресіння Христового (с. Жужеляни, Сокальського району). У монастирі Різдва Христового (м. Жовква) зберігають мощі св. мученика Партенія.

У кафедральному соборі Успіння Пресвятої Богородиці у м. Стрий зберігаються мощі блаженного священномученика П. Вергуна. Також вони є у м. Городок, де він народився (рис. 3.29) [241].

Рис. 3.29. Мощі блаженного священномученика Петра Вергуна у Стрию (зліва) та ікона з його зображенням

На території Львівської області розташовано одне із найбільших зібрань мощей святих і блаженних української церкви. Географічне дослідження місць зберігання мощей святих і блаженних важливе для розвитку паломництва і релігійного туризму в Україні та для гармонізації міжконфесійних відносин.

3.4.3. Святі цілющі джерела

Святі цілющі джерела є не менш популярними серед паломників, аніж чудотворні ікони та мощі святих. Цілющі джерела належать до природних культових об'єктів, до яких здійснюють паломництво. Християни з давніх-давен вірили в цілющі властивості води – джерела цілющої води описано ще у Біблії (овеча купіль у Новому Завіті).

Серед природних культових об'єктів України найбільше цілющих джерел розташовано у Львівській області. Загалом в області є 19 цілющих джерел, які відомі не лише в Україні, а й поза її межами (дод. В.11).

Популярними серед паломників є цілющі джерела у селах Раковець (Пустомитівський район), Унів (Перемишлянський район), Бориничі (Жидачівський район), Тишковичі (Мостиський район), Лісок (Яворівський район). Історія виникнення джерел пов'язана із об'явою Богородиці людям та подальшими чудесними зціленнями від хворіб. Часто паломництва до цілющих джерел поєднуються із вшануванням чудотворних ікон: Унів, Бориничі та Грушів.

Більшість цілющих джерел розташовано на сході та заході Львівської області. За критерієм конфесії усі цілющі джерела належать громадам УГКЦ, у розрізі адміністративно-територіального устрою конфесії чотири джерела розташовані на території Сокальсько-Жовківської єпархії, три – Стрийської, п'ять – Самбірсько-Дрогобицької та сім – Львівської архієпархії.

У розрізі адміністративних районів області найбільше святих цілющих джерел є у Жовківському та Яворівському районах – по три. У Золочівському, Перемишлянському та Сколівському районах – по два (рис. 3.30).

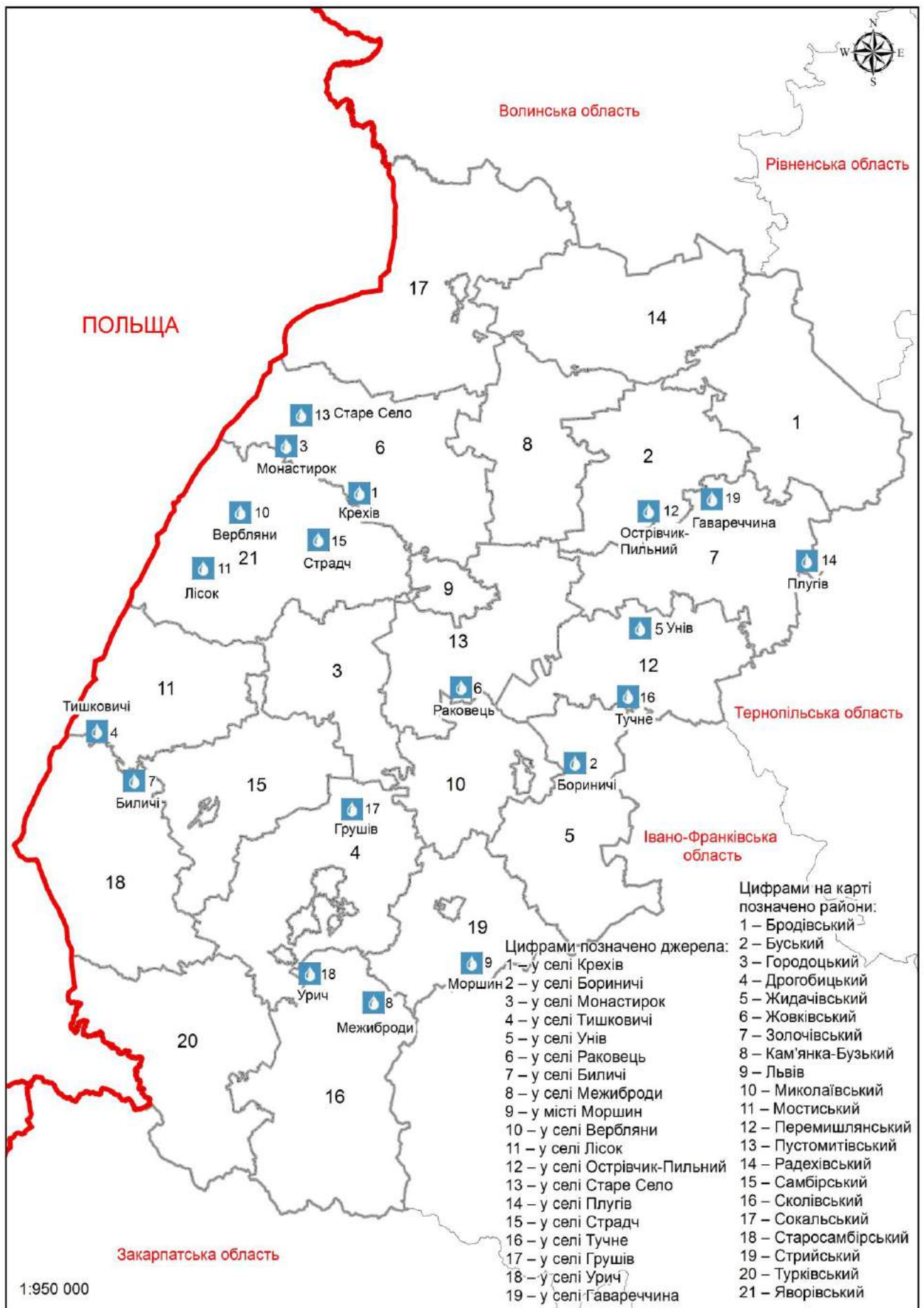

Рис. 3.30. Святі цілющі джерела у Львівській області

У дисертації здійснено бальну оцінку джерел за такими критеріями: розташування, транспортна доступність, відстань від великих туристичних центрів, значення ресурсу, період виникнення, сакральна значимість, екстер'єр об'єкта, місце розташування, стійкість до навантажень, наявність інфраструктури та інформаційне забезпечення (дод. В.12).

Найвищі бальні оцінки отримали джерела у Крехові, Уневі та Страдчі, які набрали 31, 31 та 30 балів відповідно. Це відомі поза межами України паломницькі центри, тут добре розбудовано інфраструктуру, є два монастирі. Окрім того, у цих населених пунктах зберігаються чудотворні ікони.

Найнижчі бальні оцінки отримали джерела у с. Межиброди, Старе Село – 16 та 14 балів відповідно. Джерела у селах Тишковичі, Острівчик-Пильний, Урич та Гавареччина отримали по 12 балів. Така оцінка зумовлена тим, що ці джерела є невідомими для паломників, тут нерозвинута паломницька інфраструктура, зазвичай вони розташовані поза межами населених пунктів (рис. 3.32, дод. В.13).

За критеріями бальної оцінки найнижчий середній бал отримано за наявну інфраструктуру – 1,32, відповідно найвищий – 2,05 – за сакральну значимість об'єкта (рис. 3.31). Середній бал, який отримали джерела, – 17,63, що значно нижче від середньої бальної оцінки сакральних об'єктів, де зберігаються чудотворні ікони та мощі.

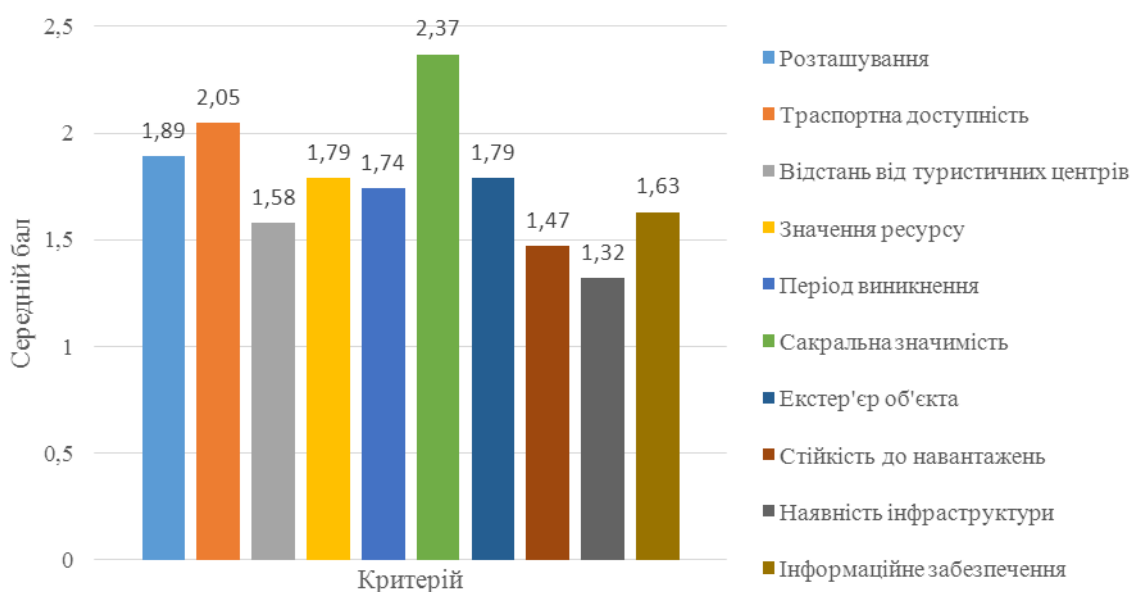

Рис. 3.31. Середній бал за критеріями бальної оцінки джерел

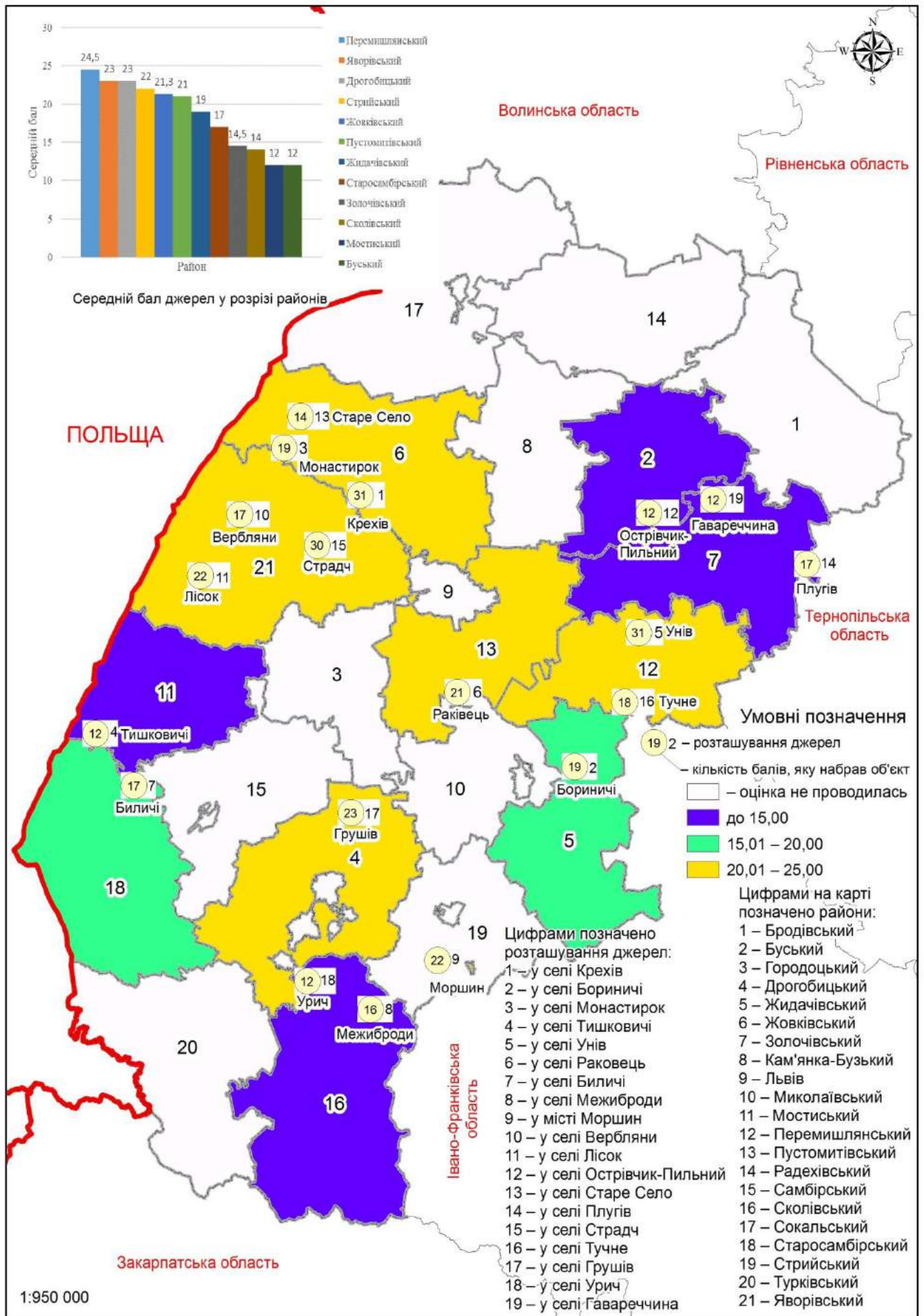

Рис. 3.32. Бал, які отримали джерела у розрізі районів

Одним із перших цілющих джерел, про лікувальні властивості якого збереглася інформація, є Живописне джерело. У V ст. майбутній візантійський імператор Лев I, будучи ще військовим, зустрів у Константинополі сліпого чоловіка, який хотів пити. Бажаючи йому допомогти, Лев почав шукати, де набрати води. Згідно з переказами, він почув у голові голос, який дав йому вказівки, де знайти джерело. Після того, як майбутній імператор напоїв чоловіка, він цією водою протер йому очі і той прозрів. Після коронування Лева над джерелом збудували храм [74, с. 14].

У с. Крехів (Жовківський район) є святе цілюще джерело, появу якого відносять до часу заснування скельного монастиря. За народними переказами, його знайшли наприкінці XVI ст. ченці Йов і Сильвестр. Святе джерело розташоване в лісі неподалік від монастиря, його назвали на честь ікони Матері Божої Лурдської. Згідно зі свідченнями, вода у ньому не псується та оздоровлює. Над джерелом було встановлено фігурку Матері Божої і зведено дерев'яну капличку, яку згодом замінили на кам'яну (рис. 3.33).

Рис. 3.33. Джерело Богородиці Людрської у с. Крехів [223]

Про силу води в джерелі фортеці Тустань (с. Урич, Сколівський район) відомо ще з давніх часів. Біля джерела, з якого набирав воду гарнізон фортеці, з'явилася Божа Мати. Відтоді вода із джерела стала цілющою. Зараз біля джерела місцеві жителі збудували каплицю із статуєю Матері Божої. Також біля водойми розміщено стенд зі словами, які Богородиця сказала свідкам її об'яви. Джерело є не менш популярним об'єктом серед туристів, аніж скельна фортеця Тустань (рис. 3.34).

Рис. 3.34. Джерело у селі Урич [210]

Давню історію має також джерело у с. Грушів Дрогобицького району, де в 1987 р. об'явилася Матір Божа. На місці парафіяльної церкви у XVIII–XIX ст. росла стара верба, на гілках якої місцеві жителі встановили ікону. У середині XIX ст. у дуплі дерева з'явилося джерело, із часом люди помітили його цілющі властивості. Під час епідемії холери у 1855 р. вода із нього зцілила багатьох людей. Джерело, як і чудотворна ікона, є об'єктом численних прощ та відпустів.

Історія джерела у селі Биличі Старосамбірського району теж пов'язана із появою Богородиці. На цьому місці почало бити джерело, вода з якого є цілющою.

У селі Заглина Жовківського району розташоване цілюще джерело “Маруся”. Воно з'явилося на місці об'яви Богородиці місцевій жительці та монаху. Вода із

джерела виліковує важкохворих людей, останній випадок чудесного зцілення відбувся у 2005 році. Поряд із джерелом встановлено статую Матері Божої, біля підніжжя якої вмонтовано капсулу із голгофською землею. Поблизу джерела споруджено капличку та басейн-купіль (рис. 3.35) [200].

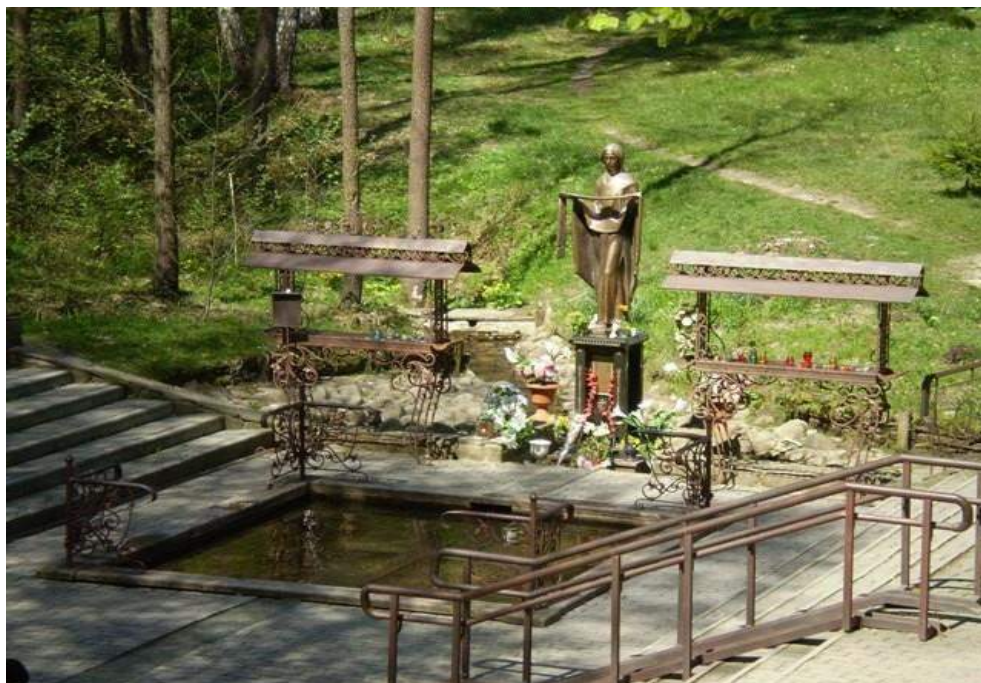

Рис. 3.35. Джерело “Маруся” у селі Заглина [222]

За спільними критеріями бальної оцінки для сакральних об’єктів, де зберігаються чудотворні ікони і мощі святих та наявні цілющі джерела виявлено, що найвищий потенціал для розвитку паломництва мають об’єкти, у яких розміщено мощі святих (рис. 3.36).

За критерієм “розташування” найкращий середній бал мають об’єкти, де для вшанування та поклоніння виставлено чудотворні ікони та мощі святих – 2,33 та 2,75 бала відповідно. Зазвичай це адміністративні центри районів чи обласний центр. Також в адміністративно-територіальному устрої конфесій чудотворні ікони та мощі святих виставлено у кафедральних храмах єпархій чи деканатів. Окрім того, ікони та мощі є мобільними, часто їх із метою ширшого ознайомлення та поклоніння виставляють в інших храмах. Цілющі джерела зазвичай розташовані у віддалених селах, де немає доріг, тому середній бал, який вони набрали за критерієм “розташування”, – 1,89 з трьох можливих.

Для критеріїв “транспортна доступність” та “відстань від великих туристичних центрів” було враховано наявність доріг, залізничних станцій та автовокзалів, близькість до центрів туризму. Як бачимо з рис. 3.28, найнижчий середній бал отримали джерела.

Одним із критеріїв, де середній бал цілющих джерел вищий від середніх балів, які отримали сакральні об’єкти, де зберігають чудотворні ікони та моці святих, став критерій “сакральна значимість”. Це зумовлено тим, що всі джерела належать громадам УГКЦ, яка переважає у Львівській області. Низка чудотворних ікон та мощей святих належать громадам УПЦ МП, яка часто обмежує доступ паломникам інших конфесій. Про святих, моці яких зберігаються у храмах УПЦ МП, відомо мало, це головно діячі та сподвижники РПЦ.

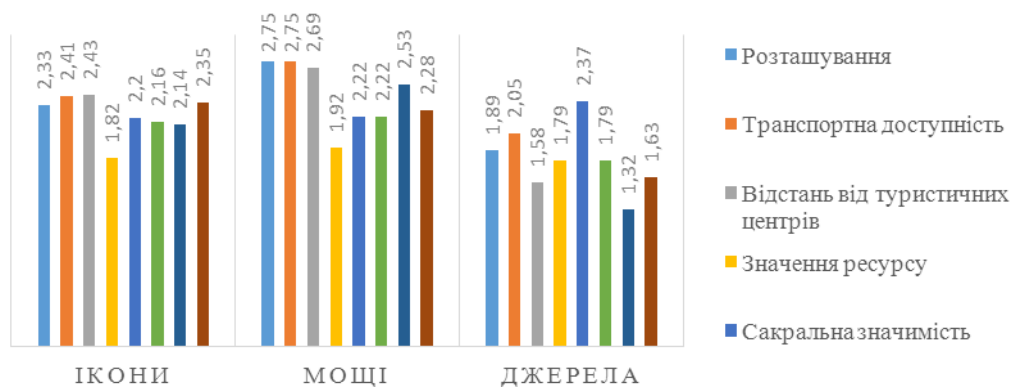

Рис. 3.36. Порівняння середніх балів за спільними критеріями оцінки об’єктів, де зберігаються чудотворні ікони і моці святих та наявні цілющі джерела

За спільними критеріями бальної оцінки сакральних об’єктів, де зберігаються чудотворні ікони, моці святих та є цілющі джерела визначено середній бал сакрального об’єкта у розрізі району та міста обласного значення. Як бачимо із рис. 3.37, найвищий середній бал отримали сакральні об’єкти у Яворівському, Городоцькому, Кам’янка-Бузькому районах та містах Львів, Самбір, Дрогобич, Стрий, Борислав і Червоноград. Високий середній бал Городоцького та Кам’янка-Бузького районів можна пояснити тим, що у цих районах є по одному сакральному об’єкті, розташовані у районних центрах. На високий середній бал сакральних об’єктів повпливало те, що, незважаючи на велику кількість сакральних місць, частина з них розташована у селах, куди важко дістатися паломнику.

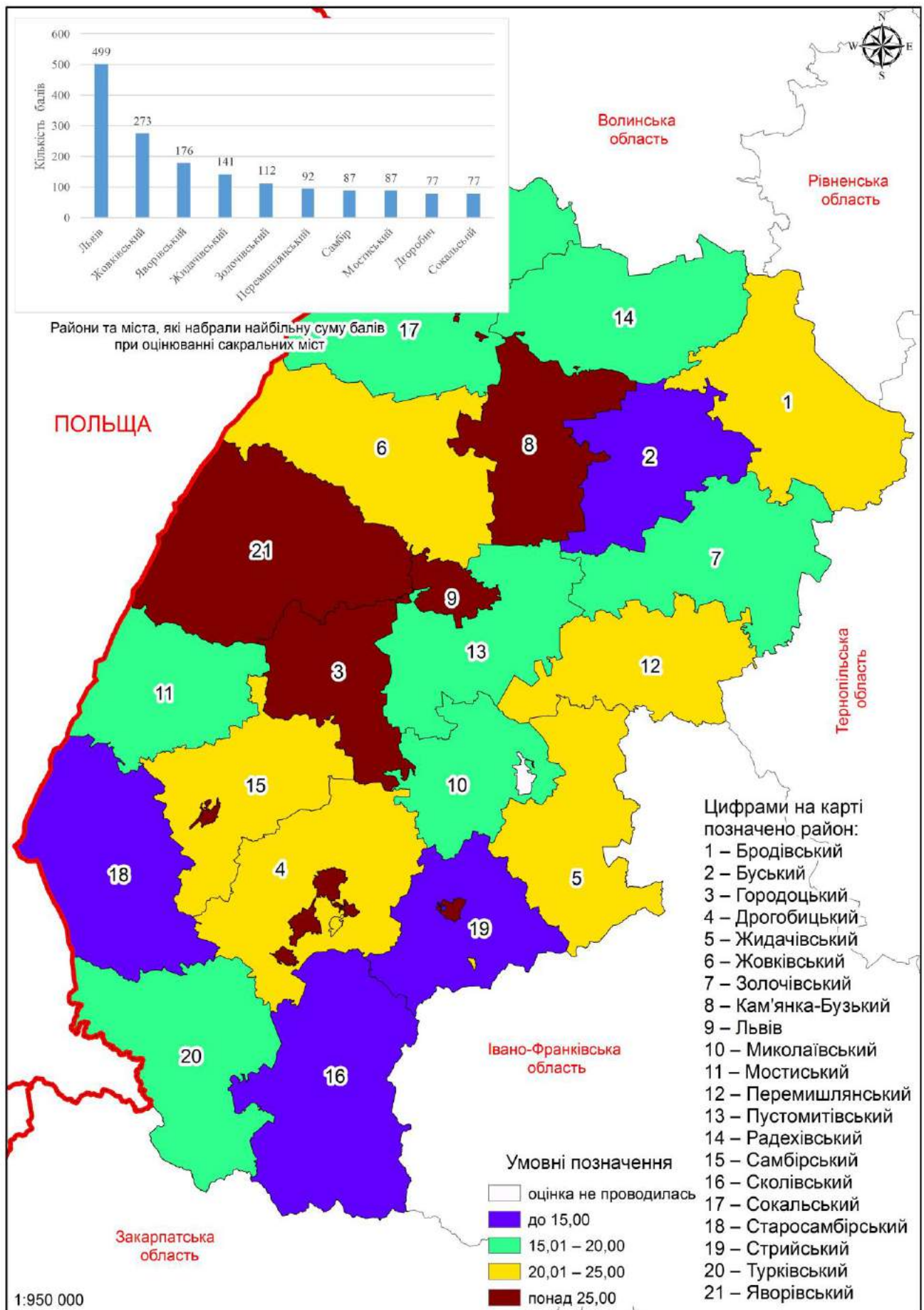

Рис. 3.37. Середній бал який отримали ресурси паломництва у розрізі районів

У Львівській області є велика кількість паломницьких об'єктів, які мають історичну, культурну та релігійну цінність. Більшість паломницьких місць пов'язана із появою Божої Матері та численними випадками чудесних зцілень від хворіб. Варто зазначити, що ці місця мають місцеве, регіональне та загальнодержавне значення. Бальна оцінка, яку ми проводили, засвідчила, що в області недостатньо розвинута інфраструктура паломницьких місць, а до святинь, які зберігаються у селах, важко доїхати. Окрім того, відсутнє належне інформаційне забезпечення.

Висновки до третього розділу

Основними ресурсами паломництва є цілющі джерела, а також чудотворні ікони та моці святих і блаженних християнства, які зберігаються у храмах і монастирях Львівської області.

У храмах Львівської області розташовано 51 чудотворну ікону, більшість із яких зберігається у сільських храмах. Більшість із чудотворних ікон належить релігійним громадам УГКЦ – 41, по п'ять ікон мають храми РКЦ та УНП. Вшанування чудотворних ікон не залежить від конфесійності: часто до чудотворних ікон з метою вшанування прибувають паломники інших конфесій. У розрізі районів найбільше ікон зберігається у храмах м. Львова та Жидачівського району – сім та п'ять відповідно. Більшість чудотворних ікон зосереджено на півночі і південному сході Львівської області.

Найвідомішими та найшанованішими чудотворними іконами є Самбірська, Деревнянська, Тереховлянська, Крехівська, Підкамінська, Кохавинська та Унівська. Ці чудотворні ікони отримали найвищі бальні оцінки під час здійснення бального оцінювання. До храмів, де зберігаються ці чудотворні ікони, спрямовано найбільші потоки паломників. Незважаючи на значну кількість чудотворних ікон, більшість із них має локальне значення.

На відміну від чудотворних ікон, більшість яких належить громадам УГКЦ, значна кількість храмів, у яких для поклоніння виставлено моці святих, перебуває під юрисдикцією УПЦ КП та УПЦ МП. Переважно храми, де зберігаються моці

розташовані у м. Львові – управлінському центрі низки конфесій. По п'ять храмів, де зберігаються мощі святих є у Дрогобицькому та Жовківському районах. Храми, які мають мощі святих, отримали вищу бальну оцінку, порівняно із храмами, де зберігаються чудотворні ікони. Це можна пояснити тим, що багато чудотворних ікон є у маловідомих сільських храмах, а значна кількість храмів, де зберігаються мощі святих, розташована у містах, які відіграють важливу роль в адміністративному устрою конфесій: є центрами деканатів, благочинь чи єпархій.

Цілющі джерела є природними паломницькими об'єктами. У Львівській області налічується 19 джерел, які належать УГКЦ. Порівняно з іншими ресурсами паломництва, цілющі джерела отримали нижчі бальні оцінки. Причиною цього є їхнє переважне розташування у сільській місцевості, ще частіше – поза межами населених пунктів.

Важливою формою паломницької діяльності є прощі, відпусти та хресні ходи. Велика кількість паломницьких місць пов'язана із УГКЦ, яка переважає у Львівській області. Регулярні прощі відбуваються до 14 паломницьких місць області, з яких три – у Жовківському районі (Крехів, Жовква, Заглина), два – у Бродівському районі (Підгірці та Підкамінь). За ресурсами паломництва це прощі до чудотворних ікон та цілющих джерел. Прощі також відбуваються до значної частини чудотворних ікон (27 з 51). Найбільш відвідуваними паломницькими місцями Львівської області є Крехів, Страдч, Унів та м. Львів. Більшість паломницьких місць Львівської області у середньому за рік приймають до 1 тис. паломників.

Територію Львівської області науковці зараховують до Західного чи Галицького релігійних районів. Зважаючи на духовний статус та роль серед паломників, ядрами паломництва можна назвати Львів, Страдч, Крехів та Унів. На території Львівської області ми виділили 4 паломницькі ядра, 21 паломницький центр, 43 паломницькі пункти та 6 паломницьких вузлів.

З урахуванням конфесійного складу населення, наявності ресурсів паломництва та середньою чисельністю паломників, які відвідують сакральні об'єкти, виділено дев'ять паломницьких районів. Одними із найбільш ресурсно

забезпечених та найвідвідуваніших районів є Львівський, Дрогобицько-Стрийський та Жовківсько-Яворівський паломницькі райони.

Сакральні об'єкти і ресурси є однією з головних і визначальних складових паломницької діяльності регіону. У Львівській області розміщено понад сто паломницьких ресурсів різного типу і сакрального значення. Значна кількість їх у Львівській області належить католицьким конфесіям, зокрема УГКЦ. Основними сакральними об'єктами в області є монастирі, лаври, храми та собори, у яких зберігаються чудотворні ікони і мощі святих. Ще одним видом є сакральні природні об'єкти (святі цілющі джерела), які також слугують паломницьким ресурсом. Вони розташовані і при монастирях та лаврах, і далеко поза межами населених пунктів. До найвідоміших сакральних об'єктів належать архікатедральний собор святого Юра, церква Андрія, церква священномученика Йосафата у Львові, Крехівський монастир, Унівська лавра, Страдецькі гори, смт. Підкамінь та Глиняни, с. Заглина та ін. В області є десять чудотворних ікон загальноукраїнського значення – це Теробовлянська чудотворна ікона Богородиці, Деревнянська чудотворна ікона Пресвятої Богородиці, Грушівська чудотворна ікона Пресвятої Богородиці, Унівська чудотворна ікона Пресвятої Богородиці, Підкамінська чудотворна ікона Пресвятої Богородиці, Верхратська чудотворна ікона Пресвятої Богородиці (Крехівська) та Самбірська чудотворна ікона Богородиці.

РОЗДІЛ 4

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПАЛОМНИЦТВА У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

4.1. Проблеми розвитку паломницької інфраструктури

У загальноприйнятому визначенні поняття “інфраструктура” – це комплекс господарських і культурних об’єктів та галузей, які обслуговують виробничу й іншу діяльність людини. Часто у науковій літературі, присвяченій релігійному туризму та паломництву, окрім визначення “паломницька інфраструктура”, часто згадують релігійну чи сакральну інфраструктуру.

Складовими компонентами релігійної інфраструктури є культові будівлі та споруди (собори, храми, каплиці, молитовні будинки тощо), релігійні освітні установи (семінарії, недільні школи тощо), релігійні адміністративно-управлінські одиниці (митрополії, єпархії, деканати, дієцезії, благочиння, парафії), релігійні центри (монастирі, лаври), служителі культу (священики, монахи, пресвітери). До релігійної інфраструктури можуть належати й об’єкти релігійно-туристичного інтересу – придорожні хрести та скульптури, каплиці, джерела [224, с. 31].

Л. Шевчук використовує термін “сакральна інфраструктура” – сукупність культових та інших споруд, які забезпечують сакральну діяльність людини, груп людей, суспільства [278, с. 39]. У контексті нашого дослідження можна говорити про паломницьку інфраструктуру. Паломницька інфраструктура – це сукупність сакральних місць, які є об’єктами відвідування, підприємств, які спеціалізуються на паломницькій діяльності, розміщенні та харчуванні паломників. До підприємств розміщення можна віднести приватні оселі, готелі, мотелі, келії при монастирях тощо.

До паломницької інфраструктури можна зарахувати підприємства, які виготовляють та реалізують сувеніри, свічки, видання релігійного спрямування, культові чи сакральні предмети.

Основою паломницької інфраструктури є святині (релігійні святині), які для вірян є об’єктами культової діяльності. Їх можна поділити на три групи: 1) святині антропогенного походження (збудовані людьми) – храми (собори, церкви,

каплиці, костьоли, базиліки, санктуарії, кірхи, доми молитви, зали царства, мечеті, мінарети, пагоди, ступи, синагоги, кенаси та ін.) і монастирі; 2) культові об'єкти антропогенно-природного походження (святини, жертівники тощо) та природні об'єкти (джерела, ріки, озера, дерева, гаї, гори, пагорби), пов'язані із релігійною діяльністю; 3) чудотворні ікони, мощі святих, окремі могили та поховання видатних релігійних діячів, сакральні предмети, реліквії і багато інших релігійних культових об'єктів. Деякі святині із цієї групи можуть бути розташовані при інших релігійних об'єктах (культових, а іноді й позакультових), у такий спосіб або підносячи ці релігійні об'єкти до рівня святинь, або підсилюючи їхню славу та духовне значення. Унаслідок своєї мобільності святині із цієї третьої групи можуть переносити по стаціонарних культових об'єктах, зумовлюючи чином періодичні паломництва [114, с. 23].

На нашу думку, не зовсім коректним є зарахування до паломницької інфраструктури ресурсів паломництва (чудотворних ікон, мощей святих і блаженних християнства та цілющі джерела). Проте, деякі науковці (А. Ковальчук, М. Рутинський, А. Манько, Т. Завадовський та Д. Каднічанський) до паломницької інфраструктури відносять ресурси паломництва, вважаючи їх невід'ємною складовою інфраструктури.

Розвиненість чи нерозвиненість паломницької інфраструктури ми встановлювали за такими критеріями: відстань до районного/обласного центру, транспортна доступність, наявність закладів розміщення та харчування, об'єкти релігійної та паломницької інфраструктури, організація хресних ходів та прощ.

У Львівській області 24 населені пункти (57 сакральних об'єктів, що становить 53,8% від їхньої загальної кількості) мають добре розвинуту паломницьку інфраструктуру. У розрізі конфесій більшість цих об'єктів перебувають під юрисдикцією УГКЦ.

Сюди належать Львів, 17 районних центрів та міст обласного значення і три центри паломництва національного значення (Крехів, Унів та Страдч). Більшість із цих пунктів відіграють важливу роль в адміністративно-релігійному устрої конфесій – є центрами архієпархій, дієцезій, епархій, деканатів тощо (дод. Г.1).

Важливе значення для паломників відіграє транспортна доступність об'єктів паломництва. Сакральні місця із розвинутою транспортною доступністю з'єднані автомобільними дорогами загального користування – національними, регіональними та в деяких випадках територіальними. Ці населені пункти мають залізничне сполучення, за винятком сіл Страдч, Крехів, Унів та смт. Підкамінь.

Одним із головних атрибутів паломницької діяльності є організація прощ та хресних ходів. Хресні ходи у найбільших відпустових місцях Львівської області (с. Крехів, Страдч, Унів) переходять у хресні дороги. Організація хресних доріг – це символічне відтворення шляху Ісуса Христа на Голгофу, хресна дорога складається із 14 стацій (подій) страстей Господніх. У цих відпустових місцях встановлено скульптурні або живописні зображення стацій Хресної дороги.

Нерозвинену паломницьку інфраструктуру мають 44 населені пункти (49 об'єктів паломництва, що становить 47,2% від загальної кількості) (див. дод. Г.2). За типом поселень це переважно села. Більша частина цих об'єктів розташована у малозаселених територіях, сільських місцевостях та далеко від населених пунктів (наприклад цілющі джерела). До цих населених пунктів можна добратися переважно дорогами місцевого значення, які перебувають у незадовільному стані, найближча залізнична станція є у районних центрах чи сусідніх селах, що впливає на транспортну доступність об'єкта паломництва.

Готельно-ресторанний бізнес малорозвинутий. Відсутність закладів харчування та поодинокі заклади тимчасового проживання (житлові будинки, квартири, гуртожитки) і житлові приміщення (кімнати, спальні тощо) знижують попит та рівень привабливості цих сакральних об'єктів, а рівень обслуговування існуючих закладів розміщення та харчування – низький.

Паломницька інфраструктура представлена поодинокими хрестами чи скульптурами, часто храми є зачиненими для відвідувачів, особливо у будні дні, немає можливості придбати релігійну літературу, чи пам'ятки про відвідини цього місця, відсутня організація прощ та хресних ходів (рис. 4.1).

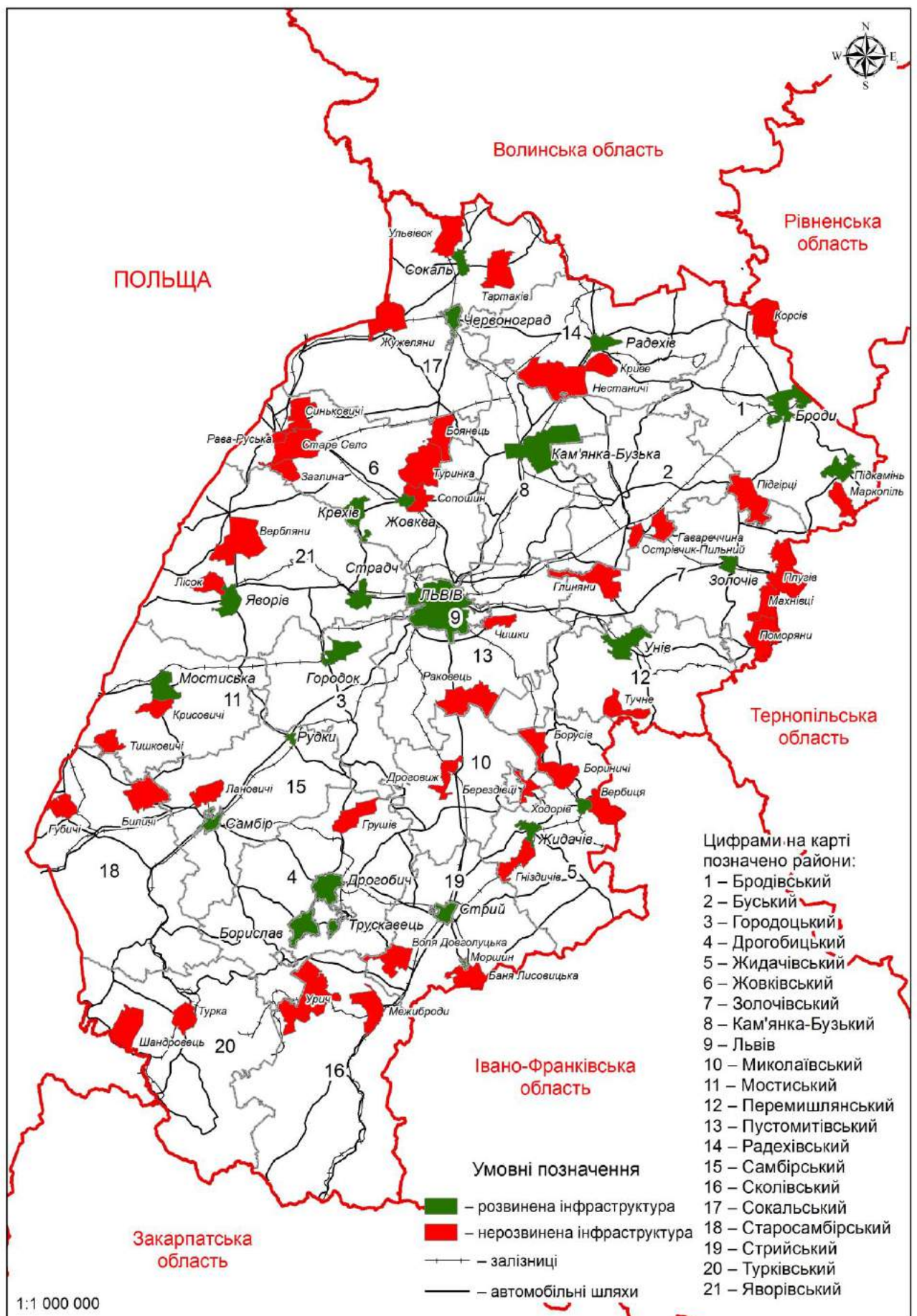

Рис. 4.1. Паломницькі місця із розвинутою та нерозвинутою паломницькою інфраструктурою

Як бачимо із рис. 4.1, місця, які мають розвинуту паломницьку інфраструктуру, розташовані у м. Львів, низці районних центрів та міст обласного значення. Переважно це храми, де зберігаються чудотворні ікони і мощі святих та блаженних християнства. В адміністративно-територіальному поділі конфесій ці міста є центрами єпархій, деканатів тощо. Сюди ми віднесли відомі на національному рівні центри паломництва: Крехів, Страдч, Унів та Підкамінь. Паломники, здійснюючи прощі, використовують заклади для розміщення і харчування у цих населених пунктах.

Натомість значна частина паломницьких об'єктів розташована у селах, які значно віддалені від районних центрів чи великих туристичних центрів, а самі об'єкти є маловідомими серед паломників. Наявні заклади розміщення та харчування не відповідають належному рівню обслуговування.

На розвиток паломництва впливають позитивні та негативні чинники (табл. 4.1). До позитивних ми віднесли демократизацію суспільства та свободу віросповідання. На території Львівської області діють паломницькі місця чотирьох християнських конфесій: УГКЦ, РКЦ, УПЦ КП, УПЦ МП. Проголошення незалежності України дало поштовх до виходу церкви із підпілля та активної розбудови релігійної мережі у Львівській області. Частково позитивним чинником є те, що конфесії почали організовувати при управлінських центрах паломницькі служби.

Розвиток паломництва обмежує нерозвиненість паломницької інфраструктури: у більшості паломницьких місць немає можливості переночувати при монастирі чи церкві, натомість паломники користуються світськими засобами розміщення. Низка паломницьких святинь розташована у селах, де немає закладів харчування та розміщення, а наявні не відповідають вимогам паломників. Суттєвою проблемою є відсутність дієвих заходів щодо розвитку паломництва з боку церкви. Паломницькі служби, які зараз функціонують, є радше такими за назвою, на нашу думку, вони вже діють у сфері релігійного туризму. На інформаційних сайтах цих паломницьких служб більшість їхніх поїздок

спрямовано на виїзд поза межі України, а проці чи тури у Львівській області організують лише до найбільших святинь: Унева, Крехова чи Страдча.

Таблиця 4.1

Чинники розвитку паломництва у Львівській області [199, с. 114].

Позитивні	Негативні
Демократизація суспільства та свобода совісті	Нерозвиненість паломницької інфраструктури
Зростання добробуту населення	Недостатня кількість готельних місць і невідповідність їх структурі попиту, відсутність можливості розселення паломників при монастирях та церквах
Політичні (зняття табу з релігійної діяльності)	Незначна кількість паломницьких центрів при єпархіях, які займаються розвитком та пропагандою паломництва
Економічні (інвестування у розвиток регіону)	Відсутність інформаційної бази щодо сакральних об'єктів, попиту і пропозицій
Наявність ресурсів паломництва	Відсутність єдиної програми розвитку паломництва
Кадрове забезпечення	Відсутність належного громадського порядку в місцях здійснення паломництва
Зростання рівня релігійної свідомості населення	Минуле панування атеїзму в СРСР, коли багато об'єктів закривали й перетворювали на складські приміщення, спортивні зали тощо
Відновлення сакральних об'єктів (повернення релігійним громадам, відбудова, реконструкція)	Нераціональне використання культурно-історичної та культової спадщини
Реклама сакрально-туристичних об'єктів	Відсутність комплексної рекламно-інформаційної продукції, пропаганди та просування паломництва

Серед основних проблем розвитку паломництва у Львівській області, на нашу думку, варто виділити: 1) структурно-організаційні (необхідність створення спеціальних відділів при управлінських структурах конфесій та туристичних фірм, які займатимуться розробкою паломницьких маршрутів та координуватимуть взаємодію між паломниками і конфесіями); 2) освітньо-професійна підготовка кадрів (навчання настоятелів чи священників особливостям проведення екскурсій, поширення правил поведінки у сакральних місцях, особливості богослужінь тощо); 3) розроблення та просування у мас-медіа інформації про паломницькі місця, їхню історію, правила поведінки у них тощо.

За особливостями розвитку релігійного туризму та паломництва можна виділити такі типи районів і міст обласного значення: 1) з найсприятливішим впливом чинників на розвиток паломництва; 2) із сприятливим впливом чинників на розвиток паломництва; 3) із порівняно сприятливим впливом чинників на розвиток паломництва; 4) із порівняно несприятливим впливом чинників на

розвиток паломництва; 5) із несприятливим впливом чинників на розвиток паломництва [114, с. 79–80].

Таке групування районів та міст обласного значення ми здійснили за такими критеріями: розташування, транспортна доступність, відстань від великих туристичних центрів, наявність інфраструктури, інформаційне забезпечення, кількість конфесій, які мають паломницькі об'єкти у цьому районі, та репрезентація ресурсів паломництва (табл. 4.2, рис. 4.2).

Таблиця 4.2.

Групування районів та міст обласного значення за ступенем розвитку паломництва

Район/місто обласного значення	Розташування	Транспортна доступність	Відстань від великих туристичних центрів	Наявність інфраструктури	Інформаційне забезпечення	Кількість об'єктів паломництва	Кількість конфесій	Репрезентація ресурсів	Сума балів
Львів	3	3	3	2,89	2,72	18	3	2	19,6
Борислав	3	3	3	3	2,50	2	2	1	17,5
Дрогобич	3	3	3	3	2	3	2	2	18
Моршин	3	3	3	2	1	1	1	1	14
Самбір	3	3	3	3	3	3	2	2	19
Стрий	3	3	3	3	3	2	1	2	18
Трускавець	3	3	3	3	3	1	1	1	17
Червоноград	3	3	3	3	3	2	2	2	19
Бродівський	2,2	2,2	2,2	2,2	2	5	2	2	14,8
Буський	1	1	1	1	1	1	1	1	7
Городоцький	3	3	3	3	2	1	1	1	16
Дрогобицький	2	2	2	1,5	2	2	1	2	12,5
Жидачівський	2	2	2	1,86	2	7	1	3	13,9
Жовківський	1,92	2,23	2,15	1,69	2	13	2	3	15
Золочівський	2,33	2,33	1,83	1,67	1,67	6	1	2	12,8
Кам'янка-Бузький	3	3	3	3	3	1	1	1	17
Миколаївський	2,5	2,5	3	2	2	2	2	1	15
Мостиський	2,25	2,25	2,50	1,75	1,75	4	3	3	16,5
Перемишлянський	2	2	2	2	2,25	4	1	2	13,25
Пустомитівський	2,5	2,5	1	1,5	1,5	2	2	2	13
Радехівський	2,33	2,33	2,33	1,67	1,67	3	2	2	14,3
Самбірський	2,33	2,33	2,33	1,67	2	3	2	1	13,7
Сколівський	2	2	1	1	1	2	1	1	9
Сокальський	1,75	2	2	1,75	2	4	1	1	11,5
Старосамбірський	1	1	1	1	2	2	1	2	9
Стрийський	1,5	1,5	1	1	1,5	2	2	2	10,5
Турківський	2	2	2	1,5	1,5	2	1	1	11
Яворівський	2,75	3	2,75	2	2,63	8	1	3	17,1

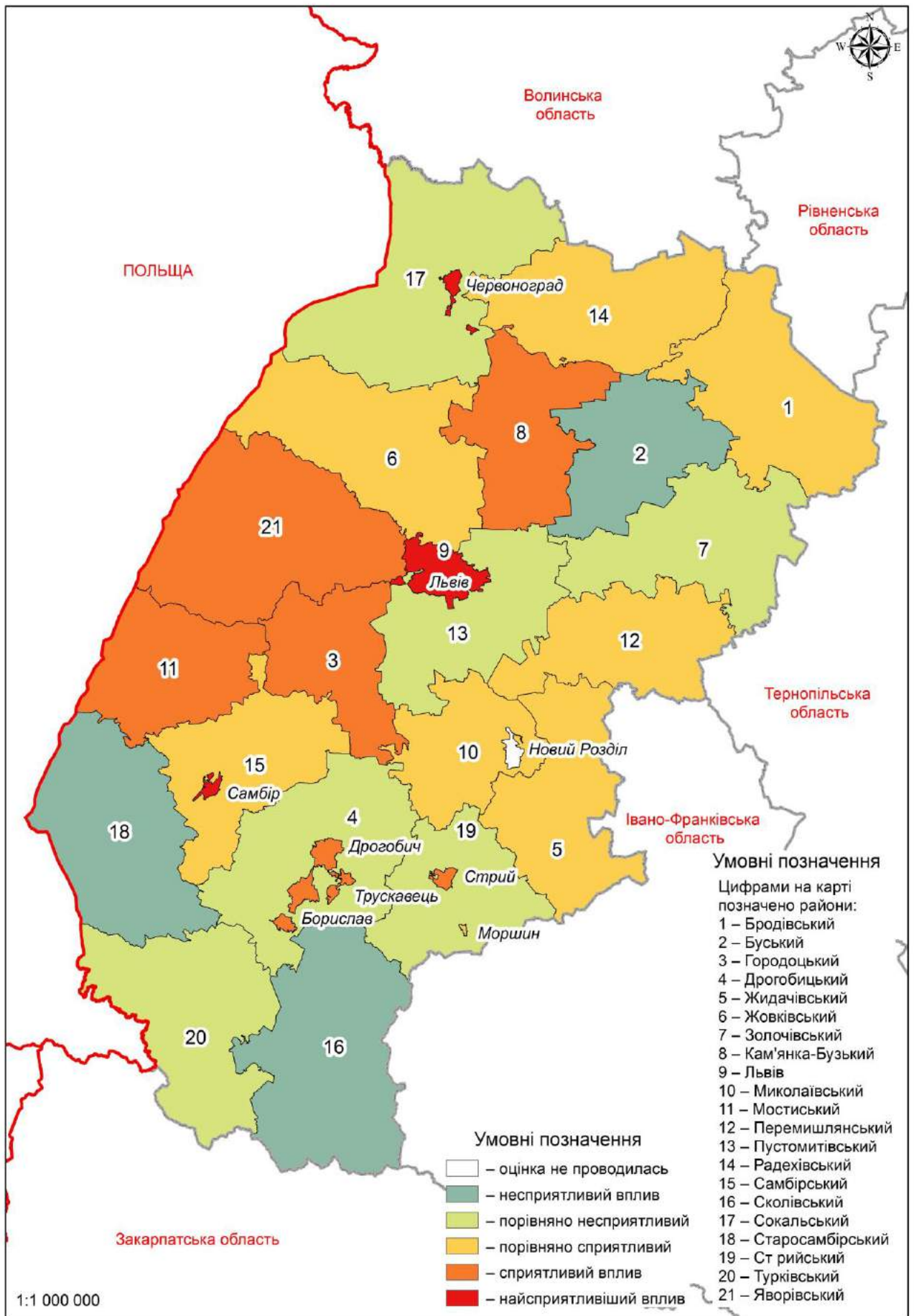

Рис. 4.2. Групування районів та міст обласного значення за ступенем розвитку паломництва

Як бачимо із табл. 4.2 та рис. 4.2, найсприятливіші умови розвитку паломництва мають міста Львів, Самбір та Червоноград. Львів є великим туристичним центром, який приймає значну кількість туристів. В адміністративно-територіальному устрої конфесій Львів – управлінський центр багатьох із них. Самбір та Червоноград також відіграють важливу роль у житті конфесій. За ресурсами паломництва у цих містах є два із трьох базових ресурсів паломництва (чудотворні ікони та мощі святих).

Сприятливі чинники та умови розвитку паломництва є у Городоцькому, Кам'янка-Бузькому, Мостиському та Яворівському районах, містах Дрогобич, Бориславі, Стрию та Трускавці. У Городоцькому та Кам'янка-Бузькому районах є по одному об'єкту паломництва, через те, що ці святині є у районних центрах. Високу оцінку Мостиського району можна пояснити тим, що у районі є паломницькі святині трьох конфесій: УГКЦ, РКЦ та УПЦ МП. У Яворівському районі більшість об'єктів паломництва зосереджено у селах Страдч та Лісок Чернилявський. Міста Дрогобич і Борислав посідають важливе місце в адміністративному устрої конфесій: Дрогобич – центр єпархії, Борислав – центр деканату. У цих містах діють паломницькі об'єкти двох конфесій: УГКЦ та УПЦ МП. У Стрию та Трускавці діють паломницькі об'єкти УГКЦ та УПЦ МП відповідно, міста є центрами єпархії та деканату. За ресурсами паломництва сюди потрапили райони, де є один із трьох ресурсів (Кам'янка-Бузький, Городоцький райони, міста Борислав та Трускавець); два (Дрогобич, Стрий) чи всі (Мостиський та Яворівський райони).

До районів із порівняно сприятливими чинниками впливу на розвиток паломництва ми віднесли більшість районів Львівської області: Бродівський, Жидачівський, Жовківський, Миколаївський, Перемишлянський та Самбірський.

Районами із порівняно несприятливими чинниками розвитку паломництва є Дрогобицький, Стрийський, Сокальський, Пустомитівський та Турківський. У випадку Дрогобицького, Стрийського та Сокальського районів вищий потенціал розвитку паломництва мають міста Дрогобич та Стрий, які є центрами єпархій,

Червоноград – центр деканату. Паломницькі об'єкти у Турківському районі належать громадам УПЦ МП, вони мають погане транспортне сполучення.

Несприятливі умови для розвитку паломництва мають Буський, Сколівський та Старосамбірський райони. За ресурсами паломництва це переважно цілющі джерела, розташовані поза межами населених пунктів. Місця навколо цих джерел необлаштовані, до них не відбуваються прощі.

4.2. Створення нових паломницьких і релігійно-пізнавальних маршрутів

Бажання зміцнити свою віру, отримати тілесне й духовне зцілення – головна мета паломництва. Духовна потреба спонукає шанобливо ставитись до святих місць, які уславилися чудесами та релігійними подвигами. Значення паломницьких маршрутів у суспільному житті визначається також загальноосвітньою метою. Відвідуючи сакральні об'єкти, ми дізнаємося про їхню історію, культуру і традиції, адже здавна вони були не тільки духовними центрами, а й головними осередками освіти та збереження історичного й культурного надбання. Паломницькі маршрути, охоплюючи маси людей, мають ще й місіонерську та релігійно-рекреаційну мету. Місіонерство спирається на поширення релігії на певних територіях, де повністю або частково відсутня релігія. Релігійно-рекреаційна мета полягає у відновленні як фізичних, так і духовних сил.

Розроблення нових та поліпшення наявних паломницьких маршрутів є важливим завданням не тільки для географів, а й для самих представників конфесій. У попередніх розділах уже зазначено, що у Львівській області зосереджено понад 100 об'єктів паломництва, які належать УГКЦ, РКЦ, УПЦ КП та УПЦ МП. Проте систематичні прощі та відпусти здійснюють лише до найвідоміших святинь, тоді як інші залишаються поза увагою. Організовані прощі та відпусти відбуваються лише до 30 святинь.

Дослідниця у сфері релігійного туризму та паломництва Тетяна Божук прокласифікувала паломницькі маршрути за такими критеріями: спрямованість,

масштаби охоплення території, тривалість, мета, засоби пересування, організація, сезонність, форма участі і тип побудови маршруту (табл. 4.3) [199, с. 101].

Таблиця 4.3

Класифікація паломницьких маршрутів [199]

Критерії	Види паломницьких маршрутів	Підвиди паломницьких маршрутів, коротка характеристика
За спрямованістю	Внутрішній	Локальний (у межах району)
		Регіональний
	Обласний	
За масштабами охоплення території	Внутрішньовиїзний	З перетином кордону
	Міждержавні	У межах держав
	Загальнодержавні	У межах країни
	Внутрішньорегіональні	У межах регіону країни
За тривалістю	Локальні	У межах невеликого району (одноденні маршрути)
	Маршрути вихідного дня	Субота і неділя та дні релігійних свят
	Нетривалі	Маршрути від 1 до 2 днів
	Тривалі	Маршрути від 3 до 7 днів
За метою	Довготривалі	Маршрути понад 7 днів
	Духовна	Духовна мета
	Загальноосвітня	Для ознайомлення
	Релігійно-рекреаційна	Для духовного відпочинку
За засобами пересування	Транспортний	Місіонерська
		Поширення певної віри
		Автотранспорт
		Залізничний
	Авіаційний	
	Водний	
Активні засоби пересування	Пішохідні	
	Велосипедні	
	Мотоциклетні	
За організацією	Планові	Організовані туристичними підприємствами
		Організовані релігійними організаціями
	Самодіяльні	Сплановані наперед
За сезонністю	Спонтанні	
	Цілорічні	Весь рік (у дні релігійних свят і відпустів)
За формою участі	Сезонні	У дні прощ
	Індивідуальні	Поділ за віком паломників
	Сімейні	Молоді сім'ї без дітей, сім'ї з дітьми, родини
За формою маршруту	Групові	Поділ за віковими та соціальними групами
	Лінійні	Початок і закінчення відбуваються у різних географічних пунктах
	Кільцеві	Початок і завершення відбуваються в одному географічному пункті
	Радіальні	Початок і завершення відбуваються в одному географічному пункті з перебуванням в інших пунктах та поверненням до початку пункту
Комбіновані	Лінійний, кільцевий і радіальний маршрут	

За спрямованістю потоків паломників вирізняємо внутрішні маршрути – подорожі паломників у межах власної країни та внутрішньовізні – тобто маршрути, які розпочинаються в межах країни і передбачають перетин державного кордону для відвідання інших світових паломницьких центрів.

Перший вид паломницького маршруту поділяється на три підгрупи. Локальний маршрут проходять у межах невеликої за обсягом території з відвідуванням локальних за значенням об'єктів, переважно у межах конкретних районів області. Регіональні маршрути можуть охоплювати територію як одного, так і кількох районів, з відвідуванням найголовніших релігійно-паломницьких об'єктів. Обласні маршрути пролягають через центри конфесій, у яких зберігаються головні паломницькі об'єкти та сакральні ресурси.

Для розвитку національних і міжнародних паломницьких маршрутів безумовний інтерес становить розвиток внутрішніх і внутрішньовізних напрямків, адже це сприяє підвищенню економічного та соціального добробуту країни завдяки використанню її внутрішніх ресурсів та матеріально-технічної бази.

Усі критерії типізації паломницьких маршрутів мають вирішальне значення для формування спеціальних турів, вибору маршрутів та організації паломницького обслуговування. Класифікація таких маршрутів із виокремленням форм і видів має важливе значення для практики паломницької діяльності. Це дає змогу розв'язувати проблеми територіальної організації, планувати розвиток матеріальної бази, визначати попит і формувати ринок туристичних потоків, виробляти та реалізовувати паломницький продукт, відповідним чином організовувати обслуговування паломників і туристів.

На території Львівської області варто виділити низку регіональних релігійно-паломницьких маршрутів, об'єкти яких могли б використовувати як для паломників, так і для релігійних туристів, яких цікавлять історико-культурні та рекреаційні атракції Львівської області. На нашу думку, цікавими для паломників будуть запропоновані нами сім нових паломницько-пізнавальних маршрутів (див. рис. 4.3).

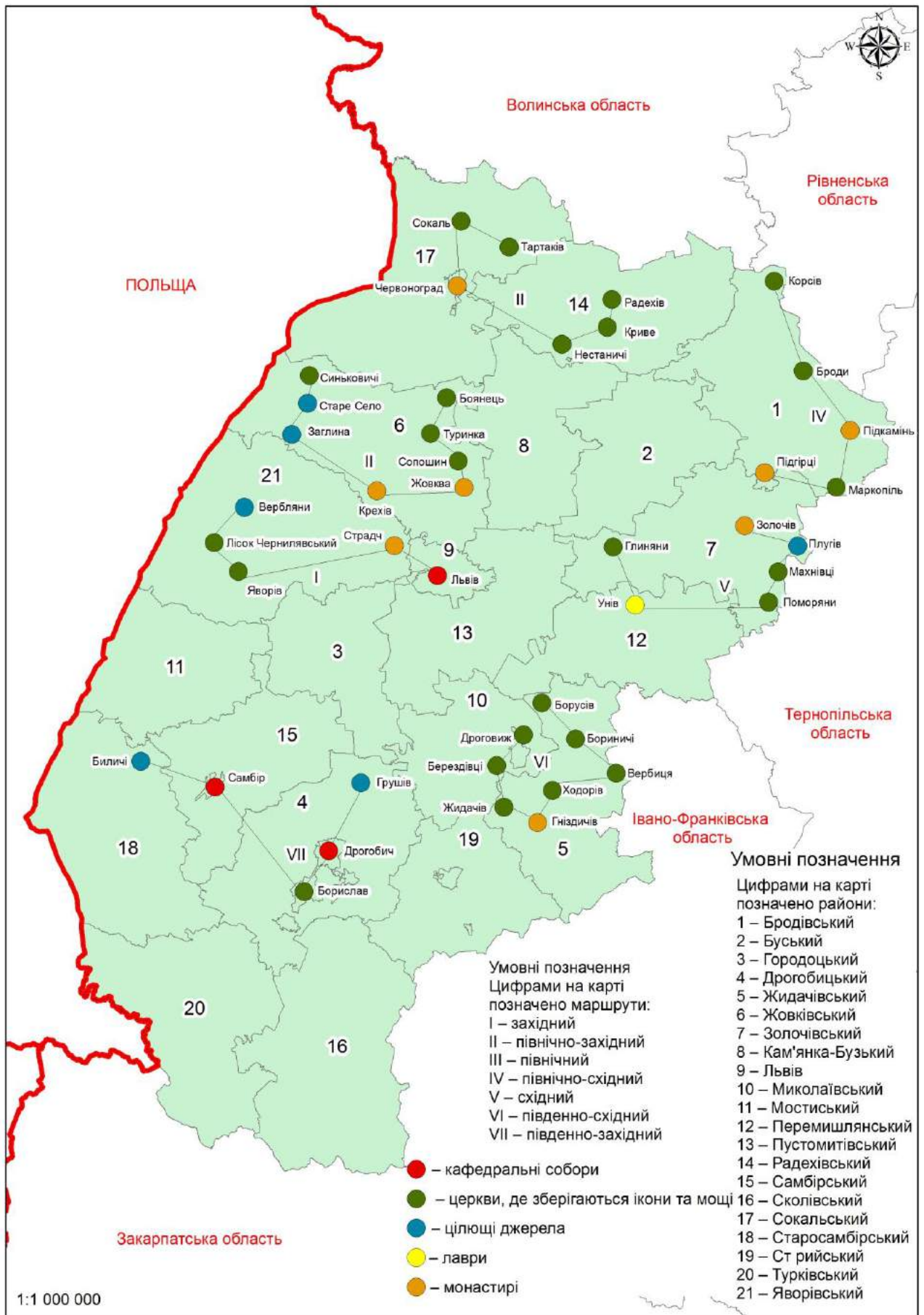

Рис. 4.3. Паломницькі маршрути за головними сакральними об'єктами

Передусім звернемо увагу на західний маршрут, який пролягає територією Яворівського району і міста Львова. Він охоплює обласний центр та чотири пам'ятки паломництва у Яворівському районі (с. Страдч, м. Яворів, с. Лісок Чернилявський та с. Вербляни). Центральним об'єктом паломництва тут є Львів, який має добре розвинене транспортне сполучення з усіма районними центрами області. Важливим є те, що всі сакральні об'єкти на цьому маршруті розташовані недалеко одне від одного. Загальна протяжність маршруту становить 88 км.

У Львові це передусім собор св. Юра (центр Львівської архієпархії), церква Успіння Пресвятої Богородиці (центр Львівсько-Сокальської єпархії УПЦ КП), собор Успіння Пресвятої Богородиці (центр Стрийської єпархії УГКЦ), собор св. Трійці (центр Самбірсько-Дрогобицької єпархії УГКЦ) тощо.

На території Львівської області значним центром паломництва є с. Страдч Яворівського району. У часи Київської Русі та Галицько-Волинського князівства це був другий після Києво-Печерської лаври підземний монастир на території сучасної України, перші згадки про який трапляються у Галицько-Волинському літописі (1242 р.). Головною святинею монастиря у Страдчі є церква Успіння Пресвятої Богородиці. У ній церкві зберігаються копія чудотворної ікони Матері Божої Нерушимої Стіни, запрестольна ікона Успіння Пресвятої Богородиці та дві ікони намісного ряду іконостасу – Ісуса Христа та Матері Божої Неустанної Допомоги.

До північно-західного паломницького маршруту включено вісім паломницьких місць. Це сакральні об'єкти, розташовані у селах Боянці, Туринці, Сопошині, Крехові, Заглині, Старому Селі, Синьковичах та місті Жовкві. Довжина маршруту становить 90 км.

Відомими паломницькими об'єктами, які ми згадували у попередніх розділах, є Крехівський монастир св. Миколая (с. Крехів, Жовківський район). Це один із найбільших монастирів УГКЦ. Окрім того, монастир має понад 400-літню історію. Із початку заснування монастиря у ньому зберігається чудотворний образ св. Миколая. Згодом до монастиря перевезли Верхратську чудотворну ікону. На початку ХХ ст. Папа Римський Лев XII надав монастирю право повного відпусту.

Окрім двох чудотворних ікон, у Крехові є цілюще джерело Матері Божої Люрдської із купіллю св. Анни. Біля монастиря відновлено ритуальну “Хресну дорогу”, яка від монастирських стін із південних схилів гори Побійної піднімається на її вершину. Збереглася збудована у 1938 р. каплиця “Гріб Господній”, якою завершується хресна дорога [114, с. 259–261].

Низка паломницьких місць є у м. Жовква. Найвизначнішими сакральними спорудами є монастир Різдва Христового, який діяв ще до заснування самого міста. У монастирі зберігаються мощі св. Партенія, які перевезли із Відня. Поруч із монастирем розташований костел св. Лаврентія та храм св. Йосафата, які є пам'ятками архітектури XVI–XVII ст.

Північний паломницький маршрут проходить територією Сокальського та Радеківського районів та охоплює такі сакральні місця – с. Тартаків, м. Сокаль, м. Червоноград, с. Нестаничі, м. Радеків та с. Криве. Довжина маршруту – 91 км. Важливим для цього маршруту є належне автомобільне та залізничне сполучення із населеними пунктами області та іншими обласними центрами.

Наступним маршрутом є північно-східний, який охоплює територію Бродівського району. Розпочинається він із с. Корсів через м. Броди, смт. Підкамінь, с. Маркопіль та с. Підгірці. Його загальна довжина становить 92 км. Цей регіон також має добре розвинену транспортну інфраструктуру, тут проходить Львівська залізнична магістраль та європейський автошлях від Львова до Рівного.

До переліку паломницьких місць, які відомі поза межами Львівської області відносимо монастир походження древа Хреста Господнього, розташований у смт. Підкамінь Бродівського району. Перші письмові згадки про нього датуються XV ст., об'єктами поклоніння є чудотворне Розп'яття, копія Підкамінської чудотворної ікони (оригінал зберігається у Вроцлаві), ікона Воздвиження Чесного Хреста із часточкою Хреста Господнього.

У Бродівському районі діє монастир Благовіщення Пречистої Діви Марії у с. Підгірці. У монастирській церкві зберігається Підгорецька чудотворна ікона Матері Божої – одна із найдавніших плакучих ікон України. У 1754 р. її

коронував Папа Римський Бенедикт XIV та надав монастирю право повного відпусту.

Східний паломницький маршрут охоплює два райони області, але відстань між сакральними об'єктами невелика. Маршрут розпочинається з м. Золочева та проходить через с. Плугів, с. Махнівці, смт. Поморяни та с. Глиняни у Золочівському районі та с. Унів Перемишлянського району. Загальна протяжність маршруту – 90 км.

Унівська лавра (с. Унів, Перемишлянський район) є одним із найдавніших монастирських комплексів України. Упродовж XIV–XVIII ст. обитель була центром Галицької єпархії. Перша письмова згадка про монастир є у привілеї короля Владислава II Ягайла 1395 р. Вважають, що засновником був лицар, який зцілювався водою з місцевого джерела (уві сні на місце джерела вказала сама Богородиця). Він збудував дерев'яні храм та монастир, які пізніше зруйнували татари.

У 1542 р. Унівська лавра отримала статус архімандрії. Наприкінці XVIII ст. її закрили, а ченці переїхали до Золочева. У 1898 р. монашество студійського уставу в Уневі відновив митрополит А. Шептицький. Монахи Унівської Лаври опікуються дітьми-сиротами, які живуть у притулку при монастирі. Вони займаються рослинництвом, тваринництвом, городництвом та бджільництвом, а в монастирській майстерні виготовляють предмети церковного вжитку (свічки, офірки та вугілля до кадила).

Відомими об'єктами паломництва в Уневі є Унівська чудотворна ікона та цілюще джерело. Починаючи із 1994 р., кожного травня до монастиря прямує дводенна молодіжна проща, яку організують християнські спільноти “Обнова”, Мальтійська служба допомоги і самі монахи Унівської Лаври. Двічі на рік із студитського монастиря Св. Йосифа Обручника (м. Львів) вирушає піша проща до монастиря в Уневі, яка є дуже популярна серед паломників, переважно молоді. Проща починається Св. Літургією у храмі Св. арх. Михайла (м. Львів), триває три дні і закінчується всенічною молитвою та архієрейською Св. Літургією в Унівській Лаврі [114, с. 248].

Наступний, південно-східний маршрут, охоплює територію Жидачівського та Миколаївського районів і має найбільшу кількість сакральних об'єктів. Він розпочинається із с. Борусів і проходить через села Бориничі, Вербицю, м. Ходорів, Жидачів і смт. Гніздичів у Жидачівському та села Берездівці і Дрововиж у Миколаївського району. Протяжність маршруту – 89 км.

Ще одним паломницьким маршрутом може бути південно-західний, який складається із шести паломницьких об'єктів Старосамбірського, Самбірського та Дрогобицького району. Ними є с. Биличі, міста Самбір, Дрогобич і Борислав та с. Грушів. Загальна довжина маршруту не перевищує 86 км і має добре автомобільне сполучення між цими пунктами.

Одним із найдавніших сакральних об'єктів, до яких спрямовано потоки паломників, є церква Різдва Пресвятої Богородиці у м. Самбір. Храм відомий завдяки Самбірській чудотворній іконі та мощами св. Валентина. Перші прояви чудес ікони датуються 1727 р., коли вона почала плакати кривавими сльозами. Того самого року ікону проголосили чудотворною, а 20 років до того Папа Римський своїм документом підтвердив автентичність мощей св. Валентина.

Висновки до четвертого розділу

Підсумовуючи результати четвертого розділу, зазначимо, що у Львівській області є всі можливості для формування паломницьких потоків, адже в регіоні є паломницькі місця національного та регіонального значення, які сприяють залученню додаткових інвестицій у розвиток паломницької інфраструктури у Львівській області.

До паломницької інфраструктури належать культові споруди, центри адміністративних одиниць конфесій, спеціалізовані підприємства, які виготовляють сувенірну продукцію: свічки, ладан, релігійну літературу тощо.

Із усіх об'єктів паломництва розвинену паломницьку інфраструктуру мають 57 сакральних об'єктів, які розташовані у 24 населених пунктах. За типом поселень це обласний центр, низка районних центрів та міст обласного значення. У адміністративному устрої конфесій це центри деканатів чи благочинь. За типом

ресурсів паломництва тут переважно зосереджуються чудотворні ікони та у низці храмів із метою вшанування та поклоніння виставлено мощі святих та блаженних. Нерозвинуту паломницьку інфраструктуру мають 49 об'єктів паломництва, які розташовані у 44 населених пунктах. За типом поселень це переважно села, які значно віддалені від великих туристичних центрів. Серед об'єктів це переважно цілющі джерела розташовані поза межами сіл, низка чудотворних ікон.

Традиційними центрами тяжіння для християн-паломників у Львівській області є Львів, Крехів, Унів, Страдч, Заглина, Биличі тощо. Отже, у сакральному просторі християнства Львівська область є “перехрестям” паломницьких шляхів, що необхідно використати для розвитку релігійного туризму та формування паломницького ринку.

Найпоширенішими проблемами, які гальмують розвиток паломництва, є недостатньо розвинена паломницька інфраструктура, зокрема система транспортного обслуговування, низька підприємницька активність у цій сфері, забезпечення належного рівня розвитку соціальної інфраструктури на паломницьких місцях.

Для того, щоб паломницька діяльність ефективно розвивалася, необхідно прогнозувати паломницькі тенденції, вивчати передовий досвід інших країн. Для розвитку паломницької індустрії у регіоні потрібно створити відповідні інформаційні центри для надання відомостей про паломницькі об'єкти і їхнє розташування, поширення інформації про заклади розміщення і харчування на місцях, транспортні та екскурсійні послуги тощо. Важливим для розвитку паломницької діяльності є також інформаційне забезпечення сакральних місць, встановлення вказівників на вулицях і дорогах для швидшого ознайомлення прочан із місцевістю, адже чимало місць, у яких розміщено паломницькі святині, узагалі не позначено на туристичних та автомобільних картах.

Також до заходів, які сприятимуть розвитку паломництва, потрібно віднести ремонт доріг і шляхів сполучення до сакральних об'єктів, адже переважна більшість місць розташована в сільській місцевості або далеко за їх межами, де не має належної транспортної доступності.

ВИСНОВКИ

1. У вивченні геопросторової організації паломництва переважають методологічні підходи географії релігії. Паломництво має чітко виражену географічну складову, адже воно передбачає подорож, переміщення людини з місця постійного проживання до місця паломництва, чимало місць паломництва пов'язані з різноманітними природними об'єктами і ресурсами, паломницькі об'єкти й їх поєднання об'єднані у мережі, які тісно пов'язані з іншими структурами і мережами, що формують просторову організацію суспільства. Дослідження паломництва та його складових є особливо важливими для України внаслідок її географічного розташування, давньої традиції паломницьких подорожей та неоднорідного конфесійного складу населення. Різноманіття місць розташування паломницьких об'єктів зумовлює виникнення просторових зв'язків між ними із подальшим виділенням ядер, центрів, вузлів та пунктів паломництва.

2. Серед сучасних місць паломництва у Львівській області найдавніші мають вік 700-800 років. Однак понад половина з них з'явилися відносно недавно – у XIX–XX ст. Давність місця паломництва не впливає прямо на його популярність. Важливішим чинником є духовне значення об'єкта паломництва, пов'язаний з ним сакральний контекст для прочанина.

На просторовий розвиток паломництва та структуру вагомо впливає конфесійний склад населення Львівської області та його просторові особливості. Станом на початок 2017 р. у регіоні 52 % усіх релігійних громад належало УГКЦ, проте міжрайонні відмінності були дуже суттєвими. Використовуючи дані щодо кількості релігійних громад, на території Львівської області виділяємо три групи районів за конфесійним складом населення: моноконфесійні, із середнім ступенем змішаності конфесійного складу та сильно змішаним конфесійним складом. Моноконфесійними є Стрийський та Жидачівський райони, оскільки тут суттєво переважає УГКЦ, а частка вірян інших конфесій є значно нижчою. Більшість районів має середню змішаність конфесійного складу. Райони із сильно змішаним конфесійним складом – Мостиський, Самбірський, Старосамбірський та

Турківський. У цій групі районів у конфесійному складі вищою є частка громад РКЦ, діють численні громади УАПЦ, що і зумовило такий показник.

На просторову організацію паломництва впливає адміністративно-територіальний устрій конфесій. Значна частина святинь, до яких спрямовані потоки паломників, зосереджено у важливих адміністративних релігійних центрах конфесій (кафедральних храмах єпархій, осередках деканатів чи найбільших монастирях).

3. Паломництво у Львівській області пов'язане з трьома базовими групами об'єктів: чудотворні ікони; мощі святих та блаженних християнства, цілющі джерела. Найпоширенішою групою є чудотворні ікони – 51, мощі святих та блаженних християнства зберігаються у 36 храмах, також є 19 цілющих джерел.

За конфесійною належністю найбільше чудотворних ікон є в храмах УГКЦ – 41, РКЦ – 5, УПЦ КП – 4 та одна в УПЦ МП. У розрізі адміністративних районів та міст обласного значення найбільше чудотворних ікон виставлено для вшанування у храмах Львова – 7, Жидачівського району – 5, по 4 чудотворні ікони зберігається у храмах Сокальського, Жовківського, Бродівського, Золочівського та Яворівського районів. За конфесійною належністю храми, де зберігаються мощі, перебувають під юрисдикцією УПЦ МП (17), УГКЦ (15), УПЦ КП (4). У Львівській області є 19 цілющих джерел, які відомі не лише в Україні, а й поза її межами. Часто паломництво до них поєднуються зі вшануванням ікон: Унів, Бориничі, Грушів, Страдч та Крехів.

За результати бального оцінювання об'єктів паломництва Львівської області найвищі бали отримали: серед чудотворних ікон – Самбірська чудотворна ікона (30 балів), Унівська, Теробовлянська (по 29), Деревнянська, Крехівська (Верхратська), Підкамінська, Підгорецька, Стрийська (Ліська), “Жидачівська Оранта”, Сокальська та Кохавинська (оригінал), чудотворні ікони (по 28); серед церков, у яких знаходяться мощі святих і блаженних християнства, – церква св. Анни (м. Борислав), архікафедральний собор св. Юра (м. Львів) та церква Різдва Пречистої Діви Марії (м. Самбір) – 33, 32 та 31, бали

відповідно; серед цілющих джерел – джерела у Крехові, Уневі та Страдчі, які набрали 31, 31 та 30 балів відповідно.

На території Львівської області виділено дев'ять паломницьких районів, ядра паломництва (Львів, Страдч, Крехів та Унів), паломницькі центри, паломницькі вузли та паломницькі пункти. До паломницьких центрів, крім Львова, відносяться міста обласного значення Борислав, Дрогобич, Самбір, Стрий та Червоноград. До паломницьких центрів віднесено також села Бориничі, Тучне та Лісок Чернилявський, де знаходяться по два види паломницьких об'єктів. Статусу паломницьких центрів також відповідають села Підкамінь, Підгірці та Глиняни. За просторовими зв'язками та інтенсивністю паломницьких потоків на території Львівської області виділено сім паломницьких вузлів: Львівський, Унівський, Жидачівський, Підкамінський, Самбірсько-Дрогобицький, Червоноградсько-Сокальський, Радехівський.

Найбільш відвідуваними паломницькими місцями Львівської області є Львів, Крехів, Страдч та Унів. Ці місця у періоди масового паломництва (храмові свята, відпусти тощо) приймають понад 5 тис. паломників у день. Другою за кількістю відвідувань групою паломницьких місць є Заглина, Биличі, Лісок Чернилявський, Підгірці, Підкамінь, Корсів, Глиняни та м. Борислав, які в періоди масового паломництва відвідує від 1 до 5 тис. паломників.

4. Першочерговим завданням для популяризації паломництва у Львівській області є активізація діяльності наявних паломницьких осередків та центрів, які функціонують при управлінських центрах низки конфесій. Аналіз сайтів цих організацій засвідчив, що їхня діяльність зосереджена на організації прощ переважно поза межі України. Важливою проблемою паломницької діяльності у Львівській області є відсутність належної паломницької інфраструктури. У більшості паломницьких місць відсутня організація хресних доріг, немає можливості придбати релігійну літературу чи релігійну атрибутику. У сільських населених пунктах часто храми є зачиненими впродовж тривалого періоду доби, що ускладнює для паломника можливість вшанувати святиню. Особливо проблема інфраструктури є значною у селах, де знаходяться цілющі джерела.

Для розвитку паломницької індустрії у регіоні потрібно створити відповідні інформаційні центри для надання відомостей про паломницькі об'єкти і їхнє розташування, поширювати інформацію про заклади розміщення і харчування на місцях, транспортні та екскурсійні послуги тощо. Важливим для розвитку паломницької діяльності є також інформаційне забезпечення сакральних місць, встановлення вказівників на вулицях і дорогах для швидшого ознайомлення паломників із місцевістю, адже чимало місць, у яких розміщено паломницькі святині, узагалі не позначено на туристичних та автомобільних картах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Автомобільні дороги загального користування // URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article> (дата звернення: 21.05.2015).
2. Азбука християнства: словарь-справочник / за ред А. Удовенко. М.: МАИК “Наука”, 2007. 288 с.
3. Академік Степан Рудницький – фундатор української географії / за ред. О. І. Шаблія. Львів, Мюнхен, 1993. 83 с.
4. Алаев Е. Б. Социально-экономическая география: понятийно-терминологический словарь. Москва: Мысль, 1983. 350 с.
5. Атаман Л. В. Исследование сакрального пространства региона: методология и принципы // Псковский регионологический журнал. 2015. №23. С. 107–117.
6. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. Київ: ВПЦ “Київський університет”, 2001. 395 с.
7. Білоус О. М. Державно-церковні відносини як об’єкт політологічного аналізу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук : [спец.] 23.00.02 “Політичні інститути та процеси” / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України, 2004. 20 с.
8. Блажейовський Д. Поважні осяги та великі втрати. Список різних епархій, парафій та монастирів від Попраду по Дніпро (1768-1991) // Л.: Каменярь, 2008. 464 с.
9. Богун Д. Чудотворні ікони Матері Божої в Україні. Мюнхен, 1947. 165 с.
10. Богуцький Ю. Державно-церковні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи співпраці // Свобода релігії і міжрелігійний діалог. 2011. №16. 307 с.
11. Божук Т. І. Вплив релігійного туризму на підвищення духовної свідомості населення // Історія і релігія в Україні. 2010. Кн. II. С. 257–263.
12. Божук Т. І. Дослідження релігійних об’єктів для потреб туризму (методичні аспекти) // Географія та туризм. 2010. Вип. 9. С. 34–38.

13. Божук Т. І. Класифікація релігійного туризму // Географія та туризм. 2010. Вип. 4. С. 81–86.

14. Божук Т. І. Методичні аспекти оцінювання релігійних об'єктів для туристичного використання // Наукові записки Тернопільського педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія географія. 2009. Вип. 2(26). С. 90–95.

15. Божук Т. І. Оцінка сакральнo-туристичних об'єктів // Науковий вісник Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича. Серія географія. 2008. Вип. 391. С. 197–202.

16. Божук Т. І. Перспективи розвитку релігійного туризму в Закарпатті // Сталий розвиток Карпат: сучасний стан та стратегія дій: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 2006). Львів, 2006. С. 115–118.

17. Божук Т. І. Поняття, функції та завдання релігійного туризму // Вісник Львівського університету. Серія географічна. 2010. Вип. 38. С. 37–44.

18. Божук Т. І. Релігійний туризм і паломництво: спільні і відмінні риси // Науковий вісник Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича. Серія географія. 2009. Вип. 480–481. С. 112–115.

19. Божук Т. І. Релігійний туризм: становлення і функціонування // Географія і туризм: європейський досвід: матеріали III міжнар. конф. (Львів-Брюховичі, 9–11 жовтня 2009 р.). Львів, 2009. С. 27–30.

20. Божук Т. І. Релігійні об'єкти в культурному ландшафті та їх використання для потреб туризму (на прикладі міста Львова) // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Серія географічна. 2010. Вип. 21. С. 9–15.

21. Божук Т. І. Розвиток релігійного туризму: різновиди, функції, пріоритети // Краєзнавство. Географія. Туризм. 2011. №16. С. 3–6.

22. Божук Т. І. Сакральнo-туристичний продукт: потреба створення // Географія та туризм. 2010. Вип. 7. С. 42–45.

23. Божук Т. І. Чудотворні ікони – об'єкти паломництва і туризму // Історія і релігія в Україні. 2009. Кн. II. С. 380–385.

24. Бондаренко В. Д. Релігійне життя в Україні: стан, проблеми, шляхи оптимізації. Київ: Логос, 1996. 37 с.
25. Васьковський В. Духовна освіта в Україні: проблеми і напрямки розвитку // Людина і світ. 1998. № 10. С. 26–29.
26. Васьковський В. Розвиток релігійної мережі в Україні // Національна безпека і оборона. 2001. №3. С. 52–56.
27. Вечерський В. В. Українські дерев'яні храми // Київ : Наш час, 2007. 271 с.
28. Вечерський В. В. Українські монастирі // Київ : Наш час, 2008. 400 с.
29. Витяг з протоколу засідання колегії Державного Комітету України у справах релігій від 31 серпня 1999 р. затверджений постановою №813 “Про реєстрацію Релігійного управління асоціації місіонерських церков євангельських християн України”. – Поточний архів Державного комітету України у справах релігій.
30. Витяги з Постанов Архієрейського Собору УПЦ КП // Православна газета. 1998. №5. С. 1–3.
31. Вісьтак О. Геопросторова організація релігійного життя м. Львова: географія населення і умови його життєдіяльності // Луцьк, 1993. С. 216–217.
32. Володимир Кубійович: формула життя і чину // Париж; Львів: Фенікс, 1996. 242 с.
33. Ворон О. П. Особливості розвитку Римо-католицької церкви в сучасній Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. і. наук : [спец.] 09.00.11 “Релігієзнавство” / Національний університет “Острозька академія”. Острог, 2007. 20 с.
34. Вояковський Н. Шляхами наших прочан: проповідь про чудотворні ікони Божої Матері // Львів: Місіонер, 1989. 142 с.
35. Вступ до економічної і соціальної географії : навч. посіб. / А. П. Голиков, Я. Б. Олійник, А. В. Степаненко [та ін.]. Київ, 1997. 316 с.
36. Геттнер А. География ее история, сущность и методы Ленинград-Москва, 1930. 416 с.

37. Гіщинський В. Б. Духовні святині Галичини. Чудотворні ікони Пресвятої Богородиці в Галичині (науково-популярні нариси) // Діти Непорочної (журнал християнської родини). 2011, № 1–12.

38. Гіщинський В. Б. Опис Синопису Підгорецького (Плісненського) монастиря // Київська церква. Львів-Київ, 2011. № 4 (15).

39. Гіщинський В. Д. Чудотворні ікони Матері Божої у василіанських монастирях (історичні нариси) // Календар “Місіонаря”. 2003. 67 с.

40. Головащенко С. І. Історія християнства // К.: Либідь, 1999. 352с.

41. Голос православ'я (офіційна газета УПЦ КП) // URL: <http://presa.ua/golos-pravoslav-ja.html> (дата звернення: 21.08.2013).

42. Гординський С. Українська ікона XII–XVIII ст. // Філадельфія: Провидіння, 1973. 212 с.

43. Городиський Ю. Я. Класифікація паломницьких маршрутів у релігійно-туристичному дослідженні // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Л. Українки. Серія географічні науки. 2015. №15 (316). С. 31–35.

44. Городиський Ю. Я. Класифікація християнського паломництва (для потреб суспільно-географічних досліджень) // Географія та туризм. 2016. Вип. 30. С. 168–176.

45. Городиський Ю. Я. Конфесійно-релігійні напрями християнства, відгалуження і течії (на прикладі Галичини) // Україна і світ: суспільно-географічні виміри: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених, аспірантів та студентів (м. Львів, 2014). 2014. С. 324–329.

46. Городиський Ю. Я. Мощі святих і блаженних українського християнства як об'єкти релігійно-паломницького туризму на Галичині // Вісник Львівського національного університету. Серія географія. 2013. Вип. 42. С. 86–94.

47. Городиський Ю. Я. Паломницькі об'єкти у релігійно-паломницькому туризмі (на матеріалах Галичини) // Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід: матеріали VII наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Львів, 2013 р.). Львів, 2013. С. 140–144.

48. Городиський Ю. Я. Святі цілющі джерела Львівщини та можливості їх використання в туризмі // Вісник інституту педагогічної освіти. Серія географічна. 2012. Вип. 1. С. 279–284.

49. Городиський Ю. Я. Сучасна релігійно-конфесійна ситуація у Львівській області // Економіко-географічна освіта і національна самосвідомість: актуальні проблеми їх формування: матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених (м. Донецьк, 2012). Донецьк, 2012. С. 201–203.

50. Городиський Ю. Я. Територіальні особливості розвитку паломництва у Львівській області // Вісник Харківського університету. Серія “Географія-Геологія-Екологія”. 2014. Вип. 41. С. 101–107.

51. Городиський Ю. Я. Форми геопросторової організації паломництва (на прикладі Львівської області) // Історія української географії. 2015. Вип. 32. С. 63–67.

52. Городиський Ю. Я. Чудотворні ікони як об’єкти паломницького туризму в християнстві (на прикладі Львівської митрополії УГКЦ) // Географічна наука і практика: виклики епохи: матеріали міжн. наук.-практ. конф., присвяченої 130-річчю географії у Львівському університеті (м. Львів, 16-18 травня 2013 р.). Львів. 2013. Т.3. С. 249–252.

53. Городиський Ю. Я., Манько А. М. Проблеми і перспективи розвитку туризму у Тернопільській області // Вісник Львівського національного університету. Серія міжнародні відносини. 2012. Ч1. С. 36–41.

54. Городиський Ю. Я. Религиозные общества Львовской области: их территориальные особенности и структура // Периодический сборник Благовещенского государственного педагогического университета. 2014. №3(27). С. 9–13.

55. Городиський Ю. Я. Современное развитие христианского паломничества на территории Галичины и его территориальные особенности // Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов. 2014. №5 (95). С. 200–207.

56. Горохов С. А. Этногеография и география религий / М.: Академия, 2005. 255 с.

57. Григорович-Барський В. Странствования по святым местам Востока с 1723 по 1747 гг. // СПб., 1885–1887. Ч. 1–4.
58. Грушевський М. З історії релігійної думки на Україні / К.: Освіта, 1992. 192 с.
59. Дерев'яні церкви Львівщини // URL: <http://decerkva.org.ua/index.html> (дата звернення: 13.02.2014).
60. Дідула П. Хресна дорога у митрополії – досвід периферії не пройшов // Вірую. 1998. №4. С. 3–4.
61. Дністрянський М. С. Конфесії і етнополітика: український варіант // Дзвін. 1997. №2. С. 96–101.
62. Дністрянський М. С. Кордони України: територіально-адміністративний устрій // Львів: Світ, 1992. 144 с.
63. Дністрянський М. С. Політична географія України / Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2014. 348 с.
64. Дністрянський М. С., Ковальчук А. С. Адміністративно-територіальна організація греко-католицької церкви: історична ретроспектива і сучасні проблема // Історія релігії в Україні: матеріали VI міжнар. кругл. ст. (м. Львів, 1996). Львів, 1996. С. 82–83.
65. Довідка про релігійну мережу Львівської області, станом на 1 січня 2013р. – Поточний архів Управління у справах національностей, міграції та релігій Львівської облдержадміністрації.
66. Дрогобицько-Самбірська єпархія УПЦ КП // URL: <http://drogobych-orthodox.info/ukr/> (дата звернення 21.08.2013).
67. Дружинин А. Г. Географія культури: теоретико-методологический аспект // Ростов-на-Дону, 1989. 100 с.
68. Дубович І. А. Країнознавчий словник-довідник // Київ: Знання, 2008. 839 с.
69. Дудар Н. П. Нові релігійні течії: український контекст (огляд, документи, переклади) // Київ: Наукова думка, 2000. 132 с.

70. Дуткіна О. П. Релігійне паломництво як перспективний вид туризму // Туристичні ресурси України (туристичний щорічник) Київ: ІТФПУ, 1996. С. 112–116.
71. Духовна криниця. Єпархіальна газета Дрогобицько-Самбірської єпархії УПЦ КП // URL: <http://drogobych-orthodox.info/ukr/index.php/faq/nashagazeta> (дата звернення: 21.08.2013).
72. Єленський В. Релігійність в Україні // Урядовий кур'єр. 1994. № 104–105. С. 6–8.
73. Єленський В. Релігія. Церква. Молодь. / Київ.: АЛД, 1996. 160 с.
74. Єленський В. Скільки релігій в Україні // Людина і світ. 1996. № 6. С. 2–5.
75. Жаровська О. Паломницькі святині / Львів: Свічадо, 2011. 224 с.
76. Жива вода. Єпархіальна газета Самбірсько-Дрогобицької єпархії УГКЦ // URL: <http://sde.org.ua/zmi/zvoda.html> (дата звернення: 21.08.2013).
77. Жупанський Я. І. Історія географії в Україні // Львів: Світ, 1997. 264 с.
78. З любов'ю у світ. Єпархіальна молодіжна газета Самбірсько-Дрогобицької єпархії // URL: <http://sde.org.ua/zmi/zlus.html> (дата звернення: 21.09.2014).
79. Заклинський Р. Географія Руси. Русь галицька, буковинська і угорська // Львів: Просвіта, 1887. 150 с.
80. Закон про свободу совісті та релігійні організації // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/987-12> (дата звернення: 21.08.2013).
81. Закон України “Про свободу совісті та релігійні організації” // Релігійна панорама. 2008. №3. С. 37–47.
82. Замки та храми України // URL: <http://www.castles.com.ua>. (дата звернення: 22.06.2013).
83. Заставецька О. В. Комплексний соціальний і економічний розвиток території: теоретичні і методичні основи дослідження / Тернопіль, 1997. 263 с.
84. Заставецька О. В. Тернопільська область: географічні основи комплексного економічного і соціального розвитку / Тернопіль, 1993. 203 с.
85. Заставний Ф. Д. Географія України: у 2-х книгах / Львів: Світ, 1994. 472с.

86. Звіт про мережу церков і релігійних організацій в Україні станом на 1 січня 2013 р.
// URL: http://risu.org.ua/php_uploads/files/articles/ArticleFiles_51768_Forma1_2013.pdf. (дата звернення: 17.03.2015).
87. Звіт про мережу церков і релігійних організацій в Україні станом на 1 січня 2010 р.
// URL: http://www.irs.in.ua/files/statistic/2013.01.01_zvit_f1_irs.in.ua.pdf (дата звернення: 19.03.2015).
88. Зеленова Е. В. Модель організації православного паломництва // Туризм: право і економіка. 2013. №1. С. 7–10.
89. Історія релігії в Україні : навч. посіб. / А. М. Колодний, П. Л. Яроцький, Б. О. Лобовик [та ін.]. Київ, 1999. 735 с.
90. Історія релігії в Україні. Протестантизм в Україні (Т.5) / за ред. П. Яроцького. Київ: Світ знань, 2002. 424 с.
91. Калашник П. Всеукраїнська Рада церков і релігійних організацій, її місце і роль в розвитку державно-церковних відносин // Актуальні проблеми державно-церковних відносин в Україні. К.: “ВіП”. 2001. С. 187–197.
92. Калінін Ю. А. Релігієзнавство // К.: Наукова думка, 1995. 253 с.
93. Каталог ресурсів з соціальної географії // URL: <http://www.sociosite.net/topics/geography.php>. (дата звернення: 25.03.2015).
94. Ключко Л. В. Деякі теоретико-прикладні аспекти суспільно-географічного дослідження сфери релігії // Часопис соціально-економічної географії. 2007. Вип. 2. С. 188–194.
95. Ключко Л. В. До питання просторового аналізу релігійної сфери України // Регіон-2009: стратегія оптимального розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (5-6 листопада 2009 р., м. Харків), м. Харків, 2009. С. 356–362.
96. Ключко Л. В. До питання теорії і практики дослідження релігійної сфери (на прикладі Харківської області) // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія Геологія-Географія-Екологія. 2005. Вип. 704. С. 28–33.

97. Ключко Л. В. Особливості релігійної ситуації в Харківському регіоні // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія Геологія-Географія-Екологія. 2007. Вип. 769. С. 65–73.

98. Ключко Л. В. Суспільно-географічні аспекти дослідження сфери географії релігії (на прикладі Харківського регіону) // Часопис соціально-економічної географії. 2007. Вип. 3(2). С. 165–168.

99. Ключко Л. В. Суспільно-географічні дослідження релігійної сфери // Часопис соціально-економічної географії. 2008. №5. С. 216–221.

100. Ключко Л. В. Територіальна організація релігійної сфери Харківського регіону : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. геогр. наук : [спец.] 11.00.02 “Економічна та соціальна географія” / Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2010. 20 с.

101. Ключко Л. В. Умови і фактори формування релігійно-географічної ситуації Харківського регіону (суспільно-географічний аналіз) // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія Геологія-Географія-Екологія. 2005. Вип. 704. С. 68–74.

102. Кобзак Р. Я. Картографічне моделювання територіальної організації греко-католицької церкви на Галичині першої половини ХІХ століття // Вісник геодезії та картографії. 2012. №3(78). С. 32–37.

103. Ковальчук А. С. Географія релігії в Україні // Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 308 с.

104. Ковальчук А. С. Конфесійно-географічна характеристика релігійно-паломницьких об'єктів в Україні // Львів: Фенікс, 2002. 128 с.

105. Ковальчук А. С. Культові будівлі як об'єкт релігійно-паломницького туризму в Україні // Географія і туризм: національний та міжнародний досвід: матеріали VI міжнар. наук. конф. (Львів–Розлуч, 5-7 жовтня 2012 р.). Львів, 2012. С. 166–173.

106. Ковальчук А. С. Підходи і рівні дослідження у географії релігії // Вісник Львівського університету. Серія географія. 2000. Вип. 26. С. 185–188.

107. Ковальчук А. С. Релігійні організації в Україні на порозі ХХІ ст.: тенденції територіального розвитку // Молода нація. 1999. С. 96–122.
108. Ковальчук А. С. Релігійно-географічне районування: критерії і показники // Український географічний журнал. 2000. №3. С. 15–17.
109. Ковальчук А. С. Структура географії релігії // Український географічний журнал. 1998. №1. С. 24–26.
110. Ковальчук А. С. Сучасний адміністративно-територіальний устрій православних церков в Україні // Географія і сучасність. Зб. наук. праць Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. 1999. Вип. 2. С. 153–157.
111. Ковальчук А. С. Формування понятійно-термінологічного апарату релігійного туризму і паломництва // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2012. Вип. 29. Ч. 2. С. 86–92.
112. Ковальчук А. С. Картографування релігійної сфери у творах М. Кулицького // Вісник географії та картографії. 1999. №3. С. 21–22.
113. Ковальчук А. С., Манько А. М. Організатори паломництва та релігійного туризму // Вісник Львівського університету. Серія географія. 2013. №42. С. 170–178.
114. Ковальчук А. С., Рутинський М. Й., Манько А. М., Завадовський Т. Б., Каднічанський Д. А. Географія релігійного туризму в Україні / Львів: ТзОВ “Друк Захід”, 2016. 454 с.
115. Когатько Ю. Л. Суспільно-географічне дослідження релігійної діяльності та сакральних просторів Чернігівської області : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. геогр. наук : [спец.] 11.00.02 “Економічна та соціальна географія” / Київський національний університет. Київ, 2011. 20 с.
116. Колодний А. М. Конфесійна панорама України у 2002 р. // Релігійна панорама. 2003. №2. С. 2–10.
117. Колодний А. М. Прогнози релігійних процесів в Україні в контексті соціальних трансформацій // Науковий вісник Чернівецького університету. 2005. Вип. 240–241. С. 79–84.

118. Конфесійна карта Львівщини: інформаційно-статистичний довідник / Львів, 1997. 84 с.
119. Крехівська (Верхратська) чудотворна ікона Богородиці // URL: <http://svitlo.ucoz.ua/publ/> (дата звернення: 27.02.2013).
120. Криндач А. Д. География религии как научное направление // Известия РАН. Серия географическая. 1992. № 3. С. 63–69.
121. Кубійович В. Наукові праці / упор. та вступ. стаття проф. О. Шаблій // Париж-Львів : Фенікс, 1996. 800 с.
122. Кузик С. П. Географія туризму // Київ: Знання, 2011. 271 с.
123. Кулицький М. Карта греко-католицької Львівської архієпархії. – М 1: 300 000. // Л., 1935.
124. Курас І. Релігія і політика в сучасній Україні / К.: ІПіЕД НАН України, 2000. 269 с.
125. Кучабський О. Г. Прикладні проблеми географії релігії // Вісник Львівського університету. Серія: географія. 1998. Вип. 22. С. 83–89.
126. Кучабський О. Г. Проблеми становлення географії релігії в Україні // Вісник Львівського національного університету. Серія географічна. 1998. Вип. 22. С. 71–77.
127. Кучабський О. Г. Релігійна сфера обласного регіону: трансформація і територіальна організація : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. геогр. наук : [спец.] 11.00.02 “Економічна та соціальна географія” / Львівський національний університет ім. І. Франка. Львів, 2000. 20 с.
128. Кучабський О. Г. Соціологічний метод у релігійно-географічному дослідженні Львівської області // Вісник Львівського університету. Серія географічна. 1999. Вип. 24. С. 79–84.
129. Лешан В. Ю. Релігієзнавство / Чернівці: Рута, 2005. 304 с.
130. Лозинський Р. М. Критерії депресивності міст і регіонів України: теоретичний аспект // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Районування економічного простору України : [Зб. наук. пр.]. Львів: ІРД НАН України, 2011. Вип. 4(90). С. 193–201.

131. Лозинський Р. М. Методичні питання суспільно-географічного дослідження міських агломерацій // Науковий вісник Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича. Серія географія. 2011. Вип. 587–588. С. 146–151.
132. Лубський В. Релігієзнавство // Київ: Вілбор, 1997. 380 с.
133. Лужницький Г. Словник Богородичних ікон України // Народна творчість та етнографія. 1998. № 5–6. С. 99–104.
134. Любіцева О. О. Методика розробки турів / Київ: Альтепрес, 2008. 300 с.
135. Любіцева О. О. Організація православного паломництва до Святої Землі // Туризм на порозі XXI століття: освіта, культура, екологія: матеріали міжн. наук.-практ. конф. (м. Київ, 1999). Київ, 1999. С. 82–85.
136. Любіцева О. О. Паломництво та релігійний туризм / Київ: Альтерпрес, 2011. 416 с.
137. Любіцева О. О., Панкова Є. В., Стафійчук В. І. Туристичні ресурси України / К.: Альтерпрес, 2007. 369 с.
138. Любіцева О., Мезенцев К., Павлов С. Географія релігій в Україні / за ред. О. О. Любіцевої. Київ, 1998. 504 с.
139. Львівська архідієцезія РКЦ в Україні // URL: <http://drogobych-orthodox.info/ukr/> (дата звернення: 21.08.2013).
140. Львівська архієпархія УГКЦ // URL: <http://ugcc.lviv.ua/> (дата звернення 21.08.2013).
141. Львівська єпархія “Православна Галичина” // URL: <http://www.pg.lviv.ua> (дата звернення: 21.02.2012).
142. Львівська єпархія УАПЦ // URL: <https://uaoc.lviv.ua/> (дата звернення: 21.08.2013).
143. Львівська єпархія УПЦ МП // URL: <http://upc.lviv.ua/> (дата звернення: 21.08.2013).
144. Львівська обласна державна адміністрація // URL: <http://loda.gov.ua/oda/upravlinnya/departament-z-pytan-kultury-natsionalnostej-ta-relihij>. (дата звернення: 14.07.2014).

145. Львівське обласне об'єднання церков Євангельських християн баптистів // URL: <http://ehb.lviv.ua/church-area/seminary> (дата звернення: 21.08.2013).
146. Львівський Свято-Преображенський жіночий монастир Львівської єпархії УПЦ МП // URL: <http://upc.lviv.ua/> (дата звернення: 12.08.2013).
147. Львівсько-Сокальська єпархія УПЦ КП // URL: <http://gradleva.com/> (дата звернення: 21.08.2013).
148. Львівщина конфесійна: інформаційно-статистичний довідник / Львів: ПП “Манускрипт – Львів”, 2006. 110 с.
149. Малерб М. Релігії людства / пер. з фр. А. Гуревич. СПб.: Рудоміно, 1997. 608 с.
150. Малий словник історії України // URL: <https://history.vn.ua/book/dict/1556.html> (дата звернення: 08.02.2013).
151. Мальська М. П. Просторові системи послуг (теорія, методологія, практика) // Київ: Знання, 2009. 363 с.
152. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н. М. Міжнародний туризм і сфера послуг // К.: Знання, 2008. 661 с.
153. Мезенцев К. Методи дослідження географії релігії // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2009. Вип. 56. С. 15–18.
154. Мелони Г. Н. Религиозный опыт. Феноменологический анализ уникального события // Человек. 1992. № 4. 567 с.
155. Міжконфесійні конфлікти в Україні : причини і наслідки // Людина і світ. 1995. №9. С. 15–18.
156. Монастирі Чину святого Василя Великого в Україні // URL: http://monks.ugcc.org.ua.php?ltemid=40&id=option=com_content&task=view. (дата звернення: 05.06.2015).
157. Мышь Л. Паломничество к святыням как перспективный турпродукт // Украинский туризм. 2008. №5. С. 86–89.
158. Народы и религии мира : энциклопедия за ред. В. А. Тишкова / М.: Большая Российская Энциклопедия, 1998. 928 с.

159. Наша віра (офіційне видання УАПЦ) // URL: <http://nashavira.ukrlife.org/> (дата звернення: 21.08.2013).

160. Немець К. А., Немець Л. М., Ключко Л. В. Просторові аспекти аналізу релігійної сфери (на прикладі Харківської області) // Часопис соціально-економічної географії. 2009. Вип. 6(1). С. 151–158.

161. Немець Л. М. Соціально-географічні основи стратегії переходу України на модель стійкого розвитку : автореф. на здоб. ступ. д-ра геогр. наук : [спец.] 11.00.02 “Економічна та соціальна географія” / Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2004. 34 с.

162. Немець Л. М., Заволока Ю. Ю., Ключко Л. В. Суспільно-географічні особливості розвитку сакрального туризму в Харківському регіоні / С. 148–151.

163. Новиченко М. Міжконфесійні конфлікти // Людина і світ. 1995. №9. С. 17–18.

164. Озем Г. М. Конфессиональное районирование Беларуси // Вестник БГУ. Серия 2. 2008. №1. С. 90–95.

165. Основи загальної суспільної географії / за ред. О. І. Шаблія. Львів, 2003. 342 с.

166. Офіційне видання УПЦ МП “Православна газета” // URL: <http://ua.pravgazeta.in.ua/> (дата звернення: 21.08.2013).

167. Офіційний сайт собору святого Юра у Львові // URL: <http://sobor-svyura.lviv.ua/> (дата звернення: 14.09.2015).

168. Офіційний сервер УПЦ // URL: <http://orthodoxy.org.ua/> (дата звернення: 21.08.2013).

169. Офіційний сайт кафедрального храму Успіння Пресвятої Богородиці у місті Стрий // URL: <http://uspinnia.org.ua/> (дата звернення: 14.09.2015).

170. П'ять шляхів зі Львова / за ред. І. Магдиш. К.: Грані-Т, 2008. 144 с.

171. Павлов С. В. Організація релігійно-географічної сфери України : автореф. на здоб. ступеня канд. геогр. наук : [спец.] 11.00.02 “Економічна та соціальна географія” / Інститут географії НАН України. Київ, 1999. 35 с.

172. Паломницький центр “Матері Божої Неустанної Помочі” // URL: <http://palomnyk.info/> (дата звернення: 21.08.2013).

173. Паломницький центр “Рафаїл” // URL: <https://rafail.com.ua/> (дата звернення 21.08.2013).

174. Патійчук В. А. Приграничне положення території як фактор активізації розвитку міжнародного туризму (на прикладі Волинської області) / Приграничні регіони: проблемне поле географічних досліджень: матеріали міжнарод. науч. конф. (23-24 жовтня 2014 г., Брест). Брест. 2014. С. 95–103.

175. Патійчук В. А. Сучасні проблеми розвитку паломницького туризму в Україні / Туризм і суспільна географія: вчора, сьогодні, завтра: матеріали міжнарод. науч.-практ. конф. (15 листопада 2014 г., Гжель). Гжель. 2014. С. 75–87.

176. Патійчук В. А. Україна в системі міжнародного релігійно-паломницького туризму // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Л. Українки. 2002. №1. С. 223–227.

177. Патійчук В. О. Географія релігії: основні завдання і перспективи розвитку // єврорегіон Буг: економічна і соціальна географія Волині. 1995. 423 с.

178. Патійчук В. О. Територіальна організація релігійної сфери адміністративної області (на прикладі Волинської області) : автореф. на здоб. наук. ступеня канд. геогр. наук : 11.00.02 : [спец.] 11.00.02 “Економічна та соціальна географія” / Київський національний університет ім. Т. Шевченка, 1998. 22 с.

179. Патріархат (греко-католицьке аналітичне видання) // URL: <http://www.patriyarkhat.org.ua/> (дата звернення: 21.08.2013).

180. Патріарший паломницький центр УГКЦ // URL: [http://pilgrimage.in.ua.](http://pilgrimage.in.ua/) (дата звернення 06.09.2014).

181. Патріарший паломницький центр Української Греко-Католицької Церкви (ППЦ УГКЦ) / автори-упорядники І. Голота, М. Влад, С. Гузіль, В. Гіщинський. Львів, 2011. 178 с.

182. Пащенко В. Православ'я в Україні / Полтава: Полтава, 1995. 520 с.
183. Петранівський В. Л., Рутинський М. Й. Туристичне краєзнавство / К.: Знання, 2006. 575 с.
184. Пістун М. Д. Основи теорії суспільної географії // К.: Вища школа, 1996. 231 с.
185. Постанова Ради у справах релігій при Кабінеті Міністрів України від 8 липня 1994 р. “Про реєстрацію Статуту об’єднання незалежних церков/релігійних громад повного Євангелія “Вічне життя” // Протокол №8 Засідання Колегії Ради у справах релігій при Кабінеті Міністрів України за 1994 р. – С. 63.
186. Православна молодіжна газета “Шлях” // URL: <http://upc.lviv.ua/publikatsiji/eparkhialni-gazeti/214-molodizhna-gazeta-shlyakh> (дата звернення: 21.08.2013).
187. Православний вісник (офіційне видання УПЦ КП) // URL: <https://www.cerkva.info/books/pravoslavnyi-visnyk> (дата звернення: 21.08.2013).
188. Православний молодіжний веб-портал // URL: <http://hram.lviv.ua/> (дата звернення: 21.09.2014).
189. Православний молодіжний портал “Притвор” // URL: <http://pritvor.kiev.ua/> (дата звернення: 21.08.2013).
190. Православні організації Львівської єпархії Української православної церкви (Московського патріархату) // URL: <http://upc.lviv.ua/> (дата звернення: 15.04.2013).
191. Про заходи повернення релігійним організаціям культового майна // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/125/92> (дата звернення: 21.08.2013).
192. Про міжнародну діяльність релігійних організацій України у державному комітеті у справах релігій // Людина і світ. 1997. №9. С. 26–29.
193. Про невідкладні заходи щодо остаточного подолання негативних наслідків тоталітарної політики колишнього Союзу РСР стосовно релігії та відновлення порушених прав церков і релігійних організацій // URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 02.03.2015).
194. Пучков В. И. Современная география религий / М.: Наука, 1975.

195. Релігієзнавство / за ред. В. І. Лубського. Київ: Академвидав, 2008. 464 с.
196. Релігієзнавчий словник / за ред. А. Колодного, Б. Лобовика. Київ: Четверта хвиля, 1996. 392 с.
197. Релігійна карта Львівщини // URL: <http://archive.today/gPIVB> (дата звернення: 05.06.2013).
198. Релігійна панорама // URL: https://ukreligieznavstvo.wordpress.com/tag/Релігійна_панорама (дата звернення: 21.08.2013).
199. Релігійний туризм: термінологічний словник-довідник / автор-упорядник Т. Божук. Львів: Український бестселер 2010. 252 с.
200. Релігійно-інформаційна служба України // URL: https://risu.org.ua/ua/index/about_us/contacts (дата звернення: 21.08.2013).
201. Ринок туристичних послуг Австралійського Союзу / М. П. Мальська, Ю. В. Зінько, О. М. Шевчук, Ю. Я. Городиський // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2011. Вип. 99. Ч. II. С. 197–207.
202. Ровенчак І. І. Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження / Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. 240 с.
203. Ровенчак І. І. Геокультурні аспекти конфесійно-географічного поділу України (на прикладі УГКЦ) // Патріархат. 1996. №3. С. 27–30.
204. Ровенчак І. І. Геокультурні риси конфесійно-географічного поділу Західної України (на прикладі УГКЦ) // Економіко-, соціально- і еколого-географічні проблеми західноукраїнського прикордоння. 1997. С. 69–78.
205. Ровенчак І. І. Категорія “культури” у суспільній географії // Вісник Львівського університету ім. І. Франка. Серія: географія. 2004. Вип. 30. С. 274–277.
206. Ровенчак І. І. Українська географія релігії: історія формування та предмет дослідження // Історія української географії. 2004. Вип. 9. С. 75–79.

207. Розпорядження Президента України № 1172/2005 “Про заходи щодо реалізації державної політики у сфері міжнаціональних відносин, релігії і церкви” // URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 13.07.2015).

208. Розпорядження Президента України № 53/94-рп “Про повернення релігійним організаціям культового майна” // URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.06.2013).

209. Рудницький С. Л. Чому ми хочемо самостійної України / авт.-упоряд. О. І. Шаблій. Львів: Світ, 1994. 416 с.

210. Самбірсько-Дрогобицька єпархія УГКЦ // URL: <http://sde.org.ua/> (дата звернення 21.08.2013).

211. Сапелкіна З. П. Релігійний туризм // Київ: Альтерпрес, 2009. 244 с.

212. Світло православ'я. Офіційне видання Львівської єпархії Української Православної Церкви // URL: <http://upc.lviv.ua/publikatsiji/eparkhialni-gazeti/213-gazeta-svitlo-pravoslav-ya> (дата звернення: 21.08.2013).

213. Свобода совісті та віросповідань в Україні // URL: <http://www.president.gov.ua/19895.html> (дата звернення: 07.09.2015).

214. Свята традиція Української Греко-Католицької Церкви // URL: <http://www.traducionalist.info/> (дата звернення: 14.09.2015).

215. Святині Європи // URL: <http://www.credo-ua.org/> (дата звернення: 09.07.2015).

216. Святині церкви // URL: <http://moshi-sviatih.ckto.ru>. (дата звернення: 21.04.2014).

217. Святині, що знаходяться в храмах Львівської єпархії УПЦ // URL: <http://orthodox.lviv.ua/lviver/svjatini.htm>. (дата звернення: 25.01.2014).

218. Святі цілющі джерел // URL: <http://a-starosta.narod.ru/> (дата звернення: 25.12.2013).

219. Січкарик Т. Сучасний стан та перспективи розвитку сакрального туризму на Тернопіллі // Студентський науковий вісник Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. 2010. Вип. 24. С. 175–177.

220. Сkochиляc I. Адмініcтративно-територіальний устрій Львівської єпархії в першій половині XVIII ст.: межі єпархії, поділ на офіціалати та деканати (спроба картографування // Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 2000. 172 с.
221. Сліпий Й. Друг друга обіймемо // Голос України. 1992. №від 23.08. С. 8–10.
222. Сокальсько-Жовківська єпархія УГКЦ / автор ідеї та гол. ред. єписк. М. Колтун. Львів: “Манускрипт”. 2010 р. 383 с.
223. Сокальсько-Жовкіська єпархія УГКЦ // URL: <http://www.sokaleparchy.org.ua/> (дата звернення: 21.08.2013).
224. Сокол Т. Г. Основи туризмознавства / Київ. 2006. 76 с.
225. Сорок чотири дерев'яні храми Львівщини / за ред. О. Крушинської. К.: Грані-Т, 2007. 120 с.
226. Соціальна географія // URL: <http://www.soc-geogr.net>. (дата звернення: 14.09.2013).
227. Соціальна доктрина церкви / Львів: Свічадо, 1998. 300 с.
228. Соціальна та культурна географія // URL: <http://www.tandf.co.uk/journals/routledge/14649365.html>. (дата звернення 13.07.2015).
229. Соціально-економічна географія України / за ред. О. І. Шаблія, Б. І. Заставецького, Л. Т. Шевчук. Львів: Світ, 1994. 657 с.
230. Спасите наши души (газета УПЦ МП) // URL: <http://presa.ua/spasite-nashi-dushi.html> (дата звернення: 21.08.2013).
231. Статистичний щорічник Львівської області за 2002 р. / Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2003. 255 с.
232. Статистичний щорічник Львівської області за 2004 р. / Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2005. 312 с.
233. Статистичний щорічник Львівської області за 2006 р. / Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2007. 254 с.
234. Статистичний щорічник Львівської області за 2008 р. / Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2009. 298 с.

235. Статистичний щорічник Львівської області за 2010 р. / Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2011. 265 с.
236. Статистичний щорічник Львівської області за 2012 р. / Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2013. 276 с.
237. Статистичний щорічник Львівської області за 2014 р. / Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2015. 288 с.
238. Статистичний щорічник міста Львова за 2013 р. / Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2013. 143 с.
239. Стахів М. Христова Церква в Україні (988-1596) / Львів: Стрім, 1993. 585 с.
240. Сто талантів // URL: <http://lodb.org.ua/virtualna-chyitalnya/sto-talantiv> (дата звернення: 21.08.2013).
241. Стрийська єпархія УГКЦ // URL: <http://stryi.ugcc.org.ua/> (дата звернення: 03.06.2014).
242. Суспільно-політичне Інтернет видання “Новий погляд” // URL: <http://www.pohlyad.com/zhyttya/n/12988> (дата звернення 28.08.2013).
243. Сятиня М. Влада і Церква в Україні: обрії майбутнього // Україна молода. 2005. №від 12.05. С. 5–7.
244. Танфильев Г. И. Галиция и Буковина. Географический очерк / Одесса: Уралия, 1915. 52 с.
245. Тардже Дж. Мир паломництва / М: БММ АО, 1998. 192 с.
246. Тимо С. Проща до святих місць. Ікона в житті Церкви і християнина / Львів, 2011. 43 с.
247. Тимчук О. Суспільно-географічна сутність регіональних досліджень // Вісник Львівського університету. Серія географія. 2014. Вип. 47. С. 292–300.
248. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії / Одеса : Астропринт, 2009. 544 с.
249. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики / Одеса: Астропринт, 2005. 632 с.

250. Указ Президента України № 125/1992 “Про заходи щодо повернення релігійним організаціям культового майна” // URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 24.06.2012).
251. Україна православна URL: <http://pravoslavye.org.ua/> (дата звернення: 21.08.2013).
252. Українська автокефальна православна церква УПЦ // URL: <http://patriarchia.org.ua>. (дата звернення: 18.06.2013).
253. Українська греко-католицька церква (Львівська архієпархія) // URL: <http://www.ugcc.lviv.ua/about/archeparchy> (дата звернення: 25.09.2015).
254. Українська Греко-католицька церква. Архикатедральний собор святого Юра // URL: <http://sobor-svyura.lviv.ua> (дата звернення: 09.07.2013).
255. Українська православна церква (Львівська єпархія) // URL: <http://www.upc.lviv.ua/> (дата звернення: 11.06.2015).
256. Українська православна церква (Московського патріархату) УПЦ МП // URL: <http://risu.org.ua/ua/index/reference/> (дата звернення: 07.06.2014).
257. Українська православна церква Київський патріархат УПЦ КП // URL: <http://www.cerkva.info/ru/web-sites/site-uoc-kp.html>. (дата звернення: 07.04.2013).
258. Українська православна церква Київський патріархат УПЦ КП. Київська православна богословська академія // URL: <http://www.krpa.edu.ua/> (дата звернення: 04.09.2014).
259. Українська сакральна дерев'яна архітектура (словник-довідник) / за ред. Я. Тараса. Львів: ІН НАН України, 2006. 584 с.
260. Устименко Л. М., Афанасьєв І. Ю. Історія туризму / К.: Альтерпрес, 2005. 320 с.
261. Федорів Ю. Пояснення церковних богослужінь і святих тайн / Торонто, 1976. 160 с.
262. Филимонова И. Ю. Географические аспекты изучения конфессий (на примере Оренбургской области) // Весник ОГУ. 2005. №12. С. 196–202.
263. Филипович Л. Релігійна ситуація в Україні: стан і головні проблеми першого півріччя 2004 р. // Людина і світ. 2004. №9. С. 2–12.

264. Філоненко Ю. М. Географія релігії / Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2006. 256 с.
265. Філософія туризму/ за ред. В. С. Пазенка. К.: Кондор, 2004. 268 с.
266. Християнство на порозі III тисячоліття // Людина і світ. 2000. №1–3. С. 39–43.
267. Християнський портал Кіріос // URL: <https://kyrios.org.ua/> (дата звернення: 21.08.2013).
268. Христов Т. Т. Релігійний туризм / М.: Academia, 2003. 286 с.
269. Церква АСД в Україні // URL: <http://uuc.adventist.ua/> (дата звернення: 21.08.2013).
270. Чміль О., Чміль В. Релігієзнавчі мандрівки та релігійний туризм // Фізична культура, спорт та здоров'я нації. 2009. №9. С. 36–41.
271. Чубинский П. Труды этнографическо-статистической экспедиции в Западно-Русский край // СПб., 1872–1878.
272. Шаблій О. И. Сакральная география: становление и проблемы развития // Проблемы территориальной организации общества: материалы науч. конф. (г. Пермь, 1993). Пермь, 1993. С. 418–423.
273. Шаблій О. І. Математичні методи в соціально-економічній географії / Львів: Світ, 1994. 309 с.
274. Шаблій О. І. Соціально-економічна географія України / Львів: Світ, 1994. С. 423–440.
275. Шаблій О. І., Стецюк О. В. Львів: комплексний атлас / К.: ДНВП “Картографія”. 2011. С. 104–105.
276. Шведова В. В. Становление географии религий как научной дисциплины в общественно-географической познавательной области // Вестник Приамурского государственного университета им. Шолома Алейхема. 2015. №4(21). С. 113–124.
277. Шевчук Л. Т. Релігія в Україні: проблеми взаємовідносин церкви і держави // Історія релігії в Україні: матеріали ІХ міжнар. конф. (м. Львів, 11-13 травня 1999 р.) Львів, 1999. Кн. 2. С. 216–221.
278. Шевчук Л. Т. Сакральна географія / Львів: Світ, 1999. 160 с.

279. Шевчук Л. Т. Соціальна географія / Київ: Знання, 2007. 437 с.
280. Шематизм Львівської Архiepархії Української Греко-Католицької Церкви / авт. тексту о. Саврук Остап. Львів: Стрім, 2011. 196 с.
281. Шептицький А. Мати-Марія (листи-послання А. Шептицького) / Львів, 1990. 124 с.
282. Шкраб'юк П. Крехів: дороги земні і небесні / Львів, 2002. 471 с.
283. Шуба О. В. Релігія в етнонаціональному розвитку України: політологічний аналіз // Київ: Криниця, 1999. 324 с.
284. Щербакова Т. В. Возрождение и становление паломничества в России: проблемы организации паломнического туризма // “Актуальные проблемы туризма’99: Социальные проблемы туризма в малых и средних городах. Перспективы развития туризма в Северо-Восточном Подмоскowie”: материалы науч.-практ. конф. (г. Москва, 16 апреля 1999 г.), Москва, 1999. С. 239–241.
285. Що являє собою релігійний туризм в Україні? // URL: <http://tutcikavo.co.ua/> (дата звернення: 06.10.2014).
286. Юраш А. Православ'я і католицизм у сучасній Україні: ідеологічні міфи і реалії взаємодії // Людина і світ. 2004. №10. С. 16–24.
287. Яроцький П. Релігійний фактор у сучасній Україні // Людина і світ. 2004. №3. С. 2–8.
288. Яроцький П. Л. Паломницький туризм в Україні // Наукові записки КІТЕП. 2001. Вип. 1. С. 123–130.
289. Яроцький П. Л. Релігієзнавство / К: Кондор, 2004. 308 с.
290. Browne S. T. Religio Medici / Chicago, 1993. Vol. 2. P. 876.
291. Encyclopedia of the Stateless Nations / N.Y.: Greenwood Publishing Group, 2002. 2241 p.
292. Fellmann J. Human Geography: Landscapes of human activities / Boston: McGraw Hill, 2009. 546 p.
293. Fik J. Timothy The Geography of Economic Development. Regional Changes, Global Challenges / Boston, 2000. 294 p.

294. International Encyclopedia of Human Geography in 12 volumes. / Amsterdam: Elsevier, 2009.

295. Jackowski A. Święta przestrzeń świata. Podstawy geografii religii / Kraków: WUJ, 2003. 268 s.

296. Sopher D. E. Geography of Religions / Englewood Cliffs, NJ.: Prentice-Hall, 1967. 345 p.

ДОДАТКИ

Індекс конфейсної компактності у розрізі районів

Район	УГКЦ			УПЦ КП			УАПЦ			УПЦ МП			Протестанти			РКЦ		
	К ₁	К ₂	К _{рк}	К ₁	К ₂	К _{рк}	К ₁	К ₂	К _{рк}	К ₁	К ₂	К _{рк}	К ₁	К ₂	К _{рк}	К ₁	К ₂	К _{рк}
Борислав	0,31	0,52	0,60	0,14	0,16	0,86	0,07	0,12	0,55	0,10	0,02	5,17	0,31	0,07	4,06	0,03	0,05	0,64
Бродівський	0,56	0,52	1,09	0,07	0,16	0,46	0,25	0,12	1,97	0,01	0,02	0,41	0,07	0,07	0,97	0,02	0,05	0,46
Бузький	0,48	0,52	0,93	0,25	0,16	1,55	0,13	0,12	1,04	0,01	0,02	0,54	0,09	0,07	1,14	0,03	0,05	0,60
Городоцький	0,55	0,52	1,07	0,22	0,16	1,39	0,13	0,12	1,00	0,00	0,02	0,00	0,05	0,07	0,70	0,04	0,05	0,82
Дрогобицький	0,69	0,52	1,35	0,15	0,16	0,92	0,02	0,12	0,15	0,05	0,02	2,31	0,06	0,07	0,85	0,03	0,05	0,51
Дрогобич	0,45	0,52	0,87	0,13	0,16	0,79	0,11	0,12	0,85	0,04	0,02	2,13	0,21	0,07	2,78	0,02	0,05	0,39
Жидачівський	0,84	0,52	1,62	0,05	0,16	0,31	0,01	0,12	0,07	0,01	0,02	0,41	0,07	0,07	0,86	0,03	0,05	0,60
Жовківський	0,54	0,52	1,05	0,12	0,16	0,76	0,06	0,12	0,51	0,04	0,02	1,94	0,18	0,07	2,36	0,05	0,05	0,95
Золочівський	0,54	0,52	1,05	0,07	0,16	0,43	0,29	0,12	2,30	0,00	0,02	0,00	0,04	0,07	0,58	0,06	0,05	1,04
Кам'янка-Бузький	0,50	0,52	0,97	0,30	0,16	1,84	0,07	0,12	0,57	0,00	0,02	0,00	0,11	0,07	1,47	0,02	0,05	0,38
Львів	0,27	0,52	0,52	0,16	0,16	0,99	0,14	0,12	1,10	0,03	0,02	1,73	0,26	0,07	3,40	0,04	0,05	0,76
Миколаївський	0,60	0,52	1,17	0,19	0,16	1,20	0,02	0,12	0,19	0,04	0,02	1,81	0,10	0,07	1,26	0,05	0,05	0,89
Моршин	0,25	0,52	0,48	0,25	0,16	1,55	0,00	0,12	0,00	0,00	0,02	0,00	0,25	0,07	3,27	0,25	0,05	4,60
Мостиський	0,43	0,52	0,83	0,14	0,16	0,88	0,24	0,12	1,89	0,01	0,02	0,32	0,04	0,07	0,50	0,15	0,05	2,72
Новий Розділ	0,22	0,52	0,43	0,11	0,16	0,69	0,11	0,12	0,88	0,11	0,02	5,56	0,44	0,07	5,82	0,00	0,05	0,00
Перемишлянський	0,63	0,52	1,21	0,13	0,16	0,81	0,14	0,12	1,12	0,00	0,02	0,00	0,05	0,07	0,61	0,06	0,05	1,03
Пустомитівський	0,61	0,52	1,18	0,08	0,16	0,47	0,21	0,12	1,64	0,02	0,02	0,76	0,05	0,07	0,60	0,05	0,05	0,84
Радохівський	0,49	0,52	0,96	0,22	0,16	1,38	0,08	0,12	0,64	0,03	0,02	1,52	0,15	0,07	1,98	0,02	0,05	0,37
Самбір	0,21	0,52	0,42	0,29	0,16	1,77	0,21	0,12	1,71	0,04	0,02	1,79	0,18	0,07	2,34	0,04	0,05	0,66
Самбірський	0,54	0,52	1,04	0,21	0,16	1,32	0,15	0,12	1,16	0,00	0,02	0,00	0,03	0,07	0,35	0,08	0,05	1,46
Сколівський	0,65	0,52	1,27	0,20	0,16	1,26	0,06	0,12	0,47	0,00	0,02	0,00	0,07	0,07	0,93	0,01	0,05	0,22
Сокальський	0,57	0,52	1,10	0,16	0,16	0,99	0,08	0,12	0,61	0,05	0,02	2,55	0,11	0,07	1,50	0,03	0,05	0,59
Старосамбірський	0,50	0,52	0,97	0,19	0,16	1,17	0,20	0,12	1,58	0,02	0,02	0,99	0,03	0,07	0,39	0,06	0,05	1,19
Стрий	0,42	0,52	0,81	0,17	0,16	1,03	0,04	0,12	0,33	0,08	0,02	4,17	0,25	0,07	3,27	0,04	0,05	0,77
Стрийський	0,78	0,52	1,51	0,09	0,16	0,53	0,10	0,12	0,78	0,04	0,02	1,83	0,00	0,07	0,00	0,00	0,05	0,00
Трускавець	0,19	0,52	0,36	0,13	0,16	0,78	0,06	0,12	0,50	0,06	0,02	3,13	0,38	0,07	4,91	0,06	0,05	1,15
Турківський	0,37	0,52	0,72	0,35	0,16	2,14	0,13	0,12	1,06	0,06	0,02	3,10	0,06	0,07	0,81	0,03	0,05	0,49
Червоноград	0,20	0,52	0,39	0,09	0,16	0,53	0,14	0,12	1,14	0,09	0,02	4,29	0,46	0,07	5,98	0,03	0,05	0,53
Яворівський	0,53	0,52	1,02	0,24	0,16	1,51	0,08	0,12	0,66	0,02	0,02	0,89	0,08	0,07	1,08	0,04	0,05	0,76

Індекс конфесійної мозаїчності у розрізі районів (1 – УГКЦ; 2 – УПЦ КП; 3 – УАПЦ; 4 – УПЦ МП; 5 – протестантські організації; 6 – РКЦ)

Район	Конфесія						Індекс конфесійної мозаїчності						ІКМ район
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	
Борислав	0,31	0,14	0,07	0,10	0,31	0,03	0,21	0,12	0,07	0,09	0,21	0,03	0,73
Бродівський	0,56	0,07	0,25	0,01	0,07	0,02	0,25	0,07	0,19	0,01	0,07	0,02	0,59
Буський	0,48	0,25	0,13	0,01	0,09	0,03	0,25	0,19	0,11	0,01	0,08	0,03	0,67
Городоцький	0,55	0,22	0,13	0,00	0,05	0,04	0,25	0,17	0,11	0,00	0,05	0,04	0,62
Дрогобицький	0,69	0,15	0,02	0,05	0,06	0,03	0,21	0,13	0,02	0,05	0,06	0,03	0,49
Дрогобич	0,45	0,13	0,11	0,04	0,21	0,02	0,25	0,11	0,10	0,04	0,17	0,02	0,68
Жидачівський	0,84	0,05	0,01	0,01	0,07	0,03	0,13	0,05	0,01	0,01	0,07	0,03	0,30
Жовківський	0,54	0,12	0,06	0,04	0,18	0,05	0,25	0,11	0,06	0,04	0,15	0,05	0,64
Золочівський	0,54	0,07	0,29	0,00	0,04	0,06	0,25	0,07	0,21	0,00	0,04	0,06	0,61
Кам'янка-Бузький	0,50	0,30	0,07	0,00	0,11	0,02	0,25	0,21	0,07	0,00	0,10	0,02	0,64
Львів	0,27	0,16	0,14	0,03	0,26	0,04	0,20	0,13	0,12	0,03	0,19	0,04	0,71
Миколаївський	0,60	0,19	0,02	0,04	0,10	0,05	0,24	0,15	0,02	0,04	0,09	0,05	0,59
Моршин	0,25	0,25	0,00	0,00	0,25	0,25	0,19	0,19	0,00	0,00	0,19	0,19	0,75
Мостиський	0,43	0,14	0,24	0,01	0,04	0,15	0,25	0,12	0,18	0,01	0,04	0,13	0,72
Новий Розділ	0,22	0,11	0,11	0,11	0,44	0,00	0,17	0,10	0,10	0,10	0,25	0,00	0,71
Перемишлянський	0,63	0,13	0,14	0,00	0,05	0,06	0,23	0,11	0,12	0,00	0,05	0,06	0,57
Пустомитівський	0,61	0,08	0,21	0,02	0,05	0,05	0,24	0,07	0,17	0,02	0,05	0,05	0,59
Радехівський	0,49	0,22	0,08	0,03	0,15	0,02	0,25	0,17	0,07	0,03	0,13	0,02	0,67
Самбір	0,21	0,29	0,21	0,04	0,18	0,04	0,17	0,21	0,17	0,04	0,15	0,04	0,76
Самбірський	0,54	0,21	0,15	0,00	0,03	0,08	0,25	0,17	0,13	0,00	0,03	0,07	0,64
Сколівський	0,65	0,20	0,06	0,00	0,07	0,01	0,23	0,16	0,06	0,00	0,07	0,01	0,52
Сокальський	0,57	0,16	0,08	0,05	0,11	0,03	0,25	0,13	0,07	0,05	0,10	0,03	0,63
Старосамбірський	0,50	0,19	0,20	0,02	0,03	0,06	0,25	0,15	0,16	0,02	0,03	0,06	0,67
Стрий	0,42	0,17	0,04	0,08	0,25	0,04	0,24	0,14	0,04	0,07	0,19	0,04	0,72
Стрийський	0,78	0,09	0,10	0,04	0,00	0,00	0,17	0,08	0,09	0,04	0,00	0,00	0,38
Трускавець	0,19	0,13	0,06	0,06	0,38	0,06	0,15	0,11	0,06	0,06	0,24	0,06	0,67
Турківський	0,37	0,35	0,13	0,06	0,06	0,03	0,23	0,23	0,11	0,06	0,06	0,03	0,72
Червоноград	0,20	0,09	0,14	0,09	0,46	0,03	0,16	0,08	0,12	0,08	0,25	0,03	0,72
Яворівський	0,53	0,24	0,08	0,02	0,08	0,04	0,25	0,18	0,07	0,02	0,07	0,04	0,64

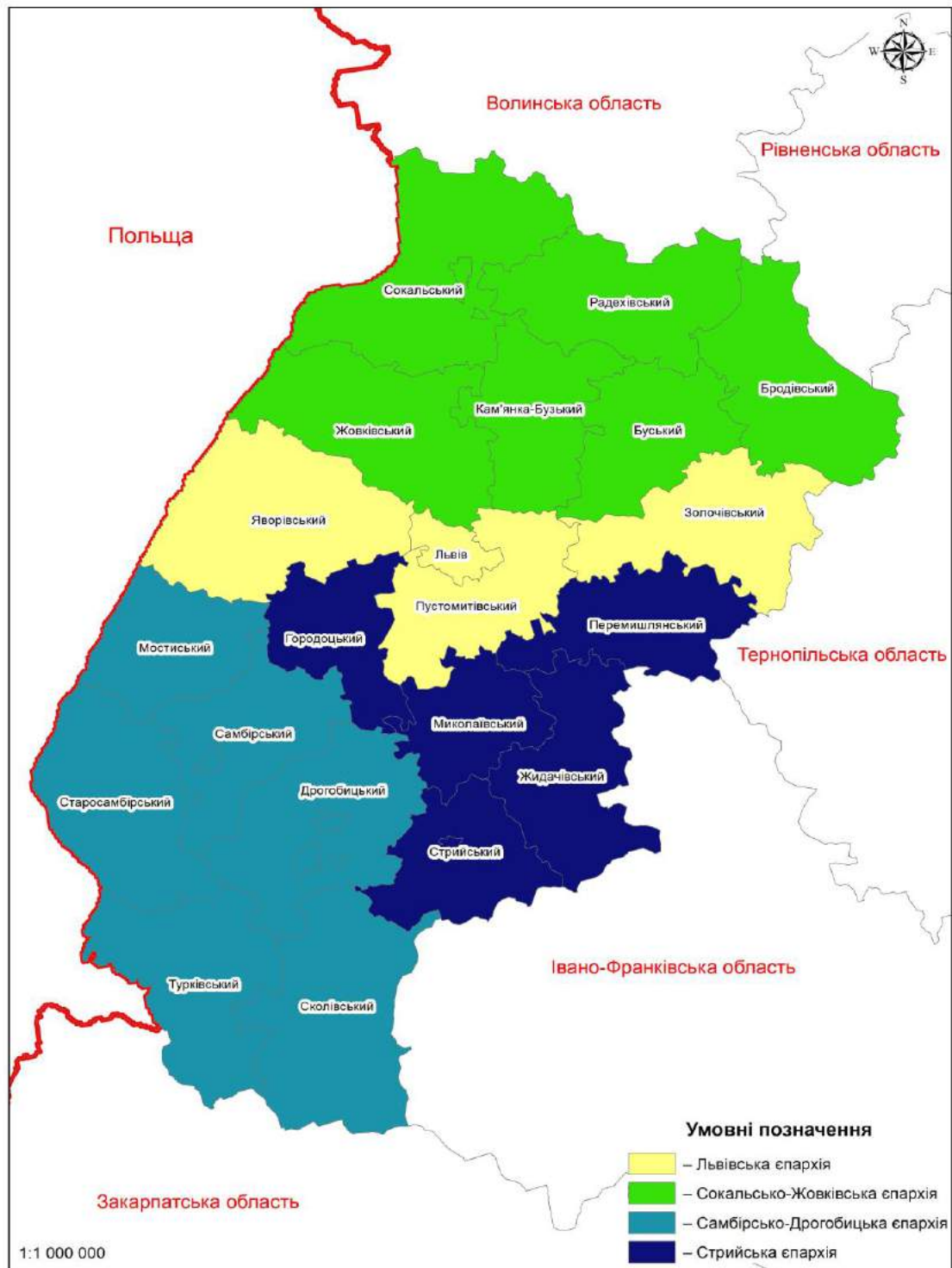
Терміни, які позначають адміністративно-територіальний устрій конфесій [103, 199]

Термін	Тлумачення
1	2
Архідієцезія	церковна адміністративна-територіальна одиниця в католицькій, англіканській і деяких протестантських церквах, яку очолює архієрей
Архієпархія	територіально-адміністративна одиниця у східних християнських церквах, яка має вищий статус ніж єпархія, і є підлеглою митрополії
Архієпископ	у католицькій церкві – титул, який надають єпископові, що керує архідієцезією; старший єпископ, один із вищих титулів у християнстві, середній між митрополитом та єпископом
Архієрей	у православної церкві – повновладний глава духовництва церковно-адміністративного округу – єпархії; загальна назва вищих церковних ієрархів: єпископів, архієпископів, митрополитів, патріарха
Благочиння (благочинний округ)	одиниця АТУ православних церков, яка з низкою парафій (приходів) на суміжній території належить до складу єпархії
Вікарій	у православної церкві – єпископ, який не має своєї єпархії й допомагає в управлінні правлячому єпархіальному архієреєві; у католицькій церкві – те саме; замісник духовної особи (єпископа, священника тощо)
Громада релігійна, громада вірян	первинна організаційно-структурна одиниця в системі релігійних організацій, яка складається із вірян (мирян, парафіян, пастви) і поводитирів громади (священнослужителів)
Декан	священнослужитель, який обіймає посади керівника кількох парафій; У греко-католицькій церкві виконує переважно функції, аналогічні благочинному у православ'ї; У католицизмі декан – у церковному управлінні голова капітулу, колегії каноністів; Священнослужитель, який керує парафіяльними священниками на території деканату
Деканат	найнижча одиниця церковно-адміністративного поділу конфесій у католицизмі; у католицькій, англіканській та греко-католицькій церквах, адміністративний округ у складі єпархії (чи дієцезії); одиниця АТУ католицьких і православних церков, яка з парафіями (парохіями) на суміжній території входить до складу єпархії
Дієцезія	церковно-адміністративна одиниця католицької церкви, яку, за звичаєм, очолює правлячий єпископ. У римо-католицькій церкві – єпархія, єпископство; одиниця АТУ у католицизмі, що відповідає єпархії у православ'ї
Екзархат	одиниця АТУ у православних церквах та УГКЦ за межами їхньої канонічної території; одиниця АТУ у православ'ї, наділена певною самостійністю у справах управління

1	2
Епархіальний центр	формується із будинків, споруд і приміщень богослужбового призначення (собору, каплиці, дзвіниці, хрещальні, домової церкви) та допоміжного призначення (епархіального управління, церковно-притчового будинку, господарчої служби, духовного училища, недільної школи, редакції видавництва, архієрейського будинку)
Епархія	адміністративно-територіальна одиниця в християнській церкві на чолі з епархіальним архієреєм (митрополитом, архієпископом, єпископом), який відповідає за стан епархії та свою діяльність у ній перед органами вищої церковної влади
Єпископ	найвищий керівник церковного життя кожної епархії у більшості християнських церков; вищий духовний чин, керівник великого об'єднання вірян (із священнослужителями) у християнських церквах
Ієрарх	загальна назва священнослужителів вищого (третього) ступеня християнської церковної ієрархії; представник вищого християнського духовництва (папа, патріарх, митрополит, кардинал, архієпископ, єпископ)
Кардинал	найвища посадова особа католицької церкви після Папи, найчастіше єпископ
Кафедральний собор	у православ'ї та католицизмі: головний храм міста, яке є центром епархії. У кафедральному соборі розташована кафедра єпископа, який очолює цю епархію, тобто крісло, де він сидить під час богослужіння
Кoadьютор	у католицизмі: духовна особа, яку призначають на допомогу іншій духовній особі (переважно правлячому єпископу-ординарію)
Конфесія	вірсповідання; самостійний, незалежний від інших, релігійний напрям, відгалуження; як релігійні об'єкти, так і, відповідно, парафіяни належать до певної конфесії; релігійна організація будь-якого рівня розвитку і складності, яка має своє віровчення, культову практику та ієрархічно-управлінську структуру
Митрополит	другий після патріарха сан у православній церкві; вищий духовний чин у православних і католицьких церквах, старший над єпископом та архієпископом
Митрополія	митрополичне середовище в християнстві – церковно-адміністративна область, що перебуває в канонічній владі митрополита; зазвичай складається з декількох епархій, об'єднаних у так зване митрополичне середовище; адміністративна одиниця, що об'єднує декілька епархій
Парафія	первинна одиниця адміністративно-територіального устрою у православних і католицьких церквах, ознакою якої є наявність храму, причту – штату служителів культу і громади вірян; нижча церковно-адміністративна організація у християнських церквах на чолі із церковною радою, що об'єднує вірян, яких обслуговують служителі одного храму
Парох	парафіяльний священник
Патріарх	у східному християнстві – глава автокефальної церкви; титул деяких римо-католицьких єпископів; один із найвищих духовних чинів у низці християнських церков
Пастор	священнослужитель у протестантських конфесіях

1	2
Плебанія	парафія католицького священика; садиба, подвір'я, дім парафіяльного католицького священика
Протоієрей	у православ'ї – звання – головного серед ієреїв
Священик	назва сану служителя, поставленого єпископським духоволоженням на виконання священних таїнств, відправлення церковних богослужінь та релігійного обслуговування вірян церкви

Адміністративно-територіальний устрій УГКЦ у Львівській області

Адміністративно-територіальний устрій УГКЦ у Львівській області

Єпархія	Адм. район	Деканати	
1	2	3	
Львівська	Галицький р-н м. Львів	Галицький	
	Залізничний р-н м. Львів	Залізничний	
	Личаківський р-н м. Львів	Личаківський	
	Сихівський р-н м. Львів	Сихівський	
	Франківський р-н м. Львів	Франківський	
	Шевченківський р-н м. Львів	Шевченківський	
	Золочівський	Золочівський	Золочівський
		Глинянський	Глинянський
		Поморянський	Поморянський
	Пустомитівський	Винниківський	Винниківський
		Звенигородський	Звенигородський
		Пустомитівський	Пустомитівський
		Сокільницький	Сокільницький
	Яворівський	Краковецький	Краковецький
		Немирівський	Немирівський
Янівський		Янівський	
Яворівський		Яворівський	
Сокальсько-Жовківська	Бродівський	Бродівський	
		Підкамінський	
	Буський	Буський	
		Олеський	
	Жовківський	Дублянський	
		Жовківський	
		Рава-Руський	
	Кам'яно-Бузький	Кам'яно-Бузький	
		Новояричівський	
	Сокальський	Белзький	
		Сокальський	
Тартаківський			
Радехівський	Червоноградський		
	Лопатинський		
	Радехівський		
Самбірсько-Дрогобицька	Дрогобицький	Бориславський	
		Дрогобицький	
		Лішнянський	
		Меденицький	
		Підбужський	
	Мостиський	Мокрянський	
		Мостиський	
	Самбірський	Судово-Вишнянський	
		Дублянський	
		Рудківський	
Сколівський	Самбірський		
	Сколівський		
		Славський	

Закінчення додатка Б.3

1	2	3
Самбірсько-Дрогобицька	Сколівський	Тухольківський
	Старосамбірський	Добромильський
		Старосамбірський
	Турківський	Хирівський
	м. Трускавець	Висоцький
Стрийська	Городоцький	Турківський
		Трускавецький
	Жидачівський	Городоцький
		Комарнівський
		Жидачівський
	Миколаївський	Журавненський
		Миколаївський
	Перемишлянський	Новороздільський
		Бібрський
	Стрийський	Стрийський
Дашавський		
Любінецький		
Моршинський		

Додаток Б.4

Парафії УГКЦ у розрізі деканатів та єпархій

№ з/п	Парафія	Деканат	Єпархія
1	2	3	4
1	архикатедральний собор св. влкмч. Юрія	Галицький	Львівська
2	Зіслання Святого Духа	Галицький	Львівська
3	Покрову Пресвятої Богородиці	Галицький	Львівська
4	Преображення Господа Нашого Ісуса Христа	Галицький	Львівська
5	Пресвятої Євхаристії (Центр душпастирства молоді)	Галицький	Львівська
6	св. Андрія (оо. ЧСВВ)	Галицький	Львівська
7	св. Анни	Галицький	Львівська
8	свв. Ольги і Єлисавети	Галицький	Львівська
9	Святого Духа	Галицький	Львівська
10	Святої Софії	Галицький	Львівська
11	Стрітіння Господа Нашого Ісуса Христа	Галицький	Львівська
12	Бл. свщмч. Климентія Шептицького (Музей сакрального мистецтва ім. Антона Петрушевича Курії Львівської Архиепархії)	Галицький	Львівська
13	Всіх Святих (сс. Студійського Уставу)	Галицький	Львівська
14	Матері Божої Неустанної Помочі (оо. ЧНІ)	Галицький	Львівська
15	Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці (оо. ЧНІ)	Галицький	Львівська
16	Гарнізонна церква свв. апп. Петра і Павла (Центр Військового капеланства Львівської Архиепархії)	Галицький	Львівська
17	церква св. Архистратига Михаїла (оо. Студійського Уставу)	Галицький	Львівська

1	2	3	4
18	церква св. Івана Христителю (Музей давніх пам'яток Львова)	Галицький	Львівська
19	церква св. Лазаря (Державна академічна хорова капела Дударик, почергове богослуження з УАПЦ та УПЦ КП)	Галицький	Львівська
20	церква Св. Онуфрія (оо. ЧСВВ)	Галицький	Львівська
21	каплиця Благовіщення Пресвятої Богородиці	Галицький	Львівська
22	церква св. свщм. Йосафата і всіх українських мучеників (Церковна родина Мілес Єзу)	Галицький	Львівська
23	Академічний храм Стрітєння Господнього (Українського Католицького Університету)	Галицький	Львівська
24	церква Хреста Господнього (Львівський державний університет внутрішніх справ МВС України, почергове богослуження з УАПЦ)	Галицький	Львівська
25	Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста Господнього	Залізничний	Львівська
26	Вознесіння Господнього	Залізничний	Львівська
27	Всіх Святих Українського Народу	Залізничний	Львівська
28	Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці	Залізничний	Львівська
29	Положення Пояса Пресвятої Богородиці	Залізничний	Львівська
30	Св. Андрія і свщмч. Йосафата	Залізничний	Львівська
31	Св. Володимира Великого	Залізничний	Львівська
32	Христового Воскресіння	Залізничний	Львівська
33	каплиця Трьох Блаженних священномучеників Василя Величковського, Миколая Чарнецького та Івана Слезюка	Залізничний	Львівська
34	каплиця Покрови Пресвятої Богородиці	Залізничний	Львівська
35	каплиця Всіх Святих Українського Народу (Скнилівської трагедії)	Залізничний	Львівська
36	Благовіщення Пресвятої Богородиці	Личаківський	Львівська
37	Бл. Йосафати Гордашевської	Личаківський	Львівська
38	Вознесіння Господнього	Личаківський	Львівська
39	Матері Божої Неустанної Помочі	Личаківський	Львівська
40	Покрови Пресвятої Богородиці	Личаківський	Львівська
41	Пресвятої Богородиці – Володарки України	Личаківський	Львівська
42	Пресвятої Трійці	Личаківський	Львівська
43	Св. прор. Іллі	Личаківський	Львівська
44	каплиця Всіх Святих	Личаківський	Львівська
45	Бл. мчцц. Олімпії і Лаврентії (сс. Йосифітки)	Личаківський	Львівська
46	Премудрості Божої (оо. Студити)	Личаківський	Львівська
47	Свв. безср. Косми і Дам'яна	Личаківський	Львівська
48	Свв. Володимира і Ольги (лемківська церква)	Личаківський	Львівська
49	Св. Миколая (сс. Пресвятої Родини)	Личаківський	Львівська
50	Бл. свщмч. Зенона Ковалика	Сихівський	Львівська
51	Введення в Храм Пресвятої Богородиці	Сихівський	Львівська
52	Зіслання Святого Духа	Сихівський	Львівська
53	Пресвятої Трійці	Сихівський	Львівська
54	Різдва Пресвятої Богородиці	Сихівський	Львівська

1	2	3	4
55	Св. Архистратига Михаїла	Сихівський	Львівська
56	Св. Василя Великого	Сихівський	Львівська
57	Св. Миколая Мирлікійського Чудотворця	Сихівський	Львівська
58	Свв. Кирила і Методія	Сихівський	Львівська
59	Собор св. Івана Христителя	Сихівський	Львівська
60	Успення Пресвятої Богородиці	Сихівський	Львівська
61	бл. свщмч. Григорія Лакоти	Сихівський	Львівська
62	Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста Господнього	Франківський	Львівська
63	Вознесіння Господнього	Франківський	Львівська
64	Різдва св. Івана Христителя	Франківський	Львівська
65	Свв. Володимира і Ольги	Франківський	Львівська
66	каплиця св. Пантелеймона	Франківський	Львівська
67	Св. ап. Андрія і св. Володимира	Франківський	Львівська
68	Св. Климентія Папи	Франківський	Львівська
69	Бл. свщмч. Олексія Зарицького (Центр студентського капеланства Львівської Архиепархії)	Франківський	Львівська
70	Св. Архистратига Михаїла(Центр військового капеланства Львівської Архиепархії)	Франківський	Львівська
71	Св. Володимира	Франківський	Львівська
72	Св. Йосифа Обручника (сс. Вінкентки)	Франківський	Львівська
73	Св. Йосифа (Львівська обласна клінічна державна психіатрична лікарня)	Франківський	Львівська
74	Бл. свщмч. Романа Лиска і всіх новомучеників	Шевченківський	Львівська
75	Божого Провидіння (оо. Оріоністи)	Шевченківський	Львівська
76	Покрову Пресвятої Богородиці	Шевченківський	Львівська
77	Пресвятого Серця Христового	Шевченківський	Львівська
78	Пресвятої Євхаристії (Тіла і Крові ГНІХ)	Шевченківський	Львівська
79	Різдва Пресвятої Богородиці	Шевченківський	Львівська
80	Каплиця Премудрості Божої	Шевченківський	Львівська
81	Св. ап. Андрія	Шевченківський	Львівська
82	Різдва св. прор. і Предтечі Христителя Івана	Шевченківський	Львівська
83	Свв. апп. Петра і Павла	Шевченківський	Львівська
84	Св. ап. Томи	Шевченківський	Львівська
85	Св. Василя Великого	Шевченківський	Львівська
86	Св. влкмч. Димитрія	Шевченківський	Львівська
87	Каплиця Положення Поясу Пресвятої Богородиці	Шевченківський	Львівська
88	Свв. мчцц. Віри, Надії, Любові та їх матері Софії	Шевченківський	Львівська
89	Св. свщмч. Йосафата (оо. Редемптористи)	Шевченківський	Львівська
90	бл. Миколая Чарнецького	Шевченківський	Львівська
91	Стрітіння Господнього	Шевченківський	Львівська
92	Успення св. Анни	Шевченківський	Львівська
93	Пресвятої Трійці, с. Велика Вільшаниця	Глинянський	Львівська
94	Свв. апп. Петра і Павла, с. Великий Полюхів	Глинянський	Львівська
95	Св. влкм. Юрія, с. Вижняни	Глинянський	Львівська
96	Св. Миколая, с. Глиняни	Глинянський	Львівська
97	Успення Пресвятої Богородиці, с. Глиняни	Глинянський	Львівська
98	Пресвятої Трійці, с. Гологори	Глинянський	Львівська

1	2	3	4
99	свв. Безсрібників Косми і Дам'яна, с. Заставне	Глинянський	Львівська
100	св. Архистратига Михаїла, с. Кривичі	Глинянський	Львівська
101	Благовіщення Пресвятої Богородиці, с. Куровичі	Глинянський	Львівська
102	св. Архистратига Михаїла, с. Мазів	Глинянський	Львівська
103	св. Архистратига Михаїла, с. Мала Вільшанка	Глинянський	Львівська
104	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Митулин	Глинянський	Львівська
105	Богоявлення ГНІХ, с. Новосілки	Глинянський	Львівська
106	Введення в Храм Пресвятої Богородиці, с. Перегноїв	Глинянський	Львівська
107	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Печенія	Глинянський	Львівська
108	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Підгайчики	Глинянський	Львівська
109	свв. апп. Петра і Павла, с. Погорільці	Глинянський	Львівська
110	св. прор. Іллі (почергове богослужіння з УАПЦ), с. Розвор'яни	Глинянський	Львівська
111	св. Івана Богослова, с. Словіта	Глинянський	Львівська
112	свв. апп. Петра і Павла, с. Трудовач	Глинянський	Львівська
113	св. Миколая (почергове богослужіння з УАПЦ), с. Якторів	Глинянський	Львівська
114	Пресвятої Трійці, с. Білий Камінь	Золочівський	Львівська
115	Успення Пресвятої Богородиці, с. Бонишин	Золочівський	Львівська
116	прп. Параскевії (почергове служіння з УАПЦ), с. Бужок	Золочівський	Львівська
117	Успіння Пресвятої Богородиці (почергове служіння з УАПЦ), с. Верхобуж	Золочівський	Львівська
118	Зіслання Святого Духа, с. Гавареччина	Золочівський	Львівська
119	св. Миколая, (почергове служіння із УПЦ КП), с. Гончарівка	Золочівський	Львівська
120	Воздвиження Чесного і Животворящего Хреста Господнього (почергове служіння з УАПЦ), с. Городилів	Золочівський	Львівська
121	Воздвиження Чесного і Животворящего Хреста Господнього (почергове служіння із РКЦ), с. Єлиховичі	Золочівський	Львівська
122	св. Миколая (почергове служіння з УАПЦ), с. Жуличі	Золочівський	Львівська
123	свв. Володимира і Ольги, с. Зозулі	Золочівський	Львівська
124	Вознесіння ГНІХ, м. Золочів	Золочівський	Львівська
125	св. Миколая (оо. ЧСВВ), м. Золочів	Золочівський	Львівська
126	бл. Миколая Чарнецького, м. Золочів	Золочівський	Львівська
127	Різдва Пресвятої Богородиці, м. Золочів	Золочівський	Львівська
128	Зіслання Святого Духа, м. Золочів	Золочівський	Львівська
129	Пресвятої Євхаристії, м. Золочів	Золочівський	Львівська
130	Воздвиження Чесного і Животворящего Хреста Господнього, м. Золочів	Золочівський	Львівська
131	св. Марії Магдалини, с. Золочівка	Золочівський	Львівська
132	св. прор. Іллі, с. Княже	Золочівський	Львівська
133	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Козаки	Золочівський	Львівська
134	св. Архистратига Михаїла, с. Колтів	Золочівський	Львівська

Продовження додатка Б.4

1	2	3	4
135	св. влкмч. Дмитрія, с. Копані	Золочівський	Львівська
136	свв. апп. Петра і Павла, с. Луг	Золочівський	Львівська
137	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Монастирок	Золочівський	Львівська
138	свв. апп. Петра і Павла, с. Обертасів	Золочівський	Львівська
139	свв. апп. Петра і Павла, с. Опаки	Золочівський	Львівська
140	св. Архистратига Михаїла, с. Підгородне	Золочівський	Львівська
141	Преображення ГНІХ (почергове служіння з УАПЦ), с. Підлисса	Золочівський	Львівська
142	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Почапи	Золочівський	Львівська
143	св. Архистратига Михаїла (почергове служіння з УАПЦ), с. Розваж	Золочівський	Львівська
144	св. Миколая, с. Сасів	Золочівський	Львівська
145	св. влкмч Юрія, с. Скварява	Золочівський	Львівська
146	Вознесіння Христового, с. Стадня	Золочівський	Львівська
147	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Хильчиці	Золочівський	Львівська
148	св. Івана Богослова (почергове богослужіння з УАПЦ), с. Богутин	Поморянський	Львівська
149	свв. Жінок Мироносиць, с. Вороняки	Поморянський	Львівська
150	св. влкмчц. Параскевії П'ятниці, с. Залісся	Поморянський	Львівська
151	св. Миколая, с. Зарваниця	Поморянський	Львівська
152	Воздвиження Чесного Хреста, с. Красносільці	Поморянський	Львівська
153	Собору Пресвятої Богородиці, с. Кропивна	Поморянський	Львівська
154	св. влкмч. Дмитрія, с. Лука	Поморянський	Львівська
155	свв. безср. Косми і Дам'яна, с. Махнівці	Поморянський	Львівська
156	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Нестюки	Поморянський	Львівська
157	свв. апп. Петра і Павла, с. Новоселище	Поморянський	Львівська
158	Преображення ГНІХ, с. Підгір'я	Поморянський	Львівська
159	св. Архистратига Михаїла, с. Підлипці	Поморянський	Львівська
160	св. влкмч. Параскевії П'ятниці, с. Плугів	Поморянський	Львівська
161	Пресвятої Тройці, м. Поморяни	Поморянський	Львівська
162	св. влкмч. Дмитрія (почергове служіння з УАПЦ), с. Ремезівці	Поморянський	Львівська
163	Успення Пресвятої Богородиці, с. Струтин	Поморянський	Львівська
164	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Торгів	Поморянський	Львівська
165	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Тростянець	Поморянський	Львівська
166	свв. безср. Косми і Дам'яна, с. Червоне	Поморянський	Львівська
167	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Чижів	Поморянський	Львівська
168	Введення в Храм Пресвятої Богородиці, с. Шпиколоси	Поморянський	Львівська
169	Преображення ГНІХ, с. Ясенівці	Поморянський	Львівська
170	Пресвятої Тройці, с. Борщовичі	Винниківський	Львівська
171	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Верхня Білка	Винниківський	Львівська
172	Воскресіння ГНІХ, м. Винники	Винниківський	Львівська
173	Різдва св. Івана Христителя, м. Винники	Винниківський	Львівська
174	Каплиця монастиря св. Івана Боско (оо. салезіяни), м. Винники	Винниківський	Львівська
175	св. влкмч. Дмитрія, с. Виннички	Винниківський	Львівська
176	св. Миколая, с. Гамаліївка	Винниківський	Львівська

1	2	3	4
177	Зіслання Святого Духа, с. Журавники	Винниківський	Львівська
178	Усікновення Голови Івана Хрестителя, с. Кам'янопіль	Винниківський	Львівська
179	св. влкмч. Параскевії П'ятниці, с. Лисиничі	Винниківський	Львівська
180	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Миклашів	Винниківський	Львівська
181	Введення в Храм Пресвятої Богородиці, с. Муроване	Винниківський	Львівська
182	Собору Пресвятої Богородиці, с. Нижня Білка	Винниківський	Львівська
183	Собору Пресвятої Богородиці, с. Пикуловичі	Винниківський	Львівська
184	св. Миколая, с. Підбірці	Винниківський	Львівська
185	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Підгірне	Винниківський	Львівська
186	Богоявлення Господнього, с. Сороки Львівські	Винниківський	Львівська
187	Собору Пресвятої Богородиці, с. Сухоріччя	Винниківський	Львівська
188	Пресвятої Тройці, с. Тарасівка	Винниківський	Львівська
189	св. Миколая, с. Чишки	Винниківський	Львівська
190	Серця Христового, с. Чишки	Винниківський	Львівська
191	св. Миколая, с. Чорнушовичі	Винниківський	Львівська
192	Покрову Пресвятої Богородиці, с. Ямпіль	Винниківський	Львівська
193	свв. апостолів Петра і Павла, с. Будьків	Звенигородський	Львівська
194	св. Миколая, с. Відники	Звенигородський	Львівська
195	Введення в Храм Пресвятої Богородиці, с. Вовків	Звенигородський	Львівська
196	св. влкмч. Юрія, с. Гринів	Звенигородський	Львівська
197	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Давидів	Звенигородський	Львівська
198	св. Миколая, с. Звенигород	Звенигородський	Львівська
199	прп. Параскевії, с. Зубра	Звенигородський	Львівська
200	прп. Симеона Стовпника, с. Коцурів	Звенигородський	Львівська
201	Зіслання Святого Духа, с. Кротошин	Звенигородський	Львівська
202	свв. апп. Петра і Павла, с. Пасіки Зубрицькі	Звенигородський	Львівська
203	св. Миколая, с. Селисько	Звенигородський	Львівська
204	Зіслання Святого Духа, с. Соснівка	Звенигородський	Львівська
205	св. Миколая і св. Івана Хрестителя, с. Старе Село	Звенигородський	Львівська
206	Собору Пресвятої Богородиці, с. Старе Село	Звенигородський	Львівська
207	Стрітіння ГНІХ, с. Черепин	Звенигородський	Львівська
208	Введення в Храм Пресвятої Богородиці, с. Чижиків	Звенигородський	Львівська
209	св. прор. Іллі, с. Шоломия	Звенигородський	Львівська
210	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Гуменець	Пустомитівський	Львівська
211	свв. Володимира і Ольги, с. Деревач	Пустомитівський	Львівська
212	св. влкмч. Дмитрія, с. Дмитрія	Пустомитівський	Львівська
213	свв. апп. Петра і Павла, с. Липники	Пустомитівський	Львівська
214	Стрітіння ГНІХ, с. Милошовичі	Пустомитівський	Львівська
215	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Містки	Пустомитівський	Львівська
216	Чуда св. Архистратига Михаїла, с. Никонковичі	Пустомитівський	Львівська
217	Положення Ризи Пресвятої Богородиці, с. Новосілка	Пустомитівський	Львівська
218	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Підтемне	Пустомитівський	Львівська
219	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Піски	Пустомитівський	Львівська
220	Воздвиження Чесного і Животворящего Хреста Господнього, с. Попеляни	Пустомитівський	Львівська

1	2	3	4
221	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Поршна	Пустомитівський	Львівська
222	Зіслання Святого Духа, м. Пустомити	Пустомитівський	Львівська
223	Успення Пресвятої Богородиці, м. Пустомити	Пустомитівський	Львівська
224	прп. Симеона Стовпника, м. Пустомити	Пустомитівський	Львівська
225	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Раковець	Пустомитівський	Львівська
226	св. Архистратига Михаїла, с. Семенівка	Пустомитівський	Львівська
227	св. свщмч. Йосафата, с. Сердиця	Пустомитівський	Львівська
228	свв. Бориса і Гліба, с. Соколівка	Пустомитівський	Львівська
229	свв. безср. Косми і Дам'яна, с. Сороки Щирецькі	Пустомитівський	Львівська
230	Преображення ГНІХ, с. Хоросно	Пустомитівський	Львівська
231	св. влкмч. Юрія, с. Черкаси	Пустомитівський	Львівська
232	Пресвятої Тройці, с. Щирець	Пустомитівський	Львівська
233	свв. апп. Петра і Павла, с. Басівка	Сокільницький	Львівська
234	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Годовиця	Сокільницький	Львівська
235	св. Архистратига Михаїла, с. Жирівка	Сокільницький	Львівська
236	Зіслання Святого Духа, с. Загір'я	Сокільницький	Львівська
237	св. Івана Богослова, с. Зимна Вода	Сокільницький	Львівська
238	свв. апп. Петра і Павла, с. Зимна Вода	Сокільницький	Львівська
239	св. Володимира Великого, с. Ковирі	Сокільницький	Львівська
240	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Конопниця	Сокільницький	Львівська
241	Богоявлення ГНІХ, с. Кугаїв	Сокільницький	Львівська
242	Успення Пресвятої Богородиці, с. Лапаївка	Сокільницький	Львівська
243	Введення в Храм Пресвятої Богородиці, с. Малечковичі	Сокільницький	Львівська
244	свв. безср. Косми і Дам'яна, с. Милятичі	Сокільницький	Львівська
245	Зіслання Святого Духа, с. Наварія	Сокільницький	Львівська
246	св. влкмч. Дмитрія, с. Оброшино	Сокільницький	Львівська
247	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Полянка	Сокільницький	Львівська
248	Преображення ГНІХ, с. Скнилів	Сокільницький	Львівська
249	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Сокільники	Сокільницький	Львівська
250	Різдва Пресвятої Богородиці (почергово з УПЦ КП), с. Солонка	Сокільницький	Львівська
251	Пресвятої Тройці, с. Солонка	Сокільницький	Львівська
252	св. Архистратига Михаїла, с. Ставчани	Сокільницький	Львівська
253	Успення Пресвятої Богородиці, с. Товщів	Сокільницький	Львівська
254	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Божа Воля	Краковецький	Львівська
255	Покрову Пресвятої Богородиці, с. Брожки	Краковецький	Львівська
256	Св. Параскевії, с. Бунів	Краковецький	Львівська
257	Покрову Пресвятої Богородиці, с. Вовча Гора	Краковецький	Львівська
258	Христа Царя, с. Воля Любинська	Краковецький	Львівська
259	прп. Онуфрія Великого, с. Глиниці	Краковецький	Львівська
260	свв. апп. Петра і Павла, с. Глиниці	Краковецький	Львівська
261	свв. апп. Петра і Павла, с. Іваники	Краковецький	Львівська
262	св. Василя Великого, с. Калинівка	Краковецький	Львівська
263	св. вмчц. Параскевії П'ятниці, с. Калинівка	Краковецький	Львівська
264	Успення Пресвятої Богородиці, с. Коханівка	Краковецький	Львівська
265	свят. Миколая, с. Краковець	Краковецький	Львівська

1	2	3	4
266	св. прор. Іллі, с. Любині	Краковецький	Львівська
267	св. Володимира Великого, с. Мельники	Краковецький	Львівська
268	Успення Пресвятої Богородиці, с. Морянці	Краковецький	Львівська
269	Пресвятої Трійці, с. Наконечне II	Краковецький	Львівська
270	Зачаття св. Івана Христителя, с. Передвір'я	Краковецький	Львівська
271	свв. апп. Петра і Павла, с. Поруденко	Краковецький	Львівська
272	Покрову Пресвятої Богородиці, с. Роснівка	Краковецький	Львівська
273	Вознесення ГНІХ, с. Руда Краковецька	Краковецький	Львівська
274	св. прор. Іллі, с. Сарни	Краковецький	Львівська
275	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Свидниця	Краковецький	Львівська
276	Різдва св. Івана Христителя, с. Шутова	Краковецький	Львівська
277	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Вербляни	Немирівський	Львівська
278	Преображення ГНІХ, с. Вороблячин	Немирівський	Львівська
279	св. Архистратига Михаїла (почергове служіння з УПЦ КП), с. Грушів	Немирівський	Львівська
280	Покрову Пресвятої Богородиці, с. Дрогомишль	Немирівський	Львівська
281	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Завадів	Немирівський	Львівська
282	Успення Пресвятої Богородиці, с. Липовець	Немирівський	Львівська
283	Святого Симеона Стовпника, с. Нагачів	Немирівський	Львівська
284	Зіслання Святого Духа, м. Немирів	Немирівський	Львівська
285	Різдва св. Івана Христителя, с. Поруби	Немирівський	Львівська
286	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Салаші	Немирівський	Львівська
287	Успення Пресвятої Богородиці, с. Середкевичі	Немирівський	Львівська
288	Преображення ГНІХ, с. Смолин	Немирівський	Львівська
289	Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці, с. Щеплоти	Немирівський	Львівська
290	св. Миколая, с. Бердихів	Яворівський	Львівська
291	Усікновення Голови Івана Христителя, с. Віжомля	Яворівський	Львівська
292	прп. Параскевії, с. Залужжя	Яворівський	Львівська
293	Собору Святого Івана Христителя, с. Коти	Яворівський	Львівська
294	Положення Пояса Пресвятої Богородиці, с. Лісок	Яворівський	Львівська
295	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Молошковичі	Яворівський	Львівська
296	св. Архистратига Михаїла, с. Мужилівичі	Яворівський	Львівська
297	Успення Пресвятої Богородиці, с. Новосілки	Яворівський	Львівська
298	св. Миколая, Підлуби	Яворівський	Львівська
299	Собору Пресвятої Богородиці, с. Прилбичі	Яворівський	Львівська
300	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Рогізно	Яворівський	Львівська
301	Покрову Пресвятої Богородиці, с. Старий Яр	Яворівський	Львівська
302	Пресвятої Трійці, с. Терновиця	Яворівський	Львівська
303	св. Миколая, с. Чернилява	Яворівський	Львівська
304	Введення в Храм Пресвятої Богородиці, с. Черчик	Яворівський	Львівська
305	Святого Євстафія Плакиди, с. Чолгині	Яворівський	Львівська
306	Преображення ГНІХ, м. Яворів	Яворівський	Львівська
307	Покрови Пресвятої Богородиці, м. Яворів	Яворівський	Львівська
308	Різдва Пресвятої Богородиці, м. Яворів	Яворівський	Львівська
309	св. Юрія, м. Яворів	Яворівський	Львівська

1	2	3	4
310	Серця Христового і бл. свщмч. Омеляна Ковча, м. Яворів	Яворівський	Львівська
311	Успення Пресвятої Богородиці, м. Яворів	Яворівський	Львівська
312	свв. Володимира і Ольги, с. Бірки	Янівський	Львівська
313	Собору Пресвятої Богородиці, с. Великополе	Янівський	Львівська
314	св. влкмч. Дмитрія, с. Воля Добростанська	Янівський	Львівська
315	Різдва Пресвятої Богородиці (почергове служіння з УПЦ КП), с. Вороців	Янівський	Львівська
316	Собору Пресвятої Богородиці, с. Домажир	Янівський	Львівська
317	Покрову Пресвятої Богородиці, с. Дубровиця	Янівський	Львівська
318	Покрову Пресвятої Богородиці, с. Жорницька	Янівський	Львівська
319	Успення Пресвятої Богородиці, с. Затока	Янівський	Львівська
320	Преображення ГНІХ, с. Зелів	Янівський	Львівська
321	Зіслання Святого Духа, с. Івано-Франкове	Янівський	Львівська
322	Вознесіння ГНІХ, с. Івано-Франкове	Янівський	Львівська
323	Успення Пресвятої Богородиці, с. Кам'янобрід	Янівський	Львівська
324	Преображення Господнього, с. Когути	Янівський	Львівська
325	Воздвиження Чесного і Животворящего Хреста Господнього, с. Кожичі	Янівський	Львівська
326	Успення Пресвятої Богородиці, с. Лелехівка	Янівський	Львівська
327	св. Миколая, с. Лозино	Янівський	Львівська
328	св. Юрія, м. Новояворівськ	Янівський	Львівська
329	свв. апп. Петра і Павла (оо. Редемтористи), м. Новояворівськ	Янівський	Львівська
330	Преображення ГНІХ, с. Поланки	Янівський	Львівська
331	Христа-Царя, с. Поріччя	Янівський	Львівська
332	Собору Пресвятої Богородиці, с. Рокитне	Янівський	Львівська
333	Святого Великомученика Дмитрія, с. Рясна-Руська	Янівський	Львівська
334	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Рясна-Руська	Янівський	Львівська
335	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Ставки	Янівський	Львівська
336	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Старичі	Янівський	Львівська
337	Успення Пресвятої Богородиці, с. Страдч	Янівський	Львівська
338	св. Миколая, с. Петуля	Янівський	Львівська
339	св. влкмч. Юрія, смт. Шкло	Янівський	Львівська
340	прп. Параскевії, смт. Шкло	Янівський	Львівська
341	свят. Миколая, с. Ясницька	Янівський	Львівська
342	Перенесення мощів св. Миколая, м. Белз	Белзький	Сок.-Жовк.
343	Благовіщення Пресвятої Богородиці, м. Великі Мости	Белзький	Сок.-Жовк.
344	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Борове	Белзький	Сок.-Жовк.
345	св. вмч. Параскевії П'ятниці, с. Карів	Белзький	Сок.-Жовк.
346	Різдва Пресвятої Богородиці, м. Угнів	Белзький	Сок.-Жовк.
347	св. Арх. Михаїла, с. Бутини	Белзький	Сок.-Жовк.
348	св. Арх. Михаїла, с. Пристань	Белзький	Сок.-Жовк.
349	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Хлівчани	Белзький	Сок.-Жовк.
350	св. вмчц. Параскевії Тарнавської, с. Тяглів	Белзький	Сок.-Жовк.
351	св. вмч. Параскевії П'ятниці, с. Куличків	Белзький	Сок.-Жовк.

Продовження додатка Б.4

1	2	3	4
352	св. Стефана, с. Заболоття	Белзький	Сок.-Жовк.
353	Успення Пресвятої Богородиці, с. Діброва	Белзький	Сок.-Жовк.
354	Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста Господнього, с. Домашів	Белзький	Сок.-Жовк.
355	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Перемисловичі	Белзький	Сок.-Жовк.
356	свв. безср. Косми і Дам'яна, с. Цеблів	Белзький	Сок.-Жовк.
357	Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста Господнього, с. Низи	Белзький	Сок.-Жовк.
358	Воскресіння Господнього, с. Жужеляни	Белзький	Сок.-Жовк.
359	св. Арх. Михаїла, с. Стаївка	Белзький	Сок.-Жовк.
360	свв. безср. Косми і Дам'яна, с. Корчів	Белзький	Сок.-Жовк.
361	св. Миколая, с. Острівок	Белзький	Сок.-Жовк.
362	Вознесіння Господнього, с. Себечів	Белзький	Сок.-Жовк.
363	св. Миколая, с. Вербове	Белзький	Сок.-Жовк.
364	св. Димитрія, с. Ванів	Белзький	Сок.-Жовк.
365	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Глухів	Белзький	Сок.-Жовк.
366	Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста Господнього, с. Муроване	Белзький	Сок.-Жовк.
367	Пресвятої Трійці, с. Реклинець	Белзький	Сок.-Жовк.
368	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Стремінь	Белзький	Сок.-Жовк.
369	Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста Господнього, м. Броди	Бродівський	Сок.-Жовк.
370	Пресвятої Трійці, м. Броди	Бродівський	Сок.-Жовк.
371	Собору Пресвятої Богородиці з престольним празником св.Теклі Первомучениці, парафія Старі Броди	Бродівський	Сок.-Жовк.
372	св. Юрія, м. Броди	Бродівський	Сок.-Жовк.
373	Успення Пресвятої Богородиці, с. Глушин	Бродівський	Сок.-Жовк.
374	Зіслання Святого Духа, с. Сухота	Бродівський	Сок.-Жовк.
375	Преображення Господнього, с. Гаї Смоленські	Бродівський	Сок.-Жовк.
376	Собору Пресвятої Богородиці, с. Заболотці	Бродівський	Сок.-Жовк.
377	свв. мчч. Андріана та Наталії, с. Велин	Бродівський	Сок.-Жовк.
378	Пресвятої Трійці, с. Вовковатиця	Бродівський	Сок.-Жовк.
379	ап. Луки, с. Корсів	Бродівський	Сок.-Жовк.
380	св. Івана Богослова, с. Дуб'є	Бродівський	Сок.-Жовк.
381	св. Юрія Побідоносця, с. Боратин	Бродівський	Сок.-Жовк.
382	Пресвятої Трійці, с. Пониковиця	Бродівський	Сок.-Жовк.
383	св. Великомучениці Параскеви П'ятниці, с. Берлин	Бродівський	Сок.-Жовк.
384	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Білявці	Бродівський	Сок.-Жовк.
385	св. Миколая, с. Лешнів	Бродівський	Сок.-Жовк.
386	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Ражнів, каплиця св. Анни, с. Руда Брідська	Бродівський	Сок.-Жовк.
387	св. Йосафата, с. Бордуляки	Бродівський	Сок.-Жовк.
388	св. Миколая, с. Монастирок	Бродівський	Сок.-Жовк.
389	св. Арх. Михаїла, с. Станіславчик	Бродівський	Сок.-Жовк.
390	свв. апп. Петра і Павла, с. Збруї	Бродівський	Сок.-Жовк.
391	св. Арх. Михаїла, с. Дітківці	Бродівський	Сок.-Жовк.
392	св. Димитрія, с. Гаї-Дітковецькі	Бродівський	Сок.-Жовк.

1	2	3	4
393	св. пр. Іллі, с. Комарівка	Бродівський	Сок.-Жовк.
394	св. арх. Михаїла, с. Королівка	Бродівський	Сок.-Жовк.
395	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Лугове	Бродівський	Сок.-Жовк.
396	Блаженного Миколая єпископа УГКЦ і 25 мучеників, с. Підгірці	Бродівський	Сок.-Жовк.
397	вв. апп. Петра і Павла, с. Ковпин	Бродівський	Сок.-Жовк.
398	Богоявлення Господнього, с. Голосковичі	Бродівський	Сок.-Жовк.
399	св. Миколая, м. Буськ	Буський	Сок.-Жовк.
400	св. Юрія, м. Буськ	Буський	Сок.-Жовк.
401	св. Миколая, с. Новосілки	Буський	Сок.-Жовк.
402	Собору Пресвятої Богородиці, с. Лісок	Буський	Сок.-Жовк.
403	Собору Пресвятої Богородиці, с. Задвір'я	Буський	Сок.-Жовк.
404	св. Пророка Іллі, смт Красне	Буський	Сок.-Жовк.
405	св. арх. Михаїла, с. Полоничі	Буський	Сок.-Жовк.
406	Положення ризи Пресвятої Богородиці, с. Богданівка	Буський	Сок.-Жовк.
407	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Грабова	Буський	Сок.-Жовк.
408	св. вмч. Димитрія, с. Яблунівка	Буський	Сок.-Жовк.
409	Преображення Господнього, с. Куткір	Буський	Сок.-Жовк.
410	св. Івана Хрестителя, с. Безбруди	Буський	Сок.-Жовк.
411	св. вмч. Димитрія, с. Кудрявці	Буський	Сок.-Жовк.
412	св. Арх. Михаїла, с. Кізлів	Буський	Сок.-Жовк.
413	Введення в Храм Пресвятої Богородиці, с. Сторонибаби	Буський	Сок.-Жовк.
414	Успення Пресвятої Богородиці, с. Журатин	Буський	Сок.-Жовк.
415	св. Миколая, с. Андріївка	Буський	Сок.-Жовк.
416	Воздвиження Чесного і Животворящего Хреста Господнього, с. Новий Милятин	Буський	Сок.-Жовк.
417	Пресвятого Серця Ісусового, с. Волиця-Деревлянська	Буський	Сок.-Жовк.
418	Пресвятої Трійці с. Соколя	Буський	Сок.-Жовк.
419	Стрітєння Господнього, с. Старий Милятин	Буський	Сок.-Жовк.
420	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Ріпнів	Буський	Сок.-Жовк.
421	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Купче	Буський	Сок.-Жовк.
422	Успення Пресвятої Богородиці, с. Ракобовти	Буський	Сок.-Жовк.
423	Успення Пресвятої Богородиці, м. Дубляни	Дублянський	Сок.-Жовк.
424	св. вмч. Параскевії, с. Артасів	Дублянський	Сок.-Жовк.
425	свв. безср. Косми та Дам'яна, с. Зіболки	Дублянський	Сок.-Жовк.
426	св. арх. Михаїла, с. Малі Передримихи	Дублянський	Сок.-Жовк.
427	св. арх. Михаїла, с. Зашків	Дублянський	Сок.-Жовк.
428	Пресвятої Богородиці Володарки України, с. Завадів	Дублянський	Сок.-Жовк.
429	Вознесіння Господнього, с. Сулимів	Дублянський	Сок.-Жовк.
430	Собору Івана Хрестителя, с. Мервичі	Дублянський	Сок.-Жовк.
431	свв. безср. Косми і Дам'яна, с. Великі Грибовичі	Дублянський	Сок.-Жовк.
432	Успення Пресвятої Богородиці, с. Збиранка	Дублянський	Сок.-Жовк.
433	Воздвиження Чесного і Животворящего Хреста Господнього, с. Стронятин	Дублянський	Сок.-Жовк.

1	2	3	4
434	Введення в Храм Пресвятої Богородиці, с. Кошелів	Дублянський	Сок.-Жовк.
435	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Нове Село	Дублянський	Сок.-Жовк.
436	св. арх. Михаїла, с. Візенберг	Дублянський	Сок.-Жовк.
437	св. Параскевії П'ятниці, с. Гряда	Дублянський	Сок.-Жовк.
438	Собору Пресвятої Богородиці, с. Великий Дорошів	Дублянський	Сок.-Жовк.
439	св. Миколая, с. Малий Дорошів	Дублянський	Сок.-Жовк.
440	Преображення Господнього, с. Зарудці	Дублянський	Сок.-Жовк.
441	Преображення Господнього, с. Малі Підліски	Дублянський	Сок.-Жовк.
442	Успення Пресвятої Богородиці, с. Ситихів	Дублянський	Сок.-Жовк.
443	св. Симеона Богоприємця, с. Звертів	Дублянський	Сок.-Жовк.
444	Перенесення мощів св. Миколая, с. Гребінці	Дублянський	Сок.-Жовк.
445	Непорочного зачаття Пресвятої Богородиці, с. Надичі	Дублянський	Сок.-Жовк.
446	Пресвятої Трійці, м. Жовква	Жовківський	Сок.-Жовк.
447	св. Йосафата, м. Жовква	Жовківський	Сок.-Жовк.
448	Пресвятого Серця Христового при монастирі оо. Василян, м. Жовква	Жовківський	Сок.-Жовк.
449	св. Арх. Михаїла, с. Воля Висоцька	Жовківський	Сок.-Жовк.
450	Преображення Господнього, с. Крехів	Жовківський	Сок.-Жовк.
451	Чуда св. Арх. Михаїла, с. Смереків	Жовківський	Сок.-Жовк.
452	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Блищиводи	Жовківський	Сок.-Жовк.
453	Собору Пресвятої Богородиці, с. Сопошин	Жовківський	Сок.-Жовк.
454	Положення пояса Пресвятої Богородиці, с. Мацошин	Жовківський	Сок.-Жовк.
455	Успення Пресвятої Богородиці, с. Глинськ	Жовківський	Сок.-Жовк.
456	св. Арх. Михаїла, с. Боянець	Жовківський	Сок.-Жовк.
457	Пресвятої Євхаристії, с. Купичволя	Жовківський	Сок.-Жовк.
458	Успення Пресвятої Богородиці, смт Куликів	Жовківський	Сок.-Жовк.
459	св. Дмитрія, смт Куликів	Жовківський	Сок.-Жовк.
460	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Нова Скварява	Жовківський	Сок.-Жовк.
461	св. вмч. Дмитрія, с. Замочок	Жовківський	Сок.-Жовк.
462	св. Миколая, с. Любеля	Жовківський	Сок.-Жовк.
463	Успення Пресвятої Богородиці, с. Бесіди	Жовківський	Сок.-Жовк.
464	свв. Косми і Дам'яна, с. Мокротин	Жовківський	Сок.-Жовк.
465	свв. апп. Петра і Павла, с. Стара Скварява	Жовківський	Сок.-Жовк.
466	Преп. Параскевії Тарнавської, с. Туринка	Жовківський	Сок.-Жовк.
467	Покрови Пресвятої Богородиці, с. В'язова	Жовківський	Сок.-Жовк.
468	Успення Пресвятої Богородиці, с. Пили	Жовківський	Сок.-Жовк.
469	Преображення Господнього, м. Кам'янка-Бузька	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
470	св. Миколая, м. Кам'янка-Бузька	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
471	Богоявлення Господнього, с. Новий Став	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
472	свв. мчч. Маковейських, с. Обидів	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
473	св. вмч. Дмитрія, с. Ягідня	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
474	Собору Пресвятої Богородиці, с. Полонична і с. Гута	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
475	Собору Пресвятої Богородиці, с. Батятичі	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
476	свв. Володимира і Ольги, с. Старий Добротвір	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
477	Успення Пресвятої Богородиці, с. Тишиця	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.

1	2	3	4
478	св. Арх. Михаїла, с. Воля-Жовтанецька	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
479	Воскресіння Господнього, с. Желдець	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
480	Покрови Пресвятої Богородиці, смт Добротвір та с. Стриганка	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
481	Преподобної Параскевії Тарнавської, с. Незнанів	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
482	св. мчч. Димитрія Мироточця, с. Мазярня Коронська	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
483	свв. мчч. Софії та її дочок Віри, Надії, Любові, с. Гряда	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
484	Усікновення Чесної Глави Йоана Хрестителя, с. Сілець	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
485	св. Юрія Побідоносця, с. Руда Сілецька	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
486	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Прибужани	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
487	свв. апп. Петра і Павла, с. Сапіжанка	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
488	Покладання Ризи Пресвятої Богородиці, с. Дальнич	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
489	св. арх. Михаїла, с. Товмач	Кам.-Буський	Сок.-Жовк.
490	Успення Пресвятої Богородиці, смт Лопатин	Лопатинський	Сок.-Жовк.
491	св. Арх. Миколая, с. Хмільне	Лопатинський	Сок.-Жовк.
492	Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста Господнього, с. Щуровичі	Лопатинський	Сок.-Жовк.
493	Преп. Параскеви, с. Миколаїв	Лопатинський	Сок.-Жовк.
494	Пресвятої Трійці, с. Стирківці	Лопатинський	Сок.-Жовк.
495	Успення Пресвятої Богородиці, с. Адамівка	Лопатинський	Сок.-Жовк.
496	св. ап. Луки, с. Куликів	Лопатинський	Сок.-Жовк.
497	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Волиця-Барилова	Лопатинський	Сок.-Жовк.
498	свв. Косми і Дам'яна, с. Увин	Лопатинський	Сок.-Жовк.
499	св. Миколая, с. Нивиці	Лопатинський	Сок.-Жовк.
500	Пресвятої Трійці, с. Трійця	Лопатинський	Сок.-Жовк.
501	Вознесіння Христового, с. Пустельник	Лопатинський	Сок.-Жовк.
502	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Криве	Лопатинський	Сок.-Жовк.
503	с. Руденко, с. Батиїв, с. Кустин	Лопатинський	Сок.-Жовк.
504	Успення Пресвятої Богородиці, смт Новий Яричів	Новояричівський	Сок.-Жовк.
505	св. арх. Михаїла, смт Запитів	Новояричівський	Сок.-Жовк.
506	Успення Пресвятої Богородиці, с. Жовтанці	Новояричівський	Сок.-Жовк.
507	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Вихопні і с. Грабівці	Новояричівський	Сок.-Жовк.
508	св. вмч. Димитрія, с. Печихвости	Новояричівський	Сок.-Жовк.
509	Преподобної Параскеви Сербської, с. Деревляни	Новояричівський	Сок.-Жовк.
510	Преображення Господнього, с. Спас	Новояричівський	Сок.-Жовк.
511	Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці, с. Вислобоки	Новояричівський	Сок.-Жовк.
512	свв. безср. Косми і Дам'яна, с. Стрептів	Новояричівський	Сок.-Жовк.
513	Успення Пресвятої Богородиці, с. Ямне	Новояричівський	Сок.-Жовк.
514	св. арх. Михаїла, с. Неслухів	Новояричівський	Сок.-Жовк.
515	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Банюнин	Новояричівський	Сок.-Жовк.
516	св. вмч. Параскевії П'ятниці, с. Великосілки	Новояричівський	Сок.-Жовк.
517	Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста Господнього, с. Велике Колодно	Новояричівський	Сок.-Жовк.

1	2	3	4
518	св. пр. Іллі, в с. Колоденці	Новояричівський	Сок.-Жовк.
519	св. Василя Великого, с. Ременів	Новояричівський	Сок.-Жовк.
520	Воскресіння Господнього, с. Дідилів	Новояричівський	Сок.-Жовк.
521	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Великі Підліски	Новояричівський	Сок.-Жовк.
522	Введення в храм Пресвятої Богородиці, с. Старий Яричів	Новояричівський	Сок.-Жовк.
523	Воскресіння Господнього, с. Цеперів	Новояричівський	Сок.-Жовк.
524	святого Івана Богослова с. Руданці	Новояричівський	Сок.-Жовк.
525	св. Миколая с. Кукезів	Новояричівський	Сок.-Жовк.
526	свв. безср. Косми і Дам'яна с. Убині	Новояричівський	Сок.-Жовк.
527	Собору Івана Хрестителя с. Якимів	Новояричівський	Сок.-Жовк.
528	Парафія с. Чішки	Олеський	Сок.-Жовк.
529	Парафія с. Йосипівка	Олеський	Сок.-Жовк.
530	Парафія с. Закомар'є	Олеський	Сок.-Жовк.
531	Парафія с. Гумніська	Олеський	Сок.-Жовк.
532	Парафія с. Боложинів	Олеський	Сок.-Жовк.
533	Парафія с. Соколівка	Олеський	Сок.-Жовк.
534	Парафія с. Заводське	Олеський	Сок.-Жовк.
535	Парафія с. Чаниш	Олеський	Сок.-Жовк.
536	Парафія с. Стовпин	Олеський	Сок.-Жовк.
537	Парафія с. Переволочне	Олеський	Сок.-Жовк.
538	Парафія с. Тур'є	Олеський	Сок.-Жовк.
539	Парафія с. Бучина	Підкамінський	Сок.-Жовк.
540	Парафія с. Суховоля	Підкамінський	Сок.-Жовк.
541	Парафія с. Черниця	Підкамінський	Сок.-Жовк.
542	Парафія с. Накваша	Підкамінський	Сок.-Жовк.
543	Парафія с. Тетильківці	Підкамінський	Сок.-Жовк.
544	Парафія с. Голубиця	Підкамінський	Сок.-Жовк.
545	Парафія с. Літовище	Підкамінський	Сок.-Жовк.
546	Парафія с. Пеняки	Підкамінський	Сок.-Жовк.
547	Парафія с. Лукавець	Підкамінський	Сок.-Жовк.
548	Парафія с. Батьків	Підкамінський	Сок.-Жовк.
549	Парафія с. Межигори	Підкамінський	Сок.-Жовк.
550	Парафія с. Маркопіль	Підкамінський	Сок.-Жовк.
551	Парафія с. Орихівчик	Підкамінський	Сок.-Жовк.
552	Парафія с. Вербівчик	Підкамінський	Сок.-Жовк.
553	Парафія с. Стриборівка	Підкамінський	Сок.-Жовк.
554	Парафія с. Шишківці	Підкамінський	Сок.-Жовк.
555	Парафія с. Пеняки	Підкамінський	Сок.-Жовк.
556	Парафія с. Чепелі	Підкамінський	Сок.-Жовк.
557	Парафія с. Звижень	Підкамінський	Сок.-Жовк.
558	Парафія с. Яснище	Підкамінський	Сок.-Жовк.
559	Парафія с. Кутище	Підкамінський	Сок.-Жовк.
560	Парафія с. Паликорови	Підкамінський	Сок.-Жовк.
561	Парафія с. Нем'яч	Підкамінський	Сок.-Жовк.
562	Парафія с. Попівці	Підкамінський	Сок.-Жовк.
563	Парафія с. Дев'ятир	Рава-Руський	Сок.-Жовк.

1	2	3	4
564	Парафія с. Потелич	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
565	Парафія с. Річки	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
566	Парафія с. Забір'я	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
567	Парафія с. Синьковичі	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
568	Парафія с. Равське	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
569	Парафія с. Липник	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
570	Парафія с. Старе Село	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
571	Парафія с. Нова Кам'янка	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
572	Парафія с. Думичі	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
573	Парафія с. Підлісся	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
574	Парафія с. Магерів	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
575	Парафія с. Велике Передмістя	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
576	Парафія с. Хитрейки	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
577	Парафія с. Лавриків	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
578	Парафія с. Добросин	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
579	Парафія с. Пала	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
580	Парафія с. Городжів	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
581	Парафія с. Кунин	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
582	Парафія с. Бір-Кунинський	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
583	Парафія с. Боброїди	Рава-Руський	Сок.-Жовк.
584	Св. Миколая, м. Радехів	Радехівський	Сок.-Жовк.
585	Свв. Апп. Петра і Павла, с. Павлів	Радехівський	Сок.-Жовк.
586	Пресвятої Трійці, с. Полове	Радехівський	Сок.-Жовк.
587	Воскресіння Господнього, с. Станин	Радехівський	Сок.-Жовк.
588	Всіх Святих українського народу, с. Вузлове	Радехівський	Сок.-Жовк.
589	Пресвятої Трійці, с. Бабичі	Радехівський	Сок.-Жовк.
590	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Нестаничі	Радехівський	Сок.-Жовк.
591	Вознесіння Господнього, с. Новий Витків	Радехівський	Сок.-Жовк.
592	Преображення Господнього, с. Старий Витків	Радехівський	Сок.-Жовк.
593	Успення Пресвятої Богородиці, с. Корчин	Радехівський	Сок.-Жовк.
594	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Радванці	Радехівський	Сок.-Жовк.
595	св. вмч. Параскевії П'ятниці, с. Розжалів	Радехівський	Сок.-Жовк.
596	св. Миколая, с. Андріївка	Радехівський	Сок.-Жовк.
597	св. вмч. Дмитрія, с. Гоголів	Радехівський	Сок.-Жовк.
598	св. арх. Михаїла, с. Яструбичі	Радехівський	Сок.-Жовк.
599	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Поздимир	Радехівський	Сок.-Жовк.
600	св. пр. Іллі, с. Стоянів	Радехівський	Сок.-Жовк.
601	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Збоїска	Радехівський	Сок.-Жовк.
602	Вознесіння Господнього, с. Тетевчиці	Радехівський	Сок.-Жовк.
603	св. ап. Луки, с. Ордів	Радехівський	Сок.-Жовк.
604	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Бишів	Радехівський	Сок.-Жовк.
605	св. арх. Михаїла, с. Забава	Радехівський	Сок.-Жовк.
606	Вознесіння Господнього, с. Торки	Радехівський	Сок.-Жовк.
607	Парафія с. Старгород	Сокальський	Сок.-Жовк.
608	Парафія с. Тудорковичі	Сокальський	Сок.-Жовк.
609	Парафія с. Войславичі	Сокальський	Сок.-Жовк.
610	Парафія с. Угринів	Сокальський	Сок.-Жовк.

Продовження додатка Б.4

1	2	3	4
611	Парафія с. Нісмичі	Сокальський	Сок.-Жовк.
612	Парафія с. Ніновичі	Сокальський	Сок.-Жовк.
613	Парафія с. Хоробрів	Сокальський	Сок.-Жовк.
614	Парафія с. Варяж	Сокальський	Сок.-Жовк.
615	Парафія с. Лубнівка	Сокальський	Сок.-Жовк.
616	Парафія с. Бояничі	Сокальський	Сок.-Жовк.
617	Парафія с. Савчин	Сокальський	Сок.-Жовк.
618	Парафія с. Опільсько	Сокальський	Сок.-Жовк.
619	Парафія с. Забужжя	Сокальський	Сок.-Жовк.
620	Парафія с. Жвирка	Сокальський	Сок.-Жовк.
621	Парафія с. Конотопи	Сокальський	Сок.-Жовк.
622	Парафія с. Теляж	Сокальський	Сок.-Жовк.
623	Парафія с. Ільковичі	Сокальський	Сок.-Жовк.
624	Парафія с. Ульвівок	Сокальський	Сок.-Жовк.
625	Парафія с. Скоромохи	Сокальський	Сок.-Жовк.
626	Парафія с. Перетоки	Сокальський	Сок.-Жовк.
627	Парафія с. Поториця	Тартаківський	Сок.-Жовк.
628	Парафія с. Романівка	Тартаківський	Сок.-Жовк.
629	Парафія с. Спасів	Тартаківський	Сок.-Жовк.
630	Парафія с. Равщина	Тартаківський	Сок.-Жовк.
631	Парафія с. Горбків	Тартаківський	Сок.-Жовк.
632	Парафія с. Копитів	Тартаківський	Сок.-Жовк.
633	Парафія с. Боб'ятин	Тартаківський	Сок.-Жовк.
634	Парафія с. Лещатів	Тартаківський	Сок.-Жовк.
635	Парафія с. Лучиці	Тартаківський	Сок.-Жовк.
636	Парафія с. Шарпанці	Тартаківський	Сок.-Жовк.
637	Парафія с. Стенятин	Тартаківський	Сок.-Жовк.
638	Парафія с. Свитазів	Тартаківський	Сок.-Жовк.
639	св. Йосафата, м. Червоноград	Червоноградський	Сок.-Жовк.
640	ресвятої Богородиці Владичиці України, м. Червоноград	Червоноградський	Сок.-Жовк.
641	Введення в храм Пресвятої Богородиці, м. Червоноград	Червоноградський	Сок.-Жовк.
642	св. Юрія, м. Червоноград	Червоноградський	Сок.-Жовк.
643	св. Василя Великого, с. Межиріччя	Червоноградський	Сок.-Жовк.
644	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Бендюга	Червоноградський	Сок.-Жовк.
645	св. Миколая, с. Борятин	Червоноградський	Сок.-Жовк.
646	Воздвиження Чесного і Животворящего Хреста Господнього, с. Волсвин	Червоноградський	Сок.-Жовк.
647	Введення в храм Пресвятої Богородиці, смт. Гірник	Червоноградський	Сок.-Жовк.
648	Воздвиження Чесного і Животворящего Хреста Господнього, с. Добрячин	Червоноградський	Сок.-Жовк.
649	свв. апп. Петра і Павла, м. Соснівка	Червоноградський	Сок.-Жовк.
650	св. Арх. Михаїла, с. Острів	Червоноградський	Сок.-Жовк.
651	Собору Пресвятої Богородиці, с. Сілець	Червоноградський	Сок.-Жовк.
652	Преображення Господнього, с. Волиця	Червоноградський	Сок.-Жовк.
653	Введення в Храм Пресвятої Богородиці, с. Зубків	Червоноградський	Сок.-Жовк.

1	2	3	4
654	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Комарів	Червоноградський	Сок.-Жовк.
655	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Городище	Червоноградський	Сок.-Жовк.
656	Св. Миколая, с. Кривка	Висоцький	Сам.-Дрогоб.
657	Св. апп. Петра і Павла, с. Верхнє Гусне	Висоцький	Сам.-Дрогоб.
658	Василія Великого, с. Заясинів	Висоцький	Сам.-Дрогоб.
659	Благовіщення Пр. Богородиці, с. Яблунів	Висоцький	Сам.-Дрогоб.
660	Пресвятої Трійці, с. Міжгір'я	Висоцький	Сам.-Дрогоб.
661	Св. арх. Михаїла, с. Івашківці	Висоцький	Сам.-Дрогоб.
662	Собору Пр. Богородиці, с. Мохнате	Висоцький	Сам.-Дрогоб.
663	Св. вмч. Димитрія-Мироточця, с. Матків	Висоцький	Сам.-Дрогоб.
664	Різдва Пр. Богородиці, с. Верхнє Висоцьке	Висоцький	Сам.-Дрогоб.
665	Св. арх. Михаїла, с. Либохора	Висоцький	Сам.-Дрогоб.
666	Покрови Пр. Богородиці, с. Либохора	Висоцький	Сам.-Дрогоб.
667	Вознесіння ГНІХ, с. Нижнє Висоцьке	Висоцький	Сам.-Дрогоб.
668	пр. Іллі, с. Штуковець	Висоцький	Сам.-Дрогоб.
669	арх. Михаїла, с. Бориня	Висоцький	Сам.-Дрогоб.
670	Благовіщення Пр. Богородиці, с. Монастир ДЕРЕЖИЦЬКИЙ	Бориславський	Сам.-Дрогоб.
671	Пр. Трійці, с. Дерезичі	Бориславський	Сам.-Дрогоб.
672	Прп. Параскевії Терновської, с. Дерезичі	Бориславський	Сам.-Дрогоб.
673	Св. Анни, м. Борислав-Волянка	Бориславський	Сам.-Дрогоб.
674	Собору Івана Хрестителя, м. Борислав-Губичі	Бориславський	Сам.-Дрогоб.
675	Покрови Пр. Богородиці, м. Борислав	Бориславський	Сам.-Дрогоб.
676	Успіння Пр. Богородиці, м. Борислав-Мражниця	Бориславський	Сам.-Дрогоб.
677	Вознесіння ГНІХ, м. Борислав-Потік	Бориславський	Сам.-Дрогоб.
678	Преображення ГНІХ, м. Борислав-Тустановичі	Бориславський	Сам.-Дрогоб.
679	Введення в храм Пресв. Богородиці, с. Попелі	Бориславський	Сам.-Дрогоб.
680	Покрови Пр. Богородиці, с. Попелі	Бориславський	Сам.-Дрогоб.
681	Воскресіння ГНІХ, с. Губичі	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
682	Св. апп. Петра і Павла, с. Кропивник	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
683	Св. свмч. Йосафата, с. Княжпіль	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
684	Різдва Пр. Богородиці, с. Велике	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
685	Успення Пр. Богородиці, с. Мігово	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
686	Покрови Пр. Богородиці, с. Дешичі	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
687	Св. арх. Михаїла, с. Зоровичі	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
688	Св. Василія Великого, с. Міжинець	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
689	Покрови Пр. Богородиці, с. Биличі	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
690	Св. вмч. Димитрія, с. Букова	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
691	Св. вмч. Димитрія, с. Чижки	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
692	Введення в храм Пр. Богородиці, с. Вілюничі	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
693	Різдва Пр. Богородиці, с. Дроздовичі	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
694	Св. Миколая, с. Стороневичі	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
695	Собору Пр. Богородиці, с. Конів	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
696	Різдва Пр. Богородиці, с. Нижня Вовча	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
697	Покрови Пр. Богородиці, с. Товарна	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
698	Св. Василія, с. Підмостичі	Добромільський	Сам.-Дрогоб.
699	Св. Миколая, с. Передільниця	Добромільський	Сам.-Дрогоб.

1	2	3	4
700	Успення Пр. Богородиці, с. Боршевичі	Добромильський	Сам.-Дрогоб.
701	Св. ап. Андрія, с. Пацьковичі	Добромильський	Сам.-Дрогоб.
702	Воздвиження Чесного Хреста, с. Библо	Добромильський	Сам.-Дрогоб.
703	Собору Пр. Богородиці, с. Трушевичі	Добромильський	Сам.-Дрогоб.
704	Стрітєня Господнього, смт. Нижанковичі	Добромильський	Сам.-Дрогоб.
705	Різдва Пр. Богородиці, с. Тернава	Добромильський	Сам.-Дрогоб.
706	Покрови Пр. Богородиці, с. Поляна	Добромильський	Сам.-Дрогоб.
707	Різдва Пр. Богородиці, с. Солянуватка	Добромильський	Сам.-Дрогоб.
708	Зіслання Св. Духа, м. Добромиль	Добромильський	Сам.-Дрогоб.
709	Св. ап. Андрея Первозванного, м. Добромиль	Добромильський	Сам.-Дрогоб.
710	Св. муч. Параскевії, с. П'ятниця	Добромильський	Сам.-Дрогоб.
711	Св. ап. Пилипа, с. Боневичі	Добромильський	Сам.-Дрогоб.
712	Покрови Пр. Богородиці, с. Муроване	Добромильський	Сам.-Дрогоб.
713	Різдва Івана Хрестителя, м. Дрогобич	Дрогобицький	Сам.-Дрогоб.
714	Бл. Святотр. Свмч. Северина, Якіма та Віталія, м. Дрогобич	Дрогобицький	Сам.-Дрогоб.
715	Покрови Пр. Богородиці, м. Дрогобич	Дрогобицький	Сам.-Дрогоб.
716	Кафедрального собору Пр. Трійці, м. Дрогобич	Дрогобицький	Сам.-Дрогоб.
717	Переображення ГНІХ, м. Дрогобич	Дрогобицький	Сам.-Дрогоб.
718	Св. муч. Василя Величковського, м. Дрогобич	Дрогобицький	Сам.-Дрогоб.
719	Воскресіння ГНІХ, м. Дрогобич	Дрогобицький	Сам.-Дрогоб.
720	Св. апп. Петра і Павла, м. Дрогобич	Дрогобицький	Сам.-Дрогоб.
721	Св. рівноап. Володимира і Ольги, м. Дрогобич	Дрогобицький	Сам.-Дрогоб.
722	Успіння Пр. Богородиці, м. Дрогобич	Дрогобицький	Сам.-Дрогоб.
723	Різдва Пр. Богородиці, м. Дрогобич	Дрогобицький	Сам.-Дрогоб.
724	Св. вмч. Юрія, м. Дрогобич	Дрогобицький	Сам.-Дрогоб.
725	Вознесіння ГНІХ, м. Дрогобич	Дрогобицький	Сам.-Дрогоб.
726	св. мч. Віри, Надії, Любові та Софії, м. Дрогобич	Дрогобицький	Сам.-Дрогоб.
727	Св. арх. Михаїла, с. Почаєвичі	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
728	Переображення ГНІХ, с. Рихтичі	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
729	Св. Василя Великого, с. Рихтичі	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
730	Матері Божої Неустанної Помочі, с. Гаї Верхні	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
731	Св. вмч. Юрія, с. Нове Село	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
732	Покрови Пр. Богородиці, с. Болехівці	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
733	Св. апп. Петра і Павла, с. Раневичі	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
734	Св. арх. Михаїла, с. Далява	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
735	Прп. Параскевії, с. Нижні Гаї	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
736	Успіння Пр. Богородиці, с. Нижні Гаї	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
737	Різдва Пр. Богородиці, с. Старе Село	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
738	Св. Миколая, с. Снятинка	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
739	Собор Пр. Богородиці, с. Унятичі	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
740	Царя Христа, с. Вороблевичі	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
741	Пр. Іллі, с. Монастир Лішнянський	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
742	Св. арх. Михаїла, с. Лішня	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
743	Перенесення мощей св. Миколая, с. Залужани	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
744	Св. безс. Козьми і Дем'яна, с. Михайлевичі	Лішнянський	Сам.-Дрогоб.
745	Св. вмч. Димитрія, с. Гординя	Дублянський	Сам.-Дрогоб.

Продовження додатка Б.4

1	2	3	4
746	Покрови Пр. Богородиці, с. Кружики	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
747	Воскресіння ГНІХ, с. Корналовичі	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
748	Богоявлення ГНІХ, смт. Дубляни	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
749	Св. Миколая, с. Велика Озимина	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
750	Св. Миколая, с. Корничі	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
751	Св. Івана Хрестителя, с. Вербівка	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
752	Св. безс. Козьми і Дем'яна, с. Пиняни	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
753	Св. арх. Михаїла, с. Калинів	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
754	Св. ап. Івана Богослова, с. Бабино	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
755	Св. ап. Івана Богослова, с. Береги	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
756	Різдва Пр. Богородиці, с. Зарайське	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
757	Стрітіння ГНІХ, с. Велика Білина	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
758	Зіслання св. Духа, с. Городище	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
759	Різдва Пр. Богородиці, с. Сіде	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
760	Св. Миколая, с. Озерне	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
761	Різдва Пр. Богородиці, с. Залужани	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
762	Св. Миколая, с. Лука	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
763	Переображення ГНІХ, с. Ковиничі	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
764	Собору Пр. Богородиці, с. Містковичі	Дублянський	Сам.-Дрогоб.
765	Введення в храм Пр. Богородиці, с. Довге	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
766	Св. Миколая, с. Опарі	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
767	Прп. Параскевії, с. Тинів	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
768	Переображення ГНІХ, с. Городківка	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
769	Св. вмч. Преподобної Параскевії, с. Літиня	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
770	Вознесіння ГНІХ, с. Літиня	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
771	Різдва Пр. Богородиці, с. Рівне	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
772	Різдва ГНІХ, с. Летня	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
773	Св. вмч. Євстахія, с. Летня	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
774	Перенесення мощей Бориса і Гліба, с. Ролів	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
775	Царя Христа, с. Вороблевичі	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
776	Св. безс. Козьми і Дем'яна, с. Воля Якубова	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
777	Покрови Пр. Богородиці, с. Добрівляни	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
778	Св. муч. Параскевії, с. Грушів	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
779	Прп. Симеона Стовпника, с. Грушів	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
780	Собору Івана Хрестителя, с. Волоща	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
781	Св. пр. Іллі, с. Зади	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
782	Покрови Пр. Богородиці, с. Майничі	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
783	Успіння Пр. Богородиці, смт. Меденичі	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
784	Покрови Пр. Богородиці, с. Коросниця	Меденицький	Сам.-Дрогоб.
785	Св. безс. Козьми і Дем'яна, с. Винники	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
786	Успіння Пр. Богородиці, с. Винники	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
787	Воздвиження Чесного Хреста, с. Бистриця	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
788	Покрови Пр. Богородиці, с. Новошичі	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
789	Вознесіння ГНІХ, с. Дорожів Верхній	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
790	Св. вмч. Юрія, с. Котовань	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
791	Покрови Пр. Богородиці, с. Ступниця	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
792	Св. вмч. Юрія, с. Ступниця	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.

1	2	3	4
793	Переображення ГНІХ, с. Дорожів Верхній	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
794	Успіння Пр. Богородиці, с. Биків	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
795	Введення в храм Пр. Богородиці, с. Ортиничі	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
796	Покрови Пр. Богородиці, с. Уріж	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
797	Пресвятої Трійці, с. Уріж	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
798	Богоявлення ГНІХ, с. Підмонастирок	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
799	Собору Пр. Богородиці, с. Селець	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
800	Св. арх. Михаїла, с. Мокряни	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
801	Св. вмч. Юрія, с. Долішній Лужок	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
802	Св. Василя Великого, с. Бронниця	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
803	Св. арх. Михаїла, с. Бронниця	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
804	Перенесення мощей св. Миколая, с. Нагуєвичі	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
805	Різдва Пр. Богородиці, с. Ясениця-Сільна	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
806	Миколи Чарнецького, с. Ясениця-Сільна	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
807	Св. Миколая, с. Медвежа	Мокрянський	Сам.-Дрогоб.
808	Різдва Пр. Богородиці, с. Баличі	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
809	Св. вмч. Юрія, с. Великі Новосілки	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
810	Успіння Пр. Богородиці, с. Гусаків	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
811	Богоявлення ГНІХ, с. Тамановичі	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
812	Св. вмч. Пантелеймона, с. Княгиничі	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
813	Св. вмч. Юрія, с. Кропильники	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
814	Св. мч. Параскевії, с. Боляновичі	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
815	Воздвиження Чесного Хреста, с. Золотковичі	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
816	Пр. Трійці, с. Ніговичі	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
817	Непорочного Зачаття, с. Ніговичі	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
818	Покрови Пр. Богородиці, с. Гориславичі	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
819	Св. рівноап. кн. Володимира, с. Радохінці	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
820	Воздвиження Чесного Хреста, с. Крукеничі	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
821	Мч. Параскевії, с. Острожець	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
822	Св. апп. Петра і Павла, с. Воля Садківська	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
823	Різдва Пр. Богородиці, с. Вишенька	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
824	Стрітеня ГНІХ, с. Зав'язанці	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
825	Вознесіння Господнього, с. Костильники	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
826	Св. апп. Петра і Павла, м. Мостиська-2	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
827	Св. апп. Петра і Павла, с. Заріччя	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
828	Різдва Івана Хрестителя, с. Шегині	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
829	св. Миколая, с. Буців	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
830	Різдва Пр. Богородиці, с. Биків	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
831	Св. первомуч. Степана, с. Судковичі	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
832	Успіння Пр. Богородиці, с. Ятвяги	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
833	Св. Миколая, с. Хлиплі	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
834	Собору Пр. Богородиці, с. Гостинцеве	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
835	Положення ризи Пр. Богородиці, с. Липники	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
836	Різдва Пр. Богородиці, с. Соколя	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
837	Св. арх. Михаїла, с. Циків	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
838	Св. арх. Михаїла, с. Тишковичі	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
839	Вознесіння ГНІХ, с. Завада	Мостиський	Сам.-Дрогоб.

Продовження додатка Б.4

1	2	3	4
840	Св. Юрія, м. Мостиська	Мостиський	Сам.-Дрогоб.
841	Перенесення мощей св. Миколая, с. Старий Кропивник	Підбузький	Сам.-Дрогоб.
842	Св. арх. Михаїла, с. Бистриця Гірська	Підбузький	Сам.-Дрогоб.
843	Успення Пр. Богородиці, с. Опака	Підбузький	Сам.-Дрогоб.
844	Св. Миколая, с. Залокоть	Підбузький	Сам.-Дрогоб.
845	Вознесіння ГНІХ, с. Рибник	Підбузький	Сам.-Дрогоб.
846	Св. апп. Петра і Павла, смт. Східниця	Підбузький	Сам.-Дрогоб.
847	Св. вмч. Димитрія, с. Перепростиня	Підбузький	Сам.-Дрогоб.
848	Св. арх. Михаїла, с. Новий Кропивник	Підбузький	Сам.-Дрогоб.
849	Св. Миколая, с. Головське	Підбузький	Сам.-Дрогоб.
850	Св. арх. Михаїла, с. Зубриця	Підбузький	Сам.-Дрогоб.
851	Успіння Пр. Богородиці, с. Майдан	Підбузький	Сам.-Дрогоб.
852	Вознесіння ГНІХ, смт. Підбуж	Підбузький	Сам.-Дрогоб.
853	Благовіщення Пр. Богородиці, с. Сторона	Підбузький	Сам.-Дрогоб.
854	Введення в храм Пр. Богородиці, с. Довге Гірське	Підбузький	Сам.-Дрогоб.
855	Св. пр. Іллі, с. Ластівки	Підбузький	Сам.-Дрогоб.
856	Св. рівноап. кн. Володимира, с. Коритища	Підбузький	Сам.-Дрогоб.
857	Покрови Пр. Богородиці, с. Свидник	Підбузький	Сам.-Дрогоб.
858	Св. вмч. Димитрія, с. Конюшки Королівські	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
859	Св. вмч. Димитрія, с. Круковець	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
860	Св. Миколая, с. Хлопчичі	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
861	Благовіщення Пр. Богородиці, с. Задністрияни	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
862	Переображення ГНІХ, с. Луки	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
863	Собору Івана Хрестителя, с. Колбаєвичі	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
864	Переображення ГНІХ, с. Чайковичі	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
865	Пресвятої Євхаристії, м. Рудки	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
866	Успіння Пр. Богородиці, с. Долобів	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
867	Св. вмч. Юрія, с. Орховичі	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
868	Різдва Пр. Богородиці, с. Новосілки	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
869	Успіння Пр. Богородиці, с. Никловичі	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
870	Христа Чоловіколюбця, с. Вістовичі	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
871	Покрови Пр. Богородиці, с. Малинів	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
872	Св. свмч. Йосафата, с. Погірці	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
873	Покрови Пр. Богородиці, с. Острів	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
874	Св. апп. Петра і Павла, с. Чернихів	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
875	Стрітеня ГНІХ, с. Купновичі	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
876	Успіння Пр. Богородиці, с. Роздільне	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
877	Св. арх. Михаїла, с. Ваньковичі	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
878	Св. вмч. Димитрія, с. Бірчичі	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
879	Покрови Пр. Богородиці, с. Нижне	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
880	Успіння Пр. Богородиці, с. Подільці	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
881	Введення в храм Пр. Богородиці, с. Сусолів	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
882	Воздвиження ГНІХ, с. Сусолів	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
883	Св. апп. Петра і Павла, с. Новий Острів	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
884	Св. ап. Якова брата Господнього, с. Підгайчики	Рудківський	Сам.-Дрогоб.
885	Покрови Пр. Богородиці, с. Викоти	Самбірський	Сам.-Дрогоб.

1	2	3	4
886	Різдва Пр. Богородиці, с. Воютичі	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
887	Св. Миколая, с. Воютичі	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
888	Св. Миколая Чернецького, с. Ваньовичі	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
889	Св. апп. Петра і Павла, с. Стрільковичі	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
890	Св. свмч. Йосафата, с. Бісковичі	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
891	Усікновення Чесної голови Івана Предтечі, с. Воля Баранецька	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
892	Св. апп. Петра і Павла, с. Лопушня	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
893	Св. вмч. Юрія, с. Лукавиця	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
894	Св. арх. Михаїла, с. Черхава	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
895	Св. Петра і Павла, с. Лужок	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
896	Св. вмч. Димитрія, с. Нагірне	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
897	Воздвиження Чесного Хреста, с. Кульчиці	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
898	Пр. Трійці, с. Задністря	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
899	Різдва Пр. Богородиці, с. Чуква	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
900	Св. апп. Петра і Павла, с. Бережниця	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
901	Св. ап. Андрія Первозванного, м. Самбір	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
902	Різдва Пр. Богородиці, м. Самбір	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
903	Св. Івана Хрестителя, м. Самбір	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
904	Успіння Пр. Богородиці, с. Берестяни	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
905	Св. пр. Іллі, с. Міжгайці	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
906	Покрови Пр. Богородиці, м. Самбір	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
907	Прп. Параскевії, с. Вільшаник	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
908	Покрови Пр. Богородиці, с. Ралівка	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
909	Переображення ГНІХ, с. Ралівка	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
910	Св. Степана, с. Блажів Верхній	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
911	Собору Пр. Богородиці, с. Блажів Нижній	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
912	Різдва Пр. Богородиці, с. Воля Блажівська	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
913	Воздвиження Чесного Хреста, с. Монастирець	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
914	Св. Миколая, с. Сприня	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
915	Собору Пр. Богородиці, с. Звір	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
916	Переображення ГНІХ, с. Звір	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
917	Св. безср. Козьми і Дем'яна, с. Максимовичі	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
918	Св. Василя Великого, с. Верхівці	Самбірський	Сам.-Дрогоб.
919	Св. Миколая, с. Урич	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
920	Св. вмч. Димитрія, с. Підгородці	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
921	Св. Миколая, с. Крушельниця	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
922	Св. ап. Івана Богослова, с. Ямельниця	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
923	Св. вмч. Пантелеймона, м. Сколе	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
924	Св. арх. Михаїла, с. Кам'янка	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
925	Прп. Параскевії, с. Коростів	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
926	Різдва Пр. Богородиці, м. Сколе	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
927	Св. рівноап. кн. Володимира, с. Побук	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
928	Успіння Пр. Богородиці, с. Нижне Синьовидне	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
929	Собору Івана Хрестителя, смт. Верхне Синьовидне	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
930	Св. Миколая, с. Межиброди	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
931	Благовіщення Пр. Богородиці, с. Гребенів	Сколівський	Сам.-Дрогоб.

Продовження додатка Б.4

1	2	3	4
932	Св. безср. Козьми і Дем'яна, с. Корчин	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
933	Успіння Пр. Богородиці, с. Зимівки	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
934	Покрови Пр. Богородиці, с. Орів	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
935	Св. арх. Михаїла, с. Сопіт	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
936	Різдва Пр. Богородиці, с. Тишівниця	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
937	Св. Миколая, с. Труханів	Сколівський	Сам.-Дрогоб.
938	Різдва Пр. Богородиці, с. Лавочне	Славський	Сам.-Дрогоб.
939	Введення в храм Пр. Богородиці, с. Тернавка	Славський	Сам.-Дрогоб.
940	Св. рівноап. кн. Володимира, с. Решітка	Славський	Сам.-Дрогоб.
941	Різдва Івана Хрестителя, с. Хащованя	Славський	Сам.-Дрогоб.
942	Різдва Пр. Богородиці, с. Грабовець	Славський	Сам.-Дрогоб.
943	Св. Миколая, с. Тухля	Славський	Сам.-Дрогоб.
944	Вознесіння ГНІХ, с. Кальне	Славський	Сам.-Дрогоб.
945	Переображення ГНІХ, с. Хітар	Славський	Сам.-Дрогоб.
946	Перенесення мощей св. Миколая, с. Волосянка	Славський	Сам.-Дрогоб.
947	Різдва ГНІХ, с. Либохора	Славський	Сам.-Дрогоб.
948	Воздвиження Чесного Хреста, с. Опорець	Славський	Сам.-Дрогоб.
949	Покрови Пр. Богородиці, с. Ялинкувате	Славський	Сам.-Дрогоб.
950	Успіння Пр. Богородиці, смт. Славське	Славський	Сам.-Дрогоб.
951	Вознесіння ГНІХ, с. Завадка	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
952	Св. Миколая, м. Старий Самбір	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
953	Св. безср. Козьми і Дем'яна, с. Тершів	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
954	Св. апп. Петра і Павла, с. Смерічка	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
955	Богоявлення ГНІХ, с. Бабино	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
956	Св. Івана Хрестителя, с. Виців	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
957	Вознесіння ГНІХ, с. Дністрик	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
958	Різдва Пр. Богородиці, с. Росохи	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
959	Матері Божої Неустанної Помочі, с. Біличі	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
960	Св. арх. Михаїла, с. Волошиново	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
961	Пр. Онуфрія, с. Лаврів	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
962	Св. Миколая, с. Потік	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
963	Воскресіння ГНІХ, с. Великосілля	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
964	Св. арх. Михаїла, с. Соснівка	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
965	Вознесення ГНІХ, с. Недільна	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
966	Св. вмч. Євстахія, с. Стрілки	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
967	Покрови Пр. Богородиці, с. Стрілки	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
968	Собору Івана Хрестителя, с. Головецьке	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
969	Св. арх. Михаїла, с. Гвоздець	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
970	Св. свмч. Йосафата, с. Бачина	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
971	Св. вмч. Юрія, с. Торчиновичі	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
972	Собору Пр. Богородиці, с. Воля Кублянська	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
973	Різдва Пр. Богородиці, с. Мшанець	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
974	Св. арх. Михаїла, с. Плоске	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
975	Св. ап. Степана, с. Галівка	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
976	Св. Параскевії, с. Топільниця	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
977	Св. апп. Петра і Павла, с. Спас	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
978	Прп. Параскевії, с. Верхній Лужок	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.

Продовження додатка Б.4

1	2	3	4
979	Благовіщення Пр. Богородиці, с. Жданівка	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
980	Св. Миколая, с. Тур'є Нижнє	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
981	Різдва Пр. Богородиці, Тур'є Горішне	Старосамбірський	Сам.-Дрогоб.
982	Різдва Пр. Богородиці, с. Княжий Міст	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
983	Пр. Іллі, с. Волчишовичі	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
984	Усікновення голови Івана Хрестителя, с. Волостків	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
985	Успіння Пр.Богородиці, с. Бортятин	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
986	Св. апп. Петра і Павла, с. Вуйковичі	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
987	Св. апп. Петра і Павла, с. Заріччя	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
988	Св. апп. Петра і Павла, с. Мелешки	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
989	Св. Параскевії, с. Малнів	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
990	Св. Миколая, с. Дмитровичі	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
991	Св. муч. Йосафата, с. Шишоровичі	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
992	Св. Даниїла Стовпника, с. Макунів	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
993	Воздвиження Чесного Хреста, с. Великі Мокряни	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
994	Св. ап. Івана Богослова, с. Малі Мокряни	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
995	Св. Параскевії, с. Малнівська Воля	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
996	Введення в храм Пр. Богородиці, с. Стоянці	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
997	Благовіщення Пр. Богородиці, с. Твіржа	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
998	Нерукотворного образу Ісуса Христа, с. Берегове	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
999	Переображення ГНІХ, м. Судова Вишня	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
1000	Покрову Пр. Богородиці, с. Хоросниця	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
1001	Св. Івана Хрестителя, с. Соломянка	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
1002	Воздвиження Чесного Хреста, с. Старява	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
1003	Воздвиження Чесного Хреста, с. Годині	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
1004	Успіння Пр. Богородиці, с. Годині	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
1005	Воздвиження Чесного Хреста, с. Черневе	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
1006	Воздвиження Чесного Хреста, с. Довгомостиська	Судовишнянський	Сам.-Дрогоб.
1007	Покрови Пр. Богородиці, м. Трускавець	Трускавецький	Сам.-Дрогоб.
1008	Св. вмч. Димитрія, с. Модричі	Трускавецький	Сам.-Дрогоб.
1009	Св. Пр. Іллі, м. Трускавець	Трускавецький	Сам.-Дрогоб.
1010	Різдва Пр. Богородиці, м. Стебник	Трускавецький	Сам.-Дрогоб.
1011	Св. Миколая, м. Трускавець	Трускавецький	Сам.-Дрогоб.
1012	Св. Йоакима і Анни, с. Станіля	Трускавецький	Сам.-Дрогоб.
1013	Св. Параскевії, с. Уличне	Трускавецький	Сам.-Дрогоб.
1014	Св. пр. Іллі, с. Уличне	Трускавецький	Сам.-Дрогоб.
1015	Св. Миколая, с. Доброгостів	Трускавецький	Сам.-Дрогоб.
1016	Блаженних Пратулинських муч., м. Стебник	Трускавецький	Сам.-Дрогоб.
1017	Христа Чоловіколюбця, м. Стебник	Трускавецький	Сам.-Дрогоб.
1018	Св. вмч. Пантелеймона, м. Стебник-Солець	Трускавецький	Сам.-Дрогоб.
1019	Введення в храм Пр. Богородиці, м. Стебник-Колпець	Трускавецький	Сам.-Дрогоб.
1020	Св. М. Чернецького і 24 мучеників, с. Вовче	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1021	Введення в храм Пр. Богородиці, с. Вовче	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1022	Св. вмч. Пантелеймона, с. Жукотин	Турківський	Сам.-Дрогоб.

1	2	3	4
1023	Пресвятого Серця Христового, с. Дністрик Дубовий	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1024	Собору Пр. Богородиці, с. Хащів	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1025	Покрови Пр. Богородиці, с. Лопушанка	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1026	Св. вмч. Дмитрія, с. Ясінка Стецева	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1027	Прп. Параскевії, с. Ясениця	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1028	Св. вмч. Дмитрія, с. Кіндратів	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1029	Собор Пр. Богородиці, с. Верхня Яблунька	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1030	Св. вмч. Юрія, с. Сянки	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1031	Св. вмч. Пантелеймона, с. Верхній Турів	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1032	Св. Михаїла, с. Ісаї	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1033	Св. Параскевії, с. Ільник	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1034	Перенесення мощей св. Миколая, м. Турка	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1035	Св. апп. Петра і Павла, м. Турка	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1036	Св. арх. Михаїла, с. Боберка	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1037	Пр. Трійці, с. Бережок	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1038	Собору Івана Хрестителя, с. Лімна	Турківський	Сам.-Дрогоб.
1039	Св. арх. Михаїла, с. Жупани	Тухольківський	Сам.-Дрогоб.
1040	Воздвиження Чесного Хреста, с. Климець	Тухольківський	Сам.-Дрогоб.
1041	Св. вмч. Юрія, с. Нагірне	Тухольківський	Сам.-Дрогоб.
1042	Успення Пр. Богородиці, с. Тухолька	Тухольківський	Сам.-Дрогоб.
1043	Чудо арх. Михаїла, с. Плав'є	Тухольківський	Сам.-Дрогоб.
1044	Св. арх. Михаїла, с. Плав'є	Тухольківський	Сам.-Дрогоб.
1045	Св. ап. Івана Богослова, с. Пшонець	Тухольківський	Сам.-Дрогоб.
1046	Богоявлення ГНІХ, с. Головецько	Тухольківський	Сам.-Дрогоб.
1047	Св. Василя Великого, с. Риків	Тухольківський	Сам.-Дрогоб.
1048	Св. арх. Михаїла, с. Орява	Тухольківський	Сам.-Дрогоб.
1049	Вмч. Дмитрія, с. Погар	Тухольківський	Сам.-Дрогоб.
1050	Введення в храм Пр. Богородиці, с. Довжки	Тухольківський	Сам.-Дрогоб.
1051	Св. Миколая, с. Орявчик	Тухольківський	Сам.-Дрогоб.
1052	Св. Миколая, с. Козьова	Тухольківський	Сам.-Дрогоб.
1053	Благовіщення Пр. Богородиці, с. Верхнячка	Тухольківський	Сам.-Дрогоб.
1054	Зіслання Св. Духа, с. Долинівка	Тухольківський	Сам.-Дрогоб.
1055	Св. арх. Михаїла, с. Сможе	Тухольківський	Сам.-Дрогоб.
1056	Перенесення мощей св. Миколая, с. Чаплі	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1057	Зіслання Св. Духа, с. Райнова	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1058	Св. арх. Михаїла, с. Іванів	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1059	Положення ризи Пр. Богородиці, с. Сушиця-Велика	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1060	Різдва Пр. Богородиці, с. Терло	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1061	Покрови Пр. Богородиці, с. Максимівка	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1062	Покрови Пр. Богородиці, с. Лібухова	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1063	Різдва Пр. Богородиці, м. Хирів	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1064	Св. Миколая, с. Поляна	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1065	Св. Миколая, с. Заріччя	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1066	Успіння Пр. Богородиці, с. Слохині	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1067	Покрови Пр. Богородиці, с. Сливниця	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1068	Прп. Параскевії, с. Старява	Хирівський	Сам.-Дрогоб.

1	2	3	4
1069	Собору Пр. Богородиці, с. Катино	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1070	Св. Параскевії, с. Стара Сіль	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1071	Різдва Пр. Богородиці, с. Сусідовичі	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1072	Успіння Пр. Богородиці, с. Надиби	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1073	Різдва Пр. Богородиці, с. Гуманець	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1074	Св. ап. Івана Богослова, с. Березів	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1075	Покрови Пр. Богородиці, с. Муроване	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1076	Св. апп. Петра і Павла, с. Тарнавка	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1077	Собору Пр. Богородиці, с. Городовичі	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1078	Св. безср. Козьми і Дем'яна, с. Скелівка	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1079	Св. Івана Хрестителя, с. Засадки	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1080	Свмц. Параскевії, с. Лопушниця	Хирівський	Сам.-Дрогоб.
1081	Всіх Святих Українського Народу, м. Стрий	Стрийський	Стрийська
1082	Благовіщення Пр. Богородиці, м. Стрий	Стрийський	Стрийська
1083	Успення Пр. Богородиці, м. Стрий	Стрийський	Стрийська
1084	Бл. свщмч. Йосафата Коциловського, м. Стрий	Стрийський	Стрийська
1085	Бл. свщмч. Миколая Чарнецького, м. Стрий	Стрийський	Стрийська
1086	Свв. Володимира і Ольги, м. Стрий	Стрийський	Стрийська
1087	Св. апп. Петра і Павла, м. Стрий	Стрийський	Стрийська
1088	Св. ввщмч. Йосафата Кунцевича, м. Стрий	Стрийський	Стрийська
1089	Св. Івана Богослова, с. Стрільки	Бібрський	Стрийська
1090	Св. Миколая, с. Вілявче	Бібрський	Стрийська
1091	Св. Андрія Первозванного, с. Серники	Бібрський	Стрийська
1092	Успення Пр. Богородиці, с. Любешка	Бібрський	Стрийська
1093	Пр. Трійці, с. Вільховець	Бібрський	Стрийська
1094	Вознесіння Господнього, с. Волощина	Бібрський	Стрийська
1095	Св. Миколая, с. Ганачівка	Бібрський	Стрийська
1096	Свв. Вмчч. Бориса і Гліба, с. Під'ярків	Бібрський	Стрийська
1097	Св. Миколая, с. Селиська	Бібрський	Стрийська
1098	Покрови Пр. Богородиці, м. Бібрка	Бібрський	Стрийська
1099	Воздвиження Чесного Хреста, с. Шпильчина	Бібрський	Стрийська
1100	Св. Івана Хрестителя, с. Глібовичі Свірзькі	Бібрський	Стрийська
1101	Св. Андрія Первозванного, с. Копань	Бібрський	Стрийська
1102	Покрови Пр. Богородиці, с. Свірж	Бібрський	Стрийська
1103	Пр. Трійці, с. Стоки	Бібрський	Стрийська
1104	Воздвиження Чесного Хреста, с. Підгородище	Бібрський	Стрийська
1105	Св. арх. Михаїла, с. Романів	Бібрський	Стрийська
1106	Різдва Пр. Богородиці, с. Лани	Бібрський	Стрийська
1107	Зіслання Св. Духа, с. Залісся	Бібрський	Стрийська
1108	Успіння Пр. Богородиці, с. Великі Глібовичі	Бібрський	Стрийська
1109	Воскресіння Господнього, с. Лопушна	Бібрський	Стрийська
1110	Покрови Пр. Богородиці, с. Суходіл	Бібрський	Стрийська
1111	Свв. рівноапп. Володимира і Ольги, м. Городок	Городоцький	Стрийська
1112	Св. Параскевії, с. Угри	Городоцький	Стрийська
1113	Св. Василя Великого, с. Бартатів	Городоцький	Стрийська
1114	Введення в храм Пр. Богородиці, с. Мшана	Городоцький	Стрийська
1115	Різдва Івана Предтечі, м. Городок	Городоцький	Стрийська

1	2	3	4
1116	Св. ап. Івана Богослова, с. Суховоля	Городоцький	Стрийська
1117	Свв. апп. Петра і Павла, с. Заверещиця	Городоцький	Стрийська
1118	Вознесіння Господнього, с. Годвишня	Городоцький	Стрийська
1119	Пр. Євхаристії, с. Градівка	Городоцький	Стрийська
1120	Перенесення мощей св. Миколая, с. Побережне	Городоцький	Стрийська
1121	Різдва Пр. Богородиці, с. Шоломиничі	Городоцький	Стрийська
1122	Благовіщення Пр. Богородиці, м. Городок	Городоцький	Стрийська
1123	Перенесення мощей св. Миколая, м. Городок	Городоцький	Стрийська
1124	Св. Миколая, с. Дроздовичі	Городоцький	Стрийська
1125	Св. безср. Козьми і Дем'яна, с. Галичани	Городоцький	Стрийська
1126	Св. пр. Іллі, с. Лісновичі	Городоцький	Стрийська
1127	Успіння Пр. Богородиці, с. Речичани	Городоцький	Стрийська
1128	Воздвиження Чесного Хреста, с. Керниця	Городоцький	Стрийська
1129	Св. Миколая, с. Дубаневичі	Городоцький	Стрийська
1130	Різдва Пр. Богородиці, с. Мавковичі	Городоцький	Стрийська
1131	Переображення Господнього, с. Черляни	Городоцький	Стрийська
1132	Різдва Пр. Богородиці, с. Братковичі	Городоцький	Стрийська
1133	Св. ап. Івана Богослова, с. Добряни	Городоцький	Стрийська
1134	Св. вмч. Дмитрія, с. Путятичі	Городоцький	Стрийська
1135	Св. безср. Козьми і Дем'яна, с. Вишня	Городоцький	Стрийська
1136	Вознесіння Господнього, с. Зелений Гай	Городоцький	Стрийська
1137	Св. прор. Іллі, с. Яремків	Городоцький	Стрийська
1138	Св. Духа, м. Городок	Городоцький	Стрийська
1139	Покрови Пр. Богородиці, с. Повітно	Городоцький	Стрийська
1140	Свв. апп. Петра і Павла, с. Доляни	Городоцький	Стрийська
1141	Св. вмч. Юрія, с. Вовчухи	Городоцький	Стрийська
1142	Воздвиження Чесного Хреста, с. Родатичі	Городоцький	Стрийська
1143	Свв. Бориса і Гліба, с. Тучапи	Городоцький	Стрийська
1144	Свв. апп. Петра і Павла, с. Заверещиця	Городоцький	Стрийська
1145	Переображення Господнього, м. Городок	Городоцький	Стрийська
1146	Св. муч. Дмитрія, с. Милятин	Городоцький	Стрийська
1147	Покрови Пр. Богородиці, с. Артиців	Городоцький	Стрийська
1148	Возвиження Чесного Хреста, с. Йосиповичі	Дашавський	Стрийська
1149	Св. Миколая, с. Стриганці	Дашавський	Стрийська
1150	Пр. Матері Параскевії Тернавської, с. Бережниця	Дашавський	Стрийська
1151	Різдва Пр. Богородиці, с. Слобідка	Дашавський	Стрийська
1152	Собору Пр. Богородиці, смт. Дашава	Дашавський	Стрийська
1153	Арх. Михаїла, с. Верчани	Дашавський	Стрийська
1154	Зіслання Св. Духа, с. Підгірці	Дашавський	Стрийська
1155	Св. вмч. Дмитрія, с. Лани Соколівські	Дашавський	Стрийська
1156	Свв. Якима і Анни, с. Малі Дідушичі	Дашавський	Стрийська
1157	Св. Миколая, с. Стрільків	Дашавський	Стрийська
1158	Св. Миколая, с. Лопатники	Дашавський	Стрийська
1159	Різдва Пр. Богородиці, с. Сихів	Дашавський	Стрийська
1160	Св. Володимира Великого, с. Загірне	Дашавський	Стрийська
1161	Стрітеня Господнього, с. Великі Дідушичі	Дашавський	Стрийська
1162	Св. Василя Великого, с. Угольна	Дашавський	Стрийська

1	2	3	4
1163	Арх. Михаїла, с. Піщане	Дашавський	Стрийська
1164	Покрови Пр. Богородиці, с. Покрівці	Дашавський	Стрийська
1165	Успіння Пр. Богородиці, с. Комарів	Дашавський	Стрийська
1166	Покрови Пр. Богородиці, с. Олексичі	Дашавський	Стрийська
1167	Св. Миколая, с. Лисятичі	Добрянський	Стрийська
1168	Свв. безср. Козьми і Дем'яна, с. Пукеничі	Добрянський	Стрийська
1169	Воскресіння Христового, с. Угерсько	Добрянський	Стрийська
1170	Собору Пр. Богородиці, с. Вівня	Добрянський	Стрийська
1171	Св. влкмч. Димитрія, с. Добряни	Добрянський	Стрийська
1172	Свв. апп. Петра і Павла, с. Добрівляни	Добрянський	Стрийська
1173	Різдва Христового, с. Лисятичі Долішні	Добрянський	Стрийська
1174	Різдва Пр. Богородиці, с. Луги	Добрянський	Стрийська
1175	Св. Параскевії, с. П'ятничани	Добрянський	Стрийська
1176	Св. Параскевії, с. Кавсько	Добрянський	Стрийська
1177	Св. Миколая, с. Лисятичі Горішні	Добрянський	Стрийська
1178	Різдва Пр. Богородиці, с. Заплатин	Добрянський	Стрийська
1179	Влкмч. Димитрія, с. Ланівка	Добрянський	Стрийська
1180	Свв. апп. Петра і Павла, с. Райлів	Добрянський	Стрийська
1181	Чуда арх. Михаїла, с. Заболотівці	Жидачівський	Стрийська
1182	Різдва Пр. Богородиці, с. Журавків	Жидачівський	Стрийська
1183	Св. Миколая, с. Бородчиці	Жидачівський	Стрийська
1184	Св. арх. Михаїла, с. Заліски	Жидачівський	Стрийська
1185	Св. Антонія Великого, с. Голешів	Жидачівський	Стрийська
1186	Св. Миколая, с. Новошино	Жидачівський	Стрийська
1187	Свв. апп. Петра і Павла, с. Лапшин	Жидачівський	Стрийська
1188	Свв. апп. Петра і Павла, с. Бережниця	Жидачівський	Стрийська
1189	Успіння Пр. Богородиці, с. Рогізно	Жидачівський	Стрийська
1190	Воскресіння Христового, м. Жидачів	Жидачівський	Стрийська
1191	Різдва св. Івана Хрестителя, с. Іванівці	Жидачівський	Стрийська
1192	Покрови Пр. Богородиці, с. Туради	Жидачівський	Стрийська
1193	Перенесення мощей св. Миколая, с. Лівчиці	Жидачівський	Стрийська
1194	Свв. мчч. Бориса і Гліба, м. Жидачів	Жидачівський	Стрийська
1195	Покрови Пр. Богородиці, с. Загурщина	Жидачівський	Стрийська
1196	Св. влкмч. Димитрія, с. Вільхівці	Жидачівський	Стрийська
1197	Св. Духа, с. Вільхівці	Жидачівський	Стрийська
1198	Свв. безср. Козьми і Дем'яна, смт. Гніздичів	Жидачівський	Стрийська
1199	Св. Миколая Чудотворця, с. Дем'янка Лісна	Жидачівський	Стрийська
1200	Різдва Пр. Богородиці, с. Заріччя	Жидачівський	Стрийська
1201	Успіння Пр. Богородиці, с. Волиця Гніздичівська	Жидачівський	Стрийська
1202	Свв. апп. Петра і Павла, с. Пчани	Жидачівський	Стрийська
1203	Покрови Пр. Богородиці, с. Кохавино	Жидачівський	Стрийська
1204	Св. Володимира Великого, с. Тейсарів	Жидачівський	Стрийська
1205	Прп. Параскевії, с. Кути	Жидачівський	Стрийська
1206	Вознесіння Господнього, с. Межиріччя	Жидачівський	Стрийська
1207	Покрови Пр. Богородиці, с. Лютинка	Журавнівський	Стрийська
1208	Св. Миколая, с. Мельнич	Журавнівський	Стрийська
1209	Св. Духа, с. Жирівське	Журавнівський	Стрийська

1	2	3	4
1210	Введення в храм Пр. Богородиці, с. Антонівка	Журавнівський	Стрийська
1211	Арх. Михаїла, смт. Журавно	Журавнівський	Стрийська
1212	Різдва Христового, с. Буянів	Журавнівський	Стрийська
1213	Успіння Пр. Богородиці, с. Старе Село	Журавнівський	Стрийська
1214	Чуда арх. Михаїла, с. Протеси	Журавнівський	Стрийська
1215	Собор Івана Хрестителя, с. Володимирці	Журавнівський	Стрийська
1216	Положення поясу Пр. Богородиці, с. Подорожне	Журавнівський	Стрийська
1217	Св. Миколая, с. Дубравка	Журавнівський	Стрийська
1218	Різдва Пр. Богородиці, с. Тернавка	Журавнівський	Стрийська
1219	Прп. Параскевії, Чертіж	Журавнівський	Стрийська
1220	Покрови Пр. Богородиці, с. Ганівці	Журавнівський	Стрийська
1221	Різдва Пр. Богородиці, с. Руда	Журавнівський	Стрийська
1222	Покрови Пр. Богородиці, с. Махлинець	Журавнівський	Стрийська
1223	Свв. апп. Петра і Павла, с. Нове Село	Журавнівський	Стрийська
1224	Св. Євстахія, с. Облазниця	Журавнівський	Стрийська
1225	Воздвиження Чесного Хреста, с. Сулятичі	Журавнівський	Стрийська
1226	Різдва Пр. Богородиці, с. Крехів	Журавнівський	Стрийська
1227	Воздвиження Чесного Хреста, с. Которино	Журавнівський	Стрийська
1228	Св. Миколая, с. Монастирець	Журавнівський	Стрийська
1229	Св. Миколая Чудотворця, с. Млиниська	Журавнівський	Стрийська
1230	Арх. Михаїла, с. Смогів	Журавнівський	Стрийська
1231	Вознесіння Ісуса Христа, с. Зарічне	Журавнівський	Стрийська
1232	Покрови Пр. Богородиці, с. Корчівка	Журавнівський	Стрийська
1233	Арх. Михаїла, с. Лисків	Журавнівський	Стрийська
1234	Прп. Симеона Стовпника, с. Любша	Журавнівський	Стрийська
1235	Св. ап. Филипа, с. Хишевичі	Комарнівський	Стрийська
1236	Св. Івана Богослова, с. Монастирець	Комарнівський	Стрийська
1237	Арх. Михаїла, с. Мости	Комарнівський	Стрийська
1238	Св. Миколая, с. Великий Любінь	Комарнівський	Стрийська
1239	Пр. Трійці, с. Малий Любінь	Комарнівський	Стрийська
1240	Прп. Параскевії, с. Коропуж	Комарнівський	Стрийська
1241	Св. арх. Михаїла, с. Завидовичі	Комарнівський	Стрийська
1242	Св. прор. Іллі, с. Зашковичі	Комарнівський	Стрийська
1243	Різдва св. Івана Хрестителя, с. Андріанів	Комарнівський	Стрийська
1244	Собору Пр. Богородиці, с. Підзвіринець	Комарнівський	Стрийська
1245	Покрови Пр. Богородиці, с. Татаринів	Комарнівський	Стрийська
1246	Переображення ГНІХ, с. Грімне	Комарнівський	Стрийська
1247	Св. Миколая, с. Нове Село	Комарнівський	Стрийська
1248	Покрови Пр. Богородиці, с. Тулиголови	Комарнівський	Стрийська
1249	Успіння Пр. Богородиці, с. Кліцько	Комарнівський	Стрийська
1250	Свв. апп. Петра і Павла, с. Комарно	Комарнівський	Стрийська
1251	Св. Антонія, с. Комарно	Комарнівський	Стрийська
1252	Різдва Пр. Богородиці, с. Романівка	Комарнівський	Стрийська
1253	Пресвятого серця Ісуса Христа, с. Березець	Комарнівський	Стрийська
1254	Св. Івана Золотоустого, с. Піски	Комарнівський	Стрийська
1255	Покрови Пр. Богородиці, с. Поріччя	Комарнівський	Стрийська
1256	Переображення Господнього, с. Косівець	Комарнівський	Стрийська

1	2	3	4
1257	Пр. Трійці, с. Бучали	Комарнівський	Стрийська
1258	Покрови Пр. Богородиці, с. Переможне	Комарнівський	Стрийська
1259	Св. вмч. Євстахія, с. Любинці	Любінецький	Стрийська
1260	Вознесіння Господнього, с. Голобутів	Любінецький	Стрийська
1261	Св. Михаїла, с. Завадів	Любінецький	Стрийська
1262	Різдва Пр. Богородиці, с. Воля Довголуцька	Любінецький	Стрийська
1263	Собору св. Івана Хрестителя, с. Довголука	Любінецький	Стрийська
1264	Св. Юрія, с. Дуліби	Любінецький	Стрийська
1265	Св. Миколая, с. Верхня Стинава	Любінецький	Стрийська
1266	Арх. Михаїла, с. Нижня Стинава	Любінецький	Стрийська
1267	Апп. Петра і Павла, с. Колодниця	Любінецький	Стрийська
1268	Різдва Пр. Богородиці, с. Грабовець	Любінецький	Стрийська
1269	Св. Івана Золотоустого, с. Конюхів	Любінецький	Стрийська
1270	Покрови Пр. Богородиці, с. Гірне	Любінецький	Стрийська
1271	Св. Миколая, с. Монастирець	Любінецький	Стрийська
1272	Покрови Пр. Богородиці, с. Гірське	Миколаївський	Стрийська
1273	Св. влкмч. Микити, с. Устя	Миколаївський	Стрийська
1274	Св. безср. Козьми і Дем'яна, с. Більче	Миколаївський	Стрийська
1275	Різдва Пр. Богородиці, с. Криниця	Миколаївський	Стрийська
1276	Серця Христового, с. Болоня	Миколаївський	Стрийська
1277	Бл. свщмч. Миколая Чарнецького, с. Гірське	Миколаївський	Стрийська
1278	Прп. Параскеві, с. Красів	Миколаївський	Стрийська
1279	Св. Івана Золотоустого, с. Поляна	Миколаївський	Стрийська
1280	Введення в храм Пр. Богородиці, с. Велика Горожанка	Миколаївський	Стрийська
1281	Пр. Трійці, с. Тростянець	Миколаївський	Стрийська
1282	Покрови Пр. Богородиці, с. Велика Воля	Миколаївський	Стрийська
1283	Св. Миколая, Новосілки Опарські	Миколаївський	Стрийська
1284	Собору Пр. Богородиці, с. Ричагів	Миколаївський	Стрийська
1285	Вознесіння Христового, с. Розвадів	Миколаївський	Стрийська
1286	Воздвиження Чесного Хреста, с. Ілів	Миколаївський	Стрийська
1287	Св. вмч. Параскевії, с. Стільсько	Миколаївський	Стрийська
1288	Успіння Пр. Богородиці, с. Дроговиж	Миколаївський	Стрийська
1289	Св. Івана Богослова, с. Вербіж	Миколаївський	Стрийська
1290	Св. вмч. Пантелеймона, с. Гонятичі	Миколаївський	Стрийська
1291	Св. Параскевії, с. Кагуїв	Миколаївський	Стрийська
1292	Покрови Пр. Богородиці, с. Глухівець	Миколаївський	Стрийська
1293	Непорочного Зачаття Пр. Богородиці, с. Бродки	Миколаївський	Стрийська
1294	Покрови Пр. Богородиці, с. Суха Долина	Миколаївський	Стрийська
1295	Різдва ГНІХ, с. Добряни	Миколаївський	Стрийська
1296	Св. арх. Михаїла, м. Миколаїв	Миколаївський	Стрийська
1297	Покрови Пр. Богородиці, с. Мала Горожанка	Миколаївський	Стрийська
1298	Св. Миколая, с. Мала Горожанка	Миколаївський	Стрийська
1299	Св. Миколая, м. Миколаїв	Миколаївський	Стрийська
1300	Покрови Пр. Богородиці, с. Гірське	Миколаївський	Стрийська
1301	Св. арх. Михаїла, с. Рудники	Миколаївський	Стрийська
1302	Воздвиження Чесного Хреста, с. Раделичі	Миколаївський	Стрийська

1	2	3	4
1303	Св. вмч. Димитрія, с. Колодруби	Миколаївський	Стрийська
1304	Св. Параскевії Тарнавської, с. Повергів	Миколаївський	Стрийська
1305	Св. свщмч. Йосафата, с. Липиці	Миколаївський	Стрийська
1306	Св. прор. Іллі, с. Луб'яне	Миколаївський	Стрийська
1307	Св. Миколая, с. Демня	Миколаївський	Стрийська
1308	Богоявлення ГНІХ, с. Лисовичі	Моршинський	Стрийська
1309	Переображення ГНІХ, с. Братківці	Моршинський	Стрийська
1310	Пр. Трійці, с. Станків	Моршинський	Стрийська
1311	Успіння Пр. Богородиці, с. Верхня Лукавиця	Моршинський	Стрийська
1312	Св. Параскевії, с. Жулин	Моршинський	Стрийська
1313	Собору Івана Хрестителя, с. Горішне	Моршинський	Стрийська
1314	Різдва Пр. Богородиці, с. Долішне	Моршинський	Стрийська
1315	Різдва Пр. Богородиці, с. Баня Лисовицька	Моршинський	Стрийська
1316	Св. Покрови Пр. Богородиці, м. Моршин	Моршинський	Стрийська
1317	Св. Димитрія, с. Миртюки	Моршинський	Стрийська
1318	Успіння Пр. Богородиці, с. Довге	Моршинський	Стрийська
1319	Введення в храм Богородиці, с. Нижня Лукавиця	Моршинський	Стрийська
1320	Св. Покрови Пр. Діви Марії, м. Моршин	Моршинський	Стрийська
1321	Св. Миколая, с. Розгірче	Моршинський	Стрийська
1322	Воздвиження Чесного Хреста, с. Семигинів	Моршинський	Стрийська
1323	Усікновення Голови Івана Хрестителя, с. Фалиш	Моршинський	Стрийська
1324	Арх. Михаїла, с. Воля Задеревацька	Моршинський	Стрийська
1325	Івана Хрестителя, с. Задеревач	Моршинський	Стрийська
1326	Успіння Пр. Богородиці, с. Пісочна	Новороздільський	Стрийська
1327	Покрови Пр. Богородиці, м. Новий Розділ	Новороздільський	Стрийська
1328	Арх. Михаїла, с. Гранки-Кути	Новороздільський	Стрийська
1329	Св. арх. Михаїла, с. Верин	Новороздільський	Стрийська
1330	Пр. Трійці, с. Надітичі	Новороздільський	Стрийська
1331	Положення пояса Пр. Богородиці, с. Держів	Новороздільський	Стрийська
1332	Успення Пр. Богородиці, смт. Розділ	Новороздільський	Стрийська
1333	Різдва Христового, с. Берездівці	Новороздільський	Стрийська
1334	Перенесення мощей Св. Миколая, с. Підгірці	Новороздільський	Стрийська
1335	Введення в Храм Пр. Богородиці, с. Станківці	Новороздільський	Стрийська
1336	Покрови Пр. Богородиці, с. Березина	Новороздільський	Стрийська
1337	Різдва Пр. Богородиці, с. Дем'янка Наддністрянська	Новороздільський	Стрийська
1338	Різдва Пр. Богородиці, м. Новий Розділ	Новороздільський	Стрийська
1339	Покрови Пр. Богородиці, м. Новий Розділ	Новороздільський	Стрийська
1340	Різдва Пр. Богородиці, с. Крупсько	Новороздільський	Стрийська
1341	Св. безср. Козьми і Дем'яна, с. Долішне	Новороздільський	Стрийська
1342	Різдва св. Івана Хрестителя, с. Горішне	Новороздільський	Стрийська
1343	Успення Пр. Богородиці, с. Пісочна	Новороздільський	Стрийська
1344	Вознесіння ГНІХ, с. Черниця	Новороздільський	Стрийська
1345	Св. вмч. Йосафата, с. Дев'ятники	Новострілищанський	Стрийська
1346	Св. мч. Димитрія, с. Прибілля	Новострілищанський	Стрийська
1347	Вознесіння ГНІХ, с. Старі Стрілища	Новострілищанський	Стрийська
1348	Різдва Пр. Богородиці, с. Кнісело	Новострілищанський	Стрийська

Продовження додатка Б.4

1	2	3	4
1349	Введення в храм Пр. Діви Марії, с. Квітневе	Новострілицанський	Стрийська
1350	Стрітеня ГНІХ, с. Трибоківці	Новострілицанський	Стрийська
1351	Св. вмч. Параскевії, с. П'ятничани	Новострілицанський	Стрийська
1352	Св. Миколая, с. Соколівка	Новострілицанський	Стрийська
1353	Арх. Михаїла, с. Ходорківці	Новострілицанський	Стрийська
1354	Св. вмч. Варвари, с. Кологори	Новострілицанський	Стрийська
1355	Св. Івана Богослова, с. Юшківці	Новострілицанський	Стрийська
1356	Свв. апп. Петра і Павла, с. Лінія	Новострілицанський	Стрийська
1357	Успення Пр. Богородиці, с. Нові Стрілиця	Новострілицанський	Стрийська
1358	Положення ризи Пр. Богородиці, с. Баківці	Новострілицанський	Стрийська
1359	Різдва Христового, с. Бертишів	Новострілицанський	Стрийська
1360	Покрови Пр. Богородиці, с. Репехів	Новострілицанський	Стрийська
1361	Св. Миколая, с. Грусятічі	Новострілицанський	Стрийська
1362	Св. Миколая, с. Ліщини	Новострілицанський	Стрийська
1363	Пр. Євхаристії, с. Орішківці	Новострілицанський	Стрийська
1364	Св. арх. Михаїла, с. Дуліби	Новострілицанський	Стрийська
1365	Св. Володимира Великого, м. Перемишляни	Перемишлянський	Стрийська
1366	Свв. апп. Петра і Павло, с. Вовків	Перемишлянський	Стрийська
1367	Св. Миколая, с. Плетеничі	Перемишлянський	Стрийська
1368	Воздвиження Чесного Хреста, с. Добряничі	Перемишлянський	Стрийська
1369	Переображення ГНІХ, с. Осталовичі	Перемишлянський	Стрийська
1370	Покрови Пр. Богородиці, с. Розсохи	Перемишлянський	Стрийська
1371	Св. Миколая, м. Перемишляни	Перемишлянський	Стрийська
1372	Перенесення мощей Св. Миколая, с. Болотня	Перемишлянський	Стрийська
1373	Різдва Пр. Богородиці, с. Прибинь	Перемишлянський	Стрийська
1374	Благовіщення Пр. Діви Марії, с. Тучне	Перемишлянський	Стрийська
1375	Прп. Параскевії, с. Подусільна	Перемишлянський	Стрийська
1376	Переображення ГНІХ, с. Кимир	Перемишлянський	Стрийська
1377	Введення в храм Пр. Богородиці, с. Неділиська	Перемишлянський	Стрийська
1378	Св. Параскевії, с. Ушковичі	Перемишлянський	Стрийська
1379	Св. Миколая, с. Кореличі	Перемишлянський	Стрийська
1380	Св. арх. Михаїла, с. Утіховичі	Перемишлянський	Стрийська
1381	Св. Михаїла, с. Дусанів	Перемишлянський	Стрийська
1382	Св. Параскевії, с. Іванівка	Перемишлянський	Стрийська
1383	Воскресіння Господнього, с. Білка	Перемишлянський	Стрийська
1384	Представлення Св. Івана Богослова, с. Костенів	Перемишлянський	Стрийська
1385	Різдва Івана Хрестителя, с. Брикун	Перемишлянський	Стрийська
1386	Богоявлення Господнього, с. Бачів	Перемишлянський	Стрийська
1387	Різдва Пр. Богородиці, с. Брюховичі	Перемишлянський	Стрийська
1388	Прп. Параскевії, с. Мерешів	Перемишлянський	Стрийська
1389	Прп. Параскевії, с. Полюхів	Унівський	Стрийська
1390	Вознесіння Христового, с. Унів	Унівський	Стрийська
1391	Прп. Симеона, с. Липівці	Унівський	Стрийська
1392	Св. Ольги, с. Лоні	Унівський	Стрийська
1393	Св. Юрія, с. Ладнці	Унівський	Стрийська
1394	Св. арх. Михаїла, с. Пнятин	Унівський	Стрийська
1395	Св. арх. Михаїла, с. Біле	Унівський	Стрийська

1	2	3	4
1396	Св. арх. Михаїла, с. Вишнівчик	Унівський	Стрийська
1397	Покрови Пр. Богородиці, с. Новосілка	Унівський	Стрийська
1398	Свв. Володимира і Ольги, с. Подусів	Унівський	Стрийська
1399	Покрови Пр. Богородиці, с. Плиників	Унівський	Стрийська
1400	Пр. Трійці, с. Чемеринці	Унівський	Стрийська
1401	Св. Михаїла, с. Лагодів	Унівський	Стрийська
1402	Св. Богоявлення ГНІХ, с. Станмир	Унівський	Стрийська
1403	Св. Арх. Михаїла, с. Затемне	Унівський	Стрийська
1404	Різдва Івана Хрестителя, с. Коросно	Унівський	Стрийська
1405	Різдва Пр. Богородиці, с. Дунаїв	Унівський	Стрийська
1406	Пр. Трійці, с. Смереківка	Унівський	Стрийська
1407	Св. прор. Іллі, с. Борщів	Унівський	Стрийська
1408	Св. Димитрія, с. Виписки	Унівський	Стрийська
1409	Св. влкмч. Йосафата, с. Жирова	Ходорівський	Стрийська
1410	Переображення ГНІХ, с. Бориничі	Ходорівський	Стрийська
1411	Різдва Пр. Богородиці, с. Борусів	Ходорівський	Стрийська
1412	Пр. Трійці, с. Дроховичі	Ходорівський	Стрийська
1413	Воздвиження Чесного Хреста, с. Кам'яне	Ходорівський	Стрийська
1414	Усікновення Голови Івана Хрестителя, с. Рудківці	Ходорівський	Стрийська
1415	Покрови Пр. Богородиці, с. Городище	Ходорівський	Стрийська
1416	Св. пр. Іллі, с. Садки	Ходорівський	Стрийська
1417	Покрови Пр. Богородиці, с. Добрівляни	Ходорівський	Стрийська
1418	Різдва Пр. Діви Марії, с. Загірочко	Ходорівський	Стрийська
1419	Свв. Володимира і Ольги, м. Ходорів	Ходорівський	Стрийська
1420	Введення в храм Пр. Богородиці, с. Вибранівка	Ходорівський	Стрийська
1421	Успення Пр. Богородиці, с. Чижичі	Ходорівський	Стрийська
1422	Пр. Трійці, с. Бринці Загірні	Ходорівський	Стрийська
1423	Успення Пр. Богородиці, с. Бринці Церковні	Ходорівський	Стрийська
1424	Собору Пр. Богородиці, с. Бортники	Ходорівський	Стрийська
1425	Св. Михаїла, с. Городищенське	Ходорівський	Стрийська
1426	Успіння Пр. Богородиці, с. Чорний Острів	Ходорівський	Стрийська
1427	Вмчц. Параскевії, с. Молодинче	Ходорівський	Стрийська
1428	Покрови Пр. Богородиці, с. Черемхів	Ходорівський	Стрийська
1429	Покрови Пр. Богородиці, с. Вовчатичі	Ходорівський	Стрийська
1430	Св. Параскевії, с. Підліски	Ходорівський	Стрийська
1431	Воздвиження Чесного Хреста, с. Сугрів	Ходорівський	Стрийська
1432	Різдва Пр. Богородиці, с. Голдовичі	Ходорівський	Стрийська
1433	Успіння Пр. Богородиці, с. Калинівка	Ходорівський	Стрийська
1434	Покрови Пр. Богородиці, с. Лучани	Ходорівський	Стрийська
1435	Св. арх. Михаїла, с. Вербиця	Ходорівський	Стрийська
1436	Різдва Христового, с. Новосільці	Ходорівський	Стрийська
1437	Переображення ГНІХ, с. Молотів	Ходорівський	Стрийська
1438	Воздвиження Чесного Хреста, с. Отиневичі	Ходорівський	Стрийська
1439	Свв. безср. Козьми і Дем'яна, м. Ходорів	Ходорівський	Стрийська

Парафії РКЦ у розрізі деканатів

№ з/п	Парафія	Деканат
1	2	3
1	Великий Любінь	Городоцький
2	Глиниці	Городоцький
3	Городок	Городоцький
4	Диб'янка	Городоцький
5	Зимна Вода	Городоцький
6	Івано-Франкове	Городоцький
7	Комарно	Городоцький
8	Краківець	Городоцький
9	Наварія	Городоцький
10	Повітно	Городоцький
11	Погірці	Городоцький
12	Рудки	Городоцький
13	Семенівка	Городоцький
14	Сусолів	Городоцький
15	Щирець	Городоцький
16	Яворів	Городоцький
17	Батятичі	Жовківський
18	Великі Мости	Жовківський
19	Гряда	Жовківський
20	Жовква	Жовківський
21	Кам'янка-Бузька	Жовківський
22	Куликів	Жовківський
23	Магерів	Жовківський
24	Немирів	Жовківський
25	Низи	Жовківський
26	Потелич	Жовківський
27	Рава-Руська	Жовківський
28	Сокаль	Жовківський
29	Стара Скварява	Жовківський
30	Старий Добротвір	Жовківський
31	Стрептів	Жовківський
32	Бібрка	Золочівський
33	Броди	Золочівський
34	Буськ	Золочівський
35	Глиняни	Золочівський
36	Глібовичі	Золочівський
37	Дунаїв	Золочівський
38	Єлиховичі	Золочівський
39	Золочів	Золочівський
40	Корсів	Золочівський
41	Куровичі	Золочівський
42	Лопатин	Золочівський
43	Митулин	Золочівський
44	Новосілки	Золочівський
45	Олесько	Золочівський

1	2	3
46	Паликорови	Золочівський
47	Перемишляни	Золочівський
48	Підкамінь	Золочівський
49	Плетеничі	Золочівський
50	Погорільці	Золочівський
51	Поморяни	Золочівський
52	Сасів	Золочівський
53	Стоянів	Золочівський
54	Червоне	Золочівський
55	Брюховичі	Львівський
56	Винники	Львівський
57	Домажир	Львівський
58	Львів Стрітеня Господнього	Львівський
59	Львів-Збоїща	Львівський
60	Львів-Йоана Павла II	Львівський
61	Львів-Катедра	Львівський
62	Львів-Рясне	Львівський
63	Львів-Св. Антонія	Львівський
64	Львів-Св. Марії Магдалини	Львівський
65	Львів-Сихів	Львівський
66	Малехів	Львівський
67	Баличі	Мостиський
68	Закостелля	Мостиський
69	Золотковичі	Мостиський
70	Йорданівка	Мостиський
71	Крисовичі	Мостиський
72	Крукеничі	Мостиський
73	Липники	Мостиський
74	Милятин	Мостиський
75	Мишлятичі	Мостиський
76	Мостиська	Мостиський
77	Пнікут	Мостиський
78	Раденичі	Мостиський
79	Стоянці	Мостиський
80	Стрілецьке	Мостиський
81	Судова Вишня	Мостиський
82	Тамановичі	Мостиський
83	Твіржа	Мостиський
84	Тщенець	Мостиський
85	Чижевичі	Мостиський
86	Чишки	Мостиський
87	Шегині	Мостиський
88	Бісковичі	Самбірський
89	Болозів	Самбірський
90	Бориня	Самбірський
91	Воютичі	Самбірський
92	Грабівниця	Самбірський

1	2	3
93	Гусаків	Самбірський
94	Добромиль	Самбірський
95	Дубляни	Самбірський
96	Дубрівка	Самбірський
97	Комарники	Самбірський
98	Корналовичі	Самбірський
99	Лановичі	Самбірський
100	Максимовичі	Самбірський
101	Міженець	Самбірський
102	Надиби	Самбірський
103	Нижанковичі	Самбірський
104	Нове Місто	Самбірський
105	Радохінці	Самбірський
106	Ралівка	Самбірський
107	Рожеве	Самбірський
108	Самбір	Самбірський
109	Стара Сіль	Самбірський
110	Старий Самбір	Самбірський
111	Стрілковичі	Самбірський
112	Сусідовичі	Самбірський
113	Турка	Самбірський
114	Хирів	Самбірський
115	Чижки	Самбірський
116	Чуква	Самбірський
117	Берездівці	Стрийський
118	Борислав	Стрийський
119	Волоща	Стрийський
120	Дрогобич	Стрийський
121	Жидачів	Стрийський
122	Журавон	Стрийський
123	Меденичі	Стрийський
124	Миколаїв	Стрийський
125	Моршин	Стрийський
126	Новосільці	Стрийський
127	Сколе	Стрийський
128	Солонське	Стрийський
129	Старий Розділ	Стрийський
130	Стрий	Стрийський
131	Суша Долина	Стрийський
132	Трускавець	Стрийський
133	Ходорів	Стрийський

Відповідність адміністративно-територіального устрою РКЦ АТУ Львівської області

№ з/п	Деканат	Адміністративний район
1	2	3
1	Городоцький	Городоцький
		Пустомитівський
		Яворівський
2	Золочівський	Бродівський
		Буський
		Золочівський
		Перемишлянський
		Радехівський
3	Жовківський	Жовківський
		Кам'янка-Бузький
		Сокальський
4	Львівський	м. Львів
5	Мостиський	Мостиський
6	Самбірський	Самбірський
		Старосамбірський
		Турківський
7	Стрийський	Миколаївський
		Жидачівський
		Дрогобицький
		Стрийський
		Сколівський

Парафії УПЦ КП у Львівсько-Сокальській та Дрогобицько-Самбірській єпархіях та їх поділ на благочиння

№ з/п	Парафія	Благочиння
1	2	3
1	Різдва Пресвятої Богородиці, м. Броди	Бродівське
2	св. ап. Петра і Павла, м. Броди	Бродівське
3	Св. влчч. Юрія, с. Боратин	Бродівське
4	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Глушин	Бродівське
5	Введення у храм Пресвятої Богородиці, с. Гримайлівка	Бродівське
6	Святої великомучениці Параскеви-Пятниці, с. Пониква	Бродівське
7	святих Первоверховних ап. Петра і Павла, с. Переліски	Бродівське
8	Святого Архістратиґа Михаїла, с. Язлівчик	Бродівське
9	Святого Миколая, с. Ясенів	Бродівське
10	Св. Миколая, с. Андріївка	Буське
11	Святих Первоверховних апостолів Петра і Павла, м. Буськ	Буське
12	Святого Онуфрія, м. Буськ-Воляни	Буське
13	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Брахівка	Буське
14	Святого Володимира Великого, с. Вербляни	Буське
15	Вознесіння Господнього, с. Волиця-Деревлянська	Буське
16	Святого архістратиґа Михаїла, с. Гумнісько	Буське

1	2	3
17	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Журатин	Буське
18	Вознесіння Господнього, с. Закомар'є	Буське
19	Святих Первоверховних Апостолів Петра і Павла, с. Йосипівка	Буське
20	Собору Пресвятої Богородиці, с. Кути	Буське
21	Перенесення мощей Святого Миколая Чудотворця, с. Новий Ріпнів	Буське
22	Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста Господнього, с. Ожидів	Буське
23	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Острівчик-Пильний	Буське
24	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Петричі	Буське
25	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Ріпнів	Буське
26	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Русилів	Буське
27	Пресвятої Трійці, с. Соколя	Буське
28	Різдва Іоана Хрестителя, с. Сторонибаби	Буське
29	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Топорів	Буське
30	Собору Пресвятої Богородиці, с. Утішків	Буське
31	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Чаниж	Буське
32	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Янгелівка	Буське
33	Святого Великомученика Димитрія Солунського, с. Бар	Городоцьке
34	Святого Василя Великого, с. Бартатів	Городоцьке
35	Святого архангела Гавриїла, с. Бучали	Городоцьке
36	Святого Миколая, с. Великий Любінь	Городоцьке
37	св. вмц. Віри, Надії, Любові і матері їх Софії, с. Великий Любінь	Городоцьке
38	Святих Безсрібників Козьми і Даміана, с. Галичани	Городоцьке
39	Усікновення Чесної Глави Іоана Хрестителя, м. Городок	Городоцьке
40	Воскресіння Господнього, м. Городок	Городоцьке
41	Святого Миколая, с. Дроздовичі	Городоцьке
42	Вознесіння Господнього, с. Зелений Гай	Городоцьке
43	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Кліцко	Городоцьке
44	Святого архістратига Михаїла, м. Комарно	Городоцьке
45	Святого Миколая, с. Лівчиці	Городоцьке
46	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Мавковичі	Городоцьке
47	святого великомученика Димитрія Солунського, с. Мильчиці	Городоцьке
48	Обрізання Господнього, с. Монастирець	Городоцьке
49	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Молошки	Городоцьке
50	Святого архістратига Михаїла, с. Мости	Городоцьке
51	Введення в храм Пресвятої Богородиці, с. Мшана	Городоцьке
52	Святого Миколая Чудотворця, с. Нове Село	Городоцьке
53	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Переможне	Городоцьке
54	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Родатичі	Городоцьке
55	Святих Первоверховних апостолів Петра і Павла, с. Суховоля	Городоцьке
56	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Тулиголови	Городоцьке
57	Святих мучеників Бориса і Гліба, с. Тучапи	Городоцьке
58	Преображення Господнього, с. Черляни	Городоцьке
59	Святого Великомученика Димитрія Солунського, с. Волиця	Жовківське
60	Св. Трійці, с. Гамулець	Жовківське

1	2	3
61	Святих безсрібників Козьми і Даміана, с. Гійче	Жовківське
62	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Глинсько	Жовківське
63	Святого Миколая Чудотворця, с. Городжів	Жовківське
64	Святого Миколая Чудотворця, с. Гребінці	Жовківське
65	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Деревня	Жовківське
66	Вознесіння Господнього, с. Дубрівка	Жовківське
67	Положення пояса Пресвятої Богородиці, с. Замочок	Жовківське
68	Всіх Святих, с. Кам'яна Гора	Жовківське
69	Введення в храм Пресвятої Богородиці, с. Кошелів	Жовківське
70	Воскресіння Господнього, м. Золочів	Золочівське
71	Різдва Пресвятої Богородиці, м. Золочів	Золочівське
72	Святої Трійці, м. Золочів	Золочівське
73	Святих первоверховних апостолів Петра і Павла, м. Золочів	Золочівське
74	Святого Миколая Чудотворця, с. Гончарівка	Золочівське
75	Святої рівноапостольної Марії Магдалини, с. Золочівка	Золочівське
76	Святого Пророка Божого Іллі, с. Косичі	Золочівське
77	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Підгайчики	Золочівське
78	Святої великомучениці Параскеви-Пятниці, с. Погорільці	Золочівське
79	Воскресіння Христового, с. Поляни	Золочівське
80	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Скнилів	Золочівське
81	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Туркотин	Золочівське
82	Преображення Господнього, с. Ясенівці	Золочівське
83	Різдва Пресвятої Богородиці, м. Кам'янка-Бузька	Кам'янка-Бузьке
84	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Банюнин	Кам'янка-Бузьке
85	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Великі Підліски	Кам'янка-Бузьке
86	Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста Господнього, с. Велике Колодно	Кам'янка-Бузьке
87	Преображення Господнього, с. Вирів	Кам'янка-Бузьке
88	Святого Архистратига Михаїла, с. Воля Жовтанецька	Кам'янка-Бузьке
89	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Горпин	Кам'янка-Бузьке
90	Святого великомученика Микити, с. Дернів	Кам'янка-Бузьке
91	Воскресіння Господнього, с. Дідилів	Кам'янка-Бузьке
92	Святих первоверховних апостолів Петра і Павла, смт. Добротвір	Кам'янка-Бузьке
93	Воскресіння Христового, с. Желдець	Кам'янка-Бузьке
94	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Жовтанці	Кам'янка-Бузьке
95	Перенесення мощей св. Миколая, с. Забужжя	Кам'янка-Бузьке
96	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Зубів Міст	Кам'янка-Бузьке
97	Святого пророка Божого Іллі, с. Колоденці	Кам'янка-Бузьке
98	Святого Миколая Чудотворця, с. Кукезів	Кам'янка-Бузьке
99	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Лодина	Кам'янка-Бузьке
100	Святого Архистратига Михаїла, с. Нагірці	Кам'янка-Бузьке
101	Богоявлення Господнього, с. Новий Став	Кам'янка-Бузьке
102	Святого великомученика Димитрія Солунського, с. Печихвости	Кам'янка-Бузьке
103	Святого апостола і Євангеліста Іоана Богослова, с. Руданці	Кам'янка-Бузьке
104	Собору Пресвятої Богородиці, с. Ременів	Кам'янка-Бузьке
105	Собору Пресвятої Богородиці, с. Соколів	Кам'янка-Бузьке

1	2	3
106	Святих рівноапостольних Володимира і Ольги, с. Старий Добротвір	Кам'яно-Бузьке
107	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Стриганка	Кам'яно-Бузьке
108	Введення в храм Пресвятої Богородиці, с. Ст. Яричів	Кам'яно-Бузьке
109	Святого Миколая Чудотворця, с. Тадані	Кам'яно-Бузьке
110	Святої великомучениці Параскеви-П'ятниці, с. Хренів	Кам'яно-Бузьке
111	Святого Миколая Чудотворця, с. Честині	Кам'яно-Бузьке
112	Свято-Покровський кафедральний Собор, м. Львів	Львівське
113	Святого Миколая, м. Львів	Львівське
114	Різдва Пресвятої Богородиці, м. Львів	Львівське
115	Введення в храм Пресвятої Богородиці, м. Львів	Львівське
116	Святої великомучениці Параскеви-П'ятниці, м. Львів	Львівське
117	Покрови Пресвятої Богородиці, м. Львів	Львівське
118	Вознесіння Господнього, м. Львів	Львівське
119	Покрови Пресвятої Богородиці, м. Львів	Львівське
120	Великомученика Георгія Побідоносця, м. Львів	Львівське
121	Стрітіння Господнього, м. Львів	Львівське
122	Всіх Українських Святих, м. Львів	Львівське
123	Святого рівноапостольного князя Володимира, м. Львів	Львівське
124	Святого апостола і Євангеліста Луки, м. Львів	Львівське
125	Покрови Пресвятої Богородиці, м. Львів	Львівське
126	Святителя Іоана Золотоустого, м. Львів	Львівське
127	Різдва чесного славного пророка, Предтечі та хрестителя Господнього Іоана, м. Львів	Львівське
128	Трьох Святителів, м. Львів	Львівське
129	Різдва Пресвятої Богородиці, м. Львів	Львівське
130	Стрітіння Господнього, м. Львів	Львівське
131	Благовіщення Пресвятої Богородиці, м. Львів	Львівське
132	Святих Бориса і Гліба, м. Львів	Львівське
133	Святого Пророка Іллі, м. Львів	Львівське
134	Храм Покрови Пресвятої Богородиці, м. Львів	Львівське
135	Вознесіння Господнього, м. Бібрка	Перемишлянське
136	Святого великомученика Димитрія Солунського, с. Виписки	Перемишлянське
137	Святих вмч. Віри, Надії, Любові і матері їх Софії, с. Волове	Перемишлянське
138	Вознесіння Господнього, с. Дусанів	Перемишлянське
139	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Любешка	Перемишлянське
140	Пресвятої Трійці, с. Неділиська	Перемишлянське
141	Різдва Пресвятої Богородиці, м. Перемишляни	Перемишлянське
142	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Свірж	Перемишлянське
143	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Свірзькі Глібовичі	Перемишлянське
144	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Сивороги	Перемишлянське
145	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Чуперносів	Перемишлянське
146	Святих первоверховних апостолів Петра і Павла, с. Давидів	Пустомитівське
147	Святих первоверховних апостолів Петра і Павла, с. Зимна Вода	Пустомитівське
148	Святого Духа, с. Оброшино	Пустомитівське
149	Святого архістратиґа Михаїла, с. Підберізці	Пустомитівське
150	Святого пророка Іллі, с. Семенівка	Пустомитівське

1	2	3
151	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Сокольники	Пустомитівське
152	Введення у храм Пресвятої Богородиці, с. Чижиків	Пустомитівське
153	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Чишки	Пустомитівське
154	Блаженної княгині Ольги, с. Черепин	Пустомитівське
155	Пресвятої Трійці, с. Бабичі	Радехівське
156	Преподобного Симеона Стопника, с. Барилів	Радехівське
157	Первоверховних апостолів Петра і Павла, с. Бебехи	Радехівське
158	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Березівка	Радехівське
159	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Батиїв	Радехівське
160	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Волиця Барилова	Радехівське
161	Преподобного Симеона Стопника, с. Грицевоя	Радехівське
162	Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста Господнього, с. Дмитрів	Радехівське
163	Святого архістратига Михаїла, с. Завидче	Радехівське
164	Святого апостола і Євангеліста Луки, с. Куликів	Радехівське
165	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Кустин	Радехівське
166	Преподобної Параскеви Сербської, с. Монастирок-Оглядівський	Радехівське
167	Вознесіння Господнього, с. Майдан	Радехівське
168	Святого великомученика Дмитрія Солунського, с. Немилів	Радехівське
169	Святого архістратига Михаїла, с. Оглядів	Радехівське
170	Святої великомучениці Параскеви-П'ятниці, с. Опліцько	Радехівське
171	Святого великомученика Юрія Побідоносця, с. Пиратин	Радехівське
172	с. Підмонастирок	Радехівське
173	Святого архістратига Михаїла, с. Руденко	Радехівське
174	Перенесення мощів Святого Миколая, м. Радехів	Радехівське
175	Святого великомученика Дмитрія Солунського, с. Сабанівка	Радехівське
176	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Синьків	Радехівське
177	Вознесіння Господнього, с. Смержів	Радехівське
178	Перенесення мощів Святого Миколая, с. Стремільче	Радехівське
179	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Торки	Радехівське
180	Пресвятої Трійці, с. Трійця	Радехівське
181	Святого Онуфрія, с. Шайноги	Радехівське
182	Святого Миколая, м. Белз	Сокальське
183	Святого архістратига Михаїла, с. Бодячів	Сокальське
184	Святого архістратига Михаїла, с. Бутини	Сокальське
185	Всіх Українських Святих, с. Волиця	Сокальське
186	Святого великомученика Дмитрія Солунського, с. Ванів	Сокальське
187	Перенесення мощей Святого Миколая, с. Войславичі	Сокальське
188	Святого Миколая, с. Воронів	Сокальське
189	Преображення Господнього, с. Двірці	Сокальське
190	Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста Господнього, с. Домашів	Сокальське
191	Воскресіння Христового, с. Жужеляни	Сокальське
192	Святого Миколая, с. Залижня	Сокальське
193	Святого Миколая, с. Княже	Сокальське
194	Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста Господнього, с. Муроване	Сокальське

Закінчення додатка Б.7

1	2	3
195	Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста Господнього, с. Низи	Сокальське
196	Святого архістратиґа Михаїла, с. Острів	Сокальське
197	Святого архістратиґа Михаїла, с. Пісочне	Сокальське
198	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Перемисловичі	Сокальське
199	Святого архістратиґа Михаїла, с. Перев'ятичі	Сокальське
200	Святого архістратиґа Михаїла, с. Пристань	Сокальське
201	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Піддовге	Сокальське
202	Пресвятої Трійці, с. Реклинець	Сокальське
203	Святого архістратиґа Михаїла, с. Смиків	Сокальське
204	Перенесення мощей Святого Миколая, м. Сокаль	Сокальське
205	Пророка і Предтечі Іоана Хрестителя, с. Тартаків	Сокальське
206	Стрітєння Господнього, с. Тяглів	Сокальське
207	Апостола і Євангелиста Іоана Богослова, с. Фусів	Сокальське
208	Святих Безсрібників Козьми і Даміана, с. Хоробрів	Сокальське
209	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Хлівчани	Сокальське
210	Святих безсрібників Козьми і Дем'яна, с. Цеблів	Сокальське
211	Святого рівноапостольного князя Володимира, м. Червоноград	Сокальське
212	Святого апостола і первомученика Степана, м. Червоноград	Сокальське
213	Святого архістратиґа Михаїла, м. Червоноград	Сокальське
214	с. Матів	Сокальське
215	Св. арх. Михаїла, м. Сколе	Сколівське
216	Георгія Побідоносця, смт. Верхнє Синьовидне	Сколівське
217	Зіслання Св. Духа, с. Верхня Рожанка	Сколівське
218	Св. арх. Михаїла, с. Завадка	Сколівське
219	Зіслання Св. Духа, с. Крушельниця	Сколівське
220	Успення Пр. Богородиці, с. Нижнє Синьовидне	Сколівське
221	Різдва Івана Хрестителя, с. Нижня Рожанка	Сколівське
222	с. Орявчик	Сколівське
223	Св. Володимира Великого, с. Підгородці	Сколівське
224	Покрови Пр. Богородиці, с. Росохач	Сколівське
225	Св. арх. Михаїла, с. Сможе	Сколівське
226	Св. Миколая, с. Труханів	Сколівське
227	Івана Богослова, с. Ямельниця	Сколівське
228	Воскрєсіння Христового, с. Віжомля	Яворівське
229	Св. Михайла, с. Мужилевичі	Яворівське
230	Св. Параскеви Сербської, с. Новий Яр	Яворівське
231	Собор Пр. Богородиці, с. Прилбичі	Яворівське

Додаток Б.8

Парафії УАПЦ у Львівській області та їх поділ на деканати

№ з/п	Парафія	Деканат
1	2	3
1	ап. єв. Іоана Богослова, с. Бовдури	Бродівський
2	ап. Пилипа, с. Конюшків	Бродівський
3	апп. Петра і Павла, с. Піски	Бродівський
4	Архистратиґа Михаїла, с. Підгірці	Бродівський

1	2	3
5	Богоявлення Господнього, с. Голосковичі	Бродівський
6	вмч. Параскеви-П'ятниці, с. Берлин	Бродівський
7	вмч. Димитрія Солунського, с. Гаї Дітковецькі	Бродівський
8	вмч. Микити, с. Лучківці	Бродівський
9	Вознесіння Господнього, с. Суходоли	Бродівський
10	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Білявці	Бродівський
11	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Висоцько	Бродівський
12	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Гаї	Бродівський
13	рівноап. Володимира Великого, с. Гаї Дуб'євські	Бродівський
14	Різдва Іоана Хрестителя, с. Лісові	Бродівський
15	свт. Миколая, с. Смільне	Бродівський
16	Святого Духа, с. Сухота	Бродівський
17	Успіння Пресвятої Богородиці, м. Броди	Бродівський
18	ап. Андрія Первозваного, с. Заводське	Буський
19	вмч. Димитрія Солунського, с. Женів, Золочівський р-н	Буський
20	вмч. Димитрія Солунського, с. Яблунівка	Буський
21	Воздвиження ЧЖХГ, с. Новий Милятин	Буський
22	Воскресіння Господнього, с. Побужани	Буський
23	мчч. Бориса і Гліба, смт. Красне	Буський
24	Покладення пояса Пресвятої Богородиці, с. Хватів	Буський
25	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Полтва	Буський
26	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Топорів	Буський
28	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Балучин	Буський
29	св. рівноап. Володимира Великого, смт. Красне	Буський
30	св. рівноап. Ольги, смт. Красне	Буський
31	св. Трійці, смт. Олесько	Буський
32	ап. єв. Іоана Богослова, с. Добряни	Городоцький
33	ап. Филипа, с. Чуловичі	Городоцький
34	Богоявлення Господнього, с. Вовчухи	Городоцький
35	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Татаринів	Городоцький
36	Преображення Господнього, с. Грімне	Городоцький
37	св. рівноап. Ольги, с. Катериничі	Городоцький
38	свт. Іоана Золотоустого, с. Піски	Городоцький
39	Турковицької ікони Божої Матері, м. Городок	Городоцький
40	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Долиняни	Городоцький
41	Покрови Пресвятої Богородиці, м. Дрогобич	Дрогобицький
42	Різдва Богородиці с. Ясениця-Сільна	Дрогобицький
43	Різдва Іоана Хрестителя, м. Трускавець	Дрогобицький
44	св. арх. Михаїла с. Доброгостів	Дрогобицький
45	свт. Миколая, смт. Східниця	Дрогобицький
46	свт. Костянтина і Олени, с. Солонське	Дрогобицький
47	Усічення голови Іоана Хрестителя, м. Борислав	Дрогобицький
48	Архистратига Михаїла, с. Великі Передримихи, Жовківський р-н	Жовківсько-Кам'яно-Бузький
49	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Вихопні, Кам'яно-Бузький р-н	Жовківсько-Кам'яно-Бузький
50	Праведного Лазаря, м. Жовква, Жовківський р-н	Жовківсько-Кам'яно-Бузький

1	2	3
51	Преображення Господнього, с. Вирів, Кам'янка-Бузький р-н	Жовківсько-Кам'яно-Бузький
52	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Могиляни, Жовківський р-н	Жовківсько-Кам'яно-Бузький
53	св. пророка Іллі, с. Костеїв, Жовківський р-н	Жовківсько-Кам'яно-Бузький
54	свв. апп. Петра і Павла, с. Липник	Жовківсько-Кам'яно-Бузький
55	свт. Миколая, с. Любеля, Жовківський р-н	Жовківсько-Кам'яно-Бузький
56	Святого Духа, с. Дернівка, Жовківський р-н	Жовківсько-Кам'яно-Бузький
57	Собору Пресвятої Богородиці, с. Малехів, Жовківський р-н	Жовківсько-Кам'яно-Бузький
58	Трьох Святителів, с. Нагірці, Жовківський р-н	Жовківсько-Кам'яно-Бузький
59	Успіння Пресвятої Богородиці, м. Дубляни, Жовківський р-н	Жовківсько-Кам'яно-Бузький
60	Успіння Пресвятої Богородиці, м. Кам'янка-Бузька	Жовківсько-Кам'яно-Бузький
61	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Бесіди, Жовківський р-н	Жовківсько-Кам'яно-Бузький
62	ап. єв. Івана Богослова, с. Богутин	Золочівський
63	апп. Петра і Павла, с. Словіта	Золочівський
64	апп. Петра і Павла, с. Трудовач	Золочівський
65	Архистратига Михаїла, с. Розваж	Золочівський
66	Архистратига Михаїла, с. Скварява	Золочівський
67	Архистратига Михаїла, с. Солова	Золочівський
68	вмч. Димитрія Солунського, с. Гологірки	Золочівський
69	вмч. Димитрія Солунського, с. Ремезівці	Золочівський
70	вмч. Микити, с. Жуків	Золочівський
71	вмч. Юрія Переможця, с. Гологори	Золочівський
72	Воздвиження ЧЖХГ, с. Городилів	Золочівський
73	Вознесіння Господнього, с. Бортків	Золочівський
74	всіх Святих в Землі Українській прославлених, м. Золочів	Золочівський
75	мчч. Бориса і Гліба, с. Руда-Колтівська	Золочівський
76	парафія, с. Побіч	Золочівський
77	парафія, с. Ушня	Золочівський
78	перенесення мощів свт. Миколая, с. Жуличі	Золочівський
79	перенесення мощів свт. Миколая, с. Куровичі	Золочівський
80	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Черемошня	Золочівський
81	праведної Анни, м. Глиняни	Золочівський
82	Преображення Господнього, с. Підлисса	Золочівський
83	Преображення Господнього, с. Сасів	Золочівський
84	пророка Іллі, с. Єлиховичі	Золочівський
85	пророка Іллі, с. Косичі	Золочівський
86	пророка Іллі, с. Розворяни	Золочівський
87	прп. Онуфрія Великого, с. Майдан Гологірський	Золочівський
88	прп. Параскеви Сербської, с. Бужок	Золочівський
89	прп. Параскеви Сербської, с. Зашків	Золочівський

1	2	3
90	рівноап. Кирила і Мефодія, с. Хмелева	Золочівський
91	Різдва Іоана Хрестителя, с. Колтів	Золочівський
92	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Бібцани	Золочівський
93	св. рівноап. Володимира Великого, с. Кругів	Золочівський
94	св. рівноап. кн. Ольги, с. Стадня	Золочівський
95	св. Софії, м. Золочів	Золочівський
96	свт. Миколая, с. Сновичі	Золочівський
97	свт. Миколая, с. Стінка	Золочівський
98	свт. Миколая, с. Якторів	Золочівський
99	Святого Духа, с. Коропець	Золочівський
100	Святої Трійці, с. Білий Камінь	Золочівський
101	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Верховуж	Золочівський
102	ап. Андрія Первозваного, м. Львів	Львівський
103	ап. Андрія Первозваного, м. Львів	Львівський
104	ап. Петра і Павла, м. Львів	Львівський
105	Архистратига Михаїла, м. Львів	Львівський
106	Архистратига Михаїла, м. Львів	Львівський
107	Введення Пресв. Богородиці, м. Львів	Львівський
108	вмч. Пантелеймона, м. Львів	Львівський
109	вмч. Пантелеймона, м. Львів	Львівський
110	Воздвиження ЧЖХГ, м. Львів	Львівський
111	Вознесіння Господнього, м. Львів	Львівський
112	Всіх Святих Землі Української, м. Львів	Львівський
113	мчч. Бориса і Гліба, м. Львів	Львівський
114	першомученика архидиякона Стефана, м. Львів	Львівський
115	Покрови Пресвятої Богородиці, м. Львів	Львівський
116	Покрови Пресвятої Богородиці, м. Львів	Львівський
117	Преображення Господнього, м. Львів	Львівський
118	Преображення Господнього, м. Львів	Львівський
119	рівноап. Володимира Великого, м. Львів	Львівський
120	Рівноап. Володимира Великого, м. Львів	Львівський
121	рівноап. Володимира Великого, м. Львів-Винники	Львівський
122	Різдва Іоана Хрестителя, м. Львів	Львівський
123	Різдва Пресвятої Богородиці, м. Львів	Львівський
124	св. Миколая, м. Львів-Винники	Львівський
125	свт. Василя Великого, м. Львів	Львівський
126	Святої Трійці, м. Львів	Львівський
127	Успіння Праведної Анни, м. Львів	Львівський
128	Успіння Пресвятої Богородиці, м. Львів	Львівський
129	Холмської Ікони Божої Матері, м. Львів	Львівський
130	прп. Параскеви Сербської, с. Повергів	Миколаївський
131	свт. Миколая, м. Новий Розділ	Миколаївський
132	Успіння Пресвятої Богородиці, м. Миколаїв	Миколаївський
133	ап. єв. Івана Богослова, с. Буховичі	Мостиський
134	ап. єв. Іоана Богослова, с. Мокряни	Мостиський
135	ап. Петра і Павла, с. Вишенька	Мостиський
136	ап. Петра і Павла, с. Крисовичі	Мостиський

1	2	3
137	апп. Петра і Павла, с. Хідновичі	Мостиський
138	Архистратига Михаїла, с. Конюшки	Мостиський
139	Архистратига Михаїла, с. Нагірне	Мостиський
140	Архистратига Михаїла, с. Циків	Мостиський
141	Благовіщення Пресвятої Богородиці, с. Волиця	Мостиський
142	вмч. Димитрія Солунського, с. Зав'язанці	Мостиський
143	Вмч. Димитрія Солунського, с. Поповичі	Мостиський
144	вмч. Пантелеймона, с. Княгиничі	Мостиський
145	Воздвиження ЧЖХГ, с. Годині	Мостиський
146	Воздвиження ЧЖХГ, с. Плешевичі	Мостиський
147	Воздвиження ЧЖХГ, с. Черневе	Мостиський
148	Вознесіння Господнього, м. Мостиська	Мостиський
149	Нерукотворного Образа Господнього, с. Берегове	Мостиський
150	Покладення ризи Пресвятої Богородиці, с. Липники	Мостиський
151	Покладення Ризи Пресвятої Богородиці, с. Тишковичі	Мостиський
152	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Ганьковичі	Мостиський
153	Преображення Господнього, с. Боратичі	Мостиський
154	Преображення Господнього, с. Шегині	Мостиський
155	рівноапостольного Володимира Великого, с. Заверхи	Мостиський
156	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Дидятичі	Мостиський
157	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Підліски	Мостиський
158	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Храпличі	Мостиський
159	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Чижевичі	Мостиський
160	свт. Миколая, с. Буців	Мостиський
161	свт. Миколая, с. Пнікут	Мостиський
162	свт. Миколая, с. Чишки	Мостиський
163	Святого Духа, с. Ніговичі	Мостиський
164	Святої Тройці, м. Судова Вишня	Мостиський
165	Усічення голови Іоана Хрестителя, с. Волостків	Мостиський
166	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Борятини	Мостиський
167	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Гостинцеве	Мостиський
168	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Кульматичі	Мостиський
169	Чуда Архистратига Михаїла в Хонех, с. Мишлятичі	Мостиський
170	апп. Петра і Павла, с. Ладанці	Перемишлянський
171	Архистратига Михаїла, с. Утіховичі	Перемишлянський
172	Воздвиження ЧЖХГ, с. Пнятин	Перемишлянський
173	Вознесіння Господнього, м. Перемишляни	Перемишлянський
174	мчч. Бориса і Гліба, с. Під'ярків	Перемишлянський
175	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Розсохи	Перемишлянський
176	Преображення Господнього, с. Осталовичі	Перемишлянський
177	прп. Параскеви Сербської, с. Мерещів	Перемишлянський
178	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Брюховичі	Перемишлянський
179	св. ап. ев. Іоана Богослова, с. Костенів	Перемишлянський
180	св. Іоана Хрестителя, с. Вовків	Перемишлянський
181	свт. Миколая, с. Ганачівка	Перемишлянський
182	свт. Миколая, с. Селиська	Перемишлянський
183	ап. ев. Іоана Богослова, с. Батьків, Бродівський р-н	Підкаменський

1	2	3
184	ап. єв. Іоана Богослова, с. Клекотів, Бродівський р-н	Підкаменський
185	Архистратига Михаїла, с. Паликорови, Бродівський р-н	Підкаменський
186	вмц. Параскеви П'ятниці, смт. Підкамінь, Бродівський р-н	Підкаменський
187	Воздвиження ЧЖХГ, с. Звижень, Бродівський р-н	Підкаменський
188	Вознесіння Господнього, с. Шнирів, Бродівський р-н	Підкаменський
189	Входу Господнього в Єрусалим, с. Кутище, Бродівський р-н	Підкаменський
190	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Лукавець, Бродівський р-н	Підкаменський
191	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Голубиця, Бродівський р-н	Підкаменський
192	Собору Пресвятої Богородиці, с. Стиборівка, Бродівський р-н	Підкаменський
193	ап. єв. Івана Богослова, с. Зимна Вода	Пустомитівський
194	Архистратига Михаїла, с. Гринів	Пустомитівський
195	Архистратига Михаїла, с. Дмитровичі	Пустомитівський
196	Архистратига Михаїла, с. Сердиця	Пустомитівський
197	безср. Кузьми і Дем'яна, с. Пасіки Зубрецькі	Пустомитівський
198	вмч. Димитрія Солунського, с. Виннички	Пустомитівський
199	вмч. Димитрія Солунського, с. Городиславичі	Пустомитівський
200	Воздвиження ЧЖХГ, с. Глуховичі	Пустомитівський
201	Вознесіння Господнього, м. Пустомити	Пустомитівський
202	Петра і Павла, с. Сороки Львівські	Пустомитівський
203	Покрови Божої Матері, с. Лисиничі	Пустомитівський
204	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Кротошино	Пустомитівський
205	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Лани	Пустомитівський
206	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Миколаїв	Пустомитівський
207	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Підгірне	Пустомитівський
208	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Підсоснів	Пустомитівський
209	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Солонка	Пустомитівський
210	Різдва Пресвятої Богородиці, смт. Щирець-Піски-Лани	Пустомитівський
211	свв. мцц. Віри, Надії, Любові та їх матері Софії, с. Гончари	Пустомитівський
212	свт. Миколая, с. Звенигород	Пустомитівський
213	Собору Іоана Хрестителя, с. Гаї	Пустомитівський
214	Собору Пресвятої Богородиці, с. Пікуловичі	Пустомитівський
215	сщмч. Ігнатія Богоносця, с. Горбачі	Пустомитівський
216	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Гуменець	Пустомитівський
217	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Чишки	Пустомитівський
218	безсрібників Кузьми і Дем'яна, с. Павлів	Радехівський
219	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Вузлове	Радехівський
220	прп. Симеона Стовпника, с. Сушно	Радехівський
221	ап. єв. Іоана Богослова, с. Морозовичі	Самбірський
222	Архистратига Михаїла, с. Калинів	Самбірський
223	Архистратига Михаїла, с. П'яновичі	Самбірський
224	Архистратига Михаїла, с. Рогізно	Самбірський
225	Безсрібників Кузьми і Дем'яна, с. Максимовичі	Самбірський
226	Вмч. Димитрія Солунського, с. Конюшки Королівські	Самбірський
227	Воздвиження ЧЖХГ, с. Воцанці	Самбірський
228	Воздвиження ЧЖХГ, с. Кульчиці	Самбірський
229	мчч. Флора і Лавра, с. Кульчиці	Самбірський
230	прп. Онуфрія Великого, с. Бісковичі	Самбірський

1	2	3
231	рівноап. Володимира Великого, с. Стрільковичі	Самбірський
232	Різдва Іоана Хрестителя, м. Самбір	Самбірський
233	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Воютичі	Самбірський
234	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Новосілки Гостинні	Самбірський
235	свт. Василя Великого, с. Дубрівка	Самбірський
236	свт. Миколая, м. Самбір	Самбірський
237	свт. Миколая, с. Ваньовичі	Самбірський
238	свт. Миколая, с. Канафости	Самбірський
239	Усічення голови Іоана Хрестителя, с. Корналовичі	Самбірський
240	Успіння Пресвятої Богородиці, м. Самбір	Самбірський
241	Архистратига Михаїла, с. Сможе	Сколівський
242	Архистратига Михаїла, с. Тисовець	Сколівський
243	прп. Онуфрія Великого, с. Криве	Сколівський
244	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Сухий Потік	Сколівський
245	св. Трійці, с. Матків	Сколівський
246	свв. мучч. Макавейських (Архистратига Михаїла), с. Красне	Сколівський
247	Собору Іоана Хрестителя, с. Мита	Сколівський
248	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Задільське	Сколівський
249	Введення в храм Пресвятої Богородиці, с. Зубків	Сокальський
250	вмц. Варвари, м. Червоноград	Сокальський
251	Вознесіння Господнього, м. Сокаль	Сокальський
252	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Комарів	Сокальський
253	Покрови Пресвятої Богородиці, смт. Жвирка	Сокальський
254	Почаївської Ікони Божої Матері, м. Червоноград	Сокальський
255	праведної Анни, с. Велике	Сокальський
256	Преображення Господнього, м. Соснівка	Сокальський
257	Преображення Господнього, с. Волиця	Сокальський
258	Архистратига Михаїла, с. Волошино	Старосамбірський
259	безср. Кузьми і Дем'яна, с. Грабівниця	Старосамбірський
260	безсрр. Косьми і Даміана, с. Тершів	Старосамбірський
261	Введення в храм Пресвятої Богородиці, с. Сушиця	Старосамбірський
262	вмц. Параскеви-П'ятниці, с. П'ятниця	Старосамбірський
263	вмц. Димитрія Солунського, с. Саночани	Старосамбірський
264	вмц. Юрія, с. Городисько	Старосамбірський
265	Воздвиження ЧЖХГ, с. Библо	Старосамбірський
266	Вознесіння Господнього, с. Шумина	Старосамбірський
267	Воскресіння Господнього, с. Губичі	Старосамбірський
268	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Болозів	Старосамбірський
269	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Стрільбичі	Старосамбірський
270	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Товарна	Старосамбірський
271	прп. Параскеви Сербської, с. Старява	Старосамбірський
272	прп. Параскеви Сербської, с. Тисовиця	Старосамбірський
273	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Грушатичі	Старосамбірський
274	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Росохи	Старосамбірський
275	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Солянуватка	Старосамбірський
276	Різдва Христового, м. Хирів	Старосамбірський
277	Різдва Христового, с. Торгановичі	Старосамбірський

1	2	3
278	св. ап. Филипа, с. Боневичі	Старосамбірський
279	свт. Миколая, м. Хирів	Старосамбірський
280	Святої Тройці, м. Добромиль	Старосамбірський
281	Святої Тройці, с. Велика Лінина	Старосамбірський
282	Собору Пресвятої Богородиці, с. Воля	Старосамбірський
283	Собору Пресвятої Богородиці, с. Нижня Вовча	Старосамбірський
284	Собору Пресвятої Богородиці, с. Трушевичі	Старосамбірський
285	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Боршевичі	Старосамбірський
286	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Княжпіль	Старосамбірський
287	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Кобло	Старосамбірський
288	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Нове Місто	Старосамбірський
289	Богоявлення Господнього, с. Подорожнє	Стрийський
290	Воздвиження ЧЖХГ, с. Верхня Стинава	Стрийський
291	Вознесіння Господнього, с. Голобутів	Стрийський
292	Покрови Богородиці, с. Зарічне	Стрийський
293	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Воля-Довголуцька	Стрийський
294	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Ходовичі	Стрийський
295	Собору Іоана Хрестителя, с. Довголука	Стрийський
296	Вмч. Дмитрія Солунського, с. Нижній Турів (с. Соколіки)	Турківський
297	Вмч. Пантелеймона, с. Верхній Турів	Турківський
298	Перенесення мощей свт. Миколая, с. Явора	Турківський
299	Різдва Іоана Хрестителя, с. Присліп	Турківський
300	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Розлуч	Турківський
301	Різдва Христового, м. Турка	Турківський
302	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Завадівка	Турківський
303	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Нижній Турів	Турківський
304	ап. єв. Іоана Богослова, с. Семирівка	Яворівський
305	апп. Петра і Павла, м. Новояворівськ	Яворівський
307	апп. Петра і Павла, с. Чернилява	Яворівський
308	вмч. Дмитрія Солунського, с. Мальчиці	Яворівський
309	вмч. Євстахія, с. Чолгині	Яворівський
310	Ікони Почаївської Божої Матері, м. Яворів	Яворівський
311	Покрови Пресвятої Богородиці, с. Старий Яр	Яворівський
312	прп. Симеона Стовпника, с. Нагачів	Яворівський
313	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Липино	Яворівський
314	св. Володимира Великого, с. Новини	Яворівський

Чисельність парафій, які входять до деканатів УАПЦ у Львівській області

№ з/п	Деканат	Кількість парафій
1	2	3
1	Бродівський	17
2	Буський	13
3	Городоцький	9
4	Дрогобицький	7
5	Жовківсько-Кам'янко-Бузький	14
6	Золочівський	40

1	2	3
7	Львівський	28
8	Миколаївський	3
9	Мостиський	37
10	Перемишлянський	13
11	Підкамінський	10
12	Пустомитівський	25
13	Радехівський	3
14	Самбірський	20
15	Сколівський	8
16	Сокальський	9
17	Старосамбірський	31
18	Стрийський	7
19	Турківський	8
20	Яворівський	10

Парафії УПЦ МП у розрізі благочинських округів Львівської області

№ з/п	Парафія	Благочиння
1	2	3
1	Свято-Георгіївський кафедральний собор, м. Львів	Центральне
2	Рівноап. кн. Володимира, м. Львів	Центральне
3	Св. Трійці, м. Львів	Центральне
4	Обновлення Єрусалимського храму, м. Львів	Центральне
5	Храм на честь свщмч. Володимира, митрополита Київського і Галицького, м. Броди	Бродівське
6	на честь святих мучениць Віри, Надії, Любові і матері їх Софії, смт. Красне	Бродівське
7	на честь преподобного Іова Почаївського, м. Дрогобич	Дрогобицьке
8	Св. Покрови, м. Борислав-Мражниця	Дрогобицьке
9	Св. Іллі, м. Трускавець	Дрогобицьке
10	Храм на честь Почаївської ікони Божої Матері, м. Стебник	Дрогобицьке
11	Різдва Пресвятої Богородиці, с. Бистриця	Дрогобицьке
12	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Новий Кропивник	Дрогобицьке
13	Св. Трійці, с. Уріж	Дрогобицьке
14	Андрія Первозванного, смт. Східниця	Дрогобицьке
15	Св. апп. Петра і Павла, м. Жовква	Жовківське
16	Св. Трійці, м. Рава-Руська	Жовківське
17	Всіх святих, с. Сопошин	Жовківське
18	Вознесіння Господнього, с. Сулимів	Жовківське
19	Св. Трійці, с. Звертів	Жовківське
20	Різдва Пр. Богородиці, с. Віднів	Жовківське
21	преподобного Амфілохія Почаївського, м. Мостиська	Мостиське
22	Воздвиження Чесного Хреста, с. Старява	Мостиське
23	Св. влмч. Параскеви-П'ятниці, с. Стоянів	Радехівське
24	Вознесіння Господнього, с. Тетевчиці	Радехівське
25	Покрови Пр. Богородиці, м. Радехів	Радехівське
26	Св. Трійці, с. Бабичі	Радехівське

1	2	3
27	Успення Пр. Богородиці, м. Самбір	Самбірське
28	Св. ап. і єв. Івана Богослова, м. Червоноград	Сокальське
29	Покрови Пр. Богородиці, м. Червоноград	Сокальське
30	Успіння Пр. Богородиці, с. Великі Мости	Сокальське
31	Св. влмч. Параскеви-П'ятниці, с. Карів	Сокальське
32	Св. безсріб. Козьми і Дем'яна, с. Корчів	Сокальське
33	Св. Михайла, с. Михайлівка	Сокальське
34	Св. Миколая, с. Княже (тимчасово не діє)	Сокальське
35	Покрови Пр. Богородиці, с. Піддубне	Сокальське
36	Покрови Пр. Богородиці, с. Святизів	Сокальське
37	Воздвиження Чесного Хреста, с. Стенятин	Сокальське
38	Різдва Пр. Богородиці, с. Угнів	Сокальське
39	Св. Трійці, с. Шпиколоси	Сокальське
40	Св. Миколая Чудотворця, м. Соснівка	Сокальське
41	Богоявлення Господнього, с. Грозьово	Старосамбірське
42	Богоявлення Господнього, с. Бабичо (тимчасово не діє)	Старосамбірське
43	Св. прор. Івана Хрестителя, с. Дністрик-Головецький	Старосамбірське
44	Храм на честь ікони Божої Матері «Скоропослушниця», с. Торчиновичі	Старосамбірське
45	Св. Івана Хрестителя, м. Жидачів	Стрийське
46	Ікони Божої Матері «Утамуй моя печалі», м. Миколаїв	Стрийське
47	Воскресіння Христового, м. Стрий	Стрийське
48	Св. влмч. Георгія Побідоносця, с. Колодруби	Стрийське
49	Покрови Пр. Богородиці, с. Баня Лисовецька	Стрийське
50	Св. арх. Михаїла, с. Верчани	Стрийське
51	Св. арх. Михаїла, Піщани	Стрийське
52	Храм на честь ікони Божої Матері «Всіх скорботних радість», м. Новий Розділ	Стрийське
53	Покрови Пр. Богородиці, м. Турка (перейшов до УПЦ КП)	Турківське
54	Успіння Пр. Богородиці, м. Турка (перейшов до УПЦ КП)	Турківське
55	Св. Миколая, м. Турка (перейшов до УПЦ КП)	Турківське
56	Влмч. Димитрія Солунського, с. Лосинець	Турківське
57	Св. арх. Михаїла, с. Мельничне	Турківське
58	Св. арх. Михаїла, с. Радич	Турківське
59	Св. арх. Михаїла, с. Карпатське (перейшов до УПЦ КП)	Турківське
60	Покрови Пр. Богородиці, с. Свидник	Турківське
61	Св. арх. Михаїла, с. Шандровець	Турківське
62	Свщмч. Кіпріана і мч. Юстини, с. Присліп	Турківське
63	Храм ікони Божої Матері «Неупиваема Чаша», с. Явора	Турківське
64	Покрови Пр. Богородиці, с. Лісновичі	Яворівське
65	Успення Пр. Богородиці, с. Речичани	Яворівське
66	Різдва Пр. Богородиці, с. Старичі	Яворівське
67	Собору Пр. Богородиці, с. Велике Поле	Яворівське
68	Храм ікони Божої Матері «Всіх скорботних радість», смт. Івано-Франкове	Яворівське
69	Св. влмч. Димитрія Солунського, м. Яворів (тимчасово не діє)	Яворівське

Географія паломницьких об'єктів у Львівській області

№ з/п	Район	Тип об'єкта	Назва	Конфесія
1	2	3	4	5
1	Борислав	мощі	церква Св. Анни	УГКЦ
2	Борислав	мощі	Свято-Покровська церква	УПЦ МП
3	Бродівський	ікона	Корсівська чудотворна ікона (с. Корсів)	УГКЦ
4	Бродівський	ікона	Підгорецька ікона Пресвятої Богородиці (с. Підгірці)	УГКЦ
5	Бродівський	ікона	Підкамінська ікона Пресвятої Богородиці (Підкамінь)	УГКЦ
6	Бродівський	ікона	Маркопільська чудотворна ікона Пресвятої Богородиці (с. Маркопіль)	УГКЦ
7	Бродівський	мощі	ц. свмч. Володимира (Броди)	УПЦ МП
8	Буський	джерело	с. Острівчик-Пильний	УГКЦ
9	Городоцький	мощі	Храм Успіння Пресвятої Богородиці	УГКЦ
10	Дрогобицький	джерело	с. Грушів	УГКЦ
11	Дрогобицький	ікона	Грушівська ікона Пресвятої Богородиці	УГКЦ
12	Дрогобич	ікона	Ікона блаженних дрогобицьких мучеників	УГКЦ
13	Дрогобич	мощі	Собор Пресвятої Трійці	УГКЦ
14	Дрогобич	мощі	ц. преп. Іова Почаївського	УПЦ МП
15	Жидачівський	джерело	с. Бориничі	УГКЦ
16	Жидачівський	ікона	Борусівська ікона Пресвятої Богородиці, с. Борусів	УГКЦ
17	Жидачівський	ікона	Бориницька ікона Пресвятої Богородиці, с. Бориничі	УГКЦ
18	Жидачівський	ікона	Жидачівська Оранта, м. Жидачів	УГКЦ
19	Жидачівський	ікона	Кохавинська (копія), смт. Гніздичів	УГКЦ
20	Жидачівський	ікона	Вербицька ікона Пресвятої Богородиці, с. Вербиця	УГКЦ
21	Жидачівський	мощі	ц. св. Козьми і Демяна, м. Ходорів	УГКЦ
22	Жовківський	джерело	“Маруся”, (с. Монастирок-Заглина)	УГКЦ
23	Жовківський	джерело	арх. Михаїла (с. Старе Село)	УГКЦ
24	Жовківський	джерело	джерело Крехівського монастиря (с. Крехів)	УГКЦ
25	Жовківський	ікона	Крехівська (Верхратська) ікона Пресвятої Богородиці (с. Крехів)	УГКЦ
26	Жовківський	ікона	Образ св. Миколая (с. Крехів)	УГКЦ
27	Жовківський	ікона	Образ Серця Христового (с. Боянець)	УГКЦ
28	Жовківський	ікона	Туринківська ікона Христа Спасителя (с. Туринка)	УГКЦ
29	Жовківський	мощі	Свято-Троїцька церква (м. Рава-Руська)	УПЦ МП
30	Жовківський	мощі	Храм Успіння Пресвятої Богородиці (с. Синьковичі)	УГКЦ
31	Жовківський	мощі	Монастир Різдва Христового (м. Жовква)	УГКЦ
32	Жовківський	мощі	ц. свв. апп. Петра і Павла (м. Жовква)	УПЦ МП
33	Жовківський	мощі	Церква Всіх святих (с. Сопошин)	УПЦ МП
34	Золочівський	джерело	с. Гавареччина	УГКЦ
35	Золочівський	джерело	с. Плугів	УГКЦ

1	2	3	4	5
36	Золочівський	ікона	Розп'ятого Спасителя (сmt. Глиняни)	УГКЦ
37	Золочівський	ікона	Голубицька ікона Богородиці (м. Золочів)	УГКЦ
38	Золочівський	ікона	Махнівцівська ікона Пресвятої Богородиці (с. Махнівці)	УГКЦ
39	Золочівський	ікона	Поморянська ікона Пресвятої Богородиці (сmt. Поморяни)	УГКЦ
40	Камянка-Бузький	ікона	Камянка-Бузька ікона Пресвятої Богородиці, (м. Камянка-Бузька)	УГКЦ
41	Львів	ікона	Кохавинська (оригінал)	УПЦ КП
42	Львів	ікона	Всецариця	УПЦ КП
43	Львів	ікона	Тихвинська	УПЦ МП
44	Львів	ікона	Теребовлянська ікона Богородиці	УГКЦ
45	Львів	ікона	Деревнянська ікона Пресвятої Богородиці	УГКЦ
46	Львів	ікона	ікона Львівської Богородиці "Одигітрія"	УПЦ КП
47	Львів	ікона	ікона Божої Матері "Годувальниця"	УПЦ КП
48	Львів	мощі	арх. Собор Св. Юра	УГКЦ
49	Львів	мощі	ц. свмч. Йосафата	УГКЦ
50	Львів	мощі	капл. блаж. преп. мч. Олімпії та Лаврентії	УГКЦ
51	Львів	мощі	музей блаж. В. Величковського	УГКЦ
52	Львів	мощі	ц. Різдва Пресвятої Богородиці	УГКЦ
53	Львів	мощі	ц. Різдва Пресвятої Богородиці	УПЦ КП
54	Львів	мощі	церква св. вмч. Георгія Переможця	УПЦ МП
55	Львів	мощі	Свято-Преображенський монастир	УПЦ МП
56	Львів	мощі	Свято-Троїцька церква	УПЦ МП
57	Львів	мощі	церква св. Параскеви Пятниці	УПЦ КП
58	Львів	мощі	собор Покрови Пресвятої Богородиці	УПЦ КП
59	Миколаївський	ікона	Дроговижська ікона Пресвятої Богородиці, с. Дроговиж	УГКЦ
60	Миколаївський	ікона	Образ Христа Розп'ятого, с. Берездівці	РКЦ
61	Моршин	джерело		УГКЦ
62	Мостиський	джерело	с. Тишковичі	УГКЦ
63	Мостиський	ікона	Матері Божої Неустанної Допомоги, м. Мостиська	РКЦ
64	Мостиський	ікона	Санктурій Матері Божої Фатімської, с. Крисовичі	РКЦ
65	Мостиський	мощі	ц. преп. Амфілохія Почаївського, м. Мостиська	УПЦ МП
66	Перемишлянський	джерело	Джерело Унівської Лаври	УГКЦ
67	Перемишлянський	джерело	с. Тучне	УГКЦ
68	Перемишлянський	ікона	Унівська ікона Пресвятої Богородиці, с. Унів	УГКЦ
69	Перемишлянський	ікона	Тучнянська чудотворна ікона Пресвятої Богородиці, с. Тучне	УГКЦ
70	Пустомитівський	джерело	с. Раковець	УГКЦ
71	Пустомитівський	мощі	хр. Успіння Пресвятої Богородиці, с. Чишки	УПЦ КП
72	Радехівський	ікона	Нестаничівська ікона Пресвятої Богородиці (с. Нестаничі)	УГКЦ

1	2	3	4	5
73	Радехівський	ікона	ікона Серця Христового (с. Криве)	УГКЦ
74	Радехівський	мощі	Свято-Покровська церква (м. Радехів)	УГКЦ
75	Самбір	ікона	Самбірська ікона Пресвятої Богородиці	УГКЦ
76	Самбір	мощі	церква Різдва Пречистої Діви Марії	УГКЦ
77	Самбір	мощі	Хр. Володимира, митрополита Київського і Галицького	УПЦ МП
78	Самбірський	ікона	Ікона Матері Божої Рудківської, м. Рудки	УГКЦ
79	Самбірський	ікона	Рудківська Божа Матір, м. Рудки	РКЦ
80	Самбірський	ікона	ікона Буської Божої Матері, с. Лановичі	РКЦ
81	Сколівський	джерело	с. Урич	УГКЦ
82	Сколівський	джерело	с. Межиброди	УГКЦ
83	Сокальський	ікона	Городилівська ікона Пресвятої Богородиці (с. Ульвівок)	УГКЦ
84	Сокальський	ікона	Тартаківська ікона Пресвятої Богородиці (с. Тартаків)	УГКЦ
85	Сокальський	ікона	Сокальська ікона Пресвятої Богородиці "Потішення" (м. Сокаль)	УГКЦ
86	Сокальський	ікона	ікона Серця Христового (с. Жужеляни)	УГКЦ
87	Сокальський	мощі	церква Воскресіння Христового	УГКЦ
88	Старосамбірський	ікона	Пацлавська Богородиця, с. Губичі	УГКЦ
89	Старосамбірський	джерело	с. Биличі	УГКЦ
90	Стрий	ікона	Стрийська (Ліська) ікона Пресвятої Богородиці	УГКЦ
91	Стрий	мощі	Собор Успіння Пресвятої Богородиці	УГКЦ
92	Стрийський	ікона	Володовголуцька ікона Пресвятої Богородиці, с. Воля Довголуцька	УГКЦ
93	Стрийський	мощі	Свято-Покровська церква, с. Баня Лисовицька	УПЦ МП
94	Трускавець	мощі	ц. св. прор. Іллі	УПЦ МП
95	Турківський	мощі	Свято-Михайлівська церква, с. Шандровець	УПЦ МП
96	Турківський	мощі	ц. св. Миколая, м. Турка	УПЦ МП
97	Червоноград	ікона	Кристинопільська ікона Божої Матері (м. Червоноград)	УГКЦ
98	Червоноград	мощі	Свято-Покровська церква	УПЦ МП
99	Яворівський	джерело	Біля Бука, с. Вербляни	УГКЦ
100	Яворівський	джерело	Джерело Матері Божої Лісковецької, с. Лісок Чернилявський	УГКЦ
101	Яворівський	джерело	Джерело-колодязь на Страдецькій горі, с. Страдч	УГКЦ
102	Яворівський	ікона	Лісківська ікона Пресвятої Богородиці (м. Яворів)	УГКЦ
103	Яворівський	ікона	Лісківська ікона Пресвятої Богородиці (копія), с. Лісок Чернилявський	УГКЦ
104	Яворівський	ікона	Успіння Пресвятої Богородиці, с. Страдч	УГКЦ
105	Яворівський	ікона	Матері Божої Нерушимої Стіни, с. Страдч	УГКЦ

Закінчення додатка В.1

1	2	3	4	5
106	Яворівський	моці	Церква Успіння Пресвятої Богородиці, с. Страдч	УГКЦ

Додаток В.2

Кількість сакральних об'єктів та їхня бальна оцінка у розрізі районів та міст обласного значення

Район/місто	К-сть сакральних об'єктів			К-сть балів			Сума балів	Всього об'єктів	Середній бал
	Ікони	Моці	Джерела	Ікони	Моці	Джерела			
Борислав	–	2	–	–	57	–	57	2	28,50
Бродівський	4	1	–	81	25	–	106	5	21,20
Буський	–	–	1	–	–	12	12	1	12,00
Городоцький	–	1	–	–	26	–	26	1	26,00
Дрогобицький	1	–	1	18	–	23	41	2	20,50
Дрогобич	1	2	–	25	52	–	77	3	25,67
Жидачівський	5	1	1	97	25	19	141	7	20,14
Жовківський	4	5	3	93	116	64	273	12	22,75
Золочівський	4	–	2	83	–	29	112	6	18,67
Кам'янка-Бузький	1	–	–	26	–	–	26	1	26,00
Львів	7	11	–	188	311	–	499	18	27,72
Миколаївський	2	–	–	36	–	–	36	2	18,00
Моршин	–	–	1	–	–	22	22	1	22,00
Мостиський	2	1	1	42	24	12	78	4	19,50
Перемишлянський	2	–	2	43	–	49	92	4	23,00
Пустомитівський	–	1	1	–	15	21	36	2	18,00
Радехівський	2	1	–	28	26	–	54	3	18,00
Самбір	1	2	–	30	57	–	87	3	29,00
Самбірський	3	–	–	63	–	–	63	3	21,00
Сколівський	–	–	2	–	–	28	28	2	14,00
Сокальський	3	1	–	64	13	–	77	4	19,25
Старосамбірський	1	–	1	13	–	17	30	2	15,00
Стрий	1	1	–	28	26	–	54	2	27,00
Стрийський	1	–	1	13	–	17	30	2	15,00
Стрийський	1	1	–	13	17	–	30	2	15,00
Трускавець	–	1	–	–	23	–	23	1	23,00
Турківський	–	2	–	–	37	–	37	2	18,50
Червоноград	1	1	–	27	27	–	54	2	27,00
Яворівський	3	1	3	79	28	69	176	7	25,14

Додаток В.3

Проці до чудотворних ікон

№ з/п	Ікона	Конфесія	Дата відпусту/проці
1	2	3	4
1	Бориницька (с. Бориничі, Жидачівський р-н)	УГКЦ	Благовіщення, Різдво, Успіння Пресвятої Богородиці

Закінчення додатка В.3

1	2	3	4
2	Вербицька (с. Вербиця, Жидачівський р-н)	УГКЦ	15.07.
3	Дроговизька (с. Дроговиж, Миколаївський р-н)	УГКЦ	28.08.
4	Кам'янка-Бузька (м. Кам'янка-Бузька)	УГКЦ	Різдво Пресвятої Богородиці
5	Самбірська (м. Самбір)	УГКЦ	Різдво Пресвятої Богородиці
6	Стрийська (Ліська) (м. Стрий)	УГКЦ	Положення ризи Пресвятої Богородиці
7	Унівська (с. Унів, Перемишлянський р-н)	УГКЦ	Третя неділя травня
8	Тартаківська (с. Тартаків, Сокальський р-н)	УГКЦ	Різдво Пресвятої Богородиці
9	Теребовлянська (м. Львів)	УГКЦ	14.10.
10	Розп'ятого Спасителя (сmt. Глиняни, Золочівський р-н)	УГКЦ	Воздвиження Чесного Хреста
11	Матері Божої Нерушимої Стіни (с. Страдч, Яворівський р-н)	УГКЦ	цілорічно
12	Успіння Пресвятої Богородиці (с. Страдч, Яворівський р-н)	УГКЦ	цілорічно
13	Корсівська (с. Корсів, Бродівський р-н)	УГКЦ	14.10.
14	Кохавинська (копія) (сmt. Гніздичів, Жидачівський р-н)	УГКЦ	14.10.
15	Крехівська (Верхратська) (с. Крехів, Жовківський р-н)	УГКЦ	17-18.05.
16	Лісківська (копія) (с. Лісок Чернилявський, Яворівський р-н)	УГКЦ	Положення пояса Пречистої богородиці
17	Лісківська (м. Яворів, Яворівський р-н)	УГКЦ	Благовіщення Пречистої Діви Марії
18	Махнівська (с. Махнівці, Золочівський р-н)	УГКЦ	Благовіщення
19	Підгорецька (с. Підгірці, Бродівський р-н)	УГКЦ	Благовіщення
20	Буська Божа Матір (с. Лановичі, Самбірський р-н)	РКЦ	15.07.
21	Христа Розп'ятого (с. Берездівці, Миколаївський р-н)	РКЦ	03.05., 14.09.
22	Матір Божа Фатімська (с. Крисовичі, Мостиський р-н)	РКЦ	13.07.
23	Матір Божа Неустанна Поміч (м. Мостиська)	РКЦ	13.07.
24	Жидачівська Оранта (м. Жидачів, Жидачівський р-н)	УГКЦ	Неділя всіх святих
25	Матір Божа Рудківська (м. Рудки, Самбірський р-н)	УГКЦ	І-ша неділя травня
26	Ікона Серця Христового (с. Криве, Радеківський р-н)	УГКЦ	07.07., 21.09.
27	Серця Христового (с. Боянець, Жовківський р-н)	УГКЦ	ІІІ-тя п'ятниця Зіслання Святого Духа

Чудотворні ікони у Львівській області

№	Чудотворна ікона	Конфесія/релігійно-адміністративна одиниця	Перша згадка/перше чудо	Дата відпусту (проці)
1	2	3	4	5
1	Борусівська ікона Пресвятої Богородиці ц. Різдва Пресвятої Богородиці с. Борусів, Жидачівський р-н	УГКЦ/ Стрийська єпархія	поч. XVII ст.	–
2	Бориницька “Кернична” ікона Пресвятої Богородиці капл. Пресвятої Богородиці с. Бориничі, Жидачівський р-н	УГКЦ/ Стрийська єпархія	1412 р.	Благовіщення, Успіння та Різдво Богородиці
3	Вербицька ікона Пресвятої Богородиці хр. св. Архистратига Михаїла с. Вербиця, Жидачівський р-н	УГКЦ/ Стрийська єпархія	сер. XIX ст.	15 липня
4	Волевогзуцька ікона Пресвятої Богородиці ц. Різдва Богородиці с. Воля Довголуцька, Стрийський р-н	УГКЦ/ Стрийська єпархія	XVIII ст.	–
5	Городилівська ікона Пресвятої Богородиці ц. Успіння Пресвятої Богородиці с. Ульвівок, Сокальський р-н	УГКЦ/ Сокальсько-Жовківська єпархія	XVI ст.	–
6	Голубицька ікона Богородиці мон. Вознесіння Господнього м. Золочів	УГКЦ/ Львівська архієпархія	1724 р.	–
7	Грушівська ікона Пресвятої Богородиці ц. Пресвятої Трійці с. Грушів, Дрогобицький р-н	УГКЦ/ Самбірсько-Дрогобицька єпархія	1855 р.	–
8	Деревнянська чудотворна ікона Божої Матері хр. св. Андрія м. Львів	УГКЦ/ Львівська архієпархія	1786 р.	–
9	Дроговизька чудотворна ікона Пресвятої Богородиці храм Покрови Пресвятої Богородиці с. Дроговиж Миколаївський р-н	УГКЦ/ Стрийська єпархія	XV–XVI ст.	Успіння пресвятої Богородиці
10	Камянко-Бузька чудотворна ікона Пресвятої Богородиці (КОПІЯ) ц. Преображення Господнього м. Камянка-Бузька	УГКЦ/ Сокальсько-Жовківська єпархія	1605 р.	Різдво Пресвятої Богородиці

1	2	3	4	5
11	Корсівська чудотворна ікона Пресвятої Богородиці ц. ап. і єв. Луки с. Корсів, Бродівський район	УГКЦ/ Сокальсько-Жовківська єпархія	1851 р.	14.10.
12	Кристинопільська чудотворна ікона мон. св. Юрія м. Червоноград (Сокальський р-н)	УГКЦ/ Сокальсько-Жовківська єпархія	XVIII ст.	–
13	Кохавинська ікона Богородиці Одигітрія (КОПІЯ) мон. св. Герарда смт. Гніздичів, Жидачівський р-н	УГКЦ/ Стрийська єпархія	1650 р.	14.10.
14	Крехівська (Верхратська) ікона Пресвятої Богородиці мон. св. Миколая с. Крехів, Жовківський р-н	УГКЦ/ Сокальсько-Жовківська єпархія	XVII ст.	17-18.05.
15	Лісківська ікона Пресвятої Богородиці (копія) ц. Положення чесного пояса пресв. Богородиці с. Лісок Чернилявський, Яворівський р-н	УГКЦ/ Львівська архієпархія	XVI ст.	положення Пояса Богородиці
16	Лісківська ікона Пресвятої Богородиці ц. св. Юрія Переможця, м. Яворів	УГКЦ/ Львівська архієпархія	XVII- XVIII ст.	Благовіщення Пречистої Діви Марії
17	Махнівська ікона Пресвятої Богородиці ц. св. безср. Козьми і Дем'яна с. Махнівці, Золочівський р-н	УГКЦ/ Львівська архієпархія	XVII- XVIII ст.	Благовіщення Пречистої Діви Марії
18	Маркопільська ікона Пресвятої Богородиці ц. Вознесіння Господа Нашого Ісуса с. Маркопіль, Бродівський р-н	УГКЦ/ Сокальсько-Жовківська єпархія	1749 р.	–
19	Нестаничівська ікона Пресвятої Богородиці ц. Різдва Пресвятої Богородиці с. Нестаничі Радехівський р-н	УГКЦ/ Сокальсько-Жовківська єпархія	XVII ст.	–
20	Підкамінська ікона Пресвятої Богородиці мон. Походження древа Хреста Господнього смт. Підкамінь Бродівський р-н	УГКЦ/ Сокальсько-Жовківська єпархія	XVII ст.	–
21	Підгорецька ікона Божої Матері мон. Благовіщення Пречистої Діви Марії с. Підгірці, Бродівський р-н	УГКЦ/ Сокальсько-Жовківська єпархія	1669 р.	Благовіщення

1	2	3	4	5
22	Поморянська ікона Пресвятої Богородиці ц. Пресвятої Богородиці смт. Поморяни, Золочівський р-н	УГКЦ/ Львівська архиепархія	1658 р.	–
23	Самбірська ікона Пресвятої Богородиці ц. Різдва Пресвятої Богородиці м. Самбір	УГКЦ/ Самбірсько- Дрогобицька епархія	XII ст.	Різдво Богородиці
24	Стрийська (Ліська) ікона каф. соб. Успіння Пресвятої Богородиці м. Стрий	УГКЦ/ Стрийська епархія	1750 р.	Положенн я ризи Пресвятої Богородиці
25	Сокальська ікона Пресвятої Богородиці Каф. соб. св. ап. Петра і Павла м. Сокаль	УГКЦ/ Сокальсько- Жовківська епархія	XIV ст.	
26	Унівська ікона Богородиці Святоуспенська Унівська Лавра с. Унів, Перемишлянський р-н	УГКЦ/ Стрийська епархія	XV-XVI ст.	Третя неділя травня
27	Тартаківська ікона Пресвятої Богородиці ц. Різдва Пресвятої Богородиці с. Тартаків, Сокальський р-н	УГКЦ/ Сокальсько- Жовківська епархія	1777 р.	Різдво Пресвятої Богородиці
28	Теребовлянська ікона Божої Матері архикатедральний соб. св. Юра м. Львів	УГКЦ/ Львівська архиепархія	1663 р.	14.10.
29	Туринківська ікона Христа спасителя ц. св. влм. Параскеви с. Туринка, Жовківський р-н	УГКЦ/ Сокальсько- Жовківська епархія	1776 р.	
30	Тучнянська ікона Пресвятої Богородиці ц. Благовіщення Пречистої Діви Марії с. Тучне, Перемишлянський р-н	УГКЦ/ Стрийська епархія	XVII ст.	
31	ікона Розп'ятого Спасителя ц. Успіння Пресвятої Богородиці смт. Глиняни Золочівський р-н	УГКЦ/ Львівська архиепархія	1648 р.	Воздвижен ня Чесного Хреста
32	ікона Матері Божої Нерушимої стіни ц. Успіння Пресвятої Богородиці с. Страдч Яворівський р-н	УГКЦ/ Львівська архиепархія		цілорічно
33	ікона Успіння Пресвятої Богородиці ц. Успіння Пресвятої Богородиці с. Страдч, Яворівський р-н	УГКЦ/ Львівська архиепархія	XVIII ст.	цілорічно

1	2	3	4	5
34	образ Серця Христового ц. св. архистратига Михаїла с. Боянець, Жовківський р-н	УГКЦ/ Сокальсько- Жовківська єпархія		ІІІ-тя п'ятниця Зіслання Св. Духа
35	ікона Серця Христового ц. Різдва Івана Хрестителя с. Криве, Радехівський р-н	УГКЦ/ Сокальсько- Жовківська єпархія	XVII ст.	07.07. 21.09.
36	ікона Матері Божої Рудківської "Одигітрія" хр. Каплиця Злагоди м. Рудки, Самбірський р-н	УГКЦ/ Самбірсько- Дрогобицька єпархія	1612 р.	І-ша неділя липня
37	Чудотворна ікона Пацлавської Богородиці (копія) ц. Святого Духа с. Губичі, Старосамбірський р-н	УГКЦ/ Самбірсько- Дрогобицька єпархія	1409 р.	
38	ікона "Жидачівська Оранта" ц. Воскресіння Христового м. Жидачів	УГКЦ/ Стрийська єпархія	1406 р.	Неділя всіх святих
39	образ св. Миколая Мирликійського мон. Св. Миколая с. Крехів, Жовківський р-н	УГКЦ/ Сокальсько- Жовківська єпархія	XVII ст.	
40	ікона Матері Божої Неустанної Допомоги хр. св. Катерини м. Мостиська	РКЦ/Львівська архидієцезія	1883 р.	13.07.
41	ікона Матері Божої Фатімської костел Матері Божої Фатімської с. Крисовичі, Мостиський р-н	РКЦ/Львівська архидієцезія	1780 р.	13.07.
42	образ Христа Розп'ятого костел Воздвиження Святого Хреста с. Берездівці, Миколаївський р-н	РКЦ/Львівська архидієцезія	1746 р.	03.05. 14.09.
43	ікона Буської Божої Матері костел св. Миколая с. Лановичі, Самбірський р-н	РКЦ/Львівська архидієцезія	1661 р.	15.07.
44	образ Рудківської Божої Матері костел св. Миколая м. Рудки, Самбірський р-н	РКЦ/Львівська архидієцезія		
45	ікона Божої Матері "Годувальниця" Кафедральний собор Покрову Пресвятої Богородиці м. Львів	УПЦ КП/ Львівсько- Сокальська єпархія		

1	2	4	5	6
46	ікона Львівської Богородиці “Одигитрія” Кафедральний собор Покрову Пресвятої Богородиці м. Львів	УПЦ КП/ Львівсько- Сокальська єпархія		
47	ікона Серця Христового ц. св. архистратига Михаїла с. Жужеляни, Сокальський р-н	УГКЦ/ Сокальсько- Жовківська єпархія	1900 р.	
48	ікона блаженних дрогобицьких мучеників кафедральний собор Пресвятої Трійці м. Дрогобич	УГКЦ/Самбірсько- Дрогобицька єпархія	XIX-XX ст.	
49	Кохавинська ікона Божої Матері (оригінал) Храм Параскеви П'ятниці, м. Львів	УПЦ КП/Львівсько- Сокальська єпархія	1650 р.	
50	Чудотворна ікона Пресвятої Богородиці “Всецариця” Храм Різдва Пресвятої Богородиці, м. Львів	УПЦ КП/Львівсько- Сокальська єпархія		
51	Тихвинська Львівська сльозоточива ікона Богородиці, Храм Георгія Переможця м. Львів	УП МП/Львівська єпархія МП		

Показники і критерії оцінки об'єктів, де зберігаються чудотворні ікони

Критерії оцінки	Показники оцінювання		
	3 бали	2 бали	1 бал
1	2	3	4
Територіальне розміщення			
Розташування	В межах великого міста або поблизу великих магістралей	Поза межами міста поблизу транспортних магістралей	Поза межами міста, віддалений від транспортних магістралей
Транспортна доступність	Безпосередньо поблизу дороги з твердим покриттям, на відстані до 3 км від основних автомагістралей та залізничних станцій	Безпосередньо поблизу дороги з твердим покриттям, на відстані 10–15 км від основних автомагістралей та залізниці	На відстані >15 км від доріг з твердим покриттям і 15–20 км від автомагістралей та залізниці
Відстань від великих туристичних центрів	Відстань до 10 км	Відстань від 11 до 19 км	Понад 20 км
Якісна характеристика об'єкта			

1	2	3	4
Значення об'єкта	Міжнародне або загальнодержавне (регулярне відвідання об'єкта)	Регіональне (відвідується жителями регіону, області)	Локальне (відвідується жителями міста або іншого населеного пункту)
Період виникнення (перша згадка, народний переказ, перше чудодійне дійство)	XII–XV ст.	XV–XVIII ст.	XVIII–XX ст.
Сакральна цінність	Наявність інших сакральних ресурсів (мошей та джерел)	Історико-культурна значимість	Сакральномистецька значимість
Екстер'єр об'єкта у якому зберігається ікона	Насичений екстер'єр, відповідає вимогами даної конфесії (підприємства, що спеціалізуються на паломницькій діяльності, дотичні підприємства, та об'єкти релігійно-туристичного значення)	Достатня ступінь насиченості екстер'єру	Бідний екстер'єр (поодинокі об'єкти релігійно-туристичного значення)
Інтер'єр об'єкта у якому зберігається ікона	Насичений інтер'єр, відповідає вимогами даної конфесії	Достатня ступінь насиченості інтер'єру	Бідний інтер'єр
Можливість використання			
Наявність інфраструктури	Є можливість організації харчування і проживання, надання послуг екскурсовода, придбання сувенірів тощо	Є окремі елементи інфраструктури за межами об'єкту (в населеному пункті)	Інфраструктура відсутня (нерозвинена)
Інформаційне забезпечення	Представлений у більшості туристичних і релігійних картах та путівниках у даного регіону а також на інформаційних щитах та вказівниках	Відображений на деяких туристичних картах, є маркування маршруту	Не позначено на картах

Бальна оцінка сакральних об'єктів, де зберігаються чудотворні ікони

Критерії оцінки/об'єкт	Розташування (1-3 бали)	Транспортна доступність (1-3 бали)	Відстань від великих туристичних центрів (1-3 бали)	Значення об'єкта (1-3 бали)	Період виникнення (перша згадка, чудо) (1-3 бали)	Сакральна значимість (1-3 бали)	Екстер'єр об'єкта у якому зберігається ікона (1-3 бали)	Інтер'єр об'єкта у якому зберігається ікона (1-3 бали)	Наявність інфраструктури (1-3 бали)	Інформаційне забезпечення (1-3 бали)	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Самбірська (Самбір, УГКЦ)	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30
Унівська (Перемишлянський, УГКЦ)	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	29
Теребовлянська (Львів, УГКЦ)	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	29
Деревнянська (Львів, УГКЦ)	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	28
Крехівська (Верхратська) (Жовківський р-н, УГКЦ)	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3	28
Підкамінська (Бродівський р-н, УГКЦ)	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	28
Кохавинська (оригінал) (Львів, УПЦ КП)	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	28
“Всецариця” (Львів, УПЦ КП)	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	28
Підгорецька (Бродівський р-н, УГКЦ)	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	28
Стрийська (Ліська) (Стрий, УГКЦ)	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	28
Сокальська (Сокальський р-н, УГКЦ)	3	3	3	2	3	2	3	3	3	3	28
“Жидачівська Оранта” (Жидачівський р-н, УГКЦ)	3	3	3	2	3	2	3	3	3	3	28
образ св. Миколая Мирлікійського (Жовківський р-н, УГКЦ)	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3	28
Голубицька (Золочівський р-н, УГКЦ)	3	3	3	2	2	2	3	3	3	3	27
Кристинопільська (Червоноград, УГКЦ)	3	3	3	2	2	2	3	3	3	3	27

Закінчення додатка В.6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Туринківська (Жовківський р-н, УГКЦ)	2	3	3	2	2	2	1	1	1	2	19
Грушівська (Дрогобицький р-н, УГКЦ)	2	2	2	2	1	3	1	1	2	2	18
ікона Серця Христового (Радехівський р-н, УГКЦ)	2	2	3	2	1	2	1	1	2	2	18
образ Христа Розп'ятого (Миколаївський р-н, РКЦ)	2	2	3	2	1	2	1	1	2	2	18
Городилівська (Сокальський р-н, УГКЦ)	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	17
Вербицька (Жидачівський р-н, УГКЦ)	2	2	2	2	1	2	1	1	1	2	16
Нестаничівська (Радехівський р-н, УГКЦ)	2	2	1	2	2	2	1	1	1	1	15
Борусівська (Жидачівський р-н, УГКЦ)	1	1	1	2	2	2	1	1	1	2	14
Бориницька "кернична" (Жидачівський р-н, УГКЦ)	1	1	1	2	1	3	1	1	1	2	14
Тучнянська (Перемишлянський р-н, УГКЦ)	1	1	1	2	2	2	1	1	1	2	14
Волевогдолуцька (Стрийський р-н, УГКЦ)	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	13
Корсівська (Бродівський р-н, УГКЦ)	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	13
образ Серця Христового (Жовківський р-н, УГКЦ)	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	13
Пацлавська Богородиця (Старосамбірський р-н, УГКЦ)	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	13
Буська Божа Матір (Самбірський р-н, РКЦ)	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	13
ікона Серця Христового (Жовківський р-н, УГКЦ)	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	13
Махнівська (Золочівський р-н, УГКЦ)	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	12
Маркопільська (Бродівський р-н, УГКЦ)	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	12

Канонізація святих залежно від виду їхнього християнського подвигу за життя

Назва лику	Критерії включення
1	2
Апостол	Посланець; у Новому Завіті – дванадцять найближчих послідовників, учнів Ісуса Христа; У ранньому християнстві термін означав мандрівних проповідників християнства
Безсрібник	Людина, яка прославилася своєю безкорисністю, відмовою від багатства, щедрістю заради християнської віри; Часто до безсрібників зараховують святих, які мали дар зцілення і не брали плати за свою допомогу
Благовірний	Монархи чи інші можновладці, які при житті займалися зміцненням церкви та віри, вели благочестивий спосіб життя, але не зараховані до лику мучеників та страсотерпців; Початково цей лик святості виник у Константинопольській церкві у період Вселенських соборів та використовувався виключно при канонізації візантійських імператорів та їхніх дружин, згодом його почали використовувати в інших церквах
Блаженний	Дуже щасливий, пройнятий щастям, радістю; у християнстві – зарахований до лику святих; Синонімічне іменування юродивих на Русі, а також установлене іменування деяких неюродивих святих
Великомученик	Мученик знатного походження, який прийняв мученицьку смерть за Христа та віру
Мученик	Людина, яка прийняла смерть за віру
Праведник	У православ'ї – святий, який уславився благочестивими діяннями у звичайних життєвих умовах, а не в монастирі
Праотець	Лик старозавітних святих, яких вшановує християнська церква як виконавців волі Божої у старозавітну епоху. Праотцями перш, за все, є старозавітні патріархи. Церква шанує десять патріархів, які жили до Великого потопу
Преподобний	Монах або черниця, прославлені за подвижницьке життя в монастирі чи усамітненні
Преподобномученик	Монах або черниця, які загинули мученицькою смертю
Пророк	Особа, яка повідомляла народу волю Бога та проповідувала на території тогочасних Ізраїлю та Юдеї; Вшановують 18 старозавітних пророків й одного новозавітного – Івана Хрестителя, який є останнім святим, шанованим у цьому лику святості
Рівноапостольний	Особа, яка прославилася проповіддю Євангелії та наверненням народів до християнства
Святитель	Архієрей, який прославився праведним життям і пастирською діяльністю
Священномученик	Священник, який прийняв за християнську віру мученицьку смерть
Сповідник	Особа, яка відкрито сповідувала віру в часи гоніння на християн. На відміну від мучеників, сповідники після перенесених мук залишалися живими

1	2
Страстотерпець	Особа, яка прийняла мученицьку смерть не за віру, можливо, навіть від єдиновірців. У пошані – особливий характер їхнього подвигу – незлобленість і несупротив ворогам
Чудотворець	Святий, який прославився даром чудотворення і заступництва у відповідь на молитви до нього
Юродивий	Подвижник, який добровільно взяв на себе образ психічнохворого; Таким особам притаманний аскетичний образ життя, викриття людських пороків

Сакральні місця із часточками мощів святих і блаженних

№	Місце розташування/ Сакральний об'єкт	Мощі блаженних і святих	Конфесія/ Ієрархічна структура
1	2	3	4
1	с. Баня Лисовицька, Стрийський р-н Свято-Покровська церква	преп. Олексій Карпаторуський	УПЦ МП/ Львівська єпархія
2	м. Борислав Дрогобицький р-н ц. Святої Анни	мощі апостолів і святих, які були очевидцями земного життя Ісуса Христа.	УГКЦ/ Самбірсько- Дрогобицька єпархія
3	м. Борислав Дрогобицький р-н Свято-Покровська церква	преп. Амфілохій Почаївський преп. Кукша Одеський	УПЦ МП/ Львівська єпархія
4	м. Броди Бродівський район	свмч. Володимир, митрополит Київський і Галицький преп. Лаврентій Чернігівський св. Феодосій Чернігівський Преп. Феофіла Київського	УПЦ МП/ Львівська єпархія
5	м. Дрогобич Дрогобицький р-н соб. Пресвятої Трійці	новомученик Йосафата (Коциловський) блаж. Омелян Ковч	УГКЦ/ Самбірсько- Дрогобицька єпархія
6	м. Дрогобич Дрогобицький р-н церква преп. Іова Почаївського	частинка Чесного і Животворящого Хреста Господнього свят. Тихон Московський Феодосій Чернігівський преп. Лаврентій Чернігівський	УПЦ МП/ Львівська єпархія
7	м. Городок Городоцький р-н хр. Благовіщення	блаж. Петро Вергун	УГКЦ/ Стрийська єпархія
8	м. Жовква Жовківський р-н мон. Різдва Христового	св. муч. Партеній	УГКЦ/ Сокальсько- Жовківська єпархія

1	2	3	4
9	м. Жовква Жовківський р-н ц. свв. ап. Петра і Павла	св. муч. Партеній преп. Іов Почаївський преп. Амфілохій Почаївський св. первомуч. і архідияк. Стефан	УПЦ МП/ Львівська єпархія
10	с. Жужеляни Сокальський р-н ц. Христового Воскресіння	блаж. Йосафати Гордашевської	УГКЦ/ Сокальсько- Жовківська єпархія
11	м. Львів Свято-Преображенський жіночий монастир	преп. Іов Почаївський Олександра, Марфа та Єлена Дівєєвські блаж. Параскева, Пелагія і Марія Дівєєвські у мощовику зберігаються часточки свят. Луки Войно-Ясенецького, преп. Серафима Саровського, преп. Амфілохія Почаївського	УПЦ МП/ Львівська єпархія
12	м. Львів Свято-Троїцька церква	преп. Кукша Одеський преп. Іона Київський	УПЦ МП/ Львівська єпархія
13	м. Львів/ Церква Різдва Пресвятої Богородиці	свмч. Григорій Лакота	УГКЦ/ Львівська архиепархія
14	м. Львів ц. св. вмч. Георгія Побідоносця	Часточка Чесного і Животворящого Хреста Господнього вмц. Варвара, ап. Андрій Первозванний, преп. Марія Магдалина, преп. Йов Почаївський, св. Лука Войно-Ясенецький, преп. Кукша Одеський, прмц. Елисаветій, св. Інокентій Московський, преп. Олексій Товт, св. Лаврентій Туровський, св. Митрофан Воронізький, преп. Іоан Германський, част. ризи прав. Іоана Крондштадтського; У мощовику зберігаються часточки мощів преп. Лаврентія Чернігівського, преп. Кукші Одеського, блаж. кн. Константина і чад його, преп. Ніла Столбенського, свят. Філарета Московського, муч. Хозевитських, свят. Митрофана Воронежського, свят. Феодосія Чернігівського, ап. Фоми, первомуч. архид. Стефана, свят. Іосафа Белгородського, свят. Інокентія Московського, свят. Інокентія Іркутського, мч. Христофора, преп. Петра і Февронії Муромських	УПЦ МП/ Львівська єпархія
15	м. Львів каплиця Блаженних преподобномучениць Олімпії та Лаврентії	ікона і мощі преподобномучениць Олімпії та Лаврентії	УГКЦ/ Львівська архиепархія

1	2	3	4
16	м. Львів музей блаж. свмч. Василя Величковського	ікона і мощі блаженного свмч. Василя Величковського	УГКЦ/ Львівська архиепархія
17	м. Львів ц. свмч. Йосафата	блаж. Миколай (Чарнецького)	УГКЦ/ Львівська архиепархія
18	м. Львів архикафедральний собор св. Юра	Крипта усипальниця ієрархів УГКЦ, та мощі святого великомученика Пантелеймона	УГКЦ/ Львівська архиепархія
19	м. Мостиська Мостиський р-н ц. преп. Амфілохія Почаївського	мощівник з частками мощів преп. Іова і Амфілохія Почаївських	УПЦ МП/ Львівська єпархія
20	м. Рава-Руська Жовківський р-н Свято-Троїцька церква	блаж. Матрона Московська, преп. Герасим Йорданський, нев. свящмч. з монастиря на землі Чернечника, свят. Лука Войно- Ясенецького, преп. Никита Стовпник, свят. Климент, преп. Кукша Одеський, кн. Олег Брянський, свят. Тихон, преп. Олександра і Марфа Дівеевські, преп. Сергій Радонезький, вмч. Георгій Побідоносець, свят. Філарет Московський, преп. Іона Київський, свят. Інокентій Московський, свят. Ігнатій Ростовський, преп. Климент Київський, прав. Іоан Одеський, преп. Олексій Карпаторуський, преп. Максим Грек, преп. Гавриїл Седмиозерський, преп. Петро і Февронія Муромські, свящмч. Харлампій, преп. Макарій Калязинський, 40 муч. Севастійських, преп. Лонгін Києво- Печерський, преп. Мойсей Угрин, преп. Серафим Глинський, преп. Анатолій Оптинський, преп. Іова Анзерський, преп. Іоан затворник Слов'яноруський	УПЦ МП/ Львівська єпархія
21	м. Радехів Радехівський р-н Свято-Покровська церква	мощовик з часткою мощів 33 мучеників палестинських	УПЦ МП/ Львівська єпархія
22	м. Самбір Самбірський р-н ц. Різдва Пречистої Діви Марії	св. Валентин	УГКЦ/ Самбірсько- Дрогобицька єпархія
23	м. Самбір Самбірський р-н Свято-Успенська церква	св. Павло Тобольський, преп. св. Звіринецьких, преп. Олександра і Марфа Дівеевські, преп. Нікон Сухий, свящ. Володимир, митрополит Київський і Галицький	УПЦ МП/ Львівська єпархія

1	2	3	4
24	с. Сопошин Жовківський р-н ц. Всіх святих	св. Лука Войно-Ясенецький	УПЦ МП/ Львівська єпархія
25	с. Синьковичі Жовківський р-н хр. Успіння Пресвятої Богородиці	св. Іван Павло II	УГКЦ/ Сокальсько- Жовківська єпархія
26	с. Страдч Яворівський р-н ц. Успіння Пресвятої Богородиці	о. Микола Конрад дяк Володимир Прийма	УГКЦ/ Львівська архиепархія
27	м. Стрий Стрийський р-н Кафедральний собор Успіння Пресвятої Богородиці	блаж. свмч. Петро Вергун	УГКЦ/ Стрийська єпархія
28	м. Трускавець Дрогобицький р-н ц. св. прор. Іллі	преп. Олександра і Марфа Дівеєвські	УПЦ МП/ Львівська єпархія
29	м. Турка Турківський р-н ц. свят. Миколая	рівноап. кн. Володимир Великий, свят. Димитрій Ростовський, свят. Феодосій Чернігівський, преп. Лаврентій Чернігівський, преп. Іоан Корнянський, преп. Миколай Іскровкорський, муч. Феодор Тирон	УПЦ МП/ Львівська єпархія
30	м. Ходорів Жидачівський р-н ц. Святих Косми і Дем'яна	блаж. муч. Тарсикія	УГКЦ/ Стрийська єпархія
31	м. Червоноград Сокальський р-н Свято-Покровська церква	преп. Йов Почаївський преп. Амфілохій Почаївський	УПЦ МП/ Львівська єпархія
32	с. Чишки Пустомитівський р-н хр. Успіння Пресвятої Богородиці	преп. о. Меркурій, ігумен Бригинський Димитрій Мироточивий Спиридон Тримифунтський	УПЦ КП/ Львівсько- Сокальська єпархія
33	с. Шандровець Турківський р-н Свято-Михайлівська церква	преп. Іов Почаївський	УПЦ МП/ Львівська єпархія
34	Церква Різдва Пресвятої Богородиці м. Львів	Св. влкмч. Варвара Амфілохій Почаївський Іов Почаївський Св. Євлагій	УПЦ КП/ Львівсько- Сокальська єпархія
35	Церква св. Параскеви П'ятниці, м. Львів	Хрест-моштовик із часткою Чесного і Животворного Хреста Господнього Амфілохій Почаївський Спиридон Тримифунтський	УПЦ КП/ Львівсько- Сокальська єпархія

1	2	3	4
36	Кафедральний собор Покрови Пресвятої Богородиці, м. Львів	Макарій, митрополит Київський Св. влмч. Варвара Ікона Пресвятої Богородиці з мощами 4-х святих	УПЦ КП/ Львівсько- Сокальська єпархія

Показники і критерії оцінки сакральних об'єктів,
де зберігаються мощі святих і блаженних християнства

Критерії оцінки	Показники оцінювання		
	3 бали	2 бали	1 бал
1	2	3	4
Територіальне розміщення			
Розташування	В межах великого міста або поблизу великих магістралей	Поза межами міста поблизу транспортних магістралей	Поза межами міста, віддалений від транспортних магістралей
Транспортна доступність	Безпосередньо поблизу дороги з твердим покриттям, на відстані до 3 км від основних автомагістралей та залізничних станцій	Безпосередньо поблизу дороги з твердим покриттям, на відстані 10-15км від основних автомагістралей та залізниці	На відстані >15 км від доріг з твердим покриттям і 15-20 км від автомагістралей та залізниці
Відстань від великих туристичних центрів	Відстань до 10 км	Відстань від 11 до 19 км	Понад 20 км
Якісна характеристика об'єкта			
Значення ресурсу	Міжнародне або загальнодержавне (регулярне відвідання об'єкта)	Регіональне (відвідується жителями регіону, області)	Локальне (відвідується жителями міста або іншого населеного пункту)
Історична значимість	Мощі пов'язані із земним життям Ісуса Христа. Канонізовані і беатифіковані до 1596 р.	Мощі канонізовані і беатифіковані від 1596 р. до 1921 р.	Мощі канонізовані і беатифіковані від 1921 р. до 2012 р.
Сакральна цінність	Наявність інших сакральних ресурсів (ікон та джерел)	Історико-культурна значимість	Сакральномистецька значимість

1	2	3	4
Екстер'єр об'єкта у якому зберігаються моці	Насичений екстер'єр, відповідає вимогами конфесії (підприємства, що спеціалізуються на паломницькій діяльності, та об'єкти туристичного значення)	Достатня ступінь насиченості екстер'єру	Бідний екстер'єр (поодинокі об'єкти релігійно-туристичного значення)
Інтер'єр об'єкта у якому зберігаються моці	Насичений інтер'єр, відповідає вимогами даної конфесії	Достатня ступінь насиченості інтер'єру	Бідний інтер'єр
Конфесійна приналежність	Моці всіх конфесій	Моці православних і католицьких конфесій	Моці українських святих
Можливість використання			
Наявність інфраструктури	Є можливість організації харчування і проживання, надання послуг екскурсовода, придбання сувенірів тощо	Є окремі елементи інфраструктури за межами об'єкту (в населеному пункті)	Інфраструктура відсутня (нерозвинена)
Інформаційне забезпечення	Представлений у більшості туристичних і релігійних картах та путівниках у даного регіону а також на інформаційних щитах та вказівниках	Відображений на деяких туристичних картах, є маркування маршруту	Не позначено на картах

Показники і критерії оцінки сакральних об'єктів, де зберігаються мощі святих і блаженних християнства

Критерії оцінки/об'єкт	Показники і критерії оцінки сакральних об'єктів, де зберігаються мощі святих і блаженних християнства													Разом
	Розташування (1-3 бали)	Транспортна доступність (1-3 бали)	Відстань від великих туристичних центрів (1-3 бали)	Значення ресурсу (1-3 бали)	Історична значимість мощей (1-3 бали)	Сакральна значимість (1-3 бали)	Екстер'єр об'єкта у якому зберігаються мощі (1-3 бали)	Інтер'єр об'єкта у якому зберігаються мощі (1-3 бали)	Конфесійна належність (1-3 бали)	Наявність інфраструктури (1-3 бали)	Інформаційне забезпечення (1-3 бали)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
церква св. Анни м. Борислав (Дрогобицький р-н)	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	33		
Кафедральний храм Покрови Пресвятої Богородиці (Львів)	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	32		
Архикафедральний собор св. Юра (Львів)	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	32		
Храм Різдва Пресвятої Богородиці (Львів)	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	32		
Церква св. Параскеви П'ятниці (Львів)	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	2	31		
ц. Різдва Пречистої Діви Марії м. Самбір	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3	31		
ц. свв. апп. Петра і Павла м. Жовква (Жовківський р-н)	3	3	3	3	3	2	2	2	3	3	3	30		
мон. Різдва Христового м. Жовква (Жовківський р-н)	3	3	3	2	3	2	3	3	2	3	2	29		
ц. св. вмч. Георгія Побідоносця (Львів)	3	3	3	2	2	2	3	3	2	3	3	29		
Свято-Преображенський жін. мон. (Львів)	3	3	3	2	2	2	3	3	2	3	2	28		
ц. свщмч. Йосафата (Львів)	3	3	3	2	1	2	3	3	2	3	3	28		
ц. Успіння Пресвятої Богородиці с. Страдч (Яворівський р-н)	3	3	3	2	1	3	3	3	1	3	3	28		

Закінчення додатка В.10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ц. св. прор. Іллі м. Трукавець (Дрогобицький р-н)	3	3	3	1	1	2	2	1	1	3	3	23
ц. св. Миколая (м. Турка) Свято-Покровська церква с. Баян Лисовицька (Стрийський р-н)	3	3	3	1	1	2	1	2	2	2	2	22
ц. Всіх Святих с. Сопошин (Жовківський р-н)	2	2	2	1	1	2	2	1	2	1	1	17
хр. Успіння Пресвятої Богородиці с. Синьковичі (Жовківський р-н)	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	15
хр. Успіння Пресвятої Богородиці с. Чишки (Пустомитівський р-н)	2	2	1	1	1	2	1	2	1	1	1	15
Свято-Михайлівська церква с. Шандровець (Турківський р-н)	1	1	1	2	1	2	1	2	2	1	1	15
ц. Воскресіння Христового с. Жужеляни (Сокальський р-н)	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	13

Цілющі джерела у Львівській області

№	Джерело/місце розташування	Конфесія/Ієрархічна структура	Перша згадка/перше чудо	Відпуст/Проща
1	2	3	4	5
1	джерело Богородиці Люрдської з купіллю Святої Анни с. Крехів, Жовківський р-н	УГКЦ/ Сокальсько-Жовківська єпархія	XVI ст.	17-18.05.
2	“Зозулина криниця” с. Бориничі, Жидачівський р-н	УГКЦ/ Стрийська єпархія		19.08.
3	джерело “Маруся” с. Монастирок, Заглина Жовківський р-н	УГКЦ/ Сокальсько-Жовківська єпархія	XV- XVI ст.	13-14.09.
4	джерело у с. Тишковичі Мостиський р-н	УГКЦ/ Самбірсько- Дрогобицька єпархія		
5	джерело Унівської лаври с. Унів, Перемишлянський р-н	УГКЦ/ Стрийська єпархія	1724 р.	28.08.
6	джерело у с. Раковець, Пустомитівський район	УГКЦ/ Львівська архієпархія		14.08.
7	джерело в с. Биличі, Старосамбірський р-н	УГКЦ/ Самбірсько- Дрогобицька єпархія	1437 р.	14.10.
8	джерело Пресвятої Богородиці с. Межиброди, Сколівський р-н	УГКЦ/ Самбірсько- Дрогобицька єпархія		
9	джерело Матері Божої м. Моршин, Стрийський р-н	УГКЦ/ Стрийська єпархія	1878 р.	
10	Святе цілюще джерело “Біля Бука” с. Вербляни, Яворівський р-н	УГКЦ/ Львівська архієпархія		
11	джерело св. Онуфрія с. Лісок, Яворівський р-н	УГКЦ/ Львівська архієпархія	1872 р.	25.06.
12	джерело в с. Острівчик-Пильний, Буський р-н	УГКЦ/ Сокальсько-Жовківська єпархія		
13	джерело архистратига Михаїла, с. Старе Село, Жовківський р-н	УГКЦ/ Сокальсько-Жовківська єпархія		
14	джерело в с. Пługів Золочівський р-н	УГКЦ/ Львівська архієпархія		
15	джерело-колодязь на Страдецькій горі с. Страдч, Яворівський р-н	УГКЦ/ Львівська архієпархія	XII ст.	19.01.
16	джерело в с. Тучне Перемишлянський р-н	УГКЦ/ Львівська архієпархія	XVII ст.	
17	джерело в с. Грушів, Дрогобицький р-н	УГКЦ/ Самбірсько- Дрогобицька єпархія	1987 р.	07.07.

1	2	3	4	5
18	джерело в с. Урич, Сколівський р-н	УГКЦ/ Самбірсько- Дрогобицька єпархія		
19	джерело в с. Гавареччина Золочівський р-н	УГКЦ/ Львівська архієпархія		

Показники і критерії оцінки святих цілющих джерел на території Львівської області

Критерії оцінки	Показники оцінювання		
	3 бали	2 бали	1 бал
1	2	3	4
Територіальне розміщення			
Розташування	В межах великого міста або поблизу великих магістралей	Поза межами міста поблизу транспортних магістралей	Поза межами міста, віддалений від транспортних магістралей
Транспортна доступність	Безпосередньо поблизу дороги з твердим покриттям, на відстані до 3 км від основних автомагістралей та залізничних станцій	Безпосередньо поблизу дороги з твердим покриттям, на відстані 10-15км від основних автомагістралей та залізниці	На відстані >15 км від доріг з твердим покриттям і 15-20 км від автомагістралей та залізниці.
Відстань від великих туристичних центрів	Відстань до 10 км	Відстань від 11 до 19 км	Понад 20 км
Якісна характеристика об'єкта			
Значення ресурсу	Міжнародне або загальнодержавне (регулярне відвідання об'єкта)	Регіональне (відвідується жителями регіону, області)	Локальне (відвідується жителями міста або іншого населеного пункту)
Перша згадка (чудотворне дійство)	До XVII ст.	XVIII ст. і пізніше	Дата виникнення не з'ясована
Сакральна цінність	Наявність інших сакральних ресурсів (ікон та мощей святих)	Історико-культурна значимість	Сакральномистецька значимість
Екстер'єр місця де знаходиться цілюще джерело	Насичений екстер'єр, відповідає вимогами даної конфесії (підприємства, що спеціалізуються на паломницькій діяльності, дотичні підприємства)	Достатня ступінь насиченості екстер'єру	Бідний екстер'єр (поодинокі об'єкти релігійно-туристичного значення)

1	2	3	4
Стійкість до навантажень	Стійкий, може витримати значний потік рекреантів без збитків	Відносно стійкий	Нестійкий, при великому потоці людей порушується цінність
Можливість використання			
Наявність інфраструктури у сакральному об'єкті	Є можливість організації харчування і проживання, надання послуг екскурсовода, придбання сувенірів тощо	Є окремі елементи інфраструктури за межами об'єкту (в населеному пункті)	Інфраструктура відсутня (нерозвинена)
Інформаційне забезпечення	Представлений у більшості туристичних і релігійних картах та путівниках у даного регіону а також на інформаційних щитах та вказівниках	Відображений на деяких туристичних картах, є маркування маршруту	Не позначено на картах

Показники і критерії оцінки цілющих джерел

Критерії оцінки/об'єкт	Показники і критерії оцінки цілющих джерел											Разом
	Розташування (1-3 бали)	Транспортна доступність (1-3 бали)	Відстань від великих туристичних центрів (1-3 бали)	Значення ресурсу (1-3 бали)	Період виникнення (перша згадка, чудо) (1-3 бали)	Сакральна значимість (1-3 бали)	Екстер'єр об'єкта де знаходиться цілюще джерело (1-3 бали)	Стійкість до навантажень (1-3 бали)	Наявність інфраструктури (1-3 бали)	Інформаційне забезпечення (1-3 бали)	12	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Джерело Богородиці Люрдської з купіллю св. Анни, с. Крехів (Жовківський р-н)	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	31	
джерело Унівської Лаври, с. Унів (Перемишлянський р-н)	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3	31	
джерело-колодязь на Страдецькій горі, с. Страдч (Яворівський р-н)	3	3	3	3	3	3	3	2	1	3	30	
джерело у с. Грушів (Дрогобицький р-н)	2	2	2	2	2	3	2	2	1	2	23	
джерело Матері Божої м. Моршин (Стрийський р-н)	3	3	3	2	2	2	2	2	2	1	22	
джерело св. Онуфрія, с. Лісок (Яворівський р-н)	1	3	3	1	2	3	2	2	1	2	22	
джерело у с. Раковець (Пустомитівський р-н)	3	3	1	2	1	2	2	2	2	2	21	
“Зозулина криниця”, с. Бориничі (Жидачівський р-н)	1	1	1	2	1	3	2	2	1	2	19	
“Маруся”, с. Монастирок-Заглина (Жовківський р-н)	1	1	1	3	3	2	2	2	1	2	19	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
джерело у с. Тучне (Перемишлянський р-н)	1	1	1	2	2	3	2	1	1	1	18
джерело у с. Біличі (Старосамбірський р-н)	1	1	1	2	3	2	2	1	1	2	17
джерело "Біля Бука", с. Вербляни (Яворівський р-н)	3	3	1	2	1	2	1	1	1	1	17
джерело у с. Плугів (Золочівський р-н)	3	3	1	1	1	2	2	1	1	1	17
джерело Пресвятої Богородиці у с. Межиброди (Сколівський р-н)	3	3	1	1	2	2	1	1	1	1	16
джерело арх. Михаїла с. Старе Село (Жовківський р-н)	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1	14
джерело у с. Тишковичі (Мостиський р-н)	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	12
джерело у с. Острівчик-Пильний (Буський р-н)	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	12
джерело у с. Урич (Сколівський р-н)	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	12
джерело у с. Гавареччина (Золочівський р-н)	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	12

Сакральні місця з розвинутою релігійно-паломницькою інфраструктурою

№ з/п	Населений пункт	Сакральні об'єкти	Відстань до районного/обласного центру, км	Транспортна доступність	Заклади розміщення і харчування	Релігійні об'єкти	Паломницька інфраструктура	Організація прощ, хресних ход тощо
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Борислав	церква св. Анни; Свято-Покровська церква	12/98	розвинена	+	+	+	-
2	Броди	церква свщмч. Володимира	-/103	розвинена	+	+	+	-
3	Городок	храм Успіння Пресвятої Богородиці	-/29	розвинена	+	+	+	-
4	Дрогобич	кафедральний собор Св. Трійці; церква преп. Іова Почаївського	-/86	розвинена	+	+	+	-
5	Жидачів	храм Воскресіння Господнього	-/64	розвинена	+	+	+	-
6	Жовква	монастир Різдва Христового; церква свв. апп. Петра і Павла	-/30	розвинена	+	+	+	-
7	Золочів	монастир Вознесіння Господнього	-/68	розвинена	+	+	+	-
8	Кам'янка-Бузька	церква Преображення Господнього	-/41	розвинена	+	+	+	-
9	Крехів	монастир Св. Миколая	13/35	розвинена/ відсутня залізнична станція	-	+	+	+
10	Моршин	Джерело		розвинена				
11	Мостиська	Церква преп. Амфілохія Почаївського Костел св. Катерини	-/69	розвинена	+	+	+	-
12	Підкам'нь	монастир Походження Древа Хреста Господнього	25/124	розвинена/ відсутня залізнична станція	+	+	+	-

Продовження додатка Г.1.

13	Львів	архікафедральний собор св. Юра; церква св. Андрія; церква свцмч. Йосафата; капл. блаж. прпмч. Олімпії та Лаврентії; музей блаж. свцмч. Василя Величковського; церква Різдва Пресвятої Богородиці; церква св. вмч. Георгія Побідоносця; Свято-Преображенський жіночий монастир; Свято-Троїцька церква; кафедральний собор Покрову Пресвятої Богородиці церква св. Параскеви П'ятниці церква Різдва Пресвятої Богородиці	-/-	розвинена	+	+	+	+	+
14	Радохів	Свято-Покровська церква	-/72	розвинена	+	+	+	+	-
15	Рудки	храм Капліця Злагоди; костел Успіння Пресвятої Діви Марії	26/48	розвинена	+	+	+	+	+
16	Самбір	церква Різдва Пречистої Діви Марії; храм Володимира, митрополита Київського і Галицького	-/74	розвинена	+	+	+	+	+
17	Сокаль	кафедральний храм свв. апп. Петра і Павла	-/85	розвинена	+	+	+	+	-
18	Страдч	церква Успіння Пресвятої Богородиці	33/21	розвинена/ відсутня залізнична станція	-	+	+	+	+

19	Стрий	кафедральний собор Успіння Пресвятої Богородиці	-71	розвинена	+	+	+	+	+
20	Трускавець	церква св. пр. Іллі	10/93	+	+	-	-	-	-
21	Унів	храм Успіння Пресвятої Богородиці	7/49	розвинена/ відсутня залізнична станція	-	+	+	+	+
22	Ходорів	церква свв. Козьми і Дем'яна	15/68	розвинена	+	+	+	+	-
23	Червоноград	монастир св. Юрія; Свято-Покровська церква	12/72	розвинена	+	+	+	+	-
24	Яворів	церква св. Юрія Переможця	-57	розвинена	+	+	+	+	-

Додаток Г.2

Сакральні місця з нерозвиненою релігійно-паломницькою інфраструктурою

№ з/п	Населений пункт	Сакральні об'єкти	Відстань до районного/обласного центру, км	Транспортна доступність	Заклади розміщення і харчування	Релігійні об'єкти	Паломницька інфраструктура	Організація прощ, хресних ход тощо
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Баня Лисовицька (Стрийський)	Свято-Покровська церква	19/88	-	-	-	-	-
2	Берездівці (Миколаївський)	костел Воздвиження Святого Хреста	24/60	-	-	-	-	-
3	Биличі (Старосамбірський)	цілюще джерело	26/95	-	-	-	-	-
4	Бориничі (Жидачівський)	каплиця Пресвятої Богородиці джерело	23/52	-	-	-	-	-
5	Борусів (Жидачівський)	церква Різдва Пресвятої Богородиці	27/52	-	-	-	-	-
6	Боянець (Жовківський)	церква св. архістратига Михаїла	16/45	-	-	-	-	-

Продовження додатка Г.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
7	Вербиця (Жидачівський)	церква св. архістратига Михаїла	24/71	-	-	-	-	-
8	Вербляни (Яворівський)	цілюще джерело	14/63	-	-	-	-	-
9	Воля Довголуцька (Стрийський)	храм Різдва Пресвятої Богородиці	17/91	-	-	-	-	-
10	Глиняни (Золочівський)	церква Успіння Пресвятої Богородиці	36/50	-	-	-	-	-
11	Гніздишів (Жидачівський)	монастир св. Герарда	8/71	+	-	+	-	-
12	Грушів (Дрогобицький)	церква Пресвятої Трійці джерело	18/67	-	-	-	-	-
13	Губичі (Старосамбірський)	церква св. Духа	28/117	-	-	-	-	-
14	Дроговиж (Миколаївський)	храм Покрови Пресвятої Богородиці	3/39	-	-	-	-	-
15	Жужеляни (Сокальський)	церква Христового Воскресіння	27/76	+	-	-	-	-
16	Корсів (Бродівський)	церква ап. і євангеліста Луки	23/129	-	-	-	-	-
17	Криве (Радохівський)	церква Різдва Івана Хрестителя	7/76	-	-	-	-	-
18	Кривовичі (Мостиський)	коштел Матері Божої Фатімської	5/72	-	-	-	-	-
19	Лановичі (Самбірський)	коштел Св. Миколая	13/70	-	-	+	-	-
20	Лісок (Яворівський)	церква Положення чесного пояса Пресвятої Богородиці	7/60	-	-	+	+	-
21	Маркопіль (Бродівський)	церква Вознесіння Господнього	36/138	-	-	-	-	-
22	Махнівці (Золочівський)	церква свв. Козьми і Дем'яна	19/86	-	-	-	-	-

Продовження додатка Г.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
23	Межироди (Сколівський)	цілюще джерело	11/98	-	-	-	-	-
24	Монастирок (Жовківський)	цілюще джерело	34/67	-	-	-	-	-
25	Мостиська	церква Амфілохія Почаївського	-/69	+	+	-	-	-
26	Нестаничі (Радохівський)	храм Різдва Пресвятої Богородиці	15/69	-	-	-	-	-
27	Острівчик-Пильний (Буський)	цілюще джерело	18/67	-	-	-	-	-
28	Підгірці (Бродівський)	монастир Благовіщення Пречистої Діви Марії	24/89	-	-	-	+	-
29	Плугів (Золочівський)	цілюще джерело	12/79	-	-	-	-	-
30	Поморяни (Золочівський)	церква Собору Пресвятої Богородиці	25/92	-	-	-	-	-
31	Рава-Руська (Жовківський)	Свято-Троїцька церква	33/65	+	+	-	-	-
32	Раковець (Пустомитівський)	цілюще джерело	16/24	-	-	-	-	-
33	Синьковичі (Жовківський)	церква Успіння Пресвятої Богородиці	38/70	-	-	-	-	-
34	Солошин (Жовківський)	церква Всіх святих	5/27	-	-	-	-	-
35	Старе Село (Жовківський)	цілюще джерело	38/61	-	-	-	-	-
36	Тартаків (Сокальський)	храм Різдва Пресвятої Богородиці	9/93	-	-	-	-	-
37	Тишковичі (Мостиський)	цілюще джерело	29/95	-	-	-	-	-
38	Туринка (Жовківський)	церква свщчч. Параскеви	11/40	-	-	-	-	-

Закінчення додатка Г.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
39	Турка	церква св. Миколая	-/135	-	+	-	-	-
40	Тучне (Перемишлянський)	церква Благовіщення Пресвятої Богородиці	26/48	-	-	-	-	-
41	Ульвівок (Сокальський)	церква Успіння Пресвятої Богородиці	12/98	-	-	-	-	-
42	Урич (Сколівський)	цілюще джерело	25/118	-	-	-	-	-
43	Чишки (Пустомитівський)	церква Успіння Пресвятої Богородиці	16/19	-	-	-	-	-
44	Шандровець (Турківський)	Свято-Михайлівська церква	24/158	-	-	-	-	-